

Antiracisme rage in Duitsland
PAGINA 5

Fiscus snoept mee van erfenissen
PAGINA 7

Afscheid van 'echte baas van Limburg'
PAGINA 17

● Bart Brentjens

Fortuna Sittard-Feyenoord 0-1
PAGINA 19

Interland Oranje mogelijk in Amsterdam
PAGINA 19

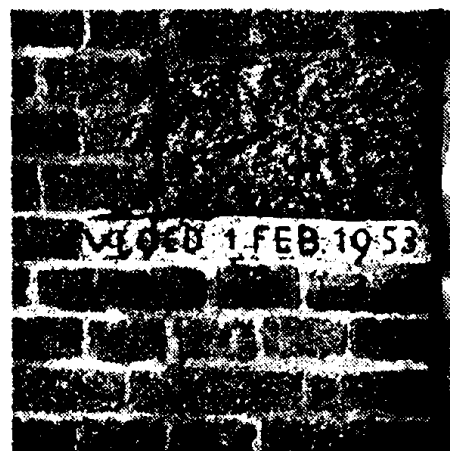
Bart Brentjens, prof op mountainbike
PAGINA 24

Watersnoodramp 40 jaar geleden
PAGINA 25 en 27

Ex-Joegoslaven op zoek naar familie
PAGINA 29

Boekenpagina
PAGINA 31

● Tot zo hoog stond het water in 1953...

Vroedvrouwenschool weg uit Heerlen
PAGINA 33

Helemaal weg van kalksteengroeven
PAGINA 35

Het gaat beter met de orchideeën
PAGINA 36

Koken op hooizolder, slapen in varkensstal
PAGINA 37

Twee groepen heten Boney M.
PAGINA 41

Programma's voor het weekeinde
PAGINA 43 en 45

Wapenstilstand moet gelegenheid bieden dam te repareren

Bestand in Krajina

Van onze redactie buitenland

SINJ/ZAGREB - Een commandant van de Serviërs in Krajina heeft gisteren gezegd dat zijn manschappen instemmen met een door de VN voorgesteld bestand, zodat er gelegenheid komt om een stuwdam te repareren die de afgelopen dagen ernstig beschadigd is.

Volgens de premier van Kroatië is het gevaar dat de Peruca-stuwdam doorbreekt geweken. Een dorbraak zou dramatische gevolgen hebben voor het achterland van de waterkrachtcentrale die een belangrijk deel van de Dalmatische kust van stroom voorziet.

„Wij hebben een voorstel van commandant generaal Satish Nambiar van de VN-vredesmacht aanvaard om het vuren op Kroatische posities te staken,” aldus kolonel Stojan Spanovic. Op de 65 meter hoge stuwdam wordt met man en macht gewerkt om te verhinderen dat hij helemaal wegzakt.

Het ergste gevaar lijkt geweken. Premier Hrvoje Sarinic van Kroatië, die gistermiddag ter plaatse was, verklaarde dat het grootste risico voorbij is. Eerder op de dag had premier Franjo Tudjman nog gezegd dat de stuwdam 'dreigde weg te zakken'.

Het Kroatische leger dat een week geleden een offensief opende op de Servische enclave in het zuidwesten van Kroatië, kreeg donderdag de stuwdam van Peruca onder controle, waarmee het een nieuw succes behaalde.

Mocht de stuwdam bezwijken, dan komen meer dan 20 dorpen (met 20.000 inwoners) onder water te staan in een vruchtbare vallei die richting Split loopt. Deze grootste Kroatische havenstad aan de Adriatische Zee ligt 45 km van het waterwerk.

„De schade aan de stuwdam is aanzienlijk, maar herstelbaar,” zo zei een waterbouwkundig ingenieur voor de Kroatische radio. Hij had eerder Peruca bezocht met premier Sarinic.

Sinds gistermorgen zijn werkploegen in touw om de scheuren te repareren die in de reussachtige betonconstructie zijn ontstaan. De weg over de stuwdam, die 60 meter hoog is, is over zijn totale lengte van 450 meter beschadigd.

Vredesoverleg

De bemiddelaars Vance en Owen gaan vandaag rond de tafel zitten met de leiders van de drie strijdende partijen in Bosnië-Herzegovina.

Zij zullen daarbij hun plan voor de opdeling van Bosnië-Herzegovina in tien provincies ter ondertekening voorleggen. Wordt dit door een van de partijen geweigerd, dan zal de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties moeten besluiten tot de zoveelste verlenging van het Geneefse gesprek, of tot verscherpte sancties die eventueel militair worden afgedwongen.

'Maastricht' mag niet als meisjesnaam

MAASTRICHT - De meisjesnaam 'Maastricht' mag niet in Maastricht.

Het daar woonachtige Amerikaanse echtpaar John en Missy Sijmietkowski, dat de boreling Grace Maastricht wilde noemen, kreeg van de ambtenaar van de burgerlijke stand te horen dat de naam niet ingeschreven mag worden omdat 'de regels dat verbieden'.

Maar, zo werd het teleurgestelde echtpaar te verstaan gegeven, men is natuurlijk vrij in het kiezen van een roepnaam. Voor John en Missy blijft hun dochter Grace Maastricht heten.

Reden van die bijzondere naamgeving is de liefde die het echtpaar zegt te koesteren voor deze stad, waar het sinds maart 1991 woont. Grace Maastricht Sijmietkowski vertegenwoordigt in haar naam zowel Amerika, Maastricht als Polen; de overgrootvader van John is indertijd van Polen geëmigreerd naar de Verenigde Staten. Overigens heeft de advocaat de zaak voorgelegd aan de Amerikaanse consul in Amsterdam. Op grond van zijn Amerikaanse nationaliteit zou het echtpaar vrij zijn in het kiezen van voornamen. Daarom wil hij alsnog beroep aantekenen tegen de beslissing.

Bestrijding fraude verscherpt

DEN HAAG - De bestrijding van fraude wordt verscherpt. Er komt een apart plan van aanpak voor de confectie-industrie om illegale arbeid tegen te gaan. Daarnaast wordt de Dienst Inspectie Arbeidsverhoudingen uitgebreid om de controle

op werkgevers die illegalen in dienst hebben, op te voeren.

Premier Lubbers, voorzitter van de ministerieel werkgroep fraudebestrijding, maakte de plannen gisteren na afloop van de ministerraad bekend. Ook de registratie en uit-

wisseling van gegevens wordt uitgebreid. Sociale diensten, bedrijfsverenigingen, ziekenfondsen, arbeidsbureaus, onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven zelf dienen hun gegevens aan elkaar ter beschikking te stellen. De ervaring die de Belastingdienst heeft met fraudebestrijding en controle zal daarbij een rol spelen.

Lubbers benadrukte dat fraudebestrijding niet alleen een zaak is van de rijksoverheid. Wel dient het rijk de wetgeving zo aan te passen dat een effectieve fraudebestrijding mogelijk is. Het kabinet wil de mogelijkheden uitbreiden boetes administratief af te doen. Dat bespaart veelal een lange juridische procedure. Het aanpassen van de wetgeving op dit punt zal pas volgend jaar gereed zijn.

Tumult in Baandert door Feyenoord-fans

SITTARD - De politie van Sittard heeft gisteravond rondom de voetbalwedstrijd Fortuna-Feyenoord zes Rotterdamse fans in en in de directe omgeving van stadion De Baandert aangehouden wegens mishandeling, wapenbezit en het roepen van racistische leuzen.

Tijdens de wedstrijd zorgden Rotterdamse supporters voor onrust in het stadion. In de slotminuten van de wedstrijd, die door Fortuna met 0-1 werd verloren, gooiden de Feyenoord-fans stoel- toets die ze uit hun tribunevak hadden gesloopt, op het veld.

De zes supporters werden gisteravond laat weer op vrije voeten gesteld nadat tegen hen proces-verbaal was opgemaakt.

(ADVERTENTIE)

CARNIVAL!!

De grootste, gekste, mooiste en goedkoopste carnavalscollectie bij Hendriks in Heerlen en Sittard.

O.a.:	
clownspakken sr.maten	29,50
clownspakken jr.maten	19,90
clownsjassen vanaf	22,50
ninja's vanaf	19,90
kielen vanaf	9,90
krulpruiken	3,95
babyflessen	5,95

GROEPEN (MINIMAAL 10 PERS.)
GENIETEN EXTRA KORTING

NIEMANS BETER, NIEMANS GOEDKOPER

HENDRIKS

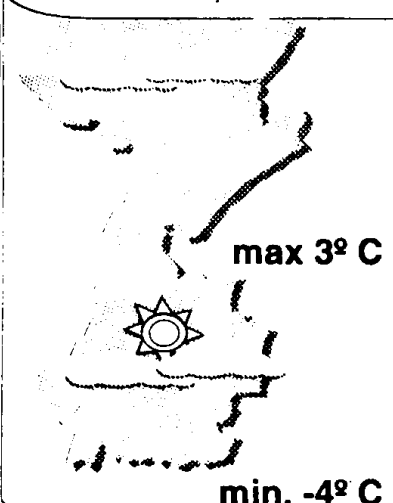
TEXTIEL

GIGANTISCH GROOT IN KWALITEIT EN LAGE PRIJZEN!

Heerlen, Schelsberg 88, tel. 045-721124
Sittard, Brugstraat 1, tel. 046-515656

Koningin Beatrix, die morgen haar 55-ste verjaardag viert, heeft een bijzonder cadeau gekregen van de wereldberoemde Russische violoncellist Rostropovitsj. Ze mag komen luisteren naar een 'master class', die de dirigent geeft in het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Samen met prins Claus luisterde de koningin gisteren al een uurtje naar de 'master class'. Ook vandaag en morgen is zij aanwezig in het Koninklijk Conservatorium.

KUSTIG WINTERWEER
Vandaag gisteren nog 9 graden, vandaag en ook morgen hebben we te maken met koelere lucht, zodat de temperatuur niet hoger komt dan 3 graden. Zaterdagochtend is er nog veel bewolking, maar geleidelijk komen er overdag ook opklaringen. Door opvrozing kan het in de vroege ochtend plaatselijk glad zijn. Zondag zijn er naast wolkenvelden ook zonnige periodes. De windrichting is zuidoostelijk en matig, zondag neemt de wind iets af. 's Nachts wisselt het licht met temperaturen tussen min 2 en min 4 graden. Voor verdere informatie betreffende het weer in Limburg kunt u bellen met 091122346.

Geheime telefoonnummers uitgelekt

U kunt me echt vertrouwen...

(ADVERTENTIE)

PRIJSTREFFER

Bruin leder molière. Maten 40 - 46.
Normaal 69,95
Bristolprijs 55,-
Alleen vandaag

39,-

BRISTOL

Heerlen : Hogeweg 2-4
Rothen/Meerssen : 'Au Ciel' Kullenstraat 75
Sittard : winkelcentrum 'den Tempel'
Kerkrade : Nullanderstraat 102

limburgs agblad

U LEEST DE KRANT VAN LIMBURG
MAAR U BENT NOG GEEN ABONNEE?

Vul de bon in en stuur hem op. Dan kunt u het Limburgs Dagblad elke dag lezen. De eerste 14 dagen zelfs gratis! En als u daarna automatisch betaalt, spaart u nog eens vele gulden per jaar en ontvangt u bovendien een leuk cadeau naar keuze.

Ja, ik kies voor een abonnement op DE KRANT VAN LIMBURG.

Naam: .....

Adres: .....

Postcode/Plaats: .....

Telefoonnr. (i.v.m. controle bezorging): .....

De betaling gebeurt automatisch: ☐ f 28,40 per maand via acceptgiro: ☐ f 28,65 per maand

☐ f 85,20 per kwartaal ☐ f 86,45 per kwartaal

Mijn bank-/gironummer voor automatische betaling is: .....

(Plaats hier uw handtekening)

Als beloning voor automatische betaling kies ik voor het volgende cadeau:

☐ parkeren ☐ memokubus ☐ luxe handdoek

Stuur deze bon in een open envelop, zonder postzegel, op naar:

Limburgs Dagblad

Antwoordnr. 46

6400 VB Heerlen

06-022 99 11

Vijftig schilderijen in Fondation l'Aigle te Asenray

Capriccio's van Johanna Heinrich in première

exposities

DOOR PIETER DEFESCHE

● **HEERLEN**
Thermemuseum, Coriovallumstraat 9.
Tekeningen en schilderijen van Pierre Delnoy. Tm 31.1.

● **HOENSBROEK**
Kasteel Hoensbroek, Klinkertstraat 118.
Kartoonexpositie. Tm 31.1. Open dagelijks van 10.12 uur en van 13.30-17 uur. ma- en donderdagmiddag van 14-16 uur. Galerij Ipmal, Kerkberg 2. Expositie van Ernst Kampthuis en Pim de Vriesen. Tm 28.2. open vr 17-20 uur, za en zo 14-17 uur. Galerij Gaudi, Hereweg 83. Werk van Froukje van Houten en Jeanet Meppelink. Van 7.2 tm 14.3. open vr 16-20 uur, za en zo 13-17 uur.

● **BRUNSSUM**
Brikke-oave, Lindeplein. Werk van Huan Zi. Vanaf 10.2.

● **LANDGRAAF**
Raadhuis, Raadhuisplein 1. Keramiek-expositie. Tm 31.1, open ma tm vr 9-12 uur, ma- en donderdagmiddag van 14-16 uur. Galerij Ipmal, Kerkberg 2. Expositie van Ernst Kampthuis en Pim de Vriesen. Tm 28.2. open vr 17-20 uur, za en zo 14-17 uur. Galerij Gaudi, Hereweg 83. Werk van Froukje van Houten en Jeanet Meppelink. Van 7.2 tm 14.3. open vr 16-20 uur, za en zo 13-17 uur.

● **NUTH-VAESRADE**
Galerie Tsant, Rozenstraat 49. Werk van Berend Vonk en Harry Leenen. Tm 21.2. open do 15-18 uur, zo 14-17 uur.

● **SCHIMMERT-OENSEL**
Galerie Hof van Oensel, Haagstraat 5. Werk van Monique Bruls, Sam Parabir-singh en Fidele Jannelli. Tm 13.1. open do tm zo 14-17 uur.

● **SITTARD**
Kritzaedthuis, Rosmolenstraat 2. Afrikaanse kunst. Van 30.1 tm 7.3. Open di tm vr 10-17 uur, za en zo 14-17 uur. De Melkfabriek, Levenbroekweg 113a. Expositie Groninger Kunstenaars Kollektief. Tm 31.1. open vr tm zo 14-18 uur. Galerie Zabawa, Agricolastraat 152. 'Opripping'. Tm 15.2. open wo tm vr 16-18 uur, zo 14-17 uur.

● **LIMBRICHT**
Limburgs Volkskundig Centrum, Allee 1a. Alledaags maar bijzonder, volks-kunst uit Limburg. Tm 31.1. Open di tm vr 13-17 uur, za en zo 14-17 uur. Kasteel Limbricht, Houtgraven van Peter Lazarus. Tm 19.3. open dag, behalve maandag.

● **MAASTRICHT**
Galerie Dis, Tafelstraat 28. Werk van Eric Brandts. Tm 21.2. Open wo tm zo 13-18 uur. Galerie Artistaat, Grote Gracht 43. Werk van Kees Ypelar en Math van Kampen. Tm 30.1. Werk van Josée Hofhuizen en Annelies van Herk. Van 6.2 tm 13.3. Open di tm zo 13-30 tot 17.30 uur. Galerie Wanda Reiff, Rechtstraat 43. Ohne Rosen geht es nicht. Tm 30.1. Open wo tm zo 11-17 uur. Gouver-nement, Limburglaan 10. Fototentoon-stelling Momentum. Tm 5.2. Galerie Fab, Brusselsestraat 30. Expositie van Ronald Tolman. Tm 8.2. open do 16-20 uur, vr tm zo 13-17 uur. Galerie Schu-wirth & Van Noorden, Rechtstraat 64. Stockexpositie. Tm 13.2. open do tm zo 14-18 uur. Galerie van den Besselaar, Tafelstraat 6a. Renee van Leusden, bronzen beelden en Pinna Gafni, schilderijen. Tm 8.2. open vr tm ma 13-17.30 uur. Artfort-Wagemans, St. Annaal 23. Expositie van Nicolas Arcas. Tm 28.2. open di tm zo 10-16 uur. Galerie In Situ, Aylvalaer 10. Eidolon, tekeningen. Tm 13.2. open wo tm zo 14-18 uur. Bonnetantenmuseum, Dominikaner-plein 5. Werk van René Daniels. Tm 18.4. open di tm zo 10-17 uur, za en zo 11-17 uur. Galerie Felix, Wyckerbrug-straat 16. Schilderijen van Don Schwab. Tm 28.2. Stedelijke Scholengemeen-schap Maastricht, Eenhuusringel 100. Doorsnede Maastrichtse beeldende kunst in 1 Stedelijk. Tm 26.1. Studio Maastricht, Brusselsestraat 59. Victo-riana's glas. Van 2.2 tm 27.2. open di tm zo 11-18 uur, do ook 19-21 uur.

● **VALKENBURG**
Streekmuseum, Grotestraat 31. Werk van Herman Bisschop en Joke Schmidt. Tm 14.2. Werk van Jean Kamps. Van 19.2 tm 5.5. Open za en zo 10-17 uur.

● **CADIER EN KEER**
Keerder Kunstkamer, Kerkstraat 10. Jubileumexpositie Jannel. Tm 7.2. Open do tm zo 13-17.30 uur.

ASENRAY - In Asenray heeft het fenomeen zich ten-slotte voorgedaan. Of er iemand op zat te wachten is niet bekend, maar zeker is dat het er al een half mensleven lang stond aan te komen. Sommigen zullen aannemen dat het in de sterren stond geschreven, wat zou kunnen verklaren dat het - beschreven als de opening van een tentoonstelling van schilderijen van Johanna Heinrich - werd toegelicht door een astrofysicus.

Het had zich waarschijnlijk op meer dan een plaats kunnen voordoen. Want Johanna Heinrich mag dan in Roermond wonen, haar halve mensleven heeft zich op heel wat plaatsen in de provincie afgespeeld, vanaf haar eerste stapjes in Valkenburg omtrent 1944. Haar schooltijd in Heerlen, in een op het vergaren van wetenschap gericht klimaat, bracht al belevenissen die de aankomst van het fenomeen: tardief debuit van een schilder, hebben voorbereid. Voor haar zelf staat vast dat een loopbaan, niet in de wetenschap maar in de kunst, bepaald is door het feit dat haar vader haar een viool gaf nog voor zij kon lezen en schrijven. De viool heeft haar kinderjaren begeleid in een haat-liefde verhouding; zij herinnert zich dat de schellak uitgebeten was door bittere tranen.

Creative drijfveren voerden haar voorts naar Maastricht, waar zij de Stadsacademie bezocht en de Jan van Eyck-academie, niet om van daaruit rechtstreeks af te stevenen op een schilderschap. Beeldhouwen was daar haar ambitie. De affiniteit met schilderkunst was afgeleid: zij ontmoette daar Jan Martens, met wie zij voor alle dingen van het leven verder optrok tot op vandaag de dag: gezamenlijk brachten zij ons naar Asenray in een vervoermiddel van groot comfort.

Indien wij in onze verslagen routebeschrijvingen dienen op te nemen voor onze lezers, dan schieten wij te

● Capriccio, acryl op linnen van Johanna Heinrich.

kort. Wij kunnen niet navertellen hoe wij in Asenray zijn gekomen. Het is een lokatie waarin men belandt gaande vanuit Roermond in de richting van de Duitse grens. Het land is vlak en groen. De bestemming is een uiterst professioneel verbouwde kapel waarvan de oorsprong misschien wel teruggaat op de Kelten. De aankomst is eigen-tijds genoeg onder het gebruik van laag overkomende straaljagers uit Brüggen. Fondation l'Aigle, Centrum voor Kunst en Wetenschap, meldt een billboard en de riante entree is niet in staat de indruk van een soort psychotherapeutisch instituut weg te nemen, met aankondigingen van cursussen en activiteiten verwant aan de wereld van New Age. Lezingen, beoefening van

Chinese gymnastiek en zelf-massage.

Maar de accommodatie is helder en riant genoeg om een functie als galerie volledig tot haar recht te doen komen. Zelfstandig bovendien: Johanna Heinrich toont hier met een omvangrijke collectie werken in olieverf en acryl, op doek en op papier, een schilderschap van emotionele geladenheid, maar gericht op een hoogst individuele expressie. Geen bijde boodschappen hier ter verheffing van het mensdom. Maar het verslag van de in een reeks van jaren moeizaam bevochten ontwikkeling, misschien in eerste instantie van een eigen identiteit. In die geest moet men ook de mis-

schien wat merkwaardige vermelding van haar pseudoniem lezen: Johanna Heinrich, van Joke Martens-Hamers. Ze heeft dat pseudoniem niet nodig voor de buitenwereld maar voor zichzelf. Om de grenzen mee te bepalen van haar domein, van de binnenwereld waarin zij zich concentreert op de capriccio's van haar gemoedsleven, op de muziek van haar emotionaliteit, soms heftig als die van de duivelskunstenaar Paganini. Alleen: het voertuig van haar expressie zijn geen klanken, hoezeer de viool van haar vader daar ook voor geldt als metafoor; zij is in elk beeld, dat overwegend abstract is, wel in enigerlei vorm aanwezig.

Trefzekerheid

Het 'fenomenele' van haar presentatie ligt in de consistente kwaliteit van haar vijftig werken en in de beschikbaarheid, op het moment van haar tardief debuit, van alles wat daarvoor nodig was. Inzicht in het wezen van een schilderij, gevoel voor vorm, kleur en beweging. Trefzekerheid, snelheid - volharding ook bij pogingen om de hartstochtelijkheid van capriccio's, soms na drie, vier overschidingen, in de discipline van het beeld te dwingen. „Wij hebben veel gereisd, veel gezien en altijd hebben wij schilder-kunst om ons heen gehad,” zegt Johanna Heinrich. „Ik heb ook altijd geschilderd. Meestal in een klein kamertje. Het is ook voor mij een ervaring hier alles in zoveel ruimte en in zo veel licht bij elkaar te zien.”

Men ziet het eraan af. Dat dit schilderijen berust op Europese traditie is meer dan een vermoeden, al is het moeilijk aan te geven waarom men hier aan Matisse moet denken of daar aan Delacroix, vriend van Paganini. Na een half mensleven een 'fenomeneel' debuit. Een persoonlijke bevrijding misschien ook wel van een last, van een morele plicht. De inlossing tenslotte van een belofte: hommage te brengen aan degene die haar haar viool gaf en die Heinrich heette. „Ik speel nu ook weer viool,” zegt zij „met ieder- een erbij.”

Fondation l'Aigle, Asenray. Johanna Heinrich, schilderijen, tot 16 maart.

Emmy Verhey docente in Tilburg

TILBURG - De violiste Emmy Verhey is benoemd tot docente aan het Brabants Conservatorium in Tilburg. De internationaal bekende musicus won diverse belangrijke concoursen en trad op met dirigenten en musici als Bernstein, Chailly, Dorati, Tennstedt, Menuhin en David Oistrach.

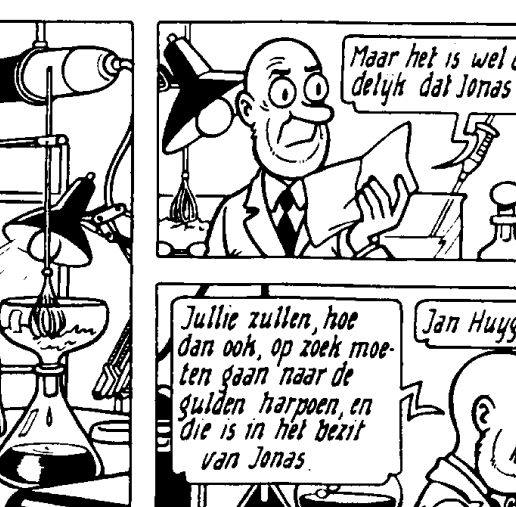
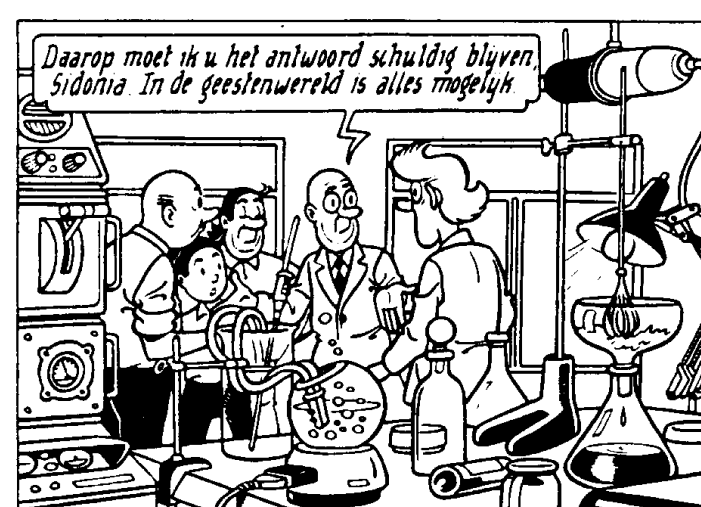
Met deze benoeming wordt geheel volgens traditie het docententeam van het Brabants Conservatorium uitgebreid met een musicus met internationale bekendheid. Emmy Verhey studeerde bij Oskar Back, Herman Krebbers, Wolfgang Schneiderhan en David Oistrach. In 1966 was ze winnares van het Oskar Back Concours en het Tromp Concours. Verhey maakte een groot aantal grammofoonplaten onder andere samen met Youri Egorov en Janos Starker.

UITGEVERSMATTSCHAPPIJ Limburgs Dagblad a.v.

Directie:
mr. F.A.M. van Hellemond
K.J. Verwer
Hoofdkantoor:
In de Cramer 37, 6411 RS Heerlen
Telefoon:
Abonnementen 045-739881
Advertenties 045-739886
Algemeen 045-739911
Piccolo-advertenties 045-719966
Fax:
Advertenties 045-739204
Algemeen 045-739364
Redactie 045-739264
Banken:
ABN-AMRO Heerlen 57 75 35 935
Postbank 10 35 100
Rayonkantoren:
Brunssum 045-256363
Geleen 045-746868
Heerlen-Centrum 045-717719
Kerkrade 045-452932
Maastricht 043-254477
Roermond 04760-18484
Sittard 046-515577
Valkenburg 04406-15045

Abonnementen:
Bij vooruitbetaling te voldoen.
Bij automatische betaling:
per maand f 28,40
per kwartaal f 85,20
Per acceptgiro:
per maand f 29,65
per kwartaal f 86,45
losse nummers f 1,65
Bfr. 30
Alle orders worden afgeleverd en uitgevoerd overeenkomstig de Regelen voor het Adverteren en over-neming van het Limburgs Dagblad.

de gulden harpoen

(C) Standaard Uitgeverij Antwerpen

recept

Ham uit de oven

DOOR HUUB MEIJER

Deze ham uit de oven past uitstekend bij alle soorten kool.

Benodigdheden voor 4 personen: 1 flinke ui of 2 kleine, 1-2 el olie, gepaste mierikswortel, 1 el citroensap, suiker, 4 dikke plakken ham, 1 appel.
Pel de ui, hak fijn en fruit in enkele minuten in olie glazig. Voeg citroensap en mierikswortel toe en breng op smaak met peper, zout en suiker. Laat 1-2 minuten zachtjes prutten. Schil de appel, haal klokhuis uit de appel en snijd 4 min of meer gelijke plakken uit de appel.

Leg ham op bakblik en daarop schijf appel. Schep uimengsel op plakken appel en kruid met versgemalen peper. Schuif bakblik iets onder het midden van voorver-warmde oven van 200-225°C. stand 4/5 - en laat het geheel in ongeveer 15-20 minuten door en door warm worden.
Het verschil in temperatuur en baktijd is afhankelijk van het type oven. Elektrische oven heeft hoogste temperatuur en langste baktijd; hete luchtoven kortste baktijd en laagste temperatuur; en de gasoven zit er ongeveer tussenin.

verder...

... exposeert Gré Tabbers-Verkuyl in de etalages en wacht-ruimte van Liass, Elisabethstraat 9 in Geleen.

... is er in het Ontmoetingscentrum van Welterhof, J.F. Kennedylaan 301, tot 13 februari werk te zien van Fon Ramaeckers. Dagelijks geopend van 9 tot 20 uur.

... begint vanmiddag om 15 uur in het Gemeentemuseum Roermond, Andersonweg 4, een architectuurtentoonstelling. Er wordt speciale aandacht besteed aan de ontwerpen van architec-turbureau Coppen. Tot 28 fe-bruari, open dinsdag tot en met vrijdag 11 tot 17 uur, zaterdag en zondag 14 tot 17 uur.

... worden er in de entreehal bij de hoofdingang van het Maas-landcentrum in Sittard in de maand februari schilderijen geëxposeerd van Marie-José Gersards.

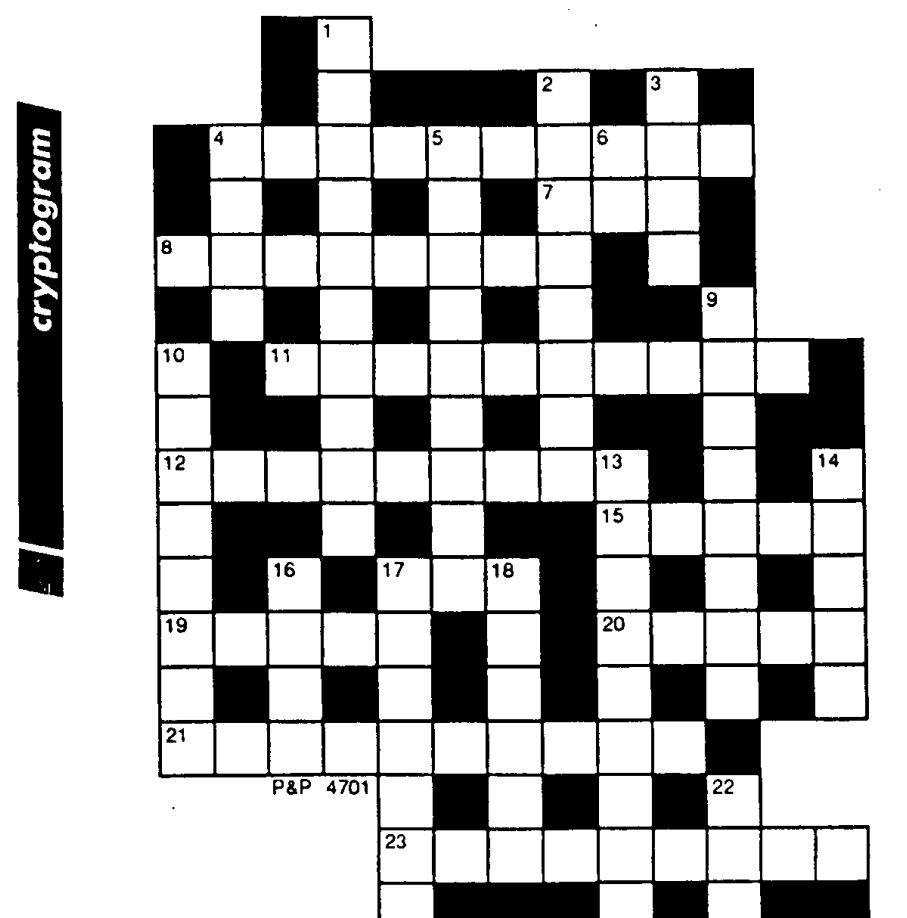
... tonen M. Bus-van Overbruggen en haar zoon Karel in de maand februari schilderijen van de Barbarahal van het Maasland ziekenhuis, lokatie Geleen.

... is in de expo-gang van het De Wever Ziekenhuis in Heerlen te bal-en met 17 februari recente gro-tijk te zien van Corneille. Opbal-dagelijks tussen 8.30 en 20.30 uur.

... worden tachtig schilderijen en tekeningen van leerlingen van Jan van der Hijden morgen van 14.30 tot 16.30 uur geëxposeerd in de aula van de Verpleeg Klinieken Heerlen (VKH), het cen-trum voor reactivering en verple-ging.

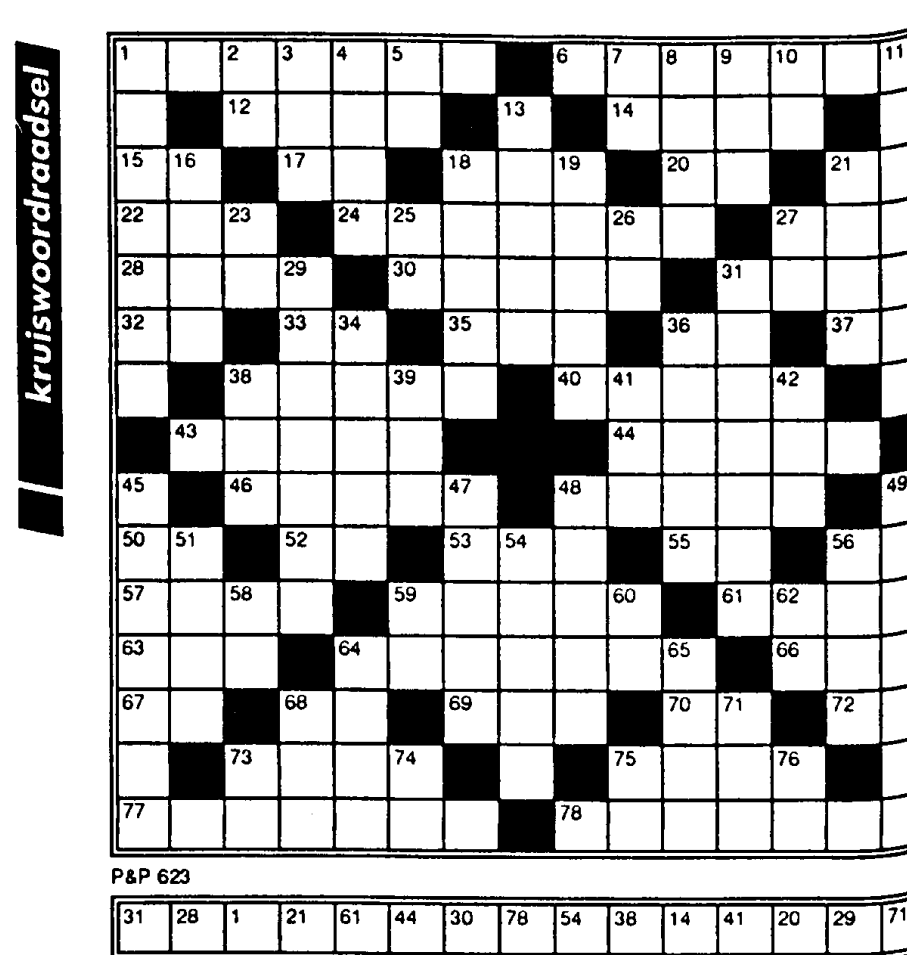
... begint morgenmiddag om 15 uur een tentoonstelling met werk van Lou Heynens in het Casino van Valkenburg. Tot en met 7 maart dagelijks te bezich-ten.

puzzels

HORIZONTAAL: 4 Adellijk bedrijf; 7 Een leeg nest (3); 8 Klein protest tegen dat vermaak (8); 11 Van die kleur word je niet rijk (10); 12 Uitgave voor de meest geschikte zaak (9); 15 Dat meisje gaat een verbinding aan (5); 17 Leefde dat beest vroeger in een boom aan het water? (3); 19 Vogelheid op de grond (5); 21 Ze plagen haar om haar oorbellen (11); 23 Benedenhuis als borg (9).

VERTIKAAL: 1 Ik word niet goed van die afwas (10); 2 Ze vallen hard van je ogen (8); 3 Geen echte kunst (4); 4 België bekend kleur (4); 5 Mal van zo'n plaatje (9); 6 Stop om lessen te volgen (2); 9 Arbeidersgespuis (8); 10 Hij zorgt er voor de weg naar gezelligheid (8); 13 Zo'n gemengd gezelschap werd met eer gemeld (9); 14 Koud in Drente (5); 16 Gelijk een moment (4); 17 De sjeik is het niet (7); 18 Een Engelse man van adel rijdt in zo'n voertuig (6); 22 Dat beest laat over zich lopen (3).

Welk winwoord komt er in het balkje?

HORIZONTAAL: 1 filmkunstenaar; 6 tak van sport; 12 wezen; 14 bloedvat; 15 per procuratie; 17 deel van het been; 18 voorz.; 20 pers. vnr.; 21 gewicht; 22 uitkomst; 24 visje; 27 vrl. rund; 28 vereniging; 30 boom; 31 vergoeding; 32 mil. rang; 33 landbouwwerktuig; 35 pro-pier; 36 soort onderwijs; 37 chem. symbool; 38 vuurzee; 40 zeezwam; 43 zoogdier; 44 slangentong; 46 zijrivier van de Maas; 48 oude maat; 50 antw. betaald; 52 voegw.; 53 voorz.; 55 water in Friesland; 56 pers. vnr.; 57 zwervogel; 59 vrouwenverlijf; 61 deel van de voet; 63 pl. op Ameland; 64 op geen enkele plaats; 66 tennistern; 67 in-houdsmaat; 68 diereigenschap; 69 chem. symbool; 70 maanstand; 72 Griekse letter; 73 omwenteling; 75 torn; 77 meubelstuk; 78 dansmuziek.

VERTIKAAL: 1 omhulsel; 2 deel van de dag; 3 plechtige verklaring; 4 plant; 5 stoomschip; 7 zangnoot; 8 afscheidsgroet; 9 dwaas; 10 uit-roep; 11 volksverhaal; 13 wateronkruid; 16 overzetsvaartuig; 18 roof-vogel; 19 niemandaal; 21 staal; 23 zangnoot; 25 van het lopende jaar; 26 nummer; 27 bokstern; 29 ontzag; 31 knijpbijl; 34 gesponnen draad; 36 rode kleurstof; 38 tenen mand; 39 hansworst; 41 kraan; 42 web; 45 deel van een geweer; 47 vertrekpunt; 48 stengel; 49 vr. munt; 51 strek in Brabant; 54 muziekinstrument; 56 reinigingsmid-del; 58 Ned. Spoorwegen; 59 chem. symbool; 60 met name; 62 loof-boom; 64 familielid; 65 uiteinde van een zweep; 68 slang; 71 huis-dier; 73 sportevenement; 74 zangnoot; 75 voorz.; 76 dat is.

oplossing gisteren

HORIZONTAAL: 1 renbaan; 6 ijs-taart; 12 nors; 14 pand; 15 nr.; 17 mandoline; 20 b.i.; 21 dak; 23 koe-koek; 24 kan; 25 imam; 27 keker; 28 Kent; 29 Epsom; 31 net; 32 Verdi; 33 tram; 35 haik; 36 Eemnes; 37 oorlog; 39 loep; 41 pier; 43 odeon; 45 log; 47 kegel; 49 pun; 50 potas; 52 mens; 53 sen; 54 wartaal; 56 lip; 57 TT; 58 kandelaar; 60 ge; 61 oord; 62 laat; 64 kazemat; 65 segment.

Winwoord: KWEEAPPELBOOM

Ancona bepleit aanpak racisme in stadions

HAAG - Minister D'Ancona heeft gisteren in Den Haag een krachtige aanpak bepleit tegen racisme op de tribunes. De minister deed tijdens een conferentie over racisme, dat op initiatief van het PvdA-Kamerlid Lilipal gehouden.

optreden tegen discriminatiegedrag van voetbaltoeschou-

wers leidt tot normvervaling die we in 'onze samenleving niet mogen toestaan,' zei d'Ancona. 'Niets doen houdt in dat we het toelaten dat grenzen worden overschreden. Dat werkt ook door in de huiskamers, waar mensen meekijken en met het giftig gedrag worden geconfronteerd.'

De minister zei blij te zijn met de nota 'Bestrijding discriminatie in voetbalstadions', die de KNVB in samenspraak met de NSF heeft opgesteld. 'Dat plan sluit goed aan bij het anti-racismeprogramma dat ik in samenwerking met collega Wallage van Onderwijs in 1993 zal uitvoeren.'

Meer dan 15.000 leraren dupe van computerfout

DEN HAAG - Door een fout in de automatisering, waardoor onder meer het invoeren van namen in de computer mis ging, hebben zo'n 15.000 onderwijzers deze maand minder tegemoetkoming in ziektekosten ontvangen.

Ongeveer 7500 leraren kregen minder salaris. In februari vindt de verrekoning plaats. Leerkrachten die in geldnood komen, kunnen bij hun

schoolbestuur een voorschot vragen.

Daar heeft het ministerie van Onderwijs gisteravond meegedeeld. De interim ziektekosten (IZK) worden jaarlijks uitgekeerd. Het is een bedrag dat de werkgever aan de werknemer betaalt als tegemoetkoming in de premie voor de ziektekosten.

De maximale tegemoetkoming die een gezin in januari krijgt is 1500 gulden bruto. Door de fout is maximaal 500 gulden minder uitgekeerd. Om hoeveel geld het in totaal gaat, weet het ministerie niet. Ook het totaal aantal gedupeerden is niet te achterhalen.

Verbannen Palestijnen gaan niet in beroep

Van onze redactie buitenland

zei: 'We zullen nooit naar Zemraya gaan... en dat is ons laatste woord.'

JERUZALEM - De bijna 400 door Israël uitgewezen Palestijnen hebben gisteren geweigerd zich bij Israëlische officieren te melden om tegen hun uitzetting in beroep te gaan. Het Israëlische leger had voor dat doel een tent opgezet bij de doorgang Zemraya, op twee kilometer van waar de Palestijnen al zes weken in tentjes kampen. Maar zoals verwacht lieten de Palestijnen zich niet zien. Als reden gaven de bannelingen op dat zij niet door in beroep te gaan een beslissing een legaal tintje willen geven waarvan zij de rechtmatigheid totaal afwijzen. In plaats daarvan willen zij een uitvoering van resolutie 799 van de VN-Veilighedsraad die hun terugkeer eist.

'We wijzen de uitzetting af, hoe kunnen we dan meewerken aan stappen die er het gevolg van zijn?' zei sheik Ahmed Shami van de Islamitische Jihad. 'We hebben al heel wat jaren ervaring met Israëlische militaire tribunaal. We vertrouwen ze niet meer.' En Abdel Aziz al-Rantisi van de Hamas-beweging

Het opzetten van de tent bij Zemraya was het gevolg van de beslissing van het Israëlische hoogerechtshof van donderdag, waarbij werd bepaald dat de collectieve uitzetting van de Palestijnen niet gerechtvaardigd was en een beoordeling nodig is van geval tot geval. Om uitvoering te geven aan de uitspraak van het hoogerechtshof heeft het Israëlische leger 14 commissies aangewezen om de zaken in Zemraya te behandelen. De reactie van de Palestijnen gaf echter aan dat dat verloren moeite is geweest.

De VN-Veilighedsraad zal volgende week een speciale zitting aan de zaak van de verbanning wijden.

Maij: politiek ook schuldig aan watersnoodramp

DEN HAAG - De watersnoodramp van 1953, waarbij 1835 mensen het leven verloren, was mede te wijten aan een collectief gebrek aan verantwoordelijkheid in politiek Den Haag. Dat zegt minister Maij-Weggen (Verkeer en Waterstaat) naar aanleiding van de herdenking van de ramp komende maandag. Volgens Maij-Weggen heeft Den Haag in de jaren veertig verzuimd te reageren op de berichten dat de dijken in Zuidwest-Nederland in slechte staat verkeerden. 'We weten dat voor de oorlog al is gewaarschuwd dat de dijken in Zeeland zwak en te laag waren. Dat blijkt ook uit de stukken van Rijkswaterstaat. Desondanks zijn de dijken niet verbeterd. Op een bepaald moment is de begroting voor de kustverdediging zelfs met dertig procent verminderd. Dat is bijna onbegrijpelijk.'

Maij wijt het gebrek aan politieke belangstelling aan de vele problemen waarmee Nederland na de oorlog kampte. De wederopbouw van Nederland, de noodzaak tot woningbouw en de krijgsmacht eisten de aandacht op, aldus de minister.

Record-aantal aidsmeldingen

UTRECHT - Vorig jaar zijn 533 mensen met aids aangemeld bij de Geneeskundige Hoofdinspectie. Zo'n hoog getal is nog niet eerder voorgekomen.

Het jaar 1990 telde met 460 tot nu toe de meeste aanmeldingen. Het totaal aantal aidsgevallen sinds 1982 is daarmee op 2.478 gekomen.

De stijging van het aantal aidsgevallen heeft het ministerie doen besluiten met een nieuwe voorlichtingscampagne te komen, gericht op jongeren.

Het bioscoop- en tv-spotje en de brochure zijn ontwikkeld samen met de Stichting SOA (seksueel overdraagbare aandoeningen). Ook komen er advertenties in enkele jongerenbladen.

Foto: AP

Minister Pronk waarschuwt Eerste Kamer Alsnog kabinetscrisis als Senaat dwarsligt'

HAAG - Het kabinet alsnog op als de Eerste Kamer het wao-wetsvoorstel verworpt waarmee de Tweede Kamer donderdag heeft ingestemd. Minister Pronk van Ontwikkelingssamenwerking schiet schot voor de boeg gisende voor de Vara-radio. De plannen zijn essentieel onderdeel voor het bestaan van het kabinet Lubbers/Kok, aldus Pronk.

'Wat ik me niet kan voorstellen is dat dit kabinet, zeg maar een jaar of twee, zou worden afgevoerd door de verkiezingen in 1994. De bewindsman refereerde aan zijn waarschuwing aan de Tweede Kamer van CDA-fractieleider Kaland donderdag in de finale van het wao-debat richting kabinet. Het kabinet heeft 'oprecht sterkte' wenste de verdediging in de Senaat.

Fractieleider Kaland van het CDA in de Eerste Kamer heeft begin deze week het wao-compromis en de van zaken in de afgelopen paar weken bekritiseerd. Dat kwam hem schrombbering te staan van partijvoorzitter Van Velzen. De opmerkingen van Kaland werden 'recht' genoemd. Ook Van Velzen zelf durfde de voorstelling aan van de CDA-fractie in de Senaat, waar hij zelf van uitmaakt, uiteindelijk zal worden met de voorstellen zoals nu liggen.

Minister Lubbers wilde gisteren op een wekelijkse persconferentie na afloop van de ministerraad niet treden op eventualiteiten dat over een jaar opnieuw ingrepen in de modus zijn. Hij noemde het niet vruchtbaar om te speculeren, mede gelet op het feit dat het wao-wetsvoorstel nog in de Senaat moet. 'Deze wetgeving wordt verdedigd in de Eerste Kamer, en dat is het dan,' aldus Lubbers.

Frankrijk roept G-commissaris Van den Broek tot de orde

PARIS - Frankrijk heeft gisteren een 'met verbazing' gereageerd op uitslatingen van de Europese Commissaris voor buitenlandse politieke betrekkingen, Hans van den Broek, waarin deze zei dat het 'normaal' is dat Duitsland Japan lid worden van de VN-Veilighedsraad.

Van den Broek had donderdag voor de commissie van Buitenlandse Zaken en Veiligheid gezegd dat het debat over de toelating van de twee landen gewetenswaardig is door de verandering in de internationale arena. Hij voegde eraan toe dat op persoonlijke titel te zeggen, omdat de Europese Commissie er nog niet over had gesproken.

Volgens de woordvoerder van de Franse ministerie van Buitenlandse Zaken, Daniel Bernard, had Van den Broek erachter aan kunnen toevoegen dat de uitslatingen ook geen ander karakter kunnen hebben dan persoonlijke opmerking. Hij zei dat de Commissie heeft geen enkele bevoegdheid om zich te bemoeien met dat soort zaken uit te spreken.

Onder het Verdrag van Wapenrusting verandert dat niet, aldus Bernard, en heeft de commissie het buitenlandse en veiligheidsbeleid te volgen zoals dat door de lidstaten wordt vastgesteld.

(ADVERTENTIE)

Achter de tralies

• Twee Somalische gevangenen turen door de tralies van hun cel in de hoofdstad Mogadishoe. Clanleider Mohamed Farrah Aided zal 387 soldaten vrijlaten die deel uitmaakten van het leger van de verdreven dictator Mohamed Siad Barre. Aided sprak van een gebaar van nationale verzoening. Hij zei te verwachten dat de soldaten de verzoenings-

boodschap zullen overbrengen aan hun familie en heel Somalië. De soldaten werden vorig jaar april door eenheden van Aided gevangengenomen. Namens de begin 1991 verdreven Siad Barre probeerden de soldaten vergeefs Mogadishoe te heroveren.

Foto: AP

Gespannen situatie in hoofdstad Kinshasa

Franse en Belgische troepen naar Zaïre

KINSHASA - De situatie in de Zaïrese hoofdstad Kinshasa is uiterst gespannen nadat donderdag ernstige rellen waren uitgebroken. Hoewel het geweld duidelijk was afgenomen, waren er gistermiddag laat in het centrum van de stad nog steeds schoten te horen. Frankrijk en België besloten troepen te sturen om hun staatsburgers te kunnen evacueren.

De nationale Zaïrese radio meldde 's middags nog dat de stad gedompeld was 'in vuur en bloed' en dat er overal geplunderd werd. Enkele bronnen spraken van tientallen doden. Artsen zonder Grenzen, dat de ziekenhuizen in Kinshasa afdeling, meldde gisteravond uit Brussel dat 45 mensen werden gedood en 131 gewond.

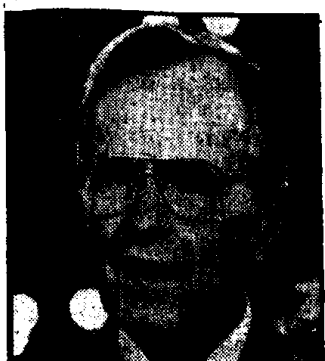
Frankrijk en België besloten gisteren gezamenlijk een mogelijke evacuatie van hun staatsburgers in Zaïre voor te bereiden, zo deelde een hooggeplaatste Franse functionaris in Parijs mee. Honderdvijftig

man Franse troepen die naar Congo-Brazzaville waren gediend, arriveerden gisteravond in Zaïre. Tevens bracht Frankrijk 1.300 man troepen in de Centraal-Afrikaanse Republiek in verhoogde staat van paraatheid en 600 man in Gabon.

De Belgische minister van Buitenlandse Zaken Willy Claes meldde dat België militairen naar Brazzaville zou sturen, maar kon nog niet melden om hoeveel manschappen het ging. Er wonen nog ongeveer 2.000 à 3.000 Belgen in de vroegere Belgische kolonie Zaïre. Het Frans-Belgische besluit om in

te grijpen werd genomen nadat donderdagavond bij de ongeregelde heden twee Fransen waren gedood en een Belg gewond. Een van de twee gedode Fransen was de ambassadeur in Kinshasa, de 61-jarige Philippe Bernard. Hij werd - anders dan eerst werd gemeld - niet gedood door een verdwaalde kogel, maar bij een treffen tussen munitie van de troepen en een elite-eenheid van president Mobutu Sese Seko. Daarbij zouden salvo's uit automatische geweren zijn afgeschoten op alle verlichte ramen van de ambassade. Ook een Zaïrese werknemer van de ambassade kwam bij deze schietpartij om.

Bush in race voor Nobelprijs

WASHINGTON - Ex-president George Bush van de Verenigde Staten is voorgedragen voor de Nobelprijs voor de vrede. 'Het bereiken van vrede is altijd een van de belangrijkste doelen geweest van president Bush,' zo schreef initiatiefneemster Barbara Vucanovich, lid van het Amerikaanse Congres, donderdag in een brief aan het Nobelprijs-comité van het Noorse parlement.

Volgens Vucanovich heeft Bush 'groot leiderschap' getoond, onder meer door zijn inspanningen om Irak te verdrijven uit Koeweit. In haar brief wijst het Congreslid ook op de inzet van de voormalige president voor het vredesproces in het Midden-Oosten en zijn beslissing om Amerikaanse troepen in te zetten voor de hulpoperatie in Somalië.

punt

uit

• Eurokorps

De Duitse generaal-majoor Helmut Willman wordt op 1 oktober de eerste bevelhebber van het Frans-Duitse Eurokorps. Daarover hebben Bonn en Parijs overeenstemming bereikt. Het Eurokorps gaat 50.000 militairen omvatten en moet over twee jaar inzetbaar zijn. Op 1 oktober neemt Willman en zijn staf in Straatsburg de werkzaamheden over van de zogenoemde oprichtingsstaf. Op dezelfde datum wordt de 4.200 man tellende Frans-Duitse brigade ondergebracht bij het Eurokorps.

• Euthanasie

Een meerderheid van de Nederlandse bevolking, en ook van de CDA-stemmers, is voor euthanasie en vindt dat euthanasie buiten het strafrecht om moet worden geregeld. Dat is de uitkomst van een representatieve steekproef die het Nipo begin januari heeft uitgevoerd in opdracht van de Nederlandse Vereniging voor Vrijwillige Euthanasie (NVVE). Het Nipo heeft ruim 1.100 Nederlanders van 18 jaar en ouder ondervraagd. Van hen vond 78 procent dat iemand die in een onaanvaardbare, uitzichtloze noodsituatie verkeert, altijd het recht heeft om euthanasie te vragen. Tien procent vond van niet.

• Besmetting

Zeker zes van de slachtoffers van de vliegcrash bij Faro zijn in Portugal besmet met de bacterie MRSA-bacterie, ook wel ziekenhuisbacterie genoemd. De besmetting van een patiënt leidde vorige week tot een operatiestop in het Pasteur-ziekenhuis in het Brabantse Oosterhout. Naar gisteren bekend is geworden, blijken ook in de gespecialiseerde brandwonden centra in Beverwijk, Groningen en Rotterdam vijf besmettingen te zijn geconstateerd.

• Bosio

De Franse zakenman Michel Bosio is gistermiddag opnieuw in zijn woonplaats Arnhem aangehouden. Hij zal vandaag over de grens worden gezet. Bosio kreeg in het najaar van 1992 geen verblijfsvergunning en is ongewenste vreemdeling in Nederland. Daartegen heeft de Fransman inmiddels hoger beroep aangetekend, maar tot die tijd mag hij niet in Nederland verblijven.

• Auschwitz

Het voormalig concentratiekamp Auschwitz krijgt twee miljoen gulden in de bijdrage van de kosten van restauratie. Het kabinet heeft dit gisteren besloten op voorstel van minister D'Ancona van WVC.

(ADVERTENTIE)

LIASS heeft goed nieuws voor
zoonbidders en winter-
sporters. Een royale
reisverzekering voor
een bescheiden prijs.
Als u de coupon
opstuurt, krijgt u het
informatie-pakket
vrijblijvend thuisgestuurd.

Naam: .....

Adres: .....

Postcode: ..... Plaats: .....

Telefoon: .....

Zend de coupon in een gesloten envelop aan:

LIASS Reisverzekeringen, Antwoordnummer 4045, 6400 VC Heerlen.

Een postzegel is niet nodig. U kunt ook gratis bellen naar 06-0227525.

GELUKKIG HEBBEN WE LIASS.

OOK VOOR REISVERZEKERINGEN

LIASS Liekstekostenverzekeringen Akerstraat 27, 6411 GW Heerlen en
Wilhelminastraat 39, 6131 KM Sittard

Limburgs Dagblad
piccolo's
 Voor meer resultaat!

In de Cramer 37, Heerlen
 Postbus 3100, 6401 DP Heerlen
 Postbank: 1035100
 Bank: ABN-AMRO 57.75.35.935
 Fax: 045-739204 of 739364

Piccolo's
 Over 1 kolom, in kleine letters met één woord in hoofdletters. Minimumhoogte: 10 millimeter. Prijs per millimeter hoogte: f. 1,35.
 Afwijkende tarieven voor rubrieken Proficiat en Vermissen/Gevonden f. 1,20 per mm, Onroerend Goed en Bedrijven Transacties f. 1,85.

Reuzepiccolo's
 Over 1 of 2 kolommen, in 4 mogelijke lettergrootten met minimaal één woord in grotere letter (14-punts). Minimumhoogte: 10 millimeter. Foto's, logo's en illustraties zijn mogelijk. Prijs per millimeter hoogte per kolom: f. 1,85.
 Advertenties onder nummer: f. 7,50.
 Bewijsnummers op aanvraag: f. 4,75.

Prijzen zijn exclusief 17,5% BTW. Betaling contant of met de acceptgirokaart die u wordt toegezonden.

Enkele rubrieken UITSLUITEND a contant en met legitimatie.

Telefonisch opgeven
045-719966

Maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Opgave - in de regel - tot 12.00 uur daags voor plaatsing.

Schriftelijk opgeven
 Opgave via de 1e post daags voor plaatsing.

Persoonlijk opgeven
 Via de balie van onze kantoren maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Voor plaatsing op zaterdag en maandag geldt vrijdag 11.00 uur.

Wij kunnen geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor schade van welke aard ook, ontstaan door niet, niet tijdig of onjuist plaatsen van advertenties.

Het Limburgs Dagblad wordt dagelijks gelezen door bijna 250.000 personen van 13 jaar en ouder.
 (Bron: Cebaco Surveys Scanner)

Personeel aangeboden

Gedipl. KOK met internat. ervaring o.a. Franse en Duitse keukens, zoekt passende betrekking als Souschef, chefkok of zelfst. werkend kok. Br.o.n.r. B-03576, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Biedt zich aan: PRIVE-CHAUFFEUR met goede referenties. Br.o.n.r. B-03575, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Communie

COMMUNIEJURK mt. 134 en costuum mt. 128 beide met toebeh. Gekocht bij Bruidshuis Pereboom. Tel. 045-228955

Personeel gevraagd

Bouwvak personeel

Aannemersbedrijf J. Beernink B.V.

vrgt voor Duitsland
 BETONTIMMERLIEDEN, METSELAARS en IJZERLECHTERS
 voor Nederland BEKISTINGSTIMMERLIEDEN en VOORMAN-UITVOERDER BEKISTING
 Zonder ervaring onnodig te solliciteren.
 Meldten bij Dhr. J. Nieling. Tel. 046-338441.

Te. WGW-Bouw. Voor direct gevraagd voor Duits- en METSELAARS. Ook kennis. Tel. 045-231336/230477. Hommerweg 77, Hoensbroek.

Chauffeurs

Chauffeur op vrachtauto met laadkraan

Zonder ervaring onnodig zich te melden
 Frits Nollgen BV, Locht 42, 6466 GW Kerkrade.
 ☎ 045-41 10 63

Horeca personeel

Hotel-Restaurant Prinses Juliana vraagt voor direct:

Medewerkers afwas m/v

3 à 4 avonden per week.
 Indien deze vakature u aanspreekt maken wij gaarne een afspraak voor een gesprek.
04406 - 1 22 44
 Salaris volgens CAO voor het horecabedrijf, functiegroep II
 Hotel-Restaurant Prinses Juliana
 Broekhem 11, Postbus 812
 6301 HD, 6300 AV
 Valkenburg a/d Geul.

Gevraagd nette vr. HULP voor verkoop van broodjes met hamburger e.d., periode Paasvakantie en zomervakantie. Tel. 04498-52798.

Leuke restaurant in de binastad van Aken zoekt per 1-3-93 een CHEF/KOK, zelfstandig werkend, creatief en klantvriendelijk. Br.o.n.r. B-03584, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

STEAKHOUSE Eldorado full-time of part-time. Gher m/v. Ervaring en diploma vereist, goede betaalg. Kerkplein 75 Heerlen. Tel. 045-741360.

Gevr. FRUITREHULP voor enkele dagen per week. Tel. 045-244538 na 20.00 uur.

Uitzendbureaus

Tempo Team Uitzendbureau

zoekt

Schoonmaak-medewerker m/v

Op zaterdag, bij een bedrijf in de omgeving Geleen. De werkzaamheden bestaan uit het schoonmaken van de toiletten, machines en het opruimen van het magazijn. Werktijden van 10.00 tot 18.00 uur. Deze verantwoordelijkheid is voor langere tijd.

Informatie: 046 - 75 61 56, Mariëtte Schultgens
 GELEEN, RIJKSWEG ZUID 1a

Tempo Team Uitzendbureau zoekt

Productie-medewerkers m/v

die zeer gemotiveerd zijn, voor een bedrijf in Nuth. Het betreft een functie met uitbreiding naar verantwoordelijkheid met betrekking tot het proces- en logistiekgedeelte. Een afgeronde LTS-opleiding, VAPRO-A/B zijn vereist. Een aantal jaren heftruck-ervaring (met diploma) is een pré. Het werk is in 4-ploegendienst, 7 dagen werken en 3 dagen vrij. Deze baan is per direct en biedt bij geleken geschiktheid goede toekomstperspectieven.

Monteur buitendienst m/v

voor een bedrijf in Landgraaf in de zonnepanelen en kunststof kozijnenbranche. Ervaring in deze branche en in het afwerken en afstucadoren van muurtjes is vereist. Een rijbewijs BE is pré. Werktijden: maandag tot en met vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, met bereidheid tot overwerken. Bij geleken geschiktheid biedt deze zeer zelfstandige baan goede toekomstperspectieven.

Informatie: 045-718366, Mariëtte Ullings, Heerlen
 Op de Nobel 1/Akerstraat.

Tempo Team Uitzendbureau zoekt

Medewerker(ster) salaris-administratie m/v

voor een relatie in de omgeving van Heerlen. Naast de salaris-administratie houdt u zich ook bezig met verlof- en ziekteadministratie. Bekendheid met het salaris-administratie systeem CMG is vereist. Deze baan is voor langere tijd. Interesse? Neem dan contact op.
 Informatie: 045-718366, Adriane Keulen, Heerlen.
 Op de Nobel 1/Akerstraat.

Tempo Team Uitzendbureau zoekt

Radiodiagnostisch laborant(e)

voor een instelling in de omgeving van Heerlen. U bent gediplomeerd en in het bezit van een bewijs van bevoegdheid. Deze full-time baan is in dagdienst. Eventueel kunt u ook part-time werken.

Interesse? Neem dan contact met ons op.
 Informatie: 045-718361, Claudia van der Burgt, Heerlen,
 Op de Nobel, 1/Akerstraat.

Tempo Team Uitzendbureau zoekt

Metaalbewerker m/v

voor een bedrijf in Geleen. U bewerkt onderdelen uit het magazijn en bedient diverse machines. Een LTS-Metaal opleiding, aangevuld met werkervaring op een MTS-W opl. is vereist. Deze baan is in dagdienst en voor langere tijd.
 Informatie: 046 - 75 61 56, Natalie Maas
 GELEEN, RIJKSWEG ZUID 1a

Diversen personeel

Linders Reiniging en Desinfectie

zoekt wegens uitbreiding

part-time medewerkers m/v

voor industriële schoonmaak. Omgeving Geleen. Werkzaamheden vinden plaats in de middag- en avonduren. Beloning volgens CAO. Bel voor info: 045-713216.

Linders Reiniging en Desinfectie zoekt wegens uitbreiding

parttime medewerkers m/v

vanaf 17 jr. voor industriële schoonmaak. Regio Oostelijke Mijnstreek. Werkzaamheden vinden plaats in de middag- en avonduren. Beloning volgens CAO. Bel voor info 045-713216.

Reorganisator vraagt:

Freelance medewerker (m/v)

voor enkele dagen per week om reisbureaus in België te bezoeken. Kennis van Frans en engels is een pré. Goede commissie regeling. Tel. 043-619990.

Zoek je een leuke job, prettige werkfeer en gezellige collega's? Solliciteer dan naar een van onze onderstaande vakatures. Wie weet kunnen wij je straks in ons team begroeten.

1. (Leerling) Glazenwasser

2. Meewerkende voorvrouw voor regio Valkenburg

3. Schoonmaaksters voor een project in Valkenburg

Interesse? Neem dan contact op met

EMWA Schoonmaakbedrijf VOF

Achter De Lang Haag 65, 6245 HL Eysden.
 Tel. 04409-3860.

K.C.P. Reinigingsproed. zoekt

Vertegenwoordiger m/v

voor de verkoop van reinigingsproducten aan horeca, industrie, boerenbedr. enz. Vaste baan, auto van de zaak. Tel. 045-245833.

Voice of Youth

zoekt een enthousiaste

dirigent(e)

die zowel aan koor als orkest leiding kan geven/zelf in staat is arrangementen te schrijven/affiniteit heeft met licht/eigenlijke muziek. Schrift. sol. in de vorm van een korte brief binnen 2 weken richten aan Dhr. Wiertz, Veldbrand 7, 6372 DN Landgraaf. Tel. 045-310860.

Een Jaguar van Sijben zet u beslist niet in de garage

Model: Number Two. Gemaakt onder licentie van British Jaguar Car Ltd.

Meer dan een gerenommeerd

automeerk is Jaguar het symbool van een levensstijl. Respect voor de grote Angelsaksische tradities inzake vormgeving en vakmanschap zijn de opvallendste karakteristieken van de stijl, die Jaguar legendarisch heeft gemaakt.

Al deze karakteristieken zijn ook terug te vinden in de collectie Jaguar Interiors, die Sijben in het Nederlandse

interieurgebeuren introduceert.

De collectie, die aan de strengste criteria van schoonheid en kwaliteit voldoet, bestaat uit tijdloos-eigentijdse creaties die met uitzondering van uw garage in de meest uiteenlopende interieurs kunnen worden geïntegreerd.

SIJBEN ROERMOND

Wooncenter

8 specialiteiten onder één dak:

- International Design
- Eigentijdse Klassiek
- G&P Wooncentrum
- Woonbouw
- Modern
- Skulptuur
- S&M Keukenstudio
- Eiken

Maatsiedendweg 33, Roermond
 Telefoon: 04750 - 16141

Openingsuren:
 Maandag 15.00 - 18.00 uur.
 Di. t/m vr. 9.00 - 18.00 uur.
 Za. 9.30 - 17.00 uur.
 Donderdag koopavond.

Consulente

gevraagd voor een door de A.V.R. erkend huwelijks- en relatie-bemiddelingsbureau, voor de regio Maastricht. Vereisten: wonende in de desbetreffende regio. Liefst plm. 40 jr., goede contactuele eigenschappen en in bezit zijnde van auto en telefoon.
 Schriftelijke reacties: postbus 1139, 6404 KC Roermond.

Gevraagd BEZORGER M/V

voor Volkskrant, Hoensbroek. Tel. 045-222144.

TELEFONISTE gev. v. privéhuus te Kerkrade. 3-4 dagen p.w.k. 045-425100.

A.M. PROMOTIONS zkt. fotomodellen of meisjes die fotomodellen willen worden. Voor mode, reclame, catalogi. Stuur duidelijke foto (wordt geretour.) naar Postbus 17166, Amsterdam. Inschr. gratis.

Swarovski Crystal-Royal Albert-ladenwaren-sieraden.

Lingerie demonstratie

JONGEDAME

(woonachtig omg. Kerkrade/Heerlen/Landgraaf), voor showen van luxe lingerie, alleen damespubliek, erv. niet vereist. Br.o.n.r. B-03537, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

HALLO dames zoekt u een

leuke bijverdiensde? Wordt consulent van nette lingerie, badmode en nachtkleding. Veel voordelen, bijv.: eigen-tijdsindeling, hoge bijverdiensden, hogerop te komen en geen eigen startkapitaal. Voor meer informatie: bel 045-465756 en vraag naar Suzan (na 17.00 uur). Ook om party's te boeken.

Au Pair MEISJE gevraagd (voor min. 2 mnd.) in Leuven België. Tel. 09-3216239900.

Reparaties

KOELKASTREPARATIE,

geen voorrijkosten, met gar. Vroko 045-441566/461658.

Zijn er pers. die zich ook GEDUPERD voelen door TV Service Roermond, Bredeweg 500? Wendt u zich dan tot Smits 04492-2680.

De GOEDKOOPSTE voor koelkast- en wasmachine-reparaties. Tel. 045-714730.

Diepvries/koelkastreparaties meestal binnen 12 uur.

TEBBEN koeltechniek (part) Geen voorrijkosten met garantie. 045-460471

TV DEFECT, binnen 4 uur klaar. Tel. 04750-11667.

Knip mij uit en bewaar mij!

TV/VIDEO defect, vandaag gebracht, maandag al klaar, met prijsopgave en garantie. Tel. 045-231340 E & E Electronica, Brunssum.

Wat VERKOPEN? Adviseur via: 045-719966.

Verkeersschool van Bentum

zoekt RIJNSTRUCTEUR,

m/v, voor de categorie CE. Tel. 045-217487.

DANSORKEST zoekt drum-

mer en gitarist, liefst met zang. 045-254641/750355.

Damesmode jonge, betaal-

bare bovenkleding, zoekt nog energieke dames voor AVONDCONSULENTENWERK voor thuisparty's. Eigen-tijdsindeling, leuke bijverdiensden. Alleen persoonlijk melden bij Damesmode Dially, Annalaan 13 A, Geleen.

Peuterspeelzand leni Mien te Schaatsbergveld in Heerlen zkt. VRIJWILLIGERS v. 2 dagdelen per week. Tel. 045-721755.

Winkel & Kantoor

Copieerapparaten v.a. f 500,-

Tevens ook verkoop van Type-machines, Rekenmachines, Kasregisters, Telefax. Eigen service-dienst. Spoor Kantoor machines, Bochoitz. Tel. 045-443961.

Kantoormeubelen

Wist U dat wij een speciale afdeling gebruikte kantoormeubelen hebben (Ahrend Facet en Ahrend Mehes) o.a.: bureau's, kasten, dossierkasten, tafels en stoelen etc. EMLY KANTOORMEUBELLEN Industriestraat 37, 6135 KG Sittard. 046-523738.

Te koop uit faillissement

NIEUW: grote partijen kantoor- en directiemeubelen van zeer hoge kwaliteit en tegen zeer scherpe prijzen. Alle soorten directie-buro's, conferentiestoelen, brandkasten, dossierkasten, tekentafels, tekeningladkasten, ladenkasten, archiefstellingen, magazijnstellingen, nieuwe palletwagens v.a. f 750,-, flip-overs en whiteborden. NERGENS GOEDKOPER!!

INRUIL INVENTARIS:

palletstelling, magazijnstelling, archiefstelling, burokasten, buro's, ladenkasten, burostoelen, enz. enz. te veel om op te noemen. Alles tegen kostprijs. Verder nog 1001 artikelen, te veel om op te noemen. 1000 m2 showroom en 12.000 m2 magazijn. Alles uit voorraad leverbaar, tevens verhuur van complete kantoorinrichting. De goedkoopste met de meeste service.

Rockmart Kantoormeubelen

Kissel 46a, Heerlen. Tel. 045-723142. Geopend van ma. t/m vrij. 9.30-18.30 uur en zat. 10.00-16.00 uur.

Luxe WINKEL-inventaris

incl. verlichting te koop met uitzichttafels, kubussen, etalage-materiaal, monitor, toonbank, kassa enz., pr.n.o. t.k. Tel. 045-441424 tot 18 u.

Bedrijven/Transacties

Dorpsslagerij

Wegens ziekte en gebrek aan opvolging, te koop in het centrum van Wessem, goed renderende dorpsslagerij voorzien van volledige goede winkel- en worstmakerij-inventaris. Omzet f 9.000,- à f 10.000,- per week met goede winst. Pand bestaande uit winkel, werkruimte, kelder, magazijn en 4-kamerwoning eveneens te koop. Vraagprijs voor het geheel f 267.500,- k.k. excl. BTW. Info: Makelaarskantoor Hengeveld b.v., Grindweg 10, 3055 VA Rotterdam. Tel. 010-4180246. Fax 010-4228647.

Over te nemen

Parfumerie

in Belgisch Limburg, centrum Hasselt. Gunstige voorwaarden. Tel. 09-32-11323914.

Te huur aangeboden bestaande BLOEMENWINKEL omringend Sittard. Br.o.n.r. B-03568, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Maatschappij voor sleutelklauw bouwen zoekt ONDERNEMINGEN met voldoende capaciteit voor diverse vakgebieden. G.S.T. m.b.H. Pontstrasse 156-158, D-5100 Aachen. Tel. 09-49.241403043.

Landbouw en Veeveelt

In verband met uitbreiding van ons team zoeken wij op korte termijn een

techn. commercieel medew.

Vereisten: 1. H.B.O. niveau

2. Leefst. max. 30 jr.

3. Interesse in de landbouw

4. Leidinggevende capaciteiten

Schriftelijke sollicitaties kunt u richten aan: Landbouw Onderdelen Bank t.a.v. dhr. Houben Postbus 32, 6365 ZG Schinnen.

Wees de winter een slag voor, koop of huur een MASTER heteluchtkanon daarvoor ook infraroodstralers, gasheaters, bouwdrogers en gebruikte kanonnen voor voorraad. G. Cornelissen Mill. Tel. 08859-51072.

Te k. Shetlandse PONY en dwerggeiten. Tel. 045-751539.

ONDERDELENBANK.

Tel. 04493-2715.

Bestel tijdig uw KERST-BOOMPLANTEN. Rompelberg, Bunde. 043-645365.

Te koop OOLAMMEREN. Tel. 04454-61940.

Te koop PREIBOXEN. Tel. 04763-1713.

H.H. VEEHOUTERS voor het uitrijden van uw mest met een Veenhuis zodenbemerster. Belt U: Loonbedrijf Munx. Tel. 04457-2109 of 1597.

Voor GOED(KOOP) pootgoed en een eerlijk advies. Bel Stief Roebroek 045-212421. Autotelefoon 06-52.107918.

Speelgoed

Te koop 1 formule 1 TRAP-AUTO, z.g.a.n.w., pr. à f 150,-. Tel. 043-472685.

KETTLER schommelstoel 3-delig en Kettler glijbaan, i.z.g.st., prijs f 150,-. Tel. 045-230128 na 17.00 uur.

Alfa

ALFA 1.7 QV, '89, antraciet, met, vele extra's, w.o. electr. ramen, centrale deur vergr. etc., schadevrij, 80.000 km, ABS, nieuw staat, pas grote beurt gehad, f 14.900,-. Inf. 04498-57736.

Alfa ROMEO Junior 3, 1e eig., 45.000 km., kl. wit, 1989, f 13.500,-. Autopark, Locht 44, Kerkrade.

Te k. ALFA 164 Twin Spark, bwj. '90, kl. donk. blauw, km. st. 71.000, zeer mooie auto, met LPG. Tel. 045-741653.

Te koop wegens bedrijfsau- to ALFA 1.7i EL alle opties, 8 mnd. oud, km.st. 12.000. Tel. 045-318406.

Te k. ALFA 33, 17 QV, bwj. '88, alle extra's, antraciet, in part. staat, v.r.p. f 13.750,-. 04450-2587/04451-1261.

Publieke opinie golft heen en weer tussen uitersten

Antiracisme rage in Duitsland

Van onze redactie buitenland

● Meer dan honderdduizend Duitsers verzamelden zich 8 november vorig jaar in het centrum van Berlijn om te protesteren tegen vreemdelingenhaat. Dergelijke massale demonstraties worden sindsdien regelmatig gehouden in Duitsland. Foto: REUTER

te vinden als een aardschok op een seismogram: de lichtmensen waren nog niet eens goed op gang of in de opinie-onderzoeken steeg het percentage Duitsers tegen de kreet 'Buitenlanders eruit' van 43 tot 69 procent en daalde dat van mensen die begrip zeggen te hebben voor neo-nazistisch geweld van 33 tot 12.

Natuurlijk wil geen enkele commentator, hoe kritisch deze ook moge zijn over „gekte“ die niettemin „politiek correct“ is, de klok weer enige maanden terugdraaien, toen de neo-nazi's de krantenkoppen beheersten en zowel de regering als de „zwijgende meerderheid“ toekeken.

„Deze antiracistische advertenties zijn het beste dat ooit kan gebeuren in deze ellendige tijden,“ aldus Arnim. „Dat is heel wat anders

dan in 1932 toen Hitler heren in de industrieclub van Düsseldorf met één toespraakje zo bezielde dat zij maar al te graag grote sommen gelds in de kas van de nazi-partij stortten.“

Littekens

De Süddeutsche Zeitung is op dit punt eerder sarcastisch. „Het is roerend en tegelijk razend makend om zoveel goede wil en zoveel hulpeloosheid te zien,“ aldus het blad bij zijn uitleg over de ruzie die de geestelijke kreeg met

activistes, die vinden dat de moslimgewoonte vernederend voor vrouwen is.

„De volgende keer moeten wij littekens gaan dragen om te protesteren tegen de situatie in Iran en, binnenkort, tonen alle Duitse vrouwen solidariteit, of zij nu een hoofddoek dragen of niet.“

Een Europese diplomaat met grote ervaring in Duitsland merkte hierbij op dat de publieke opinie in dat land vaak van het ene uiterste naar het andere schiet voordat een rustpunt in het midden wordt

gevonden. „Dit is een zwart-wit-maatschappij aan de oppervlakte, die een grote schakering grijsstinten verbergt.“

Een andere gezant zei dat Duitsers voor buitenstaanders nauwelijks voorspelbaar zijn wanneer de slinger van de publieke opinie nog van de ene naar de andere kant slaat.

De emoties over wat eind vorig jaar gebeurde zijn inmiddels weggeëbd. De antiracistische campagne gaat door, maar op lagere niveaus, zoals scholen en fabrieken of in de vorm van door de gemeenten uitgeschreven wedstrijden over het beste project voor harmonieus samenleven met buitenlanders. Af en toe vinden nog extremistische aanslagen plaats, maar de neo-nazi's zien hun voedingsbodem steeds kleiner worden.

Nationale luchtvaartmaatschappij kansloos

Alleen volledige fusie heeft zin

Van onze redactie economie

HOOFDDORP – Het sleutelwoord van de jaren negentig in de internationale luchtvaart heet 'samenwerking'. Alleen die combinatie van luchtvaartmaatschappijen die haar klanten overal ter wereld een hoogstaand produkt kan bieden, heeft kans om te overleven. Het is de keus tussen opgaan in een megamaatschappij of afglijden naar het niveau van een regionaal luchtvaartmaatschappijtje. De KLM kiest duidelijk voor het eerste. Samenwerking met SAS, Swissair en Austrian heeft dus alleen zin als de vier op termijn tot een volledige fusie besluiten.

Wat wil de (zaken-)reiziger van de toekomst? Volgens de filosofie van de KLM is het antwoord simpel. Hij wil zo snel en zo comfortabel mogelijk van punt a naar punt b vliegen, als het moet via punt c. Hij vliegt het liefst met een en dezelfde maatschappij. Hij wil onderweg geen nachten doorbrengen op buitenlandse luchthavens waar hij op zijn aansluitende vlucht moet wachten. Hij wil af zijn van het gezeul met zijn bagage. Hij wil niet telkens opnieuw hoeven in te checken als hij van het ene op het andere vliegtuig overstapt. En last but not least wil hij voor zijn duur betaalde ticket overal dezelfde service.

Hoe vaak gebeurt het niet dat de zakenreiziger perfect verzorgd in de business class van de KLM

eind op weg. Dankzij de nieuwe luchtvaartovereenkomst met de VS lijken de meeste hindernissen voor een vruchtbare samenwerking uit de weg geruimd. Het gezamenlijke logo is er al. Een verdere integratie van beide maatschappijen kan niet uitblijven. Hetzelfde wil de KLM met Garuda en Japan Airlines op de routes van en naar het Verre Oosten.

Stap voor

De KLM lijkt in de VS haar concurrenten dus een stap voor te zijn. Geen andere Europese maatschappij heeft een hechte partner en ongebreidelde landingsrechten in de VS. Er is echter één maar. Om een dergelijk netwerk te onderhouden, moeten er wel voldoende passagiers zijn. De eigen thuismarkt biedt geen soelaas. Nederland is te klein om grote passagiersstromen te genereren. Sinds jaar en dag 'steelt' de KLM dan ook passagiers bij de buitenlandse concurrenten.

Ondanks alle moeite blijft het marktaandeel van de KLM in Europa op vijf procent steken. Alleen een aandeel van vijftien procent biedt overlevingskansen. Samen met SAS, Swissair en Austrian wordt dat ruimschoots gehaald. Maar daarmee is niet alles gezegd. Want waarom zou de Zweed met SAS of de KLM via Schiphol naar Detroit vliegen als hij via Parijs of Londen kan? Alleen wanneer de verbinding tussen Stockholm, Schiphol en Detroit de meest voor de hand liggende, de beste is.

Een dergelijke verbinding kan een samenraapsel van Nederlanders, Denen, Noren, Zweden, Zwitsers en Oostenrijkers niet

achtergrond

van Schiphol naar New York reist. Naar zijn eindbestemming Dallas moet hij echter opgevoerd worden tussen honderden lotgenoten, met een plastic bekertje koffie in de ene en een naar plastic smakende boterham in de andere hand, in de doodskist van de plaatselijke maatschappij vliegen. Doodvermoed komt hij zonder koffer aan. Die staat nog in New York. Hij neemt zich voor het nooit weer op die manier te doen. Met geen van beide maatschappijen ooit weer te vliegen.

Multinationals

De maatschappij die hem een dergelijke martelgang kan besparen, heeft volgens luchtvaartdeskundigen de toekomst. De global airline, zoals het in luchtvaartjargon heet, is een maatschappij die overal te vinden is. Waarmee je van iedere willekeurige plaats naar iedere willekeurige bestemming kunt vliegen. Net zo herkenbaar als McDonalds.

Volgens diezelfde deskundigen is er na het jaar 2000 slechts plaats voor een tiental van deze multinationale luchtvaartondernemingen. Het lot van de nationale luchtvaartmaatschappij lijkt daarmee bezegeld. De meeste luchtvaartmaatschappijen zijn, afgezien van alle politieke obstakels, te klein om zelf een wereldomspannend netwerk op te zetten. Dat geldt zeker voor de KLM. Zelfs in Europa kan de KLM op eigen houtje niet overleven. Daarom zoekt de maatschappij overal in de wereld naar partners.

Met Northwest is de KLM in de Verenigde Staten al een aardig

bieden. Want iedere maatschappij zal voor zich de lucratieve vervoersstromen opeisen. Pas met een volledige fusie hebben alle deelnemers slechts één belang voor ogen, namelijk dat van het groter geheel.

De top van de KLM gelooft heilig in deze filosofie. Dat zij bereid is de eigen identiteit op te geven, bleek al bij de fusiespreken met British Airways. Wel zal de KLM, net als de andere, tijdens de onderhandelingen zoveel mogelijk voor zichzelf in de wacht willen slepen. Dat Schiphol één van de knooppunten van een nieuwe multinationale onderneming wordt, is voor de KLM vanzelfsprekend.

SAS lijkt bij de onderhandelingen nog de minste problemen op te leveren. De Zwitsers vormen een hoofdstuk apart. Zij hebben gezien hun geografische ligging in het hart van Europa meer te bieden dan SAS. Zij zullen alleen al daarom niet gauw geneigd zijn hun eigen identiteit op te geven of naar de pijpen van de KLM te dansen. Als troeven hebben zij bovendien nog samenwerkingsverbanden met Singapore Airlines en de Amerikaanse megacarrier Delta Airlines achter de hand.

De KLM staat dus moeizame en langdurige onderhandelingen te wachten, maar heeft niet veel keus. Alle vier partners verkeren in hetzelfde parket. Zij zijn te klein voor het tafellaken, maar te groot voor het servet. In een Europa waar British Airways, Luftansa en Air France voorlopig groot genoeg zijn om het gevecht met de Amerikanen en de Aziaten aan te gaan, lijken de kleine broeders tot elkaar veroordeeld.

(ADVERTENTIE)

Sportduikers mogelijk eigenaar van 'schatkist' oceaanstomer Elbe

Van onze redactie binnenland

Rederij Hapag-Lloyd ziet af van eigendomsrechten

● De bemanningsleden van de Engelse reddingsboot Wildflower op de kade van Lowestoft nadat ze de twintig overlevenden van de Elbe aan land hadden gebracht. Foto: GPD

Volgens het Nederlands recht zou de rederij het eigendomsrecht van schip en lading normaal gesproken kunnen hebben als zij kan bewijzen dat het betreffende wrak van haar is. In dit

geval zouden de bergers met de rederij moeten gaan onderhandelen over een vindsters- en bergingsloon, 'naar alle redelijkheid'. In andere landen is daar echter weer een bepaald percentage vastgesteld.

Ook kan het zijn dat de spullen die in het wrak worden gevonden als 'een schat' worden beschouwd. Is dat zo, dan moeten de vindsters – volgens het Neder-

● Getekend portret van kapitein Von Gossel van de Elbe, die bij de scheepsramp het leven verloor. Foto: GPD

lands recht – gaan onderhandelen met de eigenaar van het schip of van de grond waarin de schat is gevonden, over de verdeling daarvan.

Krachtens het Nederlands recht kan het vervolgens ook zijn dat de rechtmatige eigenaar afstand doet van zijn bezit. In dit geval mogen de duikers alles zelf houden. En op basis van de uitspraken van Hapag-Lloyd lijkt het erop dat dit zo zal zijn.

Bij Smit Tak, het bergingsbedrijf dat veel ervaring heeft met wrakken, spreekt men ook van een gecompliceerde zaak, temeer omdat de oceaanstomer al bijna honderd jaar geleden is gezonken. „Het probleem is dat het geval zo oud is dat je daar de huidige normen niet op kan loslaten,“ zegt woordvoerder D. Kaakebeen.

Bij Smit Tak gaat men er ook vanuit dat, als de toenmalige rederij en de overlevende passagiers voor hun verliezen verzekeringsgeld hebben opgestreken, de verzekeringsmaatschappij de feitelijke eigenaar is geworden. Daarmee zouden de bergers/duikers dan zaken moeten doen. Of de duikers in dit geval vindsters of bergingsloon kunnen claimen, is de vraag. „Ze zouden misschien zelfs nog aansprakelijk kunnen worden gesteld voor het toebrengen van schade aan de bezittingen van een ander,“ zegt Kaakebeen ironisch.

ROTTERDAM – De sportduikers die spullen naar boven hebben gehaald uit het wrak van het Duitse passagiersschip Elbe, hebben grote kans dat zij eigenaar worden van onder meer de zilveren serviezen.

Juristen in zeerecht en privaatrecht vinden het vooralsnog een moeilijke zaak om definitief uitspraken over deze kwestie te doen. In elk geval is het zo dat de eigenaar van het gezonken schip, de Norddeutscher Lloyd (thans Hapag-Lloyd in Hamburg), afziet van de eigendomsrechten op het wrak en wat daar nog aan materiaal in zit.

„Wij maken geen aanspraak meer op het wrak, ook in verband met de mensen die erbij omgekomen zijn,“ zegt een woordvoerder van de rederij. „Het is een zeemansgraf geworden en dat moeten we in ere houden.“ Het schip verging in 1895, 40 mijl uit de kust van J. J. muiden; 358 mensen kwamen daarbij door verdrinking om het leven.

Het is op dit moment niet na te gaan of de rederij indertijd voor het schip, de lading en de verdede inhoud daarvan (onder meer de mensen en hun goederen) verzekeringsgelden heeft ontvangen. In dit geval zou de verzekeringsmaatschappij het eigendomsrecht hebben. Hapag-Lloyd kan daar op korte termijn geen antwoord op geven, onder meer omdat het archief van de scheepsramp met de Elbe tijdens de Tweede Wereldoorlog verloren is gegaan.

Territoriaal

Het wrak dat door sportduikers van de Scheveningse duikvereniging is geïdentificeerd, ligt buiten de Nederlandse territoriale wateren (15 mijl), maar wel binnen de zogenoemde economische zone (100 tot 150 mijl). Het ziet er daarom niet naar uit dat de Nederlandse staat op grond van de Wrakwet en de Monumentenwet het wrak en de inhoud kan opeisen.

BELANGRIJKE MEDEDELING

HEDEN: LAATSTE DAG!!

OPENBARE SPOEDVERKOOP

slaapkamer- en huishoudtextiel
1000'en stuks jeans en vrijetijdskleding

VER EN VER BENEDEN ALLE NORMALE WINKELPRIJZEN!

Rechtstreeks aan publiek tot 17.00 uur in de zalen van:

MOTEL STEIN

Mauritslaan 65, Urmond
Rijksweg A2 Eindhoven-Maastricht, afslag Urmond

★ Geen verkoop aan handelaars ★

Autobedrijf SONDAGH BV

Cadillac

Directewagen

Cadillac Sedan Deville 1990

Bordeauxrood metallic, alle denkbare opties in nieuwstaat, 64.000 km, v.w. 69.500,- incl. American Cars Schimmert. Tel. 04404-1888. 120 Amerikaanse wagens nieuw en gebruikt in voorraad.

Chrysler

Chrysler

Voyager LE

4-92, Blackcherry metallic, eige leer, ABS aircond, etc., 10.000 km, n.w.p., f 87.560,- nu f 20.000,- neder nw.p., 2½ jr. garantie, American Cars Schimmert. Tel. 04404-1888.

Citroën

Eurocasion zoals het hoort

Rij nu betaal later

troen C15 bestel wit, troen BX 16 RS groenmet, tsuobri Galant 1.6 GL grismet, ssan Cherry 1.7 diesel groenmet, ord Sierra 2.0 GL blauwmet, troen AX 11 RE rood, ssan Bluebird 2.0 LX blauwmet, tro FIESTA 1.1 CL wit, troen BX 1.4 E rood, pel Corsa 1.2 Swing wit, taugeot 205 XLD wit, Suzuki Swift 1.3 GLX grismet, troen w. 1.4 TE grismet, troen BX 16 TGI blauwmet, troen BX 1.4 TE grismet, yundai Lantira 1.6 16V GLS rood, troen XM 2.0 Comfort groenmet.

Demonstratie- auto's

Citroën ZX 1.6i Aura
Citroën ZX 1.8i Furio
Citroën ZX 1.4i Avantage
Citroën XM V6 30i en schuifdak 1991.

Autobedrijf SONDAGH BV

De Koumen 34-36
Heerlen (Hoensbroek)

UW AKTIEVE CITROËN-DEALER IN ZUID-LIMBURG!
Tel. 045-223300

OPENINGS-TIJDEN: Ma t/m vr. van 9.00-18.00 uur.
Zaterdags van 10.00-17.00 uur.

o koop leuk EENDJE, in de poede staat, bw. 87, Tel. 15-461494.

et k. CITROËN BX 14 E, met LPG, trek, brede banden, bw. 7-85, APK 5-93, 4.750,-. Tel. 04492-4842.

o koop Citroën EEND, bw. 1, APK 8-93, in goede staat. Tel. 045-215433.

X 24 IE aut. 81, APK 93, rbo, spoiler, alu velgen, er, mooi, i.z.g.st. 3.850,-. 045-424838.

et k. CITROËN AX 1.0, bw. 1, 87, 3-drs., v.w.p. 6.250,-. 046-742907.

Citroën, leer, airco, BX 21, vele opties, 5-1990, 17.500,-. 040-515556.

TROEN AX GTI, '90, auwmetallic, 40.000 km, s nieuw. Tel. 045-750531.

TROEN-ONDERDELEN, gebruikt en nieuw, in en verkoop schade Citroën, ay Crutzen, 045-752121.

TROEN IDS DS en SM onderdelen, gebruikt en nieuw, evens in en verkoop. Nu k. originele niet deeltbare terbolven voor de DS. Tevens verbolven voor alle idere typen. Fa. Bagnole, 1746-6285 b.g.g. 04746-112.

et k. ACADIANA, bw. 83, i, g.st., km.st. 44.500, APK 9-94, Tel. 045-241588.

Fiat

Fiat Klankstad Kerkrade

Kaalheidsteeweg 185
Tel. 045-413916

Extra aanbieding

Bij aankoop van een occasion boven f 7.500,- 1 jaar bovaggarantie

Inruilauto's

Fiat Panda's '86 t/m '90, diverse Fiat Ritmo's 3- en 5-drs. van '85 t/m '87 Fiat Uno 43-3-drs '89 Fiat Uno 60S 3-drs '89 Fiat Uno 60 5-drs '89 Fiat Regatta 85S '91 Fiat Crona '88 Ford Escort 1.6 '83 Lada 1500 combi '83 Peugeot 205 XR 1.4 '88 Renault 11 TXE '85 Opel Corsa 1.3 4-drs '89

AT Panda 750L, bw. 86, K 12-93, i.z.g.st., 850,-. Tel. 045-010646.

U NO 75 SL bw. 1987, 000 km, kleur smoke, vo Klijn, Kerkrade, Strijthagenweg 123, Kerkrade. 045-458000.

T Uno 60 SX, grismetal-zeer mooi, 1988. Tel. 045-1531.

k. Fiat PANDA 34, bw. 84, wit, APK 12-93, p. 250,-. Tel. 04408-2368.

et k. Fiat PANDA 34, bw. 84, wit, APK 12-93, p. 250,-. Tel. 04408-2368.

et k. Fiat PANDA 34, bw. 84, wit, APK 12-93, p. 250,-. Tel. 04408-2368.

et k. Fiat PANDA 34, bw. 84, wit, APK 12-93, p. 250,-. Tel. 04408-2368.

et k. Fiat PANDA 34, bw. 84, wit, APK 12-93, p. 250,-. Tel. 04408-2368.

Daihatsu

Te k. Daihatsu CHARADE, bw. 83, i.g.st., roomdett, div. acc. o.a. sunroof, stereo. in-fo 045-424665.

DAIHATSU Charade TS Special, bw. 88, km.st. 40.000 geheel uitgeb., APK lichte schade. Tel. 046-339062 na 17.30 u.

Te k. Daihatsu FEROZA Jeep, grijs kent., bw. 6-91, 17.100 km, met zeer v. extra's o.a.: stuurbekr., alarm, electr. spieg., en ruiten- centr. deurvergr., trek, Bulbar, treepklank, LM-vlgn. en br. bnd., nieuwprijs f 39.000,-, v.w.p. f 31.000,-. Tel. 045-414798.

Te k. Daihatsu CHARADE diesel, bw. 89, grijs kente-ken, i.z.g.st., goedkoop in geb., wegenbelasting, verzekering. Tel. 045-460399.

Ford

Ford SIERRA 1800 CL, 5-deurs, bruinmetallic, div. acc., nieuw model 5-1986, f 8.500,-. Autopark, Loch 44, Kerkrade.

Ford SIERRA 1600 CL Sedan, kl. blauw, 11-1988, 1e eig., f 12.750,-. Autopark, Loch 44, Kerkrade.

FORD Escort 1600 CL, veel sport, extra's, signaalrood, nw. mod., bw. 8-1986, f 9.750,-. Autopark Loch 44, Kerkrade.

FORD Sierra Diesel 2.3 CL Kombi, signaalrood, alle extra's, super mooie en compleet auto, bw. 87, f 14.750,-. Autopark Loch 44, K'rade.

Te koop FORD Sierra 1.8 la-ger-combi, kl. zwart, APK 12-5-93, Tel. 046-511600, Mo-tenweg 5, Sittard.

Te k. Ford ESCORT RS tur- bo bw. dec. '86, div. extra's, zeer mooi. Tel. 045-273069.

Witte Escort Bravo 1.6 INJECTIE, bw. 1989, 3-drs., in nieuwstaat, org. 65.000 km., dealer onderh. (boekjes ter inzage), ANWB keuring mog. APK '94, v.w.p. f 15.250,-. Bergstr. 18, Kerkrade. Tel. 045-458666.

Te k. Ford ESCORT 1100 GL, 3-drs., nieuw model, sportvelgen, bw. 83, APK 9-10-93, wit, in nw.st., prijs f 2.950,-. Tel. 045-323178.

101-86 06-83 04-85 02-84 09-84 07-87 03-86 01-87 08-88 06-89 01-90 11-89 10-90 04-90 04-90 06-91 11-90

Te k. Ford ESCORT RS tur- bo bw. dec. '86, div. extra's, zeer mooi. Tel. 045-273069.

Witte Escort Bravo 1.6 INJECTIE, bw. 1989, 3-drs., in nieuwstaat, org. 65.000 km., dealer onderh. (boekjes ter inzage), ANWB keuring mog. APK '94, v.w.p. f 15.250,-. Bergstr. 18, Kerkrade. Tel. 045-458666.

Te k. Ford ESCORT 1100 GL, 3-drs., nieuw model, sportvelgen, bw. 83, APK 9-10-93, wit, in nw.st., prijs f 2.950,-. Tel. 045-323178.

o koop leuk EENDJE, in de poede staat, bw. 87, Tel. 15-461494.

et k. CITROËN BX 14 E, met LPG, trek, brede banden, bw. 7-85, APK 5-93, 4.750,-. Tel. 04492-4842.

o koop Citroën EEND, bw. 1, APK 8-93, in goede staat. Tel. 045-215433.

X 24 IE aut. 81, APK 93, rbo, spoiler, alu velgen, er, mooi, i.z.g.st. 3.850,-. 045-424838.

et k. CITROËN AX 1.0, bw. 1, 87, 3-drs., v.w.p. 6.250,-. 046-742907.

Citroën, leer, airco, BX 21, vele opties, 5-1990, 17.500,-. 040-515556.

TROEN AX GTI, '90, auwmetallic, 40.000 km, s nieuw. Tel. 045-750531.

TROEN-ONDERDELEN, gebruikt en nieuw, in en verkoop schade Citroën, ay Crutzen, 045-752121.

TROEN IDS DS en SM onderdelen, gebruikt en nieuw, evens in en verkoop. Nu k. originele niet deeltbare terbolven voor de DS. Tevens verbolven voor alle idere typen. Fa. Bagnole, 1746-6285 b.g.g. 04746-112.

et k. ACADIANA, bw. 83, i, g.st., km.st. 44.500, APK 9-94, Tel. 045-241588.

Fiat

Fiat Klankstad Kerkrade

Kaalheidsteeweg 185
Tel. 045-413916

Extra aanbieding

Bij aankoop van een occasion boven f 7.500,- 1 jaar bovaggarantie

Inruilauto's

Fiat Panda's '86 t/m '90, diverse Fiat Ritmo's 3- en 5-drs. van '85 t/m '87 Fiat Uno 43-3-drs '89 Fiat Uno 60S 3-drs '89 Fiat Uno 60 5-drs '89 Fiat Regatta 85S '91 Fiat Crona '88 Ford Escort 1.6 '83 Lada 1500 combi '83 Peugeot 205 XR 1.4 '88 Renault 11 TXE '85 Opel Corsa 1.3 4-drs '89

AT Panda 750L, bw. 86, K 12-93, i.z.g.st., 850,-. Tel. 045-010646.

U NO 75 SL bw. 1987, 000 km, kleur smoke, vo Klijn, Kerkrade, Strijthagenweg 123, Kerkrade. 045-458000.

T Uno 60 SX, grismetal-zeer mooi, 1988. Tel. 045-1531.

k. Fiat PANDA 34, bw. 84, wit, APK 12-93, p. 250,-. Tel. 04408-2368.

et k. Fiat PANDA 34, bw. 84, wit, APK 12-93, p. 250,-. Tel. 04408-2368.

et k. Fiat PANDA 34, bw. 84, wit, APK 12-93, p. 250,-. Tel. 04408-2368.

et k. Fiat PANDA 34, bw. 84, wit, APK 12-93, p. 250,-. Tel. 04408-2368.

et k. Fiat PANDA 34, bw. 84, wit, APK 12-93, p. 250,-. Tel. 04408-2368.

Jeep Wrangler

2.5i softtop, kleur zwart, 1992, 6.000 km, als nieuw, f 29.500,-. American Cars Schimmert, tel. 04404-1888.

Hoge kort. Patrol GR Kingcab d. cab. beide nw. Inruil 4WD mogelijk. pim. 15 occasions 4WD. Texacors 4x4. 04702-3040

CHERRY Blazer, gas, 8 cyl., pr.n.o.t.k., bw. 79, St. Dyonisiussweg 2, Nijswiller. Tel. 04451-2112.

DAIHATSU Rocky 2.8 turbo D 9-86, grijs kent., met, zwart, f 17.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

DAIHATSU Rocky Cabrio 11-88, rood, f 17.950,-. Auto Weekers. 04906-1387.

NISSAN Patrol 3.3 diesel 9-85, grijs kent., 130.000 km, f 17.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

SUZUKI Jeep SJ 410, bw. 84, i.z.g.st., pr.n.o.t.k. Tel. 045-229524.

LANDROVER 88, metaal turbo benzine, in goede staat, bw. 78, Tel. 045-750531.

Te k. MERCEDES 300 GD softtop, 6 cyl. diesel, antraciet, brede banden, pr. f 22.500,-. Tel. 04408-2368.

MITSUBISHI Pajero GLS, diesel, 1e eigenaar, bw. dec. '88, km.stand 72.000, diverse extra's, brede banden, vraagprijs DM 28.000,-. Tel. 09-49.024731009.

Te k. Range ROVER, bw. 85, 2-drs., geel kent., i.g.st., APK 10-93. 043-254456.

Te k. SUZUKI Samurai 4.13 Cabrio, bw. 89, kl. zwart, grijs kent. en extra's pr. f 14.000,-. Tel. 046-339555.

Te k. SUZUKI Samurai, bw. 84, 88, rood, witte kap, div. extra's, 46.000 km, v.w.p. f 13.250,-. Tel. 04450-2150.

TOYOTA Hi-lux pick-up, diesel 4x4, 12-88, 18.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Lada

Lada SAMARA 1300, bw. 88, 1e eig., APK, 40.000 km. Tel. 045-419224.

LADA Niva 1500, grijs kent. LPG, bw. 80, nw. gespoten, antraciet, geh. gerest., bedrijfswagen, v.w.p. f 3.500,-. Tel. 045-427117 b.g.g. 045-414071.

Lancia

Lancia PRISMA turbo diesel, 87, electr. ramen, get. gl., centr. vergr., st.bekr., vers. stuur, prachtige auto, f 7.450,-. Tel. 045-712811.

Lancia THEMA Turbo diesel, antracietmet., 1989, f 20.000,-. 040-515556.

Te k. LANCIA Prisma 1600 LPG, bw. 83, i.z.g.st., APK nov. '93, v.w.p. f 2.500,-. Tel. 045-212992.

Lancia DELTA 1.3, bw. 82, APK, v.w.p. f 950,-, opknapper 045-444471 of 443753.

101-86 06-83 04-85 02-84 09-84 07-87 03-86 01-87 08-88 06-89 01-90 11-89 10-90 04-90 04-90 06-91 11-90

Te k. Ford ESCORT RS tur- bo bw. dec. '86, div. extra's, zeer mooi. Tel. 045-273069.

Witte Escort Bravo 1.6 INJECTIE, bw. 1989, 3-drs., in nieuwstaat, org. 65.000 km., dealer onderh. (boekjes ter inzage), ANWB keuring mog. APK '94, v.w.p. f 15.250,-. Bergstr. 18, Kerkrade. Tel. 045-458666.

Te k. Ford ESCORT 1100 GL, 3-drs., nieuw model, sportvelgen, bw. 83, APK 9-10-93, wit, in nw.st., prijs f 2.950,-. Tel. 045-323178.

o koop leuk EENDJE, in de poede staat, bw. 87, Tel. 15-461494.

et k. CITROËN BX 14 E, met LPG, trek, brede banden, bw. 7-85, APK 5-93, 4.750,-. Tel. 04492-4842.

o koop Citroën EEND, bw. 1, APK 8-93, in goede staat. Tel. 045-215433.

X 24 IE aut. 81, APK 93, rbo, spoiler, alu velgen, er, mooi, i.z.g.st. 3.850,-. 045-424838.

et k. CITROËN AX 1.0, bw. 1, 87, 3-drs., v.w.p. 6.250,-. 046-742907.

Citroën, leer, airco, BX 21, vele opties, 5-1990, 17.500,-. 040-515556.

TROEN AX GTI, '90, auwmetallic, 40.000 km, s nieuw. Tel. 045-750531.

TROEN-ONDERDELEN, gebruikt en nieuw, in en verkoop schade Citroën, ay Crutzen, 045-752121.

TROEN IDS DS en SM onderdelen, gebruikt en nieuw, evens in en verkoop. Nu k. originele niet deeltbare terbolven voor de DS. Tevens verbolven voor alle idere typen. Fa. Bagnole, 1746-6285 b.g.g. 04746-112.

et k. ACADIANA, bw. 83, i, g.st., km.st. 44.500, APK 9-94, Tel. 045-241588.

Fiat

Fiat Klankstad Kerkrade

Kaalheidsteeweg 185
Tel. 045-413916

Extra aanbieding

Bij aankoop van een occasion boven f 7.500,- 1 jaar bovaggarantie

Inruilauto's

Fiat Panda's '86 t/m '90, diverse Fiat Ritmo's 3- en 5-drs. van '85 t/m '87 Fiat Uno 43-3-drs '89 Fiat Uno 60S 3-drs '89 Fiat Uno 60 5-drs '89 Fiat Regatta 85S '91 Fiat Crona '88 Ford Escort 1.6 '83 Lada 1500 combi '83 Peugeot 205 XR 1.4 '88 Renault 11 TXE '85 Opel Corsa 1.3 4-drs '89

AT Panda 750L, bw. 86, K 12-93, i.z.g.st., 850,-. Tel. 045-010646.

U NO 75 SL bw. 1987, 000 km, kleur smoke, vo Klijn, Kerkrade, Strijthagenweg 123, Kerkrade. 045-458000.

T Uno 60 SX, grismetal-zeer mooi, 1988. Tel. 045-1531.

k. Fiat PANDA 34, bw. 84, wit, APK 12-93, p. 250,-. Tel. 04408-2368.

et k. Fiat PANDA 34, bw. 84, wit, APK 12-93, p. 250,-. Tel. 04408-2368.

et k. Fiat PANDA 34, bw. 84, wit, APK 12-93, p. 250,-. Tel. 04408-2368.

et k. Fiat PANDA 34, bw. 84, wit, APK 12-93, p. 250,-. Tel. 04408-2368.

et k. Fiat PANDA 34, bw. 84, wit, APK 12-93, p. 250,-. Tel. 04408-2368.

Jeep Wrangler

2.5i softtop, kleur zwart, 1992, 6.000 km, als nieuw, f 29.500,-. American Cars Schimmert, tel. 04404-1888.

Hoge kort. Patrol GR Kingcab d. cab. beide nw. Inruil 4WD mogelijk. pim. 15 occasions 4WD. Texacors 4x4. 04702-3040

CHERRY Blazer, gas, 8 cyl., pr.n.o.t.k., bw. 79, St. Dyonisiussweg 2, Nijswiller. Tel. 04451-2112.

DAIHATSU Rocky 2.8 turbo D 9-86, grijs kent., met, zwart, f 17.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

DAIHATSU Rocky Cabrio 11-88, rood, f 17.950,-. Auto Weekers. 04906-1387.

NISSAN Patrol 3.3 diesel 9-85, grijs kent., 130.000 km, f 17.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

SUZUKI Jeep SJ 410, bw. 84, i.z.g.st., pr.n.o.t.k. Tel. 045-229524.

LANDROVER 88, metaal turbo benzine, in goede staat, bw. 78, Tel. 045-750531.

Te k. MERCEDES 300 GD softtop, 6 cyl. diesel, antraciet, brede banden, pr. f 22.500,-. Tel. 04408-2368.

MITSUBISHI Pajero GLS, diesel, 1e eigenaar, bw. dec. '88, km.stand 72.000, diverse extra's, brede banden, vraagprijs DM 28.000,-. Tel. 09-49.024731009.

Te k. Range ROVER, bw. 85, 2-drs., geel kent., i.g.st., APK 10-93. 043-254456.

Te k. SUZUKI Samurai 4.13 Cabrio, bw. 89, kl. zwart, grijs kent. en extra's pr. f 14.000,-. Tel. 046-339555.

Te k. SUZUKI Samurai, bw. 84, 88, rood, witte kap, div. extra's, 46.000 km, v.w.p. f 13.250,-. Tel. 04450-2150.

TOYOTA Hi-lux pick-up, diesel 4x4, 12-88, 18.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Lada

Lada SAMARA 1300, bw. 88, 1e eig., APK, 40.000 km. Tel. 045-419224.

LADA Niva 1500, grijs kent. LPG, bw. 80, nw. gespoten, antraciet, geh. gerest., bedrijfswagen, v.w.p. f 3.500,-. Tel. 045-427117 b.g.g. 045-414071.

Lancia

Lancia PRISMA turbo diesel, 87, electr. ramen, get. gl., centr. vergr., st.bekr., vers. stuur, prachtige auto, f 7.450,-. Tel. 045-712811.

Lancia THEMA Turbo diesel, antracietmet., 1989, f 20.000,-. 040-515556.

Te k. LANCIA Prisma 1600 LPG, bw. 83, i.z.g.st., APK nov. '93, v.w.p. f 2.500,-. Tel. 045-212992.

Lancia DELTA 1.3, bw. 82, APK, v.w.p. f 950,-, opknapper 045-444471 of 443753.

101-86 06-83 04-85 02-84 09-84 07-87 03-86 01-87 08-88 06-89 01-90 11-89 10-90 04-90 04-90 06-91 11-90

Te k. Ford ESCORT RS tur- bo bw. dec. '86, div. extra's, zeer mooi. Tel. 045-273069.

Witte Escort Bravo 1.6 INJECTIE, bw. 1989, 3-drs., in nieuwstaat, org. 65.000 km., dealer onderh. (boekjes ter inzage), ANWB keuring mog. APK '94, v.w.p. f 15.250,-. Bergstr. 18, Kerkrade. Tel. 045-458666.

Te k. Ford ESCORT 1100 GL, 3-drs., nieuw model, sportvelgen, bw. 83, APK 9-10-93, wit, in nw.st., prijs f 2.950,-. Tel. 045-323178.

o koop leuk EENDJE, in de poede staat, bw. 87, Tel. 15-461494.

et k. CITROËN BX 14 E, met LPG, trek, brede banden, bw. 7-85, APK 5-93, 4.750,-. Tel. 04492-4842.

o koop Citroën EEND, bw. 1, APK 8-93, in goede staat. Tel. 045-215433.

X 24 IE aut. 81, APK 93, rbo, spoiler, alu velgen, er, mooi, i.z.g.st. 3.850,-. 045-424838.

et k. CITROËN AX 1.0, bw. 1, 87, 3-drs., v.w.p. 6.250,-. 046-742907.

Citroën, leer, airco, BX 21, vele opties, 5-1990, 17.500,-. 040-515556.

TROEN AX GTI, '90, auwmetallic, 40.000 km, s nieuw. Tel. 045-750531.

TROEN-ONDERDELEN, gebruikt en nieuw, in en verkoop schade Citroën, ay Crutzen, 045-752121.

TROEN IDS DS en SM onderdelen, gebruikt en nieuw, evens in en verkoop. Nu k. originele niet deeltbare terbolven voor de DS. Tevens verbolven voor alle idere typen. Fa. Bagnole, 1746-6285 b.g.g. 04746-112.

et k. ACADIANA, bw. 83, i, g.st., km.st. 44.500, APK 9-94, Tel. 045-241588.

Fiat

Fiat Klankstad Kerkrade

Kaalheidsteeweg 185
Tel. 045-413916

Extra aanbieding

Bij aankoop van een occasion boven f 7.500,- 1 jaar bovaggarantie

Inruilauto's

Fiat Panda's '86 t/m '90, diverse Fiat Ritmo's 3- en 5-drs. van '85 t/m '87 Fiat Uno 43-3-drs '89 Fiat Uno 60S 3-drs '89 Fiat Uno 60 5-drs '89 Fiat Regatta 85S '91 Fiat Crona '88 Ford Escort 1.6 '83 Lada 1500 combi '83 Peugeot 205 XR 1.4 '88 Renault 11 TXE '85 Opel Corsa 1.3 4-drs '89

AT Panda 750L, bw. 86, K 12-93, i.z.g.st., 850,-. Tel. 045-010646.

U NO 75 SL bw. 1987, 000 km, kleur smoke, vo Klijn, Kerkrade, Strijthagenweg 123, Kerkrade. 045-458000.

T Uno 60 SX, grismetal-zeer mooi, 1988. Tel. 045-1531.

</

DEN HAAG - NS, KLM en de luchthaven Schiphol gaan het bedrijfsleven een totaalpakket aanbieden: een eerste klas treinkaartje, vliegticket en volledig inchecken in de trein. Zakenreizigers die met KLM vliegen en per intercity naar Schiphol reizen op de lijn Deventer-Schiphol, kunnen waarschijnlijk vanaf eind mei inchecken in de trein. Hostesses handelen de formaliteiten af en dragen zorg voor de bagage. De proef met de Schiphol Rail Service moet een half jaar duren.

Inchecken in trein voor reis vliegtuig

De NS reserveren in zes intercity-treinen verspreid over dag drie eerste klas coupés voor de zakenreizigers. Een hostess serveert koffie en een krant. Voor het verzegelen en opslaan

van de koffers krijgt de hostess een eigen coupé. Draagbare apparatuur en een rechtstreekse verbinding met de luchthaven Schiphol maken onderweg inchecken mogelijk.

Op het NS-station Schiphol vangt een andere hostess de reiziger en bagage op. De reiziger krijgt daar zijn instapkaart en kan zonder koffers meteen door naar zijn vliegtuig.

Slaagt de proef, dan kan de service op alle intercitylijnen naar Schiphol en voor elke treinreiziger beschikbaar komen, aldus NS. Over de extra kosten kunnen de Spoorwegen nog niets zeggen. „Eerst maar eens kijken hoe de proef uitpakt,” aldus een woordvoerder.

Boekenonderzoek brengt Dasa aan het twifelen

Duitsers vinden prijs voor Fokker te hoog

Van onze redactie economie

AMSTERDAM - Deutsche Aerospace (Dasa) vindt de prijs van 37 gulden per aanpak voor de overname van Fokker te hoog. Deze prijs is eind oktober afgesproken en vastgelegd in de principe-overeenkomst met Fokker en de Nederlandse overheid. Het boekenonderzoek van Dasa in Amsterdam wijst echter uit dat Fokker dat niet waard is, aldus betrouwbare kringen binnen Dasa.

Dat is de reden waarom Dasa de overheid vraagt garant te staan voor 100 miljoen gulden extra leningen ter versterking van het eigen vermogen van Fokker. Pas dan zijn zij bereid de afgesproken 37 gulden per aandeel te betalen. De Duitsers rekenen eenzelfde bedrag in de onderneming.

In de overeenkomst met de overheid is de clause opgenomen dat de prijs van 37 gulden per aandeel geschat moet worden door de uitkomsten van het boekenonderzoek. Dasa kan zich op deze clause beroepen om de overeenkomst gestaakt af te blazen. Het is niet bekend wat Dasa in het boekenonderzoek precies op is gestuit.

De overheid blijft echter vooralsnog bij het standpunt dat er eerst getoetst moet worden alvorens er over extra steun aan Fokker gesproken kan worden. Dasa weigert dat. De Duitsers willen eerst de extra garanties ter vergroting van het eigen vermogen geregeld zien.

Uit een interview met topman Jürgen Schrempf van Dasa in de Duitse krant blijkt dat het geduld van de Duitsers begint op te raken. Voordvoerder Van Veen van Fokker ontkent dat er een verband bestaat tussen de afgesproken prijs aandeel en de wens van Dasa om het eigen vermogen van Fokker op te knikken. Volgens hem praat Dasa volgende week met de overheid.

Nieuwe roebels

Medewerkster Tatiana Ivanova van de Russische Staatsbank bestudeert boven een glasplaat de nieuwe roebel-bankbiljetten, die binnenkort in roulatie worden gebracht. De 'flappen' dragen niet langer de beeltenis van Vladimir Lenin. In plaats daarvan wappert de nieuwe Russische vlag boven het Kremlin. Op de glasplaat liggen overigens ook nog enkele oude biljetten.

Foto: AP

Bonden plannen nieuwe acties bij Daf

Van onze redactie economie

EINDHOVEN - De gezamenlijke vakbonden en de ondernemingsraad (OR) houden volgende week nieuwe acties bij Daf. De bonden en de OR willen zodoende druk blijven uitoefenen op de reddingsoperatie van de noodlijdende vrachtwagenfabrikant. Wat voor acties op stapel staan kun-

nen de bonden nog niet zeggen. Wel is de Daf-top gisteren per brief opnieuw om snelle duidelijkheid gevraagd, vanwege de 'onhoudbare spanning' voor het personeel.

Die onzekerheid duurt waarschijnlijk nog minstens een paar weken. Enkele bonden uit het consortium willen het rapport dat Coopers & Lybrand Dijkster van Dien dat over de

financiële situatie van Daf maakte, opnieuw laten doorrekenen. De door Daf verstrekte financiële gegevens moeten nader onderzocht worden.

Het onder tijdsdruk vervaardigde rapport zou diverse vragen onbeantwoord laten. Deze gegevens zijn nog niet door een accountant goedgekeurd. Het door ABN Amro geleide bank-

consortium bestaat uit diverse binnen- en buitenlandse banken. Welke banken een nadere bestudering gevraagd hebben, wordt angstvallig geheim gehouden. Bij de financiering van Daf zijn vier Britse banken betrokken, te weten National Westminster, Midland, Barclays en Lloyd's. In België is de Generale Bank betrokken bij de steunoperatie voor Daf.

Directeur optimistisch over onderhandelingen

GPD ontkent dat fusie met Persunie rond is

DEN HAAG - De fusie tussen GPD - een samenwerkingsverband van twaalf regionale kranten, waaronder het Limburgs Dagblad - en Persunie is nog niet rond. Evenmin kan worden gezegd dat de zakelijke gesprekken tussen Wegener NV en FGDP (Fries Drents Groningse Pers) afgerond zijn. Deze gesprekken kunnen nog weken, misschien wel maanden voortduren.

Daarmee reageert de directeur/hoofdredacteur van de Gemeenschappelijke Pers Dienst, Paul Hollar, op een artikel in het gisteren gepubliceerde vakblad De Journalist, waarin wordt gesuggereerd dat hij bevestigd zou hebben dat beide problemen zijn opgelost.

Sedert augustus 1992 voert bestuursvoorzitter drs. C. de Koning een onderzoek uit naar de mogelijkheid en wenselijkheid van een samenvoeging van de Gemeenschappelijke Pers Dienst en de Stichting Persunie. Dat onderzoek bevindt zich thans in de afrondingsfase. De gesprekken zijn echter nog niet afgesloten. Hollar: „Ik heb gisteren (donderdag, red.) nog deelgenomen aan een discussie waarvoor de afspraken al weken geleden zijn gemaakt. Dat maakt het erg onwaarschijnlijk dat ik tegenover een verslaggever van De Journalist voorspellingen over de uitkomst van dat gesprek zou hebben gedaan. Ik ben geen profeet.”

'Verzuimbeleid niet onttrekken aan bedrijfsvereniging'

DEN HAAG - Ruim de helft van de Nederlandse ondernemers vindt dat de bedrijfsvereniging belast moet blijven met ziekteverzuim- en verzuimbeleid. Dat blijkt uit een enquête door het NIPO in opdracht van de ondernemersorganisatie KNOV.

Slechts 2 procent van de ondernemers geeft expliciet de voorkeur aan bedrijfsgezondheidsdiensten boven de bedrijfsvereniging. Minister De Vries van Sociale Zaken heeft het parlement voorgesteld om de eerste weken van het ziekteverzuim de bedrijfsvereniging of het GAK uit te schakelen bij de directe controle en begeleiding van zieke werknemers. Dat zou in handen moeten worden gelegd van een bedrijfsgezondheidsdienst die zich ook bezighoudt met arbeidsomstandigheden in het bedrijf.

Negen op de tien ondernemers heeft nog nooit met een bedrijfsgezondheidsdienst te maken gehad, zo blijkt uit de enquête.

Hollar bevestigt de nieuwsberichten over de gesprekken tussen Wegener en de FGDP in het Nieuwsblad van het Noorden en de Leeuwarder Courant te hebben gelezen. „Aangezien de betrokkenen deze publicaties niet wilden bevestigen, heeft de GPD ze niet verspreid.”

Het verhaal in De Journalist is volgens Hollar gebaseerd op een telefoontje waarin de verslaggever van het vakblad informeerde naar het tijdstip waarop mogelijk nieuws te verwachten zou zijn. „De citaten zijn in het gunstigste geval ontleend aan artikelen van anderen,” aldus de GPD-directeur/hoofdredacteur. Hij voegt eraan toe te verwachten dat de problemen opgelost kunnen worden door de betrokken uitgever, maar hij waarschuwt voor ongefundeerde 'indianenverhalen' die worden rondgestrooid.

Hollar: „Dat uitgerekend het vakblad voor journalisten in deze zaak alle fouten maakt die er maar te maken vallen, stemt mij somber. De verslaggever heeft mij gevraagd om zijn telefoonnummer te noteren voor het geval er wel wat te melden is. Ik zal dat nummer bewaren en als er een vacature in onze fietsenstalling ontstaat, bel ik hem.”

(ADVERTENTIE)

EUREGIO LONDON
3x per dag
de snelste verbinding
MAASTRICHT BAAZ
Stansted
AIR EXEL
Informatie: bel 043-650065

(ADVERTENTIE)

Slecht ter been? De Arola brengt u overal heen.
Door weer en wind, binnen en buiten de bebouwde kom. Op volle tank 120 km! Max. snelheid 40 km/uur. Ook leverbaar als rolstoel-inrijwagen. Vraag documentatie over deze fantastische twee-zitter. (Uitsluitend voor gehandicapten.)

WAIJENBERG bv
Postbus 142 3900 AC Veendam
(Wiltouster 26) tel 0935-11251
Servicepunten in heel Nederland

mont uit

• Pepsi

Het Amerikaanse voedings- en frisdrankenconcern Pepsi-Cola gaat de produkten van zijn Britse collega Cadbury Schweppes bottelen en verkopen in Hongarije, Polen, Tsjechië en Slowakije. Halverwege de jaren tachtig verbraken de twee hun banden in Groot-Brittannië, toen Cadbury de voorkeur gaf aan een joint-venture met Coca-Cola.

• Tickets

Air France gaat onbezette plaatsen in zijn vliegtuigen verkopen voor 75 procent onder het normale tarief. De actie begint op 6 februari. Tickets voor Europa moeten een week vóór vertrek worden gekocht, die voor intercontinentale vluchten twee weken.

• Volvo

Het Zweedse concern Volvo wil in St. Petersburg een assembleerfabriek bouwen voor zijn auto's uit de 900-serie. Volvo verkoopt steeds meer auto's in Rusland en wil de invoerrechten van 25 procent omzeilen.

• Centrum

Mercedes bouwt voor 800 miljoen mark in Sindelfingen een ontwikkelingscentrum. Doel is de ontwikkelingskosten met dertig procent te verminderen. Op het ogenblik vindt de ontwikkeling nog plaats in acht vestigingen. Dat worden er twee.

• EMU

Een aantal landen van de Europese Gemeenschap kan al vóór 1997 een monetaire unie vormen, op voorwaarde dat ze voldoen aan de criteria die zijn genoemd in het Verdrag van Maastricht. Dit heeft Hans van den Broek, Europees Commissaris voor Buitenlandse Betrekkingen, gisteren verklaard in Davos. Een aantal landen is op het ogenblik in onderhandeling over toetreding tot de EG. Worden die landen toegelaten, dan is de kans groot dat er voldoende EG-landen zijn die aan de voorwaarden voor een monetaire unie voldoen, aldus Van den Broek. Landen als Oostenrijk, Zweden, Finland en Noorwegen staan er economisch gezien beter voor dan veel EG-landen.

• Drukkerij

De Haarlemse drukkerij Joh. Enschedé en Zonen is op zoek naar internationale samenwerking. Volgens algemeen directeur Ruud Tensen wil het bedrijf zo snel mogelijk een 'strategische alliantie' sluiten met een gerenommeerd grafisch bedrijf in het buitenland, zo zegt hij naar aanleiding van aanhoudende geruchten als zou Enschedé een overname van hebben.

beurs

Topper

AMSTERDAM - De vrachtwagenfabrikant Daf trok gisteren alle aandacht naar zich toe. Na vier dagen uit de handel te zijn geweest, mocht Daf van de commissaris voor de notering gisteren weer in Daf worden gehandeld. Vooral in de ochtendhandel deden de effectenhandelaren de krukken. Volgens hem praat Dasa volgende week met de overheid.

Daf opende flink lager op f 5,85 (slot vorige week vrijdag f 7,20) en zakte al gauw naar een laagste punt van f 5,80. Daarna was de verkoopgolfeffecten volgde er een zeer licht herstel naar een slot van f 6.

De omzetten in Daf waren op de laatste beursdag van de week gigantisch. Er gingen 1,34 miljoen aandelen over de toonbank (dubbeltelling), ofwel ruim twee procent van het uitstaande aandelenkapitaal. Het einde van de introductie van Daf in juni 1989 is zo'n hoge omzet nog niet eerder voorgekomen.

Onlangs het negatieve nieuws over Daf verkeerde de beursvloer in een voorzichtig vriendelijke stemming. De flink hogere dollar en de hogere koersen op Wall Street zorgden voor een stimulerend effect. De koersindex ging van 200,3 naar 201,7 punten.

Vooral de dollargevoelige fondsen werden gevraagd. KLM was nummer met een stijging van f 1,10 op f 27,30. De omzetten op de beursvloer van New York lagen volgens een mededeling tien keer hoger dan gemiddeld. Daarom er op Wall Street veel vraag bestond naar KLM, was het duidelijk. Koninklijke Olie lag een beetje goed in de markt op f 148, een plus van f 2,10. De fusiepartij Wessanen en Bols trokken beelden aan. Bols steg met f 0,80 op f 45,20. Wessanen noteerde een slot op f 96,70, een plus van f 2.

Hoofdfondsen	v.k.	s.k.
ABN Amro	51,50	51,40
ABN Amro A in F	79,70	79,80
ABN Amro Obl Gr.F	193,20	193,10
Aegon	79,00	80,20
Ahold	88,80	89,90
Akzo	136,60	138,10
Aleria	209,80	210,10
Amec cert.	65,20	65,20
Bols cert.	44,40	45,20
Buhrm.Tet.c	28,50	28,60
CSM cert.	105,80	106,70
DAF	7,20	6,00
Dordtsche Petr.	135,30	137,00
DSM	77,30	78,10
Elsevier	125,30	125,80
Fokker cert.	13,90	13,90
Gist-Broc cert.	35,20	35,20
Heineken	164,20	165,20
Huigovens nrc	26,10	25,80
Hunter Douglas	38,70	39,00
Int Muller	52,50	52,50
Int Ned Gr.c	57,40	57,50
KLM	26,20	27,20
Kon. KNP	28,50	28,60
Kon. Olie	145,90	146,00
Nedlloyd	28,90	28,90
Oce-v.d.Gr.	42,10	42,30
Pakhoed cert.	34,80	35,50
Philips	23,30	23,50
Polygram	43,70	44,10
Robeco	97,30	97,80
Rodamco	46,90	46,90
Rolinto	96,10	96,50
Rorento	81,30	81,50
Stork	29,90	29,70
Unilever cert.	191,10	191,00
Van Ommen nrc	32,50	32,70
Ver-Bent VNU	96,00	96,00
Wessanen cert.	94,70	96,00
Wolters-Kluwer	85,80	85,80

Avondkoersen Amsterdam

Elsevier 125,70 (125,80)	
KLM 27,30-27,50 (27,30)	
Kon.Olie 148,00 (148,00)	
Philips 23,40-23,50 (23,50)	
Unilever 191,40-191,60 (191,00)	

Binnen. aandelen

Aalberts Ind	46,30	46,70
ABN AmroHid div.93	6,20	6,20
ABN AmroHid div.93	49,90	49,90
ACF-Holding c.	33,40	33,40
Ahrend Groep c.	92,50a	90,00a
Asd Options Tr.	8,90	8,80
Aut Rubber	2,15	2,15
Ant. Verff.	400,00	-
Atag Hold.cert.	112,50	112,70
Athlon Groep	39,50	40,50
Athlon Groep nrc	40,50	40,80
Aut Ind R'dam	55,00a	49,50a
BAM Groep	75,10	75,10
Batenburg	143,30	143,30
Beers	108,80	108,50

Beggeman Groep	62,50	-
Belindco	308,00	307,00
Bydenst.-Will.	19,00	19,50
Boer Boekh. Kon.	20,10	20,60
Boer De Winkelb.	68,60	68,60
Borsumy Wehry	38,50	39,50
Boskalis Westm.	27,10	27,10
Boskalis pref.	27,10	27,10
Brat Beheer	27,50	27,50
Brevest	9,10	8,60
Burgman-Heybroek	1700,00	1700,00
Calve-Delft pref.	833,00	833,00
Calve-Delft cert.	1205,00	1208,00
Cindu Instrum.	112,00	112,00
Cluimindo	289,00	298,00
Contest Beheer	22,20	22,20
Credit LBN	23,10	23,10
Crown v.G. cert.	108,90	101,00
CSM	105,50	106,20
DAF cert.	5,40	5,40
Delft Instrum.	16,00	16,50
Dorp-Groep	37,00	36,00
Draka Holding	21,70	22,00
Econosto	19,90	19,90
EMBA	125,00	125,00
Eriks Holding	72,00	70,50
Flexinvest	46,10	46,10
Frans Maas cert.	46,00	46,00
Fugro McClelland	24,50	24,70
Gamma Holding	7,00	7,00
Gamma pref.	5,00	5,00
Garzarella c.	11,00	11,00
Getronics	29,00	29,40
Geveke	17,00	16,90
Giesse de N.	124,00	119,50
Goudsmid	30,00	30,00
Heineken	199,00	199,00
GTH-Holding	183,00	183,00
Hagemeyer	140,70	141,50
HAL Trust B	13,70	13,60a
HAL Trust C	13,60	13,60
HAL Trust Unit	166,00a	169,00
HBB	141,50	142,20
Heineken Hold.	12,00	12,00
Hee Beheer c.	57,50	57,50
Hoei-Mach.	0,28	0,28a
Holl-Sea S.	33,00	33,00
Hoop Ind. Mij	7,70	7,70
Huor Eff.bank	2,50	2,20
Hunter D pref.	97,50	97,50
IHC Caland	34,00	33,50
Kas-Associatie	94,00	94,00
Kempen & Co	12,00	12,00
Kiene Holding	33,00	33,00
Kondor Wessels	29,70	28,70
KBB	68,80	69,10
Kon. Sphinx	44,50	45,00
Koppelpoort	335,00	335,00
Krasnapolsky	197,00	197,00
Landis & G.	48,50	48,60
Macintosh	33,20	34,00
Maxwell Petr.	116,50	118,50
Moeraa Nrm	1205,00	1210,00
M.Enim OB-cert.	15500,00	15800,00
Moolen Holding	26,20	26,20
Mulder Boskoop	40,10	40,10
Multihouse	2,00	2,00
Naeff	469,00	469,00
NAGRON	59,30	59,30
NIB	740,00	740,00

OPC cert.	32,30	32,40
Orco Bank cert.	73,40	73,40
OTRA	234,00	235,00
Palthe	29,70	29,70
Philips div.93	22,80	23,00
Pirelli Tyre	10,50	11,00
Polytron	133,50	132,80
Pyrel. Pies	137,00	137,00
Randstad	45,50	45,50
Reesink	72,30	72,30
Samas Groep	27,20	27,30
Sarakreek	13,70	13,90
Schutem	1660,00	1660,00
Schuttersveld	32,00	32,00
Smid Inten.	23,90	23,90
St Bankiers c.	13,60	13,80
Stad Rotterdam c	41,00	41,20
Telegraaf De	94,50	95,00
Textielgr. Twente	82,50	82,00
Tulp Computers	10,00	10,00
Tw. Kabel Holding	126,50	126,50
Union	48,50	48,00
Un. Dutch Group	0,29	0,32a
Verenigde Glas	504,00	504,00
Verto cert.	15,50	15,00a
Volker Stevin	46,30	46,90
Volmaas	14,70	13,90
Vredespost	15,60	15,60
VRC Groep	17,00	17,00
Wegener	66,40	66,40
West Invest F.	8,50	8,50
West Inv. F. wb	100,00	80,00a
Wolters-Kluwer	338,00	339,00
Wyers	18,60	18,50

Beleggingsinstellingen

Beleggingsinstellingen	
ABN Amro Aand.F.	78,90
ABN Amro Albeto	51,40
ABN Amro Amer.F.	70,30
ABN Amro Edr.F.	67,80
ABN Amro Eur.F.	48,40
ABN Amro Lig.Gr.	170,80
ABN Amro Renth.F.	84,60
ABN Amro Rend.F.	152,90
Aegon Aandelen	35,70
Aegon Spaarpl.	5,20
Adolfus B.F.	28,80
Alig Fondsmbeez.	228,00
Alliance Fund.	10,30
Amro North Am.F.	67,60
Amvibel	92,70
Asian Tigers F.	70,20
Asian Select F.	70,00
Austig Hung. F.	39,80
Belegf. Ned.	64,50
Belfort	5,90
Bever Beleg.	2,65
CLN Ouf. Div. F.	114,20
CLN Ouf. Waardef.	122,10
Delta Lloyd Inv.	25,70
DP America Gr. F.	37,60
EGF Investm.	115,50
ENF Investm.	80,30
Env. Holl. Bel. Ti.	42,80
Env. Growth Bel. F.	42,80
Esmeralda part.	32,90
Eur.Ast. Trust	5,50

Motoren

HONDA 600 VT Shadow, 91, Unescoplantsoen 11, Heerlen, na 17.00 uur.

Te koop SUZUKI GSX 550 ES, 84, i.z.g.st., vaste p. f. 6.500,-. 045-317031.

Te k. HARLEY DAVIDSON, 79, electr. Glide, Tel. 045-331151, na 18.00 uur.

Te koop HONDA Shadow VT 700, 84, i.z.g.st., v.p.r. f. 7.500,-. Tel. 045-218626.

Te koop HONDA Sabre V45 750 cc, 84, 25.000 km, alarm en boardcomp., zeer mooi, i.z.g.st., 045-316944.

(Brom)fietsen

Te k. Vespa CIAO, 91, met sterviel, f. 800,-. Heerenweg 92, Heksenberg.

Te koop YAMAHA DT zw./r. f. 045-58-1726.

Te koop Koga Myata RENFIETS, maat 54, f. 550,-. Tel. 045-419410.

Te koop GEVRAAGD Puch Maxi of Vespa Ciao. Tel. 045-259727.

Nieuwe RENFIETS, f. 350,-. Tel. 045-214964.

Te k. DAMESFIETS, i.g.st., v.p.r. f. 75,-. Vignonstr. 32, Heerlen-Meezenbroek.

Vakantie en Rekreatie

Caravans/tenten

Aanbieding: Caravanspiegels

Universele overzetspiegel p. stuk f. 9,95; p. paar f. 17,50.

Beckers, Sittard. Tel. 046-520608.

Handelsstraat 22-24, Sittard.

Aanbieding: Caravanspiegels

Universele overzetspiegel p. stuk f. 9,95; p. paar f. 17,50.

Beckers, Sittard. Tel. 046-520608.

Handelsstraat 22-24, Sittard.

Atlas stacaravans

Import/verkoop. Camp. High Chaparral Hagenweg 20, Oirsbeek. Tel. 04492-2044.

Bezoek onze showmodellen.

Caravans Henk Cortie B.V.

Bürstner en Hobby

Koop nu voordelig! Speciale aanbiedingen wegens plaatsgebrek door de bouw van nieuwe showroom! De nieuwste 1993 modellen en nog enkele 1992 modellen.

Tevens uitstekende gebruikte caravans.

Pannweg 8, Nederweert. Tel. 04951-31914.

Sta-Caravans

Echt nergens zoveel keus nieuw en gebr. de mooiste stacaravans tegen de laagste prijs. Fin. en inr. sta- of toercar. mog. Caravanbed. De Bergjes, Schaapsbrug 2a, Roggel (Limburg). Tel. 04749-5079.

DEALER

Chateau en Homecar Caravans

Onze 1993 modellen zijn er!

Reparatie, taxatie, onderhoud van alle merken caravans. Ralon, Brommelen 58A, Geulle. Tel. 043-645079.

Aanbieding: Lallemand

Chitgewicht bandenstoel voor camping en recreatie. Nieuw, verbeterd '93-model. Alle kleuren van f. 109,- voor f. 79,-.

Beckers, Sittard. Tel. 046-520608.

Handelsstraat 22-24, Sittard.

Caravan-occasionsbeurs

bij Beckers

Opnieuw verkregen wij door inruil een flink aantal caravans en vouwwagens in de extra aantrekkelijke prijsklasse. Een greep uit onze grote collectie:

Vouwwagens:

Open Kreuzer Senior.....1980 f. 950,-

Open Kreuzer Duet.....1988 f. 1.995,-

Open Kreuzer Senior.....1976 f. 600,-

Open Kreuzer Winner Sel.....1989 f. 3.750,-

Combi Camp Star.....1986 f. 3.250,-

Paradiso Beach.....1988 f. 5.650,-

Capido Record (vouwc. vaste wanden).....1981 f. 5.650,-

ago Settler DL.....1983 f. 2.950,-

Walker Sunny.....1986 f. 3.250,-

Caravans:

vento 355TL.....1984 f. 8.950,-

Roock 320.....1978 f. 2.450,-

endit Karaat 450.....1975 f. 3.950,-

ndt 390T.....Bwj f. 2.200,-

obby 440T.....1984 f. 9.950,-

hateau 314.....1982 f. 5.750,-

prite Ariel.....1979 f. 3.950,-

terckeman 310.....1972 f. 1.150,-

rk Safari 320.....1982 f. 4.250,-

ndt Karaat 320.....1972 f. 1.900,-

Koop nu want op 1 u doet slechts een geringe aanbesteding en wij leveren de caravan op het door u gewenste tijdstip.

Beckers Sittard

Bovag Caravanbedrijf, dealer van Kip, Delta en Sterckeman caravans, Conway en Combi-Camp vouwwagens, Wilberly en Blue Wonder stacaravans. Handelsstraat 22-24-31 Sittard (Handelscentrum Bergerweg). Volg de witte ANWB-borden "Bergerweg". Tel. showroom: 046-580858 b.g.g. 520608.

Bij Ridderbeks

Caravans:

Home car en Eriba, alle 993er modellen zijn binnen. Het moet u gezien hebben...

Vouwwagens:

Trigano en Scout. Toppers in prijs en kwaliteit. Kom eens kijken in Koringsbosch. Prinsenaan 180. Tel. 04743-2213.

rote partij kwaliteits caravans VOORTENTEN, halve prijs. Voortent Centrum, neo Stet BV, Eindhoven. Tel. 040-482945.

OLDE Caravan bv. Voor alle recreatie, o.a. Wilk, yerland-Sprinter-Vitesse-jean en Award tourcaravans, Raclet vouwwagens. Ruime keuze in gekleurde caravans en vouwwagens. Alle camping-, camper- en caravanveranderingen (voortenten, inp. aanb.) Wintertenten, campingmeubel etc. etc. reparatie en verhuur. Voor ervice en kwaliteit naar Dr. penslaan 141 indpark nrd. ard. 046-513634.

k. 5-pers. CARAVAN, i.z. st. l. 4,75 m. incl. voortent. 5-326380, ma. t/m vr.

k. CAMPER Fiat O.M., 69, diesel, 4 slaapp., vol. uigterus f. 12.000,-. 045-421908 na 19.00 u.

Te k. zeer mooie VW BUS Camper, ind. profi, bwj. '81, v.p.r. f. 10.750,-. Inr. mog. Tel. 045-420119/416239.

Te k. compl. camper-uitrusting van VW BUS met verh. dak, keuken, ijsk. etc., pr. f. 2.500,-. Tel. 045-719136.

Camper bouwen? Zelf doen!!

Beckers Sittard, compleet en voordelig: kachels, koelkasten, aluminium beplating, aanrechten, houtplaten, verhoogde daken, ramen, accu's, zonnepanelen, kortom: te veel om op te noemen.

Beckers Sittard. Tel. 046-520608

Handelsstraat 22-24, Sittard.

België

****Camping Jeugdparadijs

Prachtige familiecamping in Belg. Limburg met in o.a. grote speeltuin en div. attr. Boeiend recreatief, in schoolvak. Tel. 09-32.89854347. Speeltuinstr. 8, 3660 Oplabbek.

Azië

Informatie-avond Indonesië

met Unitravel multi-diashow

11 februari aanvang 20.00 uur.

Schouwburg Sittard. Kaarten a f. 7,50

bij reisburo Paul Crombag

Sittard, Geleen, Heerlen, Kerkrade, Aken. Inlichtingen-reservaten: 046-520608.

Luxemburg

LUXEMBURG prachtig gel. vak. woningen te huur te Wilwerwiltz. Inl. 045-410071

Div. Vakantie

Vakantie bij ZEE en duinen. Logies met ontbijt van f. 20,- tot f. 30,- per persoon per nacht. Inl. 023-374693, tussen 16.00 en 17.00 uur.

Te h. VAKANTIEHUISJE in Polen, 6 pers., ong. Poznan, f. 500,- per wk. 045-220883.

Oostenrijk

Waidring-TIROL, luxe appartement, 2-3-4-6 pers. v. f. 19,- p.p. Info: 04499-1830.

(Huis)dieren

Briard-pups

Stambom St. Hubertus, heel mooi, goed karakter. Tel. 09-32.89.718.270. 7 km. van Maastricht.

Te k. mooi, lief Perz. langh. KITTEN, blauw met stamb. Tel. 04760-74452/72659.

Mini YORKSHIRE-TERRIERPUPS te k., moeder aanw., 9 weken oud, ingeënt en ontw. Tel. 04754-88015

Te k. BERNER-SENNEN-PUPS van HD-vrij ouders, met stamb. Tel. 08866-2483.

Te k. prachtige DOBERMANN PUPS, kl. bruin, ingeënt en ontw. tevens reu, zwart 15 mnd. met stamb. Tel. 08866-3151.

Te koop gevraagd jonge ROTTWEILER, 2 à 3 mnd, ouders HD vrij. Tel. 045-310009, na 19.00 uur.

Te k. YORKSHIRE-TERRIERTJES, zeer kl. en mooi m. stambom. 046-371833.

DOBERMANNPUPS, zwart, werkhonden, kamp. afst. Inl. 04492-2871.

Te koop prachtige AKITA Inu pups, ingeënt en ontvormd, 8 wk. met stamb. Tel. 045-253582 in Schinveld.

Mooie POEDLTJES te koop. Dierspecialzaak Cobbenhagen, Grasbroekweg 42, Heerlen. Tel. 045-725260.

Te koop LABRADOR blond, reu met stambom. Tel. 04990-72723.

Te koop WELSH Terriers, met stambom, plm. 9 weken oud. Tel. 04492-1124.

BRIARDPUPS te koop met stambom van kampioensstamming, schrift. garantie. Tel. 04752-1885.

Te k. AKITA-Inu-pups met prima stambom van uitmuntende ouders. Ver beneden de normale prijs. Tel. 04902-18407, Riethoven.

Te k. SHIH-TZU pups drie-kleur. Tevens Yorkshire-Terrier pups. 046-519203.

In- en verkoop van PAPE-GAAIEN, Aka's en kaketoos. Bleyerheidestraat 10, Kerkrade. Tel. 045-351340.

De grootste KENNEL van Limburg. Alle jonge ras-hondjes. Meer dan 60 rassen plus gar. en tatoeage. Kl. America. Th. Watsonstr. 34, Landgraaf. Tel. 09-3211644489.

Zond. open maand. gesl.

Opleidingen

Examengarantie

Basiskennis boekhouden, Praktijkdipl. boekhouden MBA en SPD-1, NIMA-A, Praktijkdipl. Informatica.

Informatie en gratis prospectus tijdens kantooruren 077-520440 of 046-599559, Bedrijfs Hogeschool Katholieke Leergangen/Limburgse SPD Opleiding Brouwers.

Fast

biedt deskundige begeleiding in kleine groepen voor taalangsttraining, studievaardigheidstraining, huiswerkbegeleiding en bijlessen.

Voor meer info kunt u ons bereiken na 18.00 u. Tel. Kerkrade, 045-462604, Brunsum, 045-271597.

ANWB & Bovag erk. Verkeersschool WISCHMANN & ZN, Europaweg Zuid 3420, Landgraaf. Tel. 045-32171 fax 324744 voor alle rijbewijzen en chauffeursdiploma's; theoretische cursus voor AB in 4 weken op examen.

Rijles

In 8 dagen of 8 weken Uw motor, auto, vrachtauto of trekkeeroplegger rijbewijs met examen garantie. Tev. CHAUFFEURSOPLEIDING. Verkeersschool Theo van Bentum, tel. 045-217487.

VRACHTAUTO eerste 5 lessen f. 55,- (60 min.). Trekkeeroplegger eerste 5 lessen f. 75,- (60 min.). Start chauffeurscursus 5.3.1993 (garantie bij niet slagen, zie cursus gratis). Bovag Verkeersschool Roger Keybeck, 04499-4844 / 06-52984720.

Campers

Te k. org. Westfalia KAMPEERAUTO, bwj. '84, met heldak, ANWB gek. 045-216476 b.g.g. 04492-3311.

Chalet Treebeek.

Alleenstaanden iedere zat. en zond. gezellige dans- en contactavond in de kelderder "La Chalet". Dond. alleenstaanden in de bovenzaal, dj. Richard. Aanv. 21 u. Toegang boven 30 jaar. Zaal open vanaf 20 uur. Kometsstraat 25a, Treebeek. Tel. 045-21375.

Representatieve jongen 27 WEDUWNAAR 38 jr (direct) met een zoon, houdt van buiten, rust, lekker stappen, paardrijden en fijne dialog. zoekt vaste relatie met jong vrouw met klas. Br.o.n.r. B-03543, L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

COMBINADO. Wij bemiddelen voor serieuze alleenstaanden. Onze persoonlijke aandacht garandeert dat je de meest geschikte partner vindt. Of je nu vriendschap, liefde of een levenspartner zoekt. Combinado zorgt ervoor. Postbus 678, 6400 AH Heerlen. Tel. 045-231377/321650.

De 1e keer in Nederland! Voor Nederl. mannen die de beste meisjes in LETLAND willen huwen of leren kennen. Wij organis. 1-week durende reizen naar Baltikum. Klement, Erfstrasse 13, D-5100 Aachen.

JONGEMAN 40 jr. ongehuwd en niet gescheiden, baan op MBO-niveau, lang postuur, sportief aangelegd, zkt. kennism. met liefst sportieve dame 30-36 jr. voor vriendschap en evt. later voor vaste relatie. Br.o.n.r. B-3567, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Hl.

HEER 55 jr. zoekt dame voor leuke relatie. Br.o.n.r. B-3569, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Hl.

Nette goeduit. JONGEMAN vaste baan, 27 jaar, zkt. aardig meisje van 23 tot 30 jr. voor duurzame relatie op te bouwen. Houdt van sport, gezellig uitgaan. Br. liefst met foto n. Br.o.n.r. B-03571, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

ALLEENSTAANDEN. Werkgroep 't Gulikshoes, hoek Agricolastr.-Ophoven 1, Sittard, organiseert iedere zondag een dans- en contactavond. Bewijs verplicht. Inl. 046-747962.

Hallo onbek. vrouw tot 47 jr. Ik ben een 45 jr. gesch. man, vrolijk, soms eigenwijs, gevoelsmens die plezier heeft in o.a. tuinieren, natuur, wandelen, bioscoop, zelf koken en hou van gezellig thuis. Spreekt dt bovenste je aan, schrijf me dan. Br.o.n.r. B-3573, L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Symp. jman 39 jr. gesch., full-body, bwj. 1958 Gibson element. V.p.r. f. 950,-. Tel. 04760-75870 of 04754-86102 na 18.00u.

Te koop zeer goede TROMPET. Tel. 045-314959.

Ervaren GITARIST geeft les. Tel. 04492-2026, evt. ant. apparaat inspreken.

Huwelijksbureau

Te k. STEREO-INSTALLATIE v. in de auto m. Alpine; radio m. else; versterker 2 x 100 Watt; CD-wisselaar, nw. pr. DM 4.000,- nu voor DM 1.250,-. Tel. 045-218851.

Foto/Film

FOTOLAMP vraagt amateurfotografen i.b.v. goede camera die de camavalsop-tochten in hun woonplaats tegen vergoeding willen fotograferen. 01620-55733.

Te k. 6 NIKON camera's en lenzen, event. rullen met Hasselblad. 045-315874.

Dromen bedrog?

Ook u kunt een fijne relatie vinden. Bij Mens & Relatie staat een deskundig team met 45 regioconsultanten en psychologen klaar om voor u een levenspartner te vinden. PERSOONLIJKE BEMIDDELING op niveau, voor duurzame man/vrouw relaties. Slagingspercentage: ruim 70 %! Bel voor meer informatie: HEERLEN e.o.: 045-726339, Mevr. Luchman ROERMOND, e.o.: 04750-15534, Mevr. Nabarro Of vraag de GRATIS BROCHURE aan: Postbus 525, 6040 AM, Roermond of Postbus 5050, 6401 GB Heerlen.

Mens en Relatie

Erkend bureau geeft vertrouwen (erkend AVR) ***14 Februari: Bowling-party in Waalwijk***

Je redt het best in je eentje, maar toch verlang je naar een warme gezellige relatie. Zet de eerste stap en bel met Relatiebureau HESTIA. We zijn een jong en energiek team dat graag de tijd voor je neemt. 043-645882.

Wat VERKOPEN? Adv. teer via: 045-719966.

Mode/Totale

Te koop BONT/BISAM jasje, f. 500,-; leren jasje f. 250,-; Berkenstr. 50, Brunsum.

Te koop BRUIDSJAPON, kleur crème met kant, mt. 36, l.e.a.b. Tel. 045-270805.

Te k. zeer excl. BRUIDSJURK, mt. 38-40, f. 1.600,-. Tel. 04459-3029.

Te k. BRUIDSJURK wit, maat 38, gekocht bij Desiré Geleen, p.n.o.t.k. Tel. na 18.30uur. 045-275081.

Baby en Kleuter

Te k. Teutonia 3 in 1 KINDERWAGEN 2 in 1, kl. grijs/beige, bijna niet geb. met toebeh. v. 350,-. Tel. 045-216607.

Te k. tweeling-BABYKAMER, m. alle toebeh., 2 1/2 jr. oud. Tel. 045-727583.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Stoelmateriaal

vernieuwd rieten- en blezenstoelen m. gar. 045-418820.

MAATWERK voor al uw timmerwerk en kl. verb. binnenshuis. 045-244600.

NEW LOOK BV Schaasberg. Geveelreiniging, uitkappen, vegen, steigerverhuur. Tel. 045-312154 of 045-312709.

Hans LIPS voor timmerdak en zinkwerk met garantie. Vraag vrijbl. advies/ offerte. Bel 045-453818.

Van schilder tot BEHANGWERKEN, tevens het reinigen van dakgoten, vakkundig werk verzekerd. Bel vrijbl. voor prijsberekening. 0932-12392482/0932-11894259.

Reparatie, renovatie, service en montage aan uw AANBOUWKEUKEN. Gratis info 045-210627.

Zonnebank/hemel

ZONNEHEMELS en combi, ook verhuur mogelijk, rechtstreeks van fabriek, diverse modellen vanaf f. 999,- tot f. 1.400,-. Comb's al voor f. 2.750,-. Nergens goedkoper. Tel. 046-511695.

STUNTI! Huur nu geen 10-maal 14-lamps snelbuitennelhelm voor f. 50,- p.wk. Zonnecentrum Thewissen, bereikbaar 7 dgn. p.wk van 9.00 tot 21.00uur, info 045-729130.

Wat VERKOPEN? Adv. teer via: 045-719966.

Huishoudelijke artikelen

Massale magazijnverkoop van duizenden apparaten koelen, vriezen, wassen, hifi, stereo, kleuren-tv, video's etc.

WITTE HAL SITTARD EN MAASTRICHT

Waar nieuwe, licht beschadigde of overjarige apparaten uit de Horn-winkels worden verzameld en verkocht tot liefst

60% korting

Elke dag nieuwe aanvoer, elke dag superlage aanbiedingen

OP IS OP, SLECHTS ENKELE STUKS

Hier enkele voorbeelden uit onze duizenden koopjes:

</

Grote Limburgs Dagblad-puzzelactie

Hoofdprijs
f 5000,-
(eindoplossing)
Zo kunt u deelnemen
PER GIRO OF BANK:

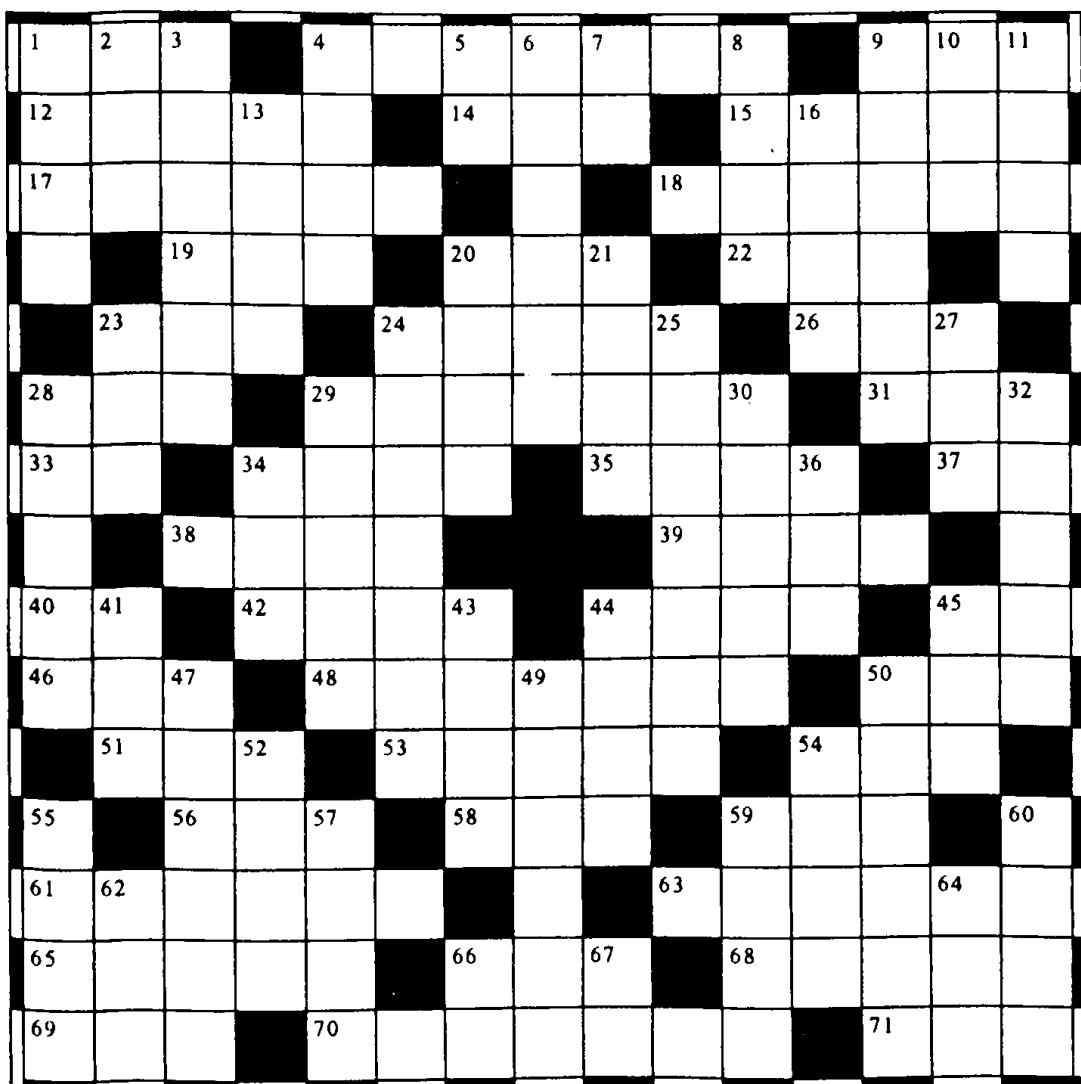
Schrijf de oplossing op een giro-/bankoverschrijving onder het woord "Mededelingen" en maak minimaal f 3,- over naar:
Puzzelactie Limburgs Dagblad Postbank: 19 75 600
Postbus 1000 6400 BA HEERLEN

PER BRIEFKAART:

Noteer aan de linkerkant van de briefkaart uw naam, adres en woonplaats. Vermeld tevens de oplossing van de betreffende puzzel. Behalve de gewone frankering plakt u tenminste f 3,- aan postzegels bij. U stuurt de briefkaart naar:

Puzzelactie Limburgs Dagblad
Postbus 1000 6400 BA HEERLEN

VOORWAARDEN: om te kunnen meedingen naar de beschikbaar gestelde prijzen moet per giro of bank tenminste drie gulden zijn overgemaakt of op de briefkaart naast het gewone porto tenminste drie gulden extra aan geldige postzegels zijn bijgeplakt. U mag zoveel oplossingen inzenden als u wilt. Hoe meer inzendingen, hoe meer kans op een prijs. Bovendien geeft u meer steun aan de goede doelen van deze puzzelactie. Iedereen kan meedoen, u hoeft dus geen abonnee te zijn. Medewerkers van Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. mogen meepuzzelen, maar komen niet in aanmerking voor het winnen van een prijs. Per giro deelnemen is het voordeligst, aangezien dit geen extra (porto-)kosten met zich meebrengt. Het overgemaakte bedrag komt geheel ten goede aan de puzzelactie. Van de extra geplakte postzegels op de briefkaart moet een gedeelte worden afgestaan aan de PTT. De oplossingen en de einduitslag zijn gedeponeerd bij notaris mr. P.M.J.A. Muijters te Heerlen die ook de prijstrekkingen verricht.

PUZZEL NUMMER 10

Horizontaal: 1. atmosfeer; 4. mengelmoes; 9. lichaamsdeel; 12. strafwerktuig; 14. aetatis; 15. gezongen toneelspel; 17. gemeend; 18. kleinhandel; 19. verlaagde noot; 20. soort; 22. kostuum; 23. vreemde munt; 24. noodzakelijk; 26. wig; 28. gemeen; 29. een dosis bepalen; 31. drinkgerei; 33. bijwoord; 34. rivier in België; 35. rivier in Duitsland; 37. soort onderwijs; 38. vrouw; 39. wild zwijn; 40. boom; 42. groef; 44. kijken; 45. gewicht; 46. bedorven; 48. met de nek aankijken; 50. zwarte stof; 51. schrijfgere; 53. pakken; 54. bron; 56. soort; 58. plezier; 59. huid; 61. entree; 63. blind ijveraar voor ethische denkbeelden; 65. vermoed; 66. nakomelingschap; 68. trage; 69. telwoord; 70. niet ver reikend; 71. vurig aanhanger.

Verticaal: 1. behoeftige; 2. gesloten; 3. door elkaar werken; 4. redelijk wezen; 5. achter; 6. goedertierenheid; 7. heilige; 8. vergrootglas; 9. de hand naar iets uitstrekken; 10. grafvaas; 11. loon voor scheepsvolk; 13. Europeaan; 16. opgewarmd eten; 20. wijnsoort; 21. aanspreektitel van een vorst; 23. Engelse titel; 24. opschrijven; 25. goed doordacht; 27. bitter vocht; 28. lengtemaat; 29. duivel; 30. naast; 32. gemetselde ingang; 34. naar aanleiding van; 36. snelle loop; 41. zeepwater; 43. stekelig dier; 44. plaats in de voormalige Sovjet-Unie; 45. kreet; 47. sarren; 49. gemoedsbeweging; 50. vertrouwen in de waarheid van een anders beweringen; 52. voeg; 54. plaats in Limburg; 55. gebarenspeel; 57. snavel; 59. kledingstuk; 60. voedsel; 62. bijbelse figuur; 64. familielid; 66. voorzetsel; 67. regeringsreglement.

Oplossing puzzel nr. 10

Als u de puzzel hebt opgelost, moet u de letters in de vakjes met de cijfers 18 - 1 - 65 - 39 - 53 - 23 achter elkaar zetten.

U leest dan een woord dat tevens de oplossing van onze puzzel vormt. U moet dit woord niet alleen opsturen, maar ook goed bewaren, samen met het nummer van de puzzel, want u hebt dit nog nodig aan het eind van onze uit 20 rondes bestaande puzzelactie om mee te dingen naar de hoofdprijs van f 5000,-.

Bewaar daarom ALLE oplossingen!

De oplossing van puzzel 10 moet vóór 11 februari a.s. in ons bezit zijn.

Doe mee en steun de goede doelen

20 weken lang publiceren wij op zaterdag een puzzel waaraan u kunt deelnemen en een kans maakt op de wekelijkse geldprijzen en de hoofdprijs van f 5000,-.

De opbrengst van de puzzel gaat naar goede doelen, 75% is bestemd voor Stichting Sint Anna, project Kinderboerderij Op de Bies, Landgraaf en 25% van de opbrengst is bestemd voor de Vereniging Veldeke, Limburg.

Inlichtingen:

Voor inlichtingen kunt u tijdens kantooruren telefonisch terecht onder nummer 045-739911.

De wekelijkse prijzen
Eerste prijs
f 1000,-

Tweede prijs
f 300,-

Derde prijs
f 150,-

Vierde prijs
f 100,-

Vijfde t/m tiende prijs f 50,-

Voor het kansspel van deze puzzelactie heeft de staatssecretaris van Justitie op 4 november 1992 aan het bestuur van de Stichting Sint Anna te Heel vergunning verleend onder nummer L.O. 920/0157/164.92.

ATTENTIE:

Puzzelaars die een briefkaart inzenden moeten er rekening mee houden dat de porto is verhoogd van 60 naar 70 cent!

Puzzel nummer : 8
Oplossing:
OORLAM

Prijswinnaars:
1e prijs f 1000,-:

Fam. P. Dautzenberg
Kap. Janssenstraat 3
Wijre

2e prijs f 300,-:

P. Te Boekhorst
Winselerhofstraat 32
Kerkrade

3e prijs f 150,-:

Fam. Gijsberts-Grams
Kremerstraat 51
Kerkrade

4e prijs f 100,-:

A. Schroeder
Klein Graverstraat 169
Kerkrade

5e t/m 10e prijs:

Fam. Hamers-Haanraets
Dr. Ariënsstraat 5
Kerkrade

Saskia Bosch

O.L.V.-plein 10
Voerendaal

C. Koeleman

Rennemigstraat 7
Heerlen

T. Cohnen

Willem de Rijkestraat 1
Landgraaf

S. Wehrens

Vermeerstraat 15
Spaubeek

H. Bachaus

Kerkstraat 33
Merkelbeek

• Of wordt het misschien Italië voor de prijswinnaars?

Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Volhouder Piet Dautzenberg wint duizend gulden 'Ik wist wat er komen zou!'

WIJRE - Piet Dautzenberg doet het al jaren. Voor alle duidelijkheid: we bedoelen het invullen van de wekelijkse LD-puzzel. En als Piet dan op donderdagavond thuis kwam van zijn werk vroeg hij terloops aan zijn echtgenote Fiery: „De mensen van de krant zijn zeker niet geweest!”

Het klinkt misschien wat afgesloten, maar het stugge volhouden van Piet werd afgelopen donderdag uit-

eindelijk beloond. Rijkelijk zelfs. Hij mocht de duizend gulden van de achtste ronde in ontvangst nemen. „Is het echt?“, glunderde hij.

Dat was het wis en zeker. Al vormde de aanloop tot de prijstrekking donderdag in de namiddag een story apart. De fotograaf arriveerde als eerste in de Kapelaan Janssenstraat. Hij zag op dat moment niemand, belde aan bij de familie Dautzenberg en zat vervolgens

een half uur te wachten op de bank van Fiery en Piet. Terwijl de rest van het feestcomité buiten stond te wachten. Op de fotograaf...

Een klein misverstandje waar Piet en zijn vrouw wel plezier in hadden. „Julie fotograaf heeft niets verteld, alleen dat hij van de krant was. Natuurlijk wist ik toen wat er komen zou.”

Nu kan Piet op het werk zijn colle-

ga uit Voerendaal weer onder de ogen komen. Want die won vorig jaar duizend gulden bij het puzzelen. En enkele weken geleden deed hij het nog eens dunnetjes over met honderd gulden. „Ik heb hem toen gevraagd of hij lijn aan zijn handen had“, lachte Piet. In hun werkpauze bij het ABP in Heerlen lossen ze ieder apart hun eigen puzzel op. Als de ander wint, dan komen er natuurlijk over en weer wat plaagstootjes.

Hoe het ook zij, de duizend gulden komen uitstekend van pas. Het echtpaar Dautzenberg is druk bezig met de zomervakantie. De reisdagen zijn al in huis. Zuid-Frankrijk lijkt aantrekkelijk.

Dialect bijzetten in het museum?

DOOR PETER HEUSSCHEN

HEERLEN - Het dialect is minder beschaaft dan het Algemeen Beschaafd Nederlands (ABN). Bijzetten in een museum daarom. Regelmatig erupteert die kreet wel weer ergens. In dagbladen, over de radio en op de televisie. Steevast volgt er dan een golf van geprikkelde reacties die juist van het tegendeel spreken.

Zo ook halverwege deze maand. Een in Twente geboren meneer die al geruime tijd in het westen zijn afkomst verloochent, vond het tijd om de 'Twent' en al die andere dialectbrabbelers in ons landje te wijzen op hun (spraak) gebrek.

In een landelijk ochtendblad somde hij een aantal argumenten op die voor eens en altijd aan die onwelvoeglijke klanken een eind moesten maken. Het dialect heeft geen eigen schrijfwijze, geen eigen grammaticale regels. Om nog maar te zwijgen over het nijpend gebrek aan equivalenten. Bovendien kost het veel energie om, als je eenmaal in de beschaaftde wereld geraakt bent, dat akelige en boerse accent kwijt te raken. Die energie zou je beter in andere zaken kunnen stoppen orakelde hij. Afschaffen dus die hap. Ja toch?

De reacties lieten niet lang op zich wachten. Een week later stond de krant bol van ingezonden brieven. Nederland koestert blijkbaar zijn veelsoortige dialecten. Voorop liep Michel Havenith, een Kerkradenaar die in Zoetermeer vertoefte.

Geen equivalenten? Heeft die goede meneer zich weleens afgevraagd hoeveel Nederlandse woorden er bestaan die letterlijk uit andere talen zijn geïmporteerd, terwijl in veel gevallen wel een Nederlands equivalent voorhanden is?

Eddie Kokhuis in Enschede was ook pissig. „Ach, verdringing van je eigen 'roots' komt bij de naar de grote stad verhuizende Tukkers nogal eens voor“, verzuchtte Eddie. „Maar de arrogantie voert wel heel ver als je je eigen dialect een gebrek aan beschaving noemt.”

Cyriel Lansink in Nijmegen riep: „lang leve het dialect“. Want taal moet je niet reduceren tot een communicatiemiddel dat door een beter, meer beschaafd middel vervangen zou kunnen worden. „Taal is niet alleen een instrument, maar ook de wijze waarop een gemeenschap, een cultuur of streek zijn eigenheid vormgeeft, bewaart en doorgeeft.” En dat is nu precies wat Veldeke Limburg al bijna zeventig jaar predikt. Voor deze vereniging puzzelen we onder meer twintig weken lang. Voor ondersteuning van een organisatie die de Limburgse dialecten of misschien moeten we wel zeggen, de regiolecten, koestert en het spreken en schrijven daarvan bevordert.

En die roekeloze Twent, daar in de randstad, die het ABN nu zo perfect beheerst en het dialect zo verafschuwt, zal zich moeten bezinnen. Mondiaal gezien is het ABN, hoe vlekkeloos ook gesproken, eveneens een soort dialect. En om die ene 'zaligmakende' wereldtaal goed onder de knie te krijgen vergt weer veel energie. Succes, René Hesselink.

LIMBURGS DAGBLAD VOOR OOSTELIJK ZUID-LIMBURG IS DE PLAATSELIJKE EN REGIONALE EDITIE VAN HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR HET GEBIED OOSTELIJK ZUID-LIMBURG. HOOFDREDACTEUR: RON BROWN. EF EDITIEREDACTIE: WIM DRAGSTRA HOOFDKANTOOR: 6411 RS HEERLEN, IN DE CRAMER 37, TEL. 045-739911. SERVICEKANTOOR: 6411 NM HEERLEN, GEERSTRAAT 5, TEL. 045-717719. RAYONKANTOREN: 6461 ED KERKRADE, POKT 42, TEL. 045-452932; 6443 CB BRUNSSUM, RUMPENERSTRAAT 81, TEL. 045-256363.

Van onze verslaggever

HEERLEN - De verbouwing van het Heerlense stadhuis kampt opnieuw met een financiële tegenvaller. Het college vraagt van de gemeenteraad een aanvullende bijdrage van bijna 500.000 gulden. Medio vorig jaar viel al een tegenvaller van 1,8 miljoen te noteren.

Binnenkort wordt gestart met de opknappende van het stadhuis, dat een ontwerp is van architect Peutz. Voor de totale herhuisvesting van 510 ambtenaren en bestuurders in de Eurostaetoren plus het stadhuis was aanvankelijk een bedrag geraamd van 8,5 miljoen.

Stadhuis Heerlen opnieuw half miljoen duurder

Een raadsmeerderheid ging vorig jaar pas na uitgebreide discussies akkoord met een forse overschrijding van bijna twee miljoen. Die ontstond onder meer doordat aanvankelijk een aantal voorzieningen als extra trap, nieuwe lift en betere ventilatie niet in de plannen waren opgenomen.

De nieuwe tegenvaller betreft de computerzaal, kitchenettes en gaten in muren (die kosten 35.000 gulden). Wethouder Jos Zuidgeest: „Ik besef het, dit is geen best verhaal.”

Volgens hem zijn door bezuinigingen zaken geschrapt, waarvan de betrokken gebruikers later zeiden dat dat onmogelijk kon. „Bovendien gebeurde het dat de ene gemeentelijke dienst erop vertrouwde dat een andere dienst voor kosten opdraaide, en vice versa.”

Maar Zuidgeest vindt de aanpassingen noodzakelijk en weet ook hoe het tekort gedekt kan worden. „We hebben nog geld over uit 1991 en 1992.” De gemeenteraad neemt op 9 februari een besluit.

Patiënte in ziekenhuis overleden Huisarts berispt om weigering huisbezoek

SITTARD - Het college voor medisch tuchtrecht in Eindhoven heeft een huisarts berispt, omdat hij ernstig tekort is geschoten bij de verzorging van een bejaarde patiënte in Sittard. De huisarts weigerde

op 21 februari 1992 de vrouw, M. Tops uit Sittard, thuis te bezoeken. De echtgenoot bracht zijn vrouw die avond zelf naar het ziekenhuis, waar zij even later overleed.

De 78-jarige vrouw leed aan meerdere aandoeningen en was daarvoor in behandeling bij vijf specialisten. Ze had 's morgens van haar eigen huisarts nog een injectie gekregen na klachten over benauwdheid. 's Avonds verergerde de situatie. Haar man belde de dienstdoende arts, die de eigen huisarts verving, met het verzoek om te komen. Dat deed de arts niet.

Over wat er zich vervolgens afspeelde, lopen de lezingen van de huisarts en de man van de overleden vrouw sterk uiteen.

De man deponeerde een klacht bij het medisch tuchtcollège, dat de zaak in september vorig jaar behandelde. Deze week kreeg de advocaat van 'Tops, mr. C. van Heugten, een afschrift van de uitspraak waaruit bleek dat de klacht gegrond is verklaard.

Het tuchtcollège zegt in de uitspraak dat het niet van belang is hoe de telefonische contacten die avond precies zijn verlopen. De dienstdoende huisarts zou er niet in geslaagd zijn om in het telefoongesprek te achterhalen wat er precies aan de hand was.

Het tuchtcollège stelt dat hij wist dat het om een bejaarde, hem onbekende patiënte ging die van de huisarts 's morgens een injectie had gekregen omdat haar toestand zo ernstig was. De huisarts had gerichte vragen moeten stellen en als dat niet lukt, zo motiveert het college, dan had hij de patiënte moeten bezoeken. Een bezoek was temeer geboden, zo staat in de uitspraak, omdat de dienstdoende huisarts door 'Tops' eigen huisarts diezelfde avond telefonisch was geïnformeerd over de toestand van de vrouw.

De conclusie van het tuchtcollège luidt dat de dienstdoende huisarts door zijn optreden het aanzien van de medische stand heeft geschaad. Dat is in zo'n ernstige mate gebeurd dat het tuchtcollège vindt dat niet volstaan kan worden met de lichtste tuchtrechtelijke maatregel, maar dat een berisping moest worden opgelegd.

De betrokken huisarts wilde geen commentaar geven op de uitspraak.

Belgen via politie naar apotheek

SINT-TRUIDEN - Inwoners van het Belgische Sint Truiden die tussen elf uur 's avonds en zeven uur 's morgens dringend geneesmiddelen nodig hebben, dienen eerst voor een identiteitscontrole naar het politiebureau te gaan. Deze nieuwe maatregel geldt vanaf maandag en is genomen omdat apothekers zich 's nachts niet meer veilig voelen. Na telefonische goedkeuring van de politie kan de medicatie bij de apotheker worden afgehaald. In Hasselt werd dit systeem vijf jaar geleden al ingevoerd, nadat op korte termijn een aantal apothekers was overvallen. In Genk krijgen de apothekers met nachtdienst binnenkort een pieper. Als ze zich bedreigd voelen, kunnen ze op een knopje duwen. Via een centrale komt het alarm signaal onmiddellijk bij de politie terecht.

Aanrijding met gestolen auto

MAASTRICHT - De Maastrichtse politie heeft een Opel Ascona achtervolgd met een Belgische kenteken die met hoge snelheid was weggereden van de parkeerplaats aan de Griend richting Noorderbrug. Bij de kruising Franciscus Romanusweg met de Borgharenweg stonden drie auto's die door de Opel Ascona waren aangereken en beschadigd. De dader was echter doorgereden. De betreffende auto werd kort daarna aangetroffen in de Van den Berghstraat in Wyck. Navraag in België wees uit dat de kentekenplaten die zich op de auto bevonden op 22 januari in Luik waren gestolen.

Geleendenaar voorgeleid

GELEEN - De 23-jarige inwoner van Geleen, die ervan wordt verdacht zijn vijf weken oude zoon te hebben mishandeld, is gisteren voorgeleid aan de officier van justitie in Maastricht. Aan de politie heeft de Geleendenaar verteld dat hij de mishandelingen pleegde onder invloed van verdovende middelen. Daarbij brak het kind een arm en liep het hoofd gewond op. Volgens de politie maakt het kind het naar omstandigheden goed. Het jongetje is niet in het ziekenhuis opgenomen.

Bedrijfskursus voor vrouwen

HEERLEN - Steunpunt Vrouw en Werk in Heerlen houdt in samenwerking met Driekant, opleiding en advies, in Valkenburg een oriëntatiecursus voor vrouwen die plannen hebben om een eigen bedrijf te beginnen. In deze cursus wordt onderzocht of de plannen van de vrouwen uitvoerbaar zijn, of het ondernemerschap iets voor ze is en welke drempels speciaal door vrouwen moeten worden genomen. De cursus vindt plaats in Driekant in Valkenburg en bestaat uit drie blokken van twee dagen, namelijk 1 en 2 maart, 26 en 27 april en 1 en 2 juni. De kosten bedragen inclusief maaltijden, overnachtingen en cursusmateriaal 322,50 gulden.

Man met geweld van auto beroofd

MAASTRICHT - Een 32-jarige Nijmegenaar is in de nacht van donderdag op vrijdag met geweld van zijn auto beroofd. Het slachtoffer liep een gebroken rib op en werd met een mes in zijn arm gestoken. Toen de Nijmegenaar omtreks half een bij het Aldenhofpark in zijn Volvo 240 wilde stappen, zag hij twee mannen die veel belangstelling hadden voor de geparkeerde auto's. Zij kwamen naar hem toe, trapt hem en staken de Nijmegenaar met een mes in de arm. Op afstand zag het gevluchte slachtoffer dat de belagers met zijn auto wegreden. Vrijdagmorgen werd zijn auto geheel uitgebrand teruggevonden in het Poppelmondal.

Extra geld voor neonatale zorg

MAASTRICHT - Staatssecretaris Simons van Volksgezondheid heeft 15 miljoen gulden uitgetrokken voor het uitbreiden van de zorg voor te vroeg geboren en zieke pasgeboren baby's. Met dit geld kunnen tot 1996 maximaal 24 geavanceerde couveuses met bijbehorende moderne apparatuur, neonatale intensive care plaatsen, worden betaald. Deze extra plaatsen worden verdeeld over tien ziekenhuizen: de acht academische ziekenhuizen waaronder Maastricht, plus het Sophia Ziekenhuis in Zwolle en het St. Josephziekenhuis in Veldhoven. Tegelijk wil Simons geleidelijk een eind maken aan het gedogen van intensive-carecouveuses in ziekenhuizen die daar geen vergunning voor hebben.

Ruim vijf miljoen passagiers vervoerd in drie jaar Treintaxi blijkt groot succes

HEERLEN - Het proefproject van de Treintaxi wordt wegens groot succes na drie jaar definitief voortgezet. Het samenwerkingsproject van de Nederlandse Spoorwegen (NS) en de Nederlandse Samenwerkende Taxibedrijven (NST), de Treintaxi VOF, wordt omgezet in de bv Treintaxi. De Treintaxi leeft in de drie proefjaren in totaal vijf miljoen passagiers vervoerd. In Limburg werden 414.000 personen opgehaald of afgebracht.

Op 1 april zal naast de steden Heerlen, Roermond, Sittard, Maastricht en station Geleen-Oost een treintaxistandplaats worden ingericht.

De proefproject is winstgevend voor NS en NST, één miljoen auto's zijn vervangen door een treintaxi en 85 procent van de taxiriten wordt gemaakt door reizigers die anders niet met een taxi zouden reizen. De proef werd gefinancierd door de spoorwegen, het ministerie van Verkeer en Waterstaat en de taxibedrijven.

Bijdrage van het ministerie van Verkeer en Waterstaat komt volgend maand vervallen. Treintaxi-standplaatsen krijgen vanaf die datum een

beoordeling aan de hand van het rendement. Jaarlijks wordt bekeken of de exploitatie kan worden voortgezet.

Begin februari krijgen de gemeenten uitleg over de nieuwe variant van de treintaxi, de regiotreintaxi. Deze taxi moet eind 1993 geïntroduceerd worden. Het is de bedoeling dat ook niet-treinreizigers van de nieuwe taxi gebruik kunnen maken.

Naast vervoer van en naar het station vervoert de taxi ook reizigers vanaf bijvoorbeeld een ziekenhuis of een winkelcentrum. Op een aantal vaste plekken komen standplaatsen voor de regiotreintaxi.

Rechter dwingt Sittard rookverbod in te stellen

SITTARD - De gemeente Sittard moet in de loop van volgende week een rookverbod instellen in het stadhuis. Verder moet dit rookverbod kenbaar worden gemaakt in alle ruimten waar dat geldt. Daartoe heeft de rechter de gemeente Sittard gisteren veroordeeld, in een uitspraak in een kort geding dat de A-raadslid J. Smeets had aangevraagd. Tevens moet de gemeente de kosten van het geding betalen.

De vonnis is met grote instemming van de niet-rokers ontvangen. Advocaat mr. J. Snee, die namens raadslid Smeets optrad, noemt de uitspraak een eclatant succes. Ook Smeets zelf toonde zich zeer ingedrukt. Zij wezen erop dat het rookverbod nu in een vonnis is vastgelegd. Ook het feit dat de gemeente Sittard de kosten van het geding moet betalen.

Tegelijkertijd stemden de gemeente Sittard en haar advocaat met het vonnis in. Mr. P. Boels vindt dat eigenlijk alle vorderingen zijn afgewezen. „Al op de zitting hebben we ingestemd met het aanbrengen van het rookverbod op de plaatsen waar dat nog niet is gebeurd.” Boels kon de uitspraak niet rijmen met het feit dat de gemeente de kosten van het geding moet betalen.

Het Sittardse raadslid en zijn advocaat vinden dat zij het geding duidelijk hebben gewonnen. Zo heeft de rechter het verweer afgewezen dat het geding niet ontvankelijk verklaard zou moeten worden. Ook het feit dat het raadslid zich eerst tot het beraad van fractievoorzitters had moeten wenden, is volgens de rechter geen deugdelijk argument.

Verder constateert de rechter dat de gemeente Sittard onvoldoende maatregelen heeft genomen om de niet-rokers te beschermen, is niet die zorgvuldigheid betracht die verwacht mag worden en heeft de gemeente traag gereageerd op klachten van niet-rokers.

Hoewel Sittard het rookverbod in 1990 officieel instelde, werd pas in december 1992 een rookkamer aangewezen voor bezoekers en deelnemers aan de openbare raadsvergaderingen. Dat gebeurde nadat Smeets al had aangekondigd een kort geding te gaan aanspannen.

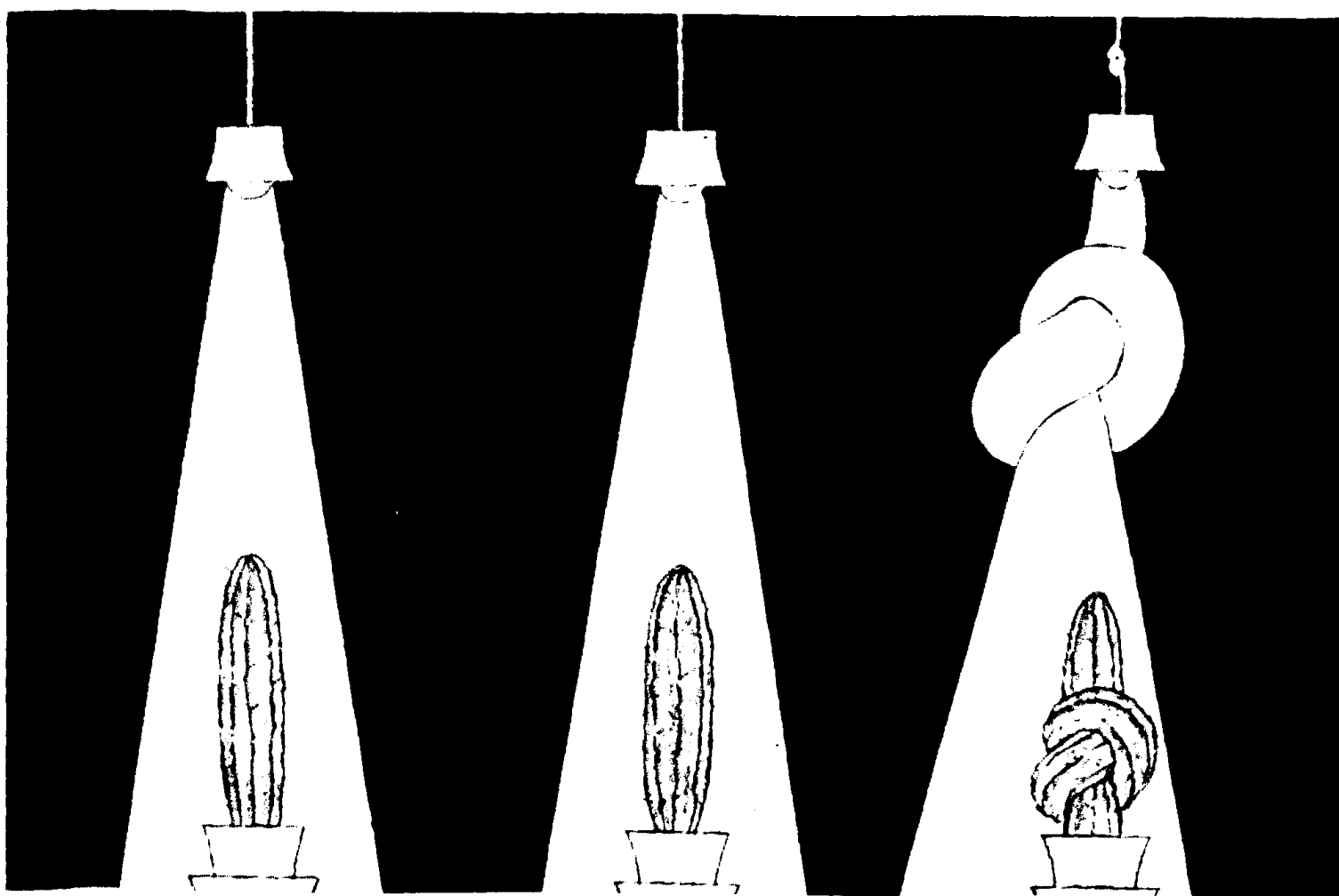
De rechter heeft niet de door Smeets geëiste dwangsommen opgelegd, omdat zij ervan uitgaat dat de gemeente in de toekomst haar verplichtingen zal naleven.

Zie verder pagina 15
● Verklaring raadsleden niet aannemelijk genoeg

De bewoners zeiden dat ze geen idee hadden wat er precies gaande was. „Dat moet je hun maar vragen,” zei één van hen, naar de agenten wijzend.

als kinderen vaders en moeders spelen vallen er altijd klappen punaise

Lichte grappen

● Het thema Licht leverde verrassende inzendingen op voor de vijftiende Internationale Kartoenale in het slotgebouw van kasteel Hoensbroek. Uit een selectie van 1735 tekeningen werden uiteindelijk honderd cartoons tentoongesteld.

De Kartoenale is een jaarlijks initiatief van het provinciaal vormingscentrum Casino Berlingen te België. Aan de wedstrijd hebben 662 cartoonisten deelgenomen. De eerste prijs won Osman Güral Suroglu. De 36-jarige Turk maakte een cartoon waarop een laaghangende lamp alleen kan worden

bediend met een metershoog hangende schakelaar. Hij ontving 1100 gulden en het beeldje 'Heilige Engel'.

Het thema Licht leverde veel cartoons op met zaklampen, lucifers, kaarsen, vuurtorens en uiteraard gloeilampen. Of geknoopte cactussen van de Belg Jan Geurts, het zonnebad van Karl-Heinz Brecheis uit Duitsland en het bijzondere medische examen van de Japanner Sakai Seigo.

Opvallend is dat veel tekeners Linne als uitwijkplaats genoemd. Voor het Schinnense CDA zou dit een onvertoerbare zaak zijn. „Dit kan niet,” aldus Smeets. „Dan ontstaan er moeilijkheden bij het aanbieden en verwerken van het afval. Die druk kunnen we onder de huidige omstandigheden niet aan.”

Schinnen accepteert geen afval uit Zuid-Limburg

SCHINNEN - Schinnen zal onder geen enkele voorwaarde toestaan dat afval uit Zuid-Limburg op de regionale stortplaats nabij Nagelbeek wordt gestort. Volgens raadslid J. Smeets (CDA) kan de gemeente dit er absoluut niet meer bij hebben.

Smeets reageert hiermee op een publicatie in het Limburgs Dag-

blad van 25 januari. Daarin zeggen het Streekgewest Oostelijk Zuid-Limburg en NV Sturing Afvalverwijdering te overwegen om al het afval uit het Heuvelland tijdelijk in Schinnen te begraven omdat de aanleg van de nieuwe stortplaats in Landgraaf vertraging heeft opgelopen. Behalve Schinnen wordt ook de afvalberging in het Middenlim-

burgse Linne als uitwijkplaats genoemd.

Burgemeester Frans Loeven zei donderdagavond tijdens de raadsvergadering niets af te weten van de door het Streekgewest Oostelijk Zuid-Limburg gelanceerde optie.

(ADVERTENTIE)

WITTE CARRARA MARMER

DIVERSE MATEN STROKEN OF

40x40 cm 30x30 cm 15x30 cm

79.⁵⁰ per m²

KAN OOK GERESERVEERD WORDEN TOT 1-8-93

EUROTEGEL

HEERLERBAAN 233, HEERLEN (naast Praxis), 045-427272

In plaats van kaarten

Hiermede danken wij familie, vrienden, de buren, de Bronzheimers, Sijf Diederens, pater Out, pastoor Otto, de hr. Hegger van de paardetram en alle anderen die ons vijftigjarig huwelijksfeest tot een onvergetelijke dag hebben gemaakt.

P. Cox en
M. Cox-Kornetka

Van Galenstraat 1,
Heerlen.

Met grote droefheid geven wij kennis dat, geheel onverwacht, uit ons midden werd weggenomen, onze lieve moeder, schoonmoeder, oma, zuster, schoonzuster, tante en nicht

Corrie Piepers

weduwe van

Frans Biermans

Zij overleed in de leeftijd van 66 jaar, voorzien van het h. oliesel.

Westervoort: Wilma Jongen-Biermans

Jos Jongen

Jolanda

Angeliene

Kerkkrade: Gertie Offermans-Biermans

Cor Offermans

Heidi en Theo

Roger

Kim

Kerkkrade: Harrie Biermans

Frans Biermans

Gaby Biermans-Peters

Paco

Elio

Kerkkrade: Anjes Heuts-Biermans

Ton Heuts

Familie Piepers

Familie Biermans

Kerkkrade, 28 januari 1993, Salviaplein 80.
Corr.adres: Friets Pluimstraat 38,
6461 LB Kerkrade.

De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op dinsdag 2 februari as. om 10.30 uur in de kerk van O.L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen te Kerkrade-Terwintse, waarna aansluitend de begrafenis zal plaatsvinden op de r.-k. begraafplaats aldaar.

Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
Avondmis tot intentie van onze dierbare overledene, is op maandag 1 februari as. om 19.00 uur in voornoemde parochiekerk.

Gelegenheid tot afscheid nemen in het mortuarium Schifferheide van Lindeman Uitvaartcentra, Schifferheidestraat 7 te Kerkrade-West, dagelijks van 18.00 tot 19.30 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Diep bedroefd, maar dankbaar voor de liefde en zorg waarmee hij ons gedurende zijn leven heeft omringd, geven wij u kennis dat heden geheel onverwacht van ons is heengegaan, mijn lieve man, onze goede en zorgzame vader, schoonvader en opa

Leen van Rikxoort

echtgenoot van

Leny van Rikxoort-Waarts

op de leeftijd van 71 jaar.

In dankbare herinnering:

Heerlen: Leny van Rikxoort-Waarts

Landgraaf: Ronald en Emmy

van Rikxoort-Michielens

Daniëlle

29 januari 1993,
Keizerstraat 25, 6411 XJ Heerlen.

De crematieplechtigheid zal plaatshebben op dinsdag 2 februari om 14.30 uur in de aula van het crematorium Heerlen, Imstenraderweg 10.

Bijeenkomst in voornoemd crematorium, alwaar gelegenheid tot schriftelijk condoleren.
U kunt afscheid nemen in een der rouwkamers van De Universele, Hooftstraat 100, Hoensbroek; bezoekgelegenheid dagelijks van 17.30 tot 19.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Knige en algemene kennisgeving

In liefde en blijvende herinnering aan die mooie tijd, nemen wij afscheid van mijn man, vader en grootvader

Karl-Heinz Bachmann

geb. 3-1-1928 gest. 28-1-1993

De bedroefde familie:

Margarete Bachmann, geb. Baumann

Monika Baser, geb. Bachmann

Michael Baser

en vrienden

6464 ET Kerkrade, Haanraderstraat 32.

De crematieplechtigheid zal plaatsvinden op woensdag 3 februari as. om 10.30 uur in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10; samenkomst in de ontvangkamer.

Onze overledene is opgebaard in het mortuarium Schifferheide van Lindeman Uitvaartcentra, Schifferheidestraat 7, Kerkrade-West, alwaar gelegenheid is tot afscheid nemen van 18.00 tot 19.30 uur.

Stil is de pijn en het verdriet door de leegte die zij achterliet. Om rest de herinnering aan jou, rustig als je was en eeuwig trouw. Hieruit putten we nu nog kracht, zoals jij van ons had verwacht. Om in jouw woorden door te praten, proberen wij het beste ervan te maken.

Jos Duijzings

Een moeilijk jaar vol tegenslagen is voorbij. Dank zij de onvoorwaardelijke steun en toewijding van Peter, Marianne, Pascal, Nancy, Ger, Lies en Nel zijn we er doorheen gekomen. Little things mean a lot.

Op zaterdag 6 februari 1993 wordt de jaardienst om 19.00 uur in de Christus Koningkerk in de Kuis te Geleen gehouden.

Philomène en Angeliene Duijzings

Diep bedroefd, maar dankbaar voor de liefde en zorg waarmee hij ons gedurende zijn leven heeft omringd, delen wij u mede dat heden van ons is heengegaan, voorzien van de h.h. sacramenten, mijn lieve man, onze goede en zorgzame vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef

May Reubsaet

echtgenoot van

Sjet Spronk

op de leeftijd van 68 jaar.

In dankbare herinnering:

Schinnen: Sjet Reubsaet-Spronk

Schinnen: Mariou en Geurt

Senden-Reubsaet

Linda, Myrthe

Amstenrade: Toon en Conny

Reubsaet-Knarren

Rick, Manon

Beek: Anita en Piet

Jonkhout-Reubsaet

Familie Reubsaet

Familie Spronk

29 januari 1993,
Heisterbrug 59,
6365 CB Schinnen.

De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben op dinsdag 2 februari om 11.00 uur in de dekenale kerk van de H. Dionysius te Schinnen, gevolgd door de begrafenis op de r.-k. begraafplaats aldaar.

Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid tot schriftelijk condoleren.

Maandag as. om 18.45 uur avondwake in voornoemde kerk.

U kunt afscheid nemen in een der rouwkamers van De Universele, Hooftstraat 100, Hoensbroek; bezoekgelegenheid dagelijks van 17.30 tot 19.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

We zullen je missen,

opa

Linda, Myrthe, Rick, Manou

Met grote droefheid geven wij u kennis dat, geheel onverwacht, uit ons midden werd weggenomen, mijn lieve man, onze onvergetelijke vader en opa, onze goede broer, schoonbroer, oom en neef

Hubert Willem Wings

echtgenoot van

Hubertina Maria de Pijper

De dierbare overledene werd 68 jaar.

In dankbare herinnering:

Heerlen: mevr. H.M. Wings-de Pijper

Landgraaf: Tiny en Ger Lindelauf-Wings

Landgraaf: Hugo en Jessy Wings-Hofman

Kerkkrade: Annie en Job Kruger-Wings

Landgraaf: Leo en Leonne Wings-Janssen

Heerlen: Wiel en Monique Wings-Dehmen

en al zijn kleinkinderen

Familie Wings

Familie De Pijper

6412 TV Heerlen, 28 januari 1993,
Edisonstraat 241.

De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben op dinsdag 2 februari om 11.00 uur in de parochiekerk van de H.H. Martelaren van Gorcum, St. taderweg 112G te Heerlen, aansluitend gevolgd door de crematie in het crematorium te Imstenrade-Heerlen.

Overtuigd van uw medeleven, is er geen condoleren.
Maandagavond om 19.00 uur zal, mede ter intentie van de overledene, de h. mis worden opgedragen in de parochiekerk van de H. Geest, Kasteellaan 131 te Heerlen.

Vader is opgebaard in de chapelle ardente van het De Weverziekenhuis te Heerlen; bezoekuur van 18.00 tot 17.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten hebben ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Met grote droefheid geven wij kennis dat, geheel onverwacht, uit ons midden werd weggenomen, mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader, broer, zwager, oom en neef

Johannes Gerardus

Hoedemakers

echtgenoot van

Petronella Juliana Verkerk

Hij overleed in de leeftijd van 69 jaar.

Heerlen: P.J. Hoedemakers-Verkerk

Texas (U.S.A.): Sylvia Duncan-Hoedemakers

Rod Duncan

Maastricht: Carla Hoedemakers

Familie Hoedemakers

Familie Verkerk

6412 VJ Heerlen, 25 januari 1993,
Boerhaavestraat 18.

Overeenkomstig zijn wens, heeft de crematieplechtigheid - op vrijdag 29 januari jl. in het crematorium te Heerlen - in besloten kring plaatsgevonden.

† Elisabeth Gaspers, 62 jaar, weduwe van Hubertus Creemers en van Harrie Visschers, Wittomweg 11, 6061 EM Posterholt. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden maandag 1 februari om 11.00 uur in de St.-Matthiaskerk te Posterholt.

† Jacobus Beulen, 79 jaar, echtgenoot van Maria Bremmers, Beestdijklaan 34, 6042 HM Roermond. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden dinsdag 2 februari om 11.00 uur in de noodkerk van de H. Laurentiusparochie te Maasniel.

Voor het opgeven van familieberichten voor de krant van maandag, bestaat gelegenheid op zondagmiddag tussen 15.00 en 16.00 uur op ons hoofdkantoor, of telefonisch uitsluitend op 045-739886.

Limburgs Dagblad

In de Cramer 37, Heerlen.

Dankbetuiging

Uw medeleven tijdens de ziekte, het overlijden en de begrafenis van onze dierbare moeder, oma en levensgezellin

Mia

Rademakers-Röntgen

was overweldigend. De volle kerk, de vele condoléances, bloemen en de aangrijpende uitvaartdienst waren voor ons een grote steun. Wij zijn u allen hiervoor veel dank verschuldigd.

Haar kinderen, kleinkinderen en Harry Voncken

De plechtige zeswekendienst wordt gehouden op zondag 31 januari as. om 11.00 uur in de kerk Maria Onbevlekt Ontvangen te Amstenrade.

Dankbetuiging

Gaarne willen wij familie, h.h. geestelijken, doktoren, personeel van het Groene Kruis, de gezinszorg, vrienden en familie Janssen-Boessen onze oprechte dank betuigen voor het medeleven en de belangstelling ondervonden tijdens de ziekte en na het overlijden van onze dierbare zus en schoonzus

Lies Jamin

Familie Jamin

Schinveld, januari 1993.

De zeswekendienst wordt gehouden op zondag 7 februari as. om 11.30 uur in de Pius X-kerk te Schinveld.

† Lena Peters, 80 jaar, weduwe van Hubert Bleize. Corr.adres: Kasteelstraat 70, 6235 BR Ulestraaten. De uitvaartdienst vindt plaats op maandag 1 februari om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Antonius van Padua te Nazareth-Maastricht.

† Annie van Groenendaal, 90 jaar. Corr.adres: Jan van Groenendaal, Nassaulaan 24, 6721 DZ Bennekom. De uitvaartdienst heeft in besloten kring plaatsgevonden.

† Jan Herman Rosenbrand, 22 jaar, Kloosterlaan 16, 6051 AX Maasbracht. De plechtige uitvaartdienst zal plaatsvinden maandag 1 februari 14.00 uur in de Gertrudiskerk te Maasbracht.

† Piet Coppus, 90 jaar, weduwnaar van Petrus Bekx. Corr.adres: Ericalaan 8, 6086 CV Neerplechtige uitvaartdienst zal worden gehouden maandag 1 februari om 10.30 uur in de parochiekerk van St.-Martinus te Neer.

OVERLEDEN

† Lieke Theunissen, 58 jaar, weduwe van Ber Kruse. Corr.adres: Vaubanstraat 37, 6217 LK Maastricht. De uitvaartdienst vindt plaats op maandag 1 februari om 11.00 uur in de parochiekerk van St. Theresia, Theresiaplein 9 te Maastricht.

† Agnes Verjans, 61 jaar, levensgezellin van Jean Dekkers. Meenenbroekweg 46, 6212 HH Maastricht. De uitvaartdienst vindt plaats op maandag 1 februari om 14.00 uur in de parochiekerk van de H. Petrus, Villapark-Maastricht.

Begrafenis- en crematieverzorging

HEERLEN e.o. HOENSBROEK e.o.

v.h. CROMBACH

v.h. OTERMAN

ZEKERHEID VOOR EEN WAARDIG AFSCHEID

Een stijlvolle en zorgvuldige begeleiding. Stemmige opbaar- en ontvangruimten. Tevens verzorging van complete koffietafel.

Ruime parkeergelegenheid op eigen terrein. Begrafenis- en crematieverzekeringen. Koopsommen en wilsbeschikkingen.

Heerlen e.o.

Oliemolenstraat 30 - Postbus 2755

6401 DG Heerlen - Tel. 045-714427.

Waarin opgenomen: J.G. Boon. Tel. 045-16914.

DAG EN NACHT BEREIKBAAR.

J.S. Post, gedipl. uitvaartverzorgers

Hoensbroek e.o.

Nieuwstraat 118

6451 KW Hoensbroek - Tel. 045-211999

DAG EN NACHT BEREIKBAAR.

SUPERKOPRUIMING

Als Dick van den Berg normaal al de goedkoopste is, wat zal de opruiming dan wel niet beloven...! Vanaf vandaag geloof je in Dick's Tapijstad! Je ogen niet. Limburgs grootste collectie tapijt, tapijttegels, karpetten en vinyl is spectaculair afgeprijsd! In alle woonruimten vind je topkwaliteit voor een zeer aantrekkelijk prijskaartje. Het enige waar niks vanaf gaat zijn Dick's geweldig lage prijzen! Het opmeten en leggen is (m.u.v. trappen, tapijttegels en coupons) in heel Limburg gratis. En zie je hetzelfde tapijt ergens anders nog goedkoper - dat is nu helemaal onwaarschijnlijk - dan gaat Dick direct 5 gulden per strekkende meter onder die prijs door. Dus: wie op winst uit is vliegt nu naar Dick!

MEENEMKORTING
10% KORTING
Bij aankoop van en meenemen van maximaal 10 strekkende meter

COUPONS
4 WEKEN LANG
1/2 PRIJS
Honderden coupons in vele maten en kwaliteiten slechts 4 weken voor de helft van de prijs

BUCKLEY INTERTEST TAPUT
Woonkamertapijt uitgevoerd met heatsetgaren in 4 pasteltinten
100% Polyamide met actionback.
5 Jaar garantie.
396 cm Breed. Adviesprijs 219,-
Nu voor 139,-

PUMA EDELTAPIJT
Al jaren ons meest verkochte kortpolig boucé tapijt. Mooi en ijersterk geschikt voor alle gebruik bijvoorbeeld trappen woonkamers. Zowel op wafel printuur als actionback te verkrijgen.
5 Jaar garantie. Adviesprijs 95,-
Nu voor 79,-
500 cm Breed Adviesprijs 149,-
Nu voor 119,-

TARKETT VINYL
Eigentijds vinyl geschikt voor woonkamer, slaapkamer en keuken. In 6 verschillende moderne kleuren. 400 cm breed. 5 Jaar garantie. Adviesprijs 85,-
Nu voor 69,-

TAPIJTSTAD SITTARD
DR. NOLENSLAAN 110
SITTARD
(Industriepark Noord)
TEL 046-526658

TAPIJTSTAD BEEK
MAKADO BEEK
TEL 046-374996

DICK VAN DEN BERG

Altijd prijs in tapijt!

Ook gemeente Brunssum en burgemeester gedagvaard

Bouwer van golfhotel daagt LD voor rechter

Van onze verslaggever

HEERLEN - Projectontwikkelaar G. Stoevelaar uit Vianen heeft via zijn raadsman aangekondigd a.s. vrijdag voor de president van de Rechtbank te Maastricht een kort geding te zullen voeren tegen het Lim-

burgs Dagblad, de gemeente Brunssum, het Brunssumse college van B en W, en burgemeester Henk Riem van diezelfde gemeente.

Aanleiding is een publicatie in het Limburgs Dagblad van 12 januari jl. onder de kop 'Brunssum in de clinch met bouwer golfhotel' waarin melding gemaakt

wordt van het vernietigen door die gemeente van de bouwvergunning van Stoevelaar voor het golfhotel op de openbare golfbaan Brunssummerheide.

In dat verslag verklaart burgemeester Riem waarom de gemeente de strijd met Stoevelaar is aangegaan en noemt hij de

projectontwikkelaar 'een onbetrouwbaar persoon.'

Mr J. Bil, advocaat van Stoevelaar, noemt de uitlatingen van Riem in het bewuste artikel 'feitelijk onjuist, onnodig kwetsend en grievend.' Van het Limburgs Dagblad eist hij uiterlijk 3 februari een rectificatie, anders zal het kort geding volgens hem doorgang vinden.

De hoofdredactie van het Limburgs Dagblad ziet echter geen enkele aanleiding tot rectificeren, aangezien de krant in haar berichtgeving correct geciteerd heeft en er alle aanleiding was om dit nieuws in het algemeen belang te publiceren.

Burgemeester Riem wilde gisteren niet reageren op de door Stoevelaar ondernomen stappen.

Interregionaal gezondheidsproject

MAASTRICHT - Met een symposium is gisteren in het Maastrichtse Gouvernementsgebouw het Interregionale Project Gezondheidszorg van start gegaan. Bekeken wordt of de samenwerking zin heeft en zo ja in welke vorm dat zou moeten worden uitgevoerd.

Deelnemers zijn het St.-Jansziekenhuis te Genk, het AZM, het Universitair Ziekenhuis Luik, en Klinikum in Aken. Het project wordt gefinancierd door het Interreg-programma van de Europese Gemeenschap. Er is een bedrag uitgetrokken van 150.000 ecu. De ziekenhuizen ontvangen gedurende twee jaar subsidiegeld teneinde de mogelijkheden tot samenwerking te onderzoeken.

Roken

De uitspraak van de rechter over het kort geding tegen de rokende burgemeester van Sittard is een gedeeltelijk succes. De gemeente Sittard hoeft immers slechts te voldoen aan het verzoek van huishoudelijke aard dat in het stadhuis verbodstokers geplakt moeten zijn waar niet gerookt mag worden.

Andere vorderingen, zoals een dwangsom voor elke overtreding van het rookverbod, zijn afgewezen. En dat was toch het bijzondere karakter van het geding.

Tonnaer en de overige stadsbestuurders in Sittard werd verweten dat zij regelmatig het rookverbod zouden overtreden, dan wel dergelijke overtredingen zouden toestaan. De aanklachten konden echter niet op overtuigende wijze worden gestaafd, zo bewijst het gisteren uitgesproken vonnis.

In dat opzicht is de uitspraak enigszins teleurstellend. De gemeente moet een rookverbod instellen, dat op papier al van kracht was. Belangrijker was echter dat vooral mensen in voorbeeldfuncties, zoals die van een burgemeester, dat goede voorbeeld ook dienen te geven. Zij dienen een terechthouding te krijgen, als ze zich niet aan de (eigen) regels houden. Nu moet echter geconstateerd worden dat de aanklacht op een te vage bewijslast berustte. 'Het kon best zijn dat de eiser gelijk heeft, maar dat heeft hij niet duidelijk kunnen maken', zo luidt vrij vertaald de boodschap van de rechter. Voor de niet-rokers moet dit toch een te magere resultaat zijn.

H.B.

Maatschappijen moeten gegevens gaan melden

Fiod jaagt op lease-auto

Van onze verslaggever

HEERLEN - De Fiscale Inzichten- en Opsporingsdienst (Fiod) heeft de jacht geopend op mensen die hun auto van de zaak verzwijgen voor de fiscus. Volgens het ministerie van Financiën heeft een steekproef uitgewezen dat in Nederland voor bijna 70 miljoen aan belasting wordt verloren met zakenauto's.

Van zestig leasebedrijven die samen 95 procent van de markt in Nederland hebben, is de eis gesteld om binnen enkele maanden gedetailleerde informatie te verstrekken over hun complete wagenpark.

De auto-leasemaatschappijen moeten naast gegevens over merk en type ook opgeven wie er in de auto's rijden, hoe hoog de cataloguswaarde is, welke accessoires erin zitten en hoe lang het leasecontract loopt.

Deze informatie kan de fiscus gebruiken om controle te houden op de inkomstenbelasting juist in te berekenen. Bovendien kunnen alle mensen worden opgespoord die tot nu toe ten onrechte geen aangifte hebben gedaan. De belasting zal de gegevens van de aangiften over 1991 en 1992 gebruiken.

Gebruikers van een auto van de zaak moeten belasting betalen over het privévoordeel dat ze hebben. Volgens de fiscus moet 20 tot 24 procent van de cataloguswaarde van de auto bij de inkomsten worden geteld. De fiscus vermoedt dat veel gebruikers dit bedrag laag opgeven. Daarom zijn er mensen die nooit een aangifteformulier invullen omdat ze geen aftrekposten hebben. Zij worden daardoor de plicht tot aangifte van de zakenauto.

Leasebedrijven moeten alle informatie op magneetband inleveren aan de belastingdienst de gegevens rechtstreeks in haar computer stoppen om ze te vergelijken met de aangiften.

Leasemaatschappijen zeggen te proberen zo goed mogelijk aan de eis van de Fiod te voldoen. "Wij hebben de informatie in huis en je kunt die nu eenmaal te verstrekken. Het is niet als met de rente-aanpak van banken," zegt algemeen directeur P. Verkuyl van Autolease Nederland, de op een grootste lease-maatschappij in het land.

Vencken van Zuidlease in Heerlen zegt nog geen brief te hebben ontvangen. "Maar ik denk dat we veel keus hebben. Als de Fiod wil, zullen we er ons bij moeten leggen. Het is trouwens nu al zo dat de belasting wel eens op de zaak staat voor controle."

Verken kan zich overigens wel voorstellen dat zakelijke rijders de fiscus niet alles vertellen. "Als je de cataloguswaarde van een lease-auto moet inleveren, dan heb je het over een heel behoorlijk bedrag. Ik vind dat de fiscus de zakenrijder behoorlijk fors aanpakt."

Rattefallen

• Een van de exposanten demonstreert het gezelschapsspel 'Rattefallen' dat oorspronkelijk afkomstig is uit Lapland.

Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Aantal bezoekers en exposanten flink toegenomen Vakbeurs barst uit behuizing

Van onze verslaggever

MAASTRICHT - De donderdag afgesloten 39ste editie van de Internationale Horecavakbeurs BBB in het Maastrichtse Mecc mag in alle opzichten geslaagd genoemd worden. Dat is de conclusie van zowel de organisatoren van de beurs als de initiatiefnemers van de nevenactiviteiten.

De grote deelname van exposanten (350) had tot gevolg dat het totale vloeroppervlak van de beidtentoonstellingshallen te weinig was en de organisatoren een aantal exposanten in de toegangshall van het auditorium moest onderbrengen.

Er wordt dan ook hard gewerkt

aan het vergroten van het beursoppervlak, zodat de organisatie van het Mecc voor de jubileumeditie volgend jaar nog meer bedrijven tevreden kan stellen.

Het aantal vakbezoekers dat de beurs bezocht, is met ruim 8 procent toegenomen tot 32.619. De helft van de bezoekers was afkomstig uit Limburg, een kwart kwam uit Noord-Brabant en de overige uit de rest van Nederland alsook uit België en Duitsland.

Een onder de BBB-bezoekers gehouden enquête wist te melden dat driekwart van de bezoekers betrokken was bij de aankoop van goederen en bijna 12 procent hierin adviseert. Daarnaast heeft

45 procent een of meerdere offertes aangevraagd.

De veertigste editie van de BBB zal plaatsvinden van maandag 21 t/m donderdag 24 januari 1994.

Uitslagen

Biertapwedstrijden individueel: 1.Frans Schellings, Herbergde Zwarte Ruijter in Gulpen. 2.Pascal Engelbertink, Restaurant de Keijzerskroon in Gronsveld. 3.Jo Driessen, Restaurant Gustaaf in Bochtolt.

Biertapwedstrijden teams: 1.Bertv.d.Velden en Guido Janssen, in Den Ouden Vogelstruys in Maastricht. 2.Willy v.d.Meulen en John Beks, Café Minckelers in Maastricht. 3.John en Jack

Hendriks, Café 't Perrepluik in Maastricht.

In de sector Koude Keuken (Showklasse) was er een derde prijs voor Marcel Wesseling, Maison van den Boer MECC Maastricht.

H.J.J.M. Joosten behaalde een derde prijs in de Sector Salade Creatief.

Het team van Kasteel Wittem, M.Bisselink en E.Loos werd derde in de Sector Internationale Keuken.

De bronzen medaille in de Sector Zilveren Zalm werd gewonnen R.Offerman van restaurant 'Amstélvallei' in Kerkrade.

Computers horeca niet ten koste van gastvrijheid

HEERLEN - De Nederlandse horeca ziet weinig in te vergaande automatisering. Achter de schermen zijn computers en hulpmiddelen welkom; aan de publiekskant telt persoonlijke bediening zwaarder. Dat is de belangrijkste conclusie uit een symposium voor horecamensen, dat werd gehouden tijdens de deze week gehouden horecavakbeurs BBB in Maastricht.

Aad van den Heuvel vatte aan het eind van de middag de conclusies samen. De horeca wil best automatiseren, zolang het maar niet ten koste gaat van de bezoeker. Achter de schermen kan door automatisering veel bespaard worden op tijd en kosten; denk aan bijvoorbeeld aan telsystemen die 's nachts snel afrekenen met personeel mogelijk maken.

In de bedrijfstak horeca beschikt slechts 16 tot 20 procent van de cafés en restaurants over een geautomatiseerde bedrijfsvoering. In tegenstelling tot de hotelsector want daar heeft 85 procent van de bedrijven het nut van automatisering ingezien en de daarbij behorende apparatuur geïnstalleerd.

Koninklijke Horeca Nederland samen met het Bedrijfschap Horeca organiseerde daarom een symposium met als thema 'automatisch gastvrij' in het Mecc te Maastricht. De nadruk lag op technologische ontwikkelingen en vernieuwingen. Een aantal sprekers belichtte vanuit diverse invalshoeken deze thematiek door ieder twee stellingen te presenteren. De deelnemers aan het symposium konden voor en na de toelichting hun mening uiten via de computer kenbaar maken.

Chriet Titulaire lichtte zijn stelling 'De robot kan achter de bar' toe met dia's en een videoband waarin een robot daadwerkelijk achter een bar drankjes mixte en zelfs bezorgde. Aan het tappen van een goed glas bier moest echter een hand te pas komen. Titulaire's tweede stelling 'Dienstverlening is belangrijker dan automatisering' werd door 97 procent van de deelnemers beaamd.

Prof. dr. E.P. Köster, voedingspsycholoog aan de universiteit van Utrecht, gaf aan hoe automatisering meer vrijheid kan geven aan de gast. Deze kan met één kaartje zijn hotelkamer binnen, zijn auto parkeren en vervolgens via een tv-scherm een maaltijd bestellen. "Hij ziet geen mens, maar ik kan me indenken dat dat ook wel eens plezierig kan zijn voor een druk zakenman die even alleen wil zijn," aldus Köster. Driekwart van de aanwezigen was het met deze stelling eens als een extra optie in de horeca.

De directeur van het Onderwijscentrum horeca, B. Rijgersberg, stelde dat het personeel straks wel eens deskundiger zou kunnen zijn dan de baas. Hierover waren de meningen verdeeld; wel kon men zich goed vinden in de tweede stelling van Rijbersbergen 'Automatisering gaat ten koste van gastvrijheid'.

• De onderscheiden Lam Alfers

Lam Alfers Ridder

MAASTRICHT - Lam Alfers is gisteren bij zijn afscheid als directeur van Lieben Beheer BV in Maastricht benoemd tot Ridder in de orde van Oranje Nassau. De hoge onderscheiding werd uitgereikt door burgemeester Constant Nuytens van Valkenburg. Alfers woont in Valkenburg aan de Strabeek.

Sinds 1952 had Alfers, toen werkzaam bij een accountantskantoor, contact met de familie Lieben. Hij verzorgde in die tijd de totale administratie. In 1956 trad Lam Alfers in dienst bij de firma Lieben, waar hij werd benoemd tot procuratierhouder. In 1970 werd hij financieel economisch directeur van Liebenbeheer BV. Dertien jaar later, in mei 1983, werd Alfers vervolgens Algemeen Directeur van het bedrijf.

reerd dat de verklaring van twee PvdA-fractiegenoten was voorgebakken door Smeets zelf.

Het raadslid reageerde furieus op de verklaring van Tonnaer, omdat die sterk persoonlijk gericht was.

Hij vond het op zijn beurt kwalijk dat de Sittardse burgemeester kopieën van de genoemde schriftelijke verklaringen onder de gemeenteraad heeft verdeeld. Tonnaer bevestigde dat hij ze had verstuurd aan de fractievoorzitters, samen met het pleidooi van de gemeente. "We hebben dat gedaan omdat het om raadsleden ging," gaf Tonnaer op als reden.

De uitspraak was voor de niet-rokers vereniging in Nederland reden om een jubelend persbericht te versturen, waarin ook stond dat raadslid Smeets van de gemeente had gewonnen. Daarnaast kwamen bij de stichting Volksgezondheid en Roken diverse felicitaties binnen voor het behaalde succes. "Uit alle delen van het land hebben ze me gefeliciteerd, hoewel wij geen partij waren in het geding," aldus directeur R. de Jong van de Haagse stichting.

Persoonlijke aanvallen tussen Tonnaer en raadslid

Verklaring raadsleden niet aannemelijk genoeg

Vervolg van pagina 13

SITTARD - In het kort geding heeft het Sittardse raadslid beweerd dat burgemeester J. Tonnaer en enkele wethouders stelselmatig het rookverbod hebben overtreden. Maar de rechter vindt dat deze stelling onvoldoende aannemelijk is gemaakt, ook al hadden drie raadsleden daarover een schriftelijke verklaring afgelegd.

Sneep wijzen echter naar een passage in de uitspraak waarin de rechter verwijst naar een bodemprocedure.

In een dergelijke procedure kan, anders dan in een kort geding, geoordeeld worden dat het gelijk aan de zijde van het raadslid is, zo zegt de vice-presidente Adelmeijer van de Maastrichtse rechtbank.

"Ik heb er een hard hoofd in, maar de heren is nu door de rechter opgelegd om actief toe te zien op naleving van het rookverbod. Het is toch van de gekke dat een lagere overheid zomaar negeert wat een hogere overheid heeft afgekondigd," aldus Smeets, die niet uit-

sluit dat het nog tot een (langdurige) bodemprocedure komt als het rookverbod toch niet wordt nageleefd.

Uit een schriftelijke reactie van burgemeester Tonnaer blijkt dat het geding is uitgegroeid tot een persoonlijke strijd met het PvdA-raadslid. In die verklaring beschuldigt Tonnaer Smeets ervan de zaak op de spits te hebben gedreven.

"Hij heeft onbehoorlijk, bedenkelijk gehandeld en zich bediend van verzinsels," aldus Tonnaer. Ook tijdens het kort geding werd door de advocaat van de gemeente gesugge-

Raadslid Smeets en zijn advocaat

(ADVERTENTIE)

Zondag 7 februari
L'Europ à Table '93
Deense keuken

Rijksweg 41 - Gronsveld
04608-1506 fax 04608-3095

Café-Restaurant
DE GRENADEER

Ere-penning Limburg voor Wiel Friedrichs

STEIN - Wiel Friedrichs heeft gisteren bij zijn afscheid als voorzitter van de FNV-Limburg de erepenning van de provincie gekregen. Die werd hem tijdens een zeer drukke receptie in Stein overhandigd door gouverneur Emile Mastenbroek.

De penning was een blijk van waardering voor Friedrichs' bijdrage aan

de sociaal-economische ontwikkeling in Limburg. Friedrichs (55) stapte op om gezondheidsredenen. Hij werkte 32 jaar bij de vakbeweging en gaf de afgelopen 16 jaar op een zeer persoonlijke, markante wijze leiding aan de FNV-Limburg. Hartstochtelijk nam hij het op voor de werkgelegenheid en voor de zwakkeren in de samenleving. Het tijdperk Friedrichs kan in één adem genoemd worden met de periode van wederopbouw na de mijnsluitingen.

Zie verder pagina 17
• Afscheid van 'de echte baas van Limburg'

(ADVERTENTIE)

binnenhuisdesign

voor persoonlijk wonen

deSede

zitmeubelen

geleen, rijksweg-centrum 2-2a, tel. 046-749212*

Consumentenorganisatie Eurokon officieel van start gegaan

Betere bescherming voor consument over de grens

DOOR DIETER VAN DEN BERGH
EN ROELIEN SCHRAGE

AKEN – De open Europese markt bestaat bijna een maand. Toch winkelen we al jaren over de grens bij onze Belgische of Duitse burelen. Maar hoe moest het nu wanneer uw bankstel uit België in elkaar zakte of uw televisie uit Aken alleen sneeuw liet zien. Precies, als buitenlandse koper kon u nergens met uw klachten terecht en kon u bijna altijd fluiten naar een nieuw meubel of toestel. In de toekomst is de grensconsument in de regio Maastricht-Eupen-Aken beter beschermd met de komst van de consumentenadviesorganisatie Eurokon. Afgelopen woensdag stelde Eurokon zich voor in het nieuwe gebouw van de consumentenorganisatie Noordrijn Westfalen in Aken, waar ze onderdak hebben gevonden.

Eurokon is een pilot-project waarin Nederlandse, Duitse en Belgische consumentenorganisaties uit de regio Maastricht-Eupen-Aken grensoverschrijdend samenwerken. Een driejarige actieplan van de EG-commissie voor Douane, Belasting en Consumentenbescherming en de initiatieven van de consumentenorganisaties PLANpraktijk/Consument en Huishouding uit Den Haag, de Verbruikerscentrale Noordrijn Westfalen en de Verbruikersbeschermingscentrale Oost-België hebben dit project mogelijk gemaakt.

Door de verschillen in nationale wetgeving zorgt de EG-binnenmarkt voor nieuwe problemen in het dagelijks leven van de consument. Doelstelling van Eurokon is het bijstaan van de consument in een Europa zonder grenzen. Volgens Eurokon moet de gezamenlijke binnenmarkt niet alleen de belangen van de aanbieder dienen, maar ook voor de consumenten voordeel bieden.

Jungle

Informatie geven over het aanbod van goederen en diensten in het buurland, advies over de rechten op het terrein van overeenkomsten en het behandelen van klachten over verkopers,

dienstverleners, producenten en reisorganisatoren behoren tot de belangrijkste taken van Eurokon. Daarnaast informeert de organisatie over de gevolgen van EG-regelingen op het gebied van levensmiddelen en bieden zij hulp bij vragen over afvalstoffen en het milieu.

„Wij informeren, adviseren en helpen om een weg te vinden in de jungle van verordeningen, regelingen, wetten en aanbod van goederen en diensten,” legt leider van het project Eva Johnen uit. „Wij proberen de consument te ondersteunen bij het behartigen van belangen aan deze en aan de andere kant van de grens. Het Europa zonder grenzen moet voor de consument meer inhoud krijgen.”

De eerste officiële bijeenkomst van Eurokon werd woensdag bijgewoond door onder andere Dieter Philipp, burgemeester van Aken, Karl-Heinz Lambertz, minister van Sociale Zaken en Media in België en Jacques Delmoly,

plaatsvervangend chef van de EG-commissie voor Douane, Belasting en consumentenbescherming. Philipp denkt dat door het werk van de Eurokon de markt tussen België, Nederland en Duitsland zal versterken. „De informatie die de Eurokon aan de internationale consument verschaft kan de binnenmarkt sterk stimuleren. Voor de integratie met Nederland en België is het goed, maar ook voor de economie in de drie regio's,” aldus burgemeester Dieter Philipp.

Belangrijkste geldschieter van het project is de Europese Commissie, waar de helft van het benodigde geld vandaan komt. Daarnaast bekostigt het Ministerie van Economische Zaken van de deelstaat Noordrijn Westfalen een belangrijk deel. „Nauwere samenwerking tussen Europese landen op consumentengebied is noodzakelijk omdat de open Europese binnenmarkt met 340 miljoen burgers de grootste handelsmarkt van de wereld geworden is,” beargumenteert Jacques

Delmoly de financiering. Verder denkt hij dat met het verdwijnen van de belastingstelsels de burgers hun horizon willen verbreden, vooral in de grensstreek.

Maastricht

Wie nu klachten heeft over de gekochte producten in de grensregio kan telefonisch advies vragen of op bezoek gaan bij de consumentenorganisaties in Aken, Alsdorf, Eupen, St. Vith en Den Haag, maar nog niet in Limburg. Volgens de Nederlandse vertegenwoordiger van Eurokon, het bureau PLANpraktijk/Consument en Huishouding in Den Haag, is het de bedoeling om zo snel mogelijk de werkzaamheden van hun organisatie op het gebied van Eurokon naar Maastricht te verplaatsen.

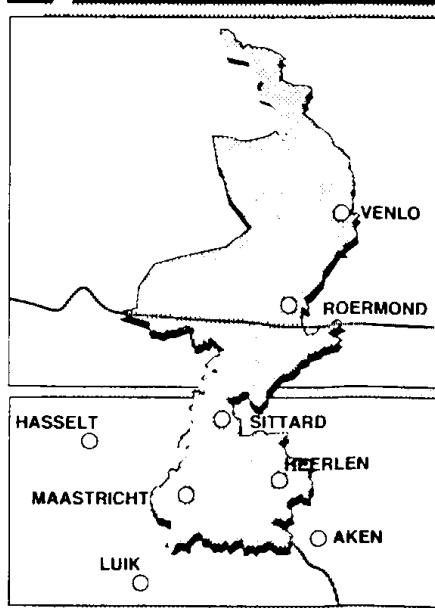
„Het is nu een beetje vaag, omdat één van de drie regio's waar het bij de Eurokon om gaat nog niet vertegenwoordigd is. Half februari hopen we met de gemeente Maastricht overeenstem-

● Jacques Delmoly, met rechts van hem Eva Johnen, tijdens de officiële start van Eurokon in Aken

Foto: KLAUS TUMMERS

over de grenzen

ming te bereiken over de vestigingsdatum van een bureau in die stad. Zolang er in Limburg geen afdeling is, zullen Limburgers de weg via Aken of Eupen moeten bewandelen,” aldus een woordvoerder van PLANpraktijk.

Klachten

Projectleider van Eurokon Eva Johnen, van de consumentenorganisatie in Aken, vindt dat Eurokon 'het oor van de consument' moet worden. „Wij moeten klachten waarnemen en vervolgens doorgeven aan de betreffende producent,” legt Johnen uit. „Als het goed is moet de consument nu zonder problemen producten in het buitenland kunnen kopen.”

Kerkrade wil Europees agentschap

Van onze correspondent

KERKRADE – Een Europees agentschap kan mogelijk voor vervangende werkgelegenheid zorgen als de Directie Dienstplachtzaken van het ministerie van Defensie uit Kerkrade verdwijnt. De dienstcommissie heeft deze mogelijkheid besproken met Jan Willem Bertens, Euro-parlementair namens D66. Hans van Mierlo, fractievoorzitter van D66 in de Tweede Kamer meent dat 'snel uitgeverkte alternatieven naar de Kamercommissie voor Defensieza-

● Hans van Mierlo (links) bracht voor aanvang van de oprichtingsvergadering van een nieuwe D66-afdeling in Kerkrade, een bezoek aan de Directie Dienstplachtzaken van het ministerie van Defensie.

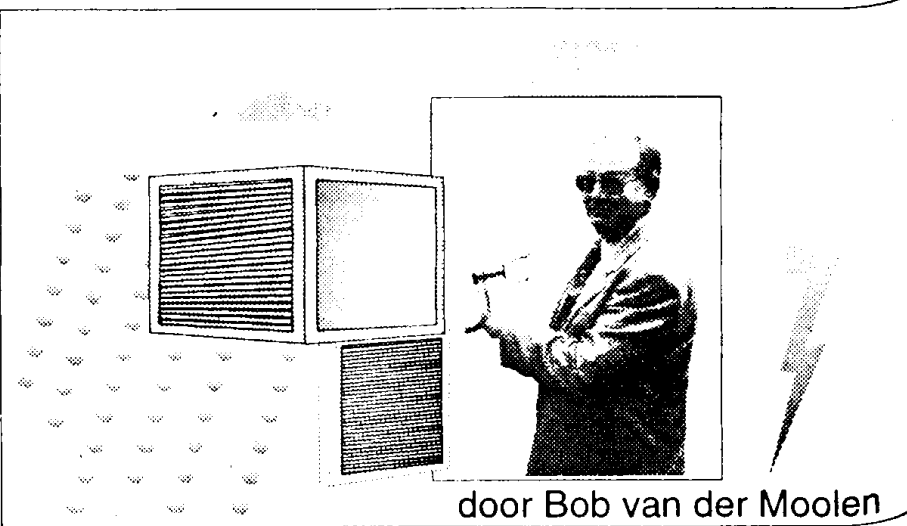
ken moeten worden gestuurd'. Van Mierlo was gisteren in Kerkrade in verband met de oprichting van een plaatselijke D66-afdeling. Als voordelen voor het werven van een ander Europees agentschap noemt de dienstcommissie het voor handen hebben van een goede databank, een administratief apparaat en een uitgebreide buitendienst. „Het is best mogelijk om hier een bestand van wao-keuringen op te bouwen en die mensen vanuit Kerkrade aan een baan te helpen,” aldus een woordvoerder.

Drugsbestrijding

VENLO – Het monopoly-team van de Venlose politie dat sinds 1 december bezig is met de bestrijding van de handel in harddrugs in de stad heeft eind deze week weer vier handelaren aangehouden.

Maandag werden al twee Venlonaren aangehouden die deelden van twee afzonderlijke woningen in Blerick. Bij de aanhoudingen werden kleine hoeveelheden harddrugs in beslag genomen.

limburgs weerhoekje

door Bob van der Moolen

Januari '93: zeer zacht en erg nat

In deze rubriek werd op 7 november 1992 de winterverwachting gepubliceerd van de Duitse meteoroloog Röder, die onder andere een zeer zachte januari maand in het vooruitzicht stelde. De lange-termijnverwachting werd, begrijpelijk, met de nodige scepsis bekeken omdat het in de praktijk soms al een hele opgave blijkt te zijn om een goede weersverwachting op korte termijn op te stellen. Hoewel de eerste maand van het jaar eerst morgenavond ten einde is kan uit de nu beschikbare cijfers worden vastgesteld dat januari inderdaad een hele zachte wintermaand is geworden. Ondanks het waarschijnlijk koude einde van deze maand komt de gemiddelde etmaaltemperatuur uit op 5 graden celsius, tegen 2 graden normaal, dus ruim 3 graden boven normaal.

Januari 1993 ging van start met 4 'ijsdagen', dat zijn dagen waarbij het kwik niet boven het vriespunt uitkwam en met matige tot strenge vorst in de nacht en ochtend.

Frappant was het radicale einde van die vorstperiode want één dag later stond de thermometer al 13 graden hoger. Wat de lounmaand daarna presteerde was even uniek als zeldzaam: op die dag begon een periode van 5 t/m 19 januari met maxima overdag tussen de 8 en 15 graden. Tot vandaag leverde januari al 12 dagen af met maxima boven de 5 graden, 11 dagen met temperaturen boven de 10 graden en één dag met een maximum van ruim 15 graden celsius. Dit is zeer opmerkelijk want de gemiddelde maximumtemperatuur voor januari bedraagt slechts 4,4 graden.

Daarnaast leverde januari nog een thermische prestatie: sinds vele jaren is het niet meer voorgekomen dat het in januari tot strenge vorst kwam (lager dan -10 graden). Tegelijkertijd is het eveneens heel lang geleden dat in januari een temperatuur werd gemeten van ruim 15 graden. Het verschil tussen de koudste dag (-10,4 graden) en de warmste dag (+15,3 graden) was dus bijna 26 graden.

Erg nat

Januari 1993 wordt in de weerboeken opgenomen als een bijzonder natte maand. Normaal valt in de maand 63 mm, nu werd plaatselijk zelfs meer dan 115 mm afgetapt, bijna een verdubbeling. Veel neerslag viel tussen 7 en 14 januari toen ruim 70 mm regen werd opgevangen, al meer dan de normale hoeveelheid in één maand. Dergelijke grote hoeveelheden neerslag zorgden voor de zeer hoge waterstanden in de Maas en zijrivieren. Januari is de natste lounmaand geworden sinds 1884, toen in Ubachsberg ook al 115 mm en in Valkenburg 112 mm werd afgetapt.

De laatste week leverde toch nog wat winterse trekjes op. Enkele pittige hagelbuien en natte sneeuwbuien in het begin van de week maakten duidelijk dat de winter nog 'gevoelig' kan uitpakken. Opmerkelijk waren de grote temperatuurstellingen; zowel donderdag als vrijdag steeg het kwik in Limburg tot bijna 10 graden, op hetzelfde moment viel er sneeuw in Groningen.

Het lijkt erop dat januari afscheid gaat nemen zoals het begon namelijk met droog en licht vriezend weer, maar een langdurige winterperiode lijkt op dit moment zeer onwaarschijnlijk.

Januari in cijfers	normaal	1989	1990	1991	1992	1993
Gem. maximumtemp.	4,4	7,3	7,6	5,7	4,8	8,6
Gem. minimumtemp.	-0,6	1,6	3,1	0,6	0,2	2,5
Gem. etmaaltemp.	2,0	4,1	4,9	2,7	2,1	5,1
Hoogste temp.	---	11,0	13,1	14,3	12,7	15,3
Laagste temp.	---	-4,4	-4,8	-7,1	-7,7	-10,4
Neerslag in mm.	63	26	55	68	32	115

weerspreuk:

'Is januari zacht en nat, leeg blijven schuur en vat'

DOOR LAURENS SCHELLEN

MAASTRICHT – Wat een abrupt en voortijdig vertrek van een regionaal 'partijleider' niet allemaal teweeg kan brengen. Sinds big shot Jef Pleumeekers het Maastrichtse gouvernement heeft verlaten, gooit de CDA-fractie in de Limburgse Staten alle remmen los. En, nog opmerkelijker, ze begeeft zich zonder gêne en steeds opzichtelijker op een terrein waar ze zich voordien bij grote voorkeur niet liet zien: het politieke oorlogspad. Gisteren was het alweer prijs, en niet zo'n beetje ook.

Tot woede en onbegrip van PvdA-gedeputeerde Ger Kockelkorn en op twee na alle Statenfracties, eisen de christendemocraten dat de Nederlandse Volksopera in Maastricht tot 1997 tenminste een ton provinciale subsidie tegemoet kan zien. Per jaar wel te verstaan.

Met dit onvoorwaardelijke standpunt, dat dankzij de steun van Partij Nieuw Limburg (PNL) zowar op een kleine Statenmeerderheid kan rekenen, stuurt de CDA-fractie wederom aan op een harde en ditmaal zelfs hoogst pikante confrontatie met het college. Dat had immers al

Volksopera inzet van absurde politieke rel

CDA-fractie in Staten holt zichzelf voorbij

lang en breed besloten om de Volksopera dit jaar met maximaal dertig mille te subsidiëren. Die principiële beslissing was volledig in overeenstemming met de – door de Staten in juni goedgekeurde – provinciale subsidieregeling. „Ondersteuning Vokale Kunst”. Dik voor elkaar dus, niets op aan te merken en zowel politiek als bestuurlijk zo klaar als een klontje.

Maar niet voor het CDA, dat gisteren in de vaste Statencommissie voor Cultuur tot ieders verrassing wild detail te steigeren. CDA-woordvoerder J. Ruth weigerde zich simpelweg bij de gang van zaken, en meer nog het collegebesluit, neer te leggen. Directe aanleiding voor het merkwaardig felle verzet van zijn fractie vormde het hoog opgespeelde protest van de Volksopera zelf. Met als saillant en niet onbelangrijk detail dat niemand minder dan de Maastrichtse CDA-wethouder Jan Hoen er de

voorzittershamer hanteert. In een gepeperde brandbrief wreef laatstgenoemde GS hardhandig onder de neus dat 'je met dertig mille nog niet eens een behoorlijk orkest bij elkaar kunt halen, laat staan dat het genoeg is voor een complete operaproductie'.

Reden genoeg voor Ruth om verantwoordelijk deputé Kockelkorn aan het verstand te brengen dat dit 'buitengewoon te betreu-

zijn, want van enige concurrentie met Opera Zuid is geen sprake. Integendeel, de Volksopera en Opera Zuid vullen elkaar prima aan,” zo sprak Ruth vol overtuiging. Zijn PNL-collega Peter Boudewijn ging met hem mee.

Met andere woorden, zo betoogde de CDA-er na een lange monoloog, de Volksopera heeft méér dan recht op een 'passende en volwaardige financiële onder-

nieuwsanalyse

ren' collegebesluit onverantwoord is en dus herroepen zal moeten worden. „Want de Volksopera levert een uitstekend product met een grote Limburgse inbreng. Ze werkt recht-toe-recht-aan, is klantgericht en nog goedkoop ook. Bovendien trekt ze volle zalen en geniet dus breed steun bij het Limburgs publiek. En niemand hoeft bang te

steuning' van de provincie. Geen foot van dertig mille, maar een structurele jaarlijkse subsidie van minstens een ton. „Dat lijkt ons een alleszins redelijk bedrag.” En passant beschuldigde de CDA-er het college zelfs van 'een puur staaltje gehaide besluitvormingstactiek'. Kortom, de Limburgse christendemocraten schrijven vol overgave een

Controles

VENLO – De politie in Venlo gaat vanaf maandag strenger optreden tegen de overlast in de binnenstad. Zo is geboden uit een controle, die onlangs gehouden werd, dat heel veel fietsers, snor- en bromfietsters gebruik maken van de voetgangerspromenade waardoor gevaarlijke situaties voor het winkeland publiek ontstaan.

Overval

HASSELT – Een gewapende man heeft gistermiddag in het centrum van Hasselt een overval gepleegd op een bankfiliaal. Dat gebeurde in een straat die vlak langs het gerechtsgebouw loopt. Onder bedreiging van een vuurwapen eiste de man geld van de aanwezige bedienden. De overval slaagde erin met enkele honderdduizenden franks aan de haal te gaan. Gisteravond ontbrak nog ieder spoor.

Hasjvangst

VROENHOVEN – De rijks-wacht heeft bij een controle in Vroenhoven (Riemst) een 35-jarige Fransman opgepakt. Bij het doorzoeken van zijn auto werd 1,1 kilo hasj gevonden.

De man bekende dat hij de drugs in Maastricht was gaan kopen. De auto en de hasj werden in beslag genomen, de Fransman voorgeleid.

(ADVERTENTIE)

Klein in meters
GROOT in SERVICE
GROOTSTE collectie

20 meter in de Emmastraat, voorbij ABN-bank

contactlenzen-brillenspecialzaak

'n Kontaktilens staat altijd goed!

HOPPENBROUWERS B.V.
EMMALEIN 11
HEERLEN, Tel. 711984

Met onze bekende garanties

Het leek weinig te schelen of Wiel Friedrichs (56) werd gisteren ter plekke heilig verklaard. Zo werd de vertrekkende vakbondsman bewierookt op zijn afscheidsreceptie. Na ruim veertig jaar noeste arbeid nam hij afscheid als voorzitter van de FNV Limburg. Zestien jaar heeft hij zich met hart en ziel ingezet voor de economische wederopbouw van de provincie. Vooral de sociaal zwakkeren konden op zijn steun rekenen. De brochure die te zijner ere is uitgebracht, betitelt hem als een 'manager van regionale gelijkheid'. Maar Thijs Wöltgens noemde hem de 'mgr Poels van na de mijnsluitingen'.

in het nieuws

DOOR PETER BRUIJNS

STEIN – De belangstelling gisteren voor het afscheid van Wiel Friedrichs was overweldigend. Eenieder die in Limburg enige naam of faam heeft kwam Limburgs meest hartstochtelijk vakbondsbestuurder uit-zwaaien.

Prominent spreker was vriend Thijs Wöltgens, PvdA-fractievoorzitter in de Tweede Kamer: „Wiel Friedrichs speelt zo'n belangrijke rol in de sociale geschiedenis van Limburg, dat ik hem wil vergelijken met mgr. Poels zaliger, de (nogal omstre- den, red.) belangenbehartiger van de kompels. Friedrichs speelde als drijvende kracht bij de herstructurering net zo'n belangrijke rol. En er is nog een overeenkomst: ook mgr Poels is nog steeds niet heilig verklaard.”

Wöltgens herinnerde hoe Friedrichs de Limburgse Kamerleden constant achter de voddens zat 'om boodschappen voor Limburg' te doen in Den Haag. „Deden we niet ons best, dan konden we de volgende ochtend weer rekenen op een fel stuk in de krant. Wiel heeft zo een doorslaggevend rol gespeeld bij de komst van vervangende werkgelegenheid, het academisch ziekenhuis en de spreiding van rijksdiensten. Voor de manier waarop hij het Limburgs belang voor het voetlicht bracht, zijn we hem buitengewoon veel dank verschuldigd. In mijn herinnering zal hij als een monument blijven voortleven.”

FNV-baas Johan Stekelenburg

herinnerde hoe Wiel Friedrichs in 1976 naar Limburg terugkeerde om de tot dan toe zwaar concurrerende NVV en NKV samen te smelten in de FNV. In de periode van de mijnsluitingen, toen 75.000 mensen hun baan verloren, trok de vakbond onder zijn aanvoering hard van leer: „Als je in Amsterdam het raam opende, dan kon je de Limburgers als het ware horen. En één stem daar bovenuit: Wiel Friedrichs. Als je niet reageerde, kwam hij eventjes persoonlijk langs. Sindsdien is op het gebied van werkloosheid veel bereikt. Limburg, de FNV en ook Wiel kunnen met een zekere mate van voldoening terugzien op wat er bereikt is.”

Tot slot herinnerde Stekelenburg aan het enige jaren geleden verschenen boek 'Wie is er de baas in Limburg?' De auteur wist er zelf geen antwoord op, maar Stekelenburg wist wel te melden dat Friedrichs dolgraag die baas van Limburg had willen zijn.

Gouverneur Emile Mastenbroek roemde de 'tomeloze energie en inzet' die Friedrichs de afgelopen jaren ten toon heeft gespreid. „Zijn geweldige sociale bewogenheid heeft indruk op mij gemaakt. Wiel Friedrichs kon in onderhandelingen spijkerhard zijn, maar op andere momenten kwam de gevoelsmens in hem naar boven, waarbij hij zich kwetsbaar opstelde. Tegenslagen verwerkte hij door keihard weer aan de slag te gaan.”

Zo'n zeven jaar geleden kreeg Wiel Friedrichs zijn eerste inzinking. Door overgewicht, stress en hyperventilatie belandde hij in de ziekteket. In de jaren daar-

Wiel Friedrichs zet punt achter slopende vakbondsjaren

Afscheid van 'de echte baas van Limburg'

na werd hij nooit meer helemaal de oude. Uitgeblust besloot hij onlangs het voortaan rustiger aan te doen.

Mastenbroek heeft Friedrichs vanaf 1978 meegemaakt. „Hij kon tekeer gaan als de beste tegen ons overheidsbestuurders. Bij vergaderingen had hij altijd bedragen en aantallen paraat, waarbij hij gemakshalve de zaken naar boven afrondde. In de 'hitte van het gevecht' konden vijftig miljoen in de ogen van Friedrichs al gauw 'misschien wel 100 miljoen' worden.”

Zijn terugtreden is volgens Mastenbroek een 'symbool van het einde van een tijdperk'. „Friedrichs was de afgelopen zestien jaar de belichaming en het sprekende gezicht van de FNV in Limburg, een van de hoofdrolspelers in de sociaal-economische ontwikkeling van de provincie.”

Wiel Friedrichs was 'kapot' van alle loftuitingen. „Een prachtige erkenning voor jarenlang knokken. Men heeft me vaak verweven fel en emotioneel te zijn. Maar als je opkomt voor de zwakkeren in de samenleving

• Wiel Friedrichs, gezeten tussen zijn vrouw en Thijs Wöltgens, is sprakeloos van de vele loftuitingen die hij te horen kreeg.

Foto: ERMINDO ARMINO

dan mogen daar best emoties aan te pas komen.” Hij bekende ook fouten: „Ik was vaak een ramp voor mijn collega's, liet ze steeds vanalles uitzoeken. Ik was vaak onvindbaar en hield me niet aan afspraken. Soms werden mensen horendol van me, vaak was ik ongenueerd, misschien wel eens beledigend.

Maar mijn inzet was de drijfveer

voor veel dat sindsdien tot stand is gekomen.”

Op het feit dat Wiel Friedrichs na diens tomeloze inzet nu 'uitgeblust' is, ging alleen commissaris Mastenbroek op zijn bekende voorzichtige wijze in: „Een loopbaan in de vakbeweging is slopend, wordt vaak gezegd. Ik heb niet de indruk dat Wiel Friedrichs het tegendeel heeft bewe-

Kosten van oplossingen spelen nu belangrijke rol

Geen enkele lokatie voor afvaloven zonder problemen

• Jan Tindemans wil eerst technische en financiële aspecten van de verschillende lokaties voor een afvalverbrandingsinstallatie bekijken.

Archieffoto: FRITS WIDDERSHOVEN

bleven over, te weten Buggenum, Roermond Papier, Solvay Chemie en de lokatie nabij de Clauscentrale te Maasbracht.

Er zijn veel meer lokaties bekeken. „We hebben vorig jaar het hele gebied nog eens onder de loep genomen of we niet toch een plekje waren vergeten. Wel honderd lokaties in Brabant en Limburg. Al die plaatsen hebben we onderworpen aan de selectie-criteria,” zegt Tindemans.

Die criteria houden in dat het terrein gelegen moeten zijn aan een spoorlijn en vaarweg, geschikt is voor zware industrie en voldoende groot is. Ook mogen er geen beperkende omstandigheden gelden en er dienen voldoende ontsluitingsmogelijkheden aanwezig te zijn. Koppeling aan het elektriciteitsnet en een goede ligging ten opzichte van de afvalzwaartepunten (regio Eindhoven en Zuid-Limburg) zijn twee andere vereisten.

Slechts drie lokaties voldeden: Buggenum (Maascentrale), Maasbracht (Clauscentrale), en Herten (Solvay Chemie). Voor Herten geldt overigens dat deze plek vanwege ruimtegebrek alleen geschikt is voor afvalverbranding. Hiermee is volgens Tindemans niet gezegd dat Solvay Chemie afvalt als potentiële lokatie. „Want we kunnen nog besluiten om alleen afval te gaan verbranden. Het enige wat duidelijk is dat Solvay ongeschikt is als we meer willen dan verbranden,” zegt hij.

Maasbracht en Buggenum blijven dan nog over. Maar ook deze leverren apart weer problemen op waar nu een nadere studie op is losgelaten. De problemen hebben nadrukkelijk met de ontsluiting van de lokaties te maken. De Clauscentrale in Maasbracht ligt logistiek gezien ideaal. Pal aan de autosnelweg A2 (Maastricht-Eindhoven), maar zonder af- of oprit. Vrachtwagens met afval zullen door de kern van Maasbracht en/of Brachterbeek moeten rijden. Ook kent de Clauscentrale geen spoorverbinding. Doortrekken van de rails nabij Solvay en de voormalige grinderij van de NS is niet mogelijk. Als er al een spoorverbinding tot stand kan worden gebracht moet dat een aftakking worden van de lijn Roermond-Sittard, ten zui-

den van de kern Linde. De NS is gevraagd te onderzoeken of dat kan en hoeveel het kost. Het betreft een afstand van ruim een kilometer.

Ook Buggenum levert problemen op. De centrale is indertijd ontsloten met een spoorweg. De spoorlijn ligt er nog, maar de biezen en spoorstaven zijn lang geleden opgevoerd. Daarnaast speelt in Buggenum de slechte ontsluiting via de

weg parten. De Napoleonsweg is al zwaar belast door vrachtverkeer. Uitstel van de aanleg van de rijks- weg 73 zal dit probleem alleen maar verergeren. Het is daarom niet waarschijnlijk dat de extra stroom vrachtwagens met afval uit Noord- en Zuid-Limburg zonder meer via de Napoleonsweg afgewikkeld kan worden. De gemeente Haalen dringt nu al aan op een 'streekweg' ten oosten van de kern.

In het nieuwe onderzoek van de provincie zal derhalve ook gekeken worden naar de mogelijkheid om het extra vrachtverkeer via de Zevenellenweg langs het Lateraalkanaal naar de Maascentrale te leiden. Het gaat immers om behoorlijke aantallen vrachtwagens. De provincie wil het meeste afval via het spoor en schip aanvoeren, maar twintig procent zal over de weg komen. Dat is nog altijd 120.000 ton afval en een

deel van de 200.000 ton zuiverings-slib.

„Een beslissing over de lokatie nemen alleen op basis van de MER is dus niet mogelijk. Voordat we een keuze maken, willen we tot in detail weten welke logistieke consequenties onze voorkeur heeft en wat het allemaal kost. Dat moet expliciet op tafel komen”, aldus Tindemans.

DOOR EGBERT HANSEN

MAASTRICHT – Waar de afvalverbrander in Midden-Limburg ook komt te staan, zijn de gevolgen voor het milieu overal acceptabel. Nieuw onderzoek moet evenwel aan- geven waar de overlast zo gering mogelijk is. Dat hangt niet meer van het milieu af maar van technische en financiële factoren.

laat de deputé drs. Jan Tindemans weten nadat deze week de besluitvorming over de lokatie van de afvalverbrandingsinstallatie enkele maanden is opgeschort. Ook de prestatie van de Milieu Effecten Rapportage (MER) is daarmee uitgesteld.

Van vorige week was de MER „niet meer een stapeltje rapporten in zijn werkruimte”, zegt Tindemans. „Maandag heb ik er een gesprek over gehad met Prieckaerts van Mega Limburg en Rootert van afvalverwerking Limburg (AVL). Daar heb ik de vraag gesteld of we op basis van de MER alle mogelijke locaties die we nodig hebben voor afvalverbranding op een rijtje hebben. Dat bleek niet het geval.”

Vanvankelijk had de provincie acht lokaties op het oog voor verwerking van jaarlijks 600.000 ton afval uit het noordelijk Noord-Brabant en Limburg. Mogelijk in combinatie met het drogen van zuiveringsslib en het verwerken van mestoverschot. De helft van de lokaties lag in Noord-Brabant, maar die vielen al af. Lokaties rondom Roermond

(ADVERTENTIE)

Meubelgroothandel

Reulen bu

TOEGANG VOOR IEDEREEN

Zeer grote collectie bankstellen, kasten, eethoeken, Lazy-Boy fauteuils en vloerbedekking etc. etc.
INRUIL MOGELIJK
5000 m² verkoopruimte

maandag 13-18 uur
donderdag koopavond

40 VERSCHILLENDE
SLAAPKAMERS

Heerenweg 251, Heerlen
Tel. (045) 216123
Langs grote weg
Heerlen-Brunssum

bioscopen

HEERLEN

Royal: The Bodyguard, dag 18.15 uur, do tm zo 21 uur, ma tm wo 20.30 uur, za zo ook 16.15 uur. Ghost, do tm zo en wo 14 uur. Rivoli: Death becomes her, do tm zo 19 en 21.30 uur, ma wo 18.15 en 20.30 uur, di 21 uur, za ook 14.30 en 16.30 uur, zo ook 16 uur. Maxim: Kleine Nemo, za zo 14.30 uur, wo 14 uur. Single white female, do tm zo 19 en 21.30 uur, ma tm wo 18.15 en 20.30 uur, za zo ook 16 uur. HS: A few good men, dag 14 18.15 en 21 uur. Home Alone 2, dag 14.15 18.30 en 21.15 uur. Sister Act, dag 14.30 19 en 21.30 uur, za zo ook 16.45 uur. Thunderheart, dag 14.30 19 en 21.30 uur, za zo ook 16.45 uur. Wedlock, dag 21.30 uur. Belle en het beest, dag 14 en 19 uur, za zo ook 16 uur. Filmhuis de Spiegel: Sweet Emma, dear Bobe, vr zo 21 uur.

SCHAESBERG

Autokino: Home Alone 2, vr za 20 en 22.15 uur, zo 18.30 en 21 uur.

KERKRADE

Wijngrachttheater: The Player, wo 20 uur.

MAASTRICHT

Mabi: Sneakers, dag 21.15 uur, do tm zo ook 18.30 uur, za zo ook 14.30 uur. The last of the Mohicans, dag 21.15 uur, do tm zo ook 18.30 uur, za zo ook 14.30 uur. Bodyguard, dag 21.15 uur, do tm zo ook 18.30 uur, za zo ook 14.30 uur. Death becomes her, dag 21.15 uur, do tm zo ook 18.30 uur. Kleine Nemo, za zo wo 14.30 uur. Cine-K: Bitter Moed, dag 21 uur. Cinema Palace: A few good men, dag 18 en 21.15 uur, za zo wo ook 14.30 uur. Sister act, dag 18.45 en 21.45 uur. Belle en het beest, za zo wo 14 en 16.30 uur. Home Alone 2, dag 18 en 21.15 uur, za zo wo ook 14.30 uur. Lumière: Life on a string, dag 20 uur. Bashu, dag 20.30 uur. Tous les matins du monde, dag 22 uur. Trust, do tm za 23 uur. Kinderfilmhuis Zoem: Asterix en de knallende ketel, zo 14 uur.

GELEEN

Roxy: Sneakers, dag 20.30 uur. Home Alone 2, za zo wo 14 uur. Sister Act, dag 20.30 uur, za zo wo ook 14 uur.

SITTARD

Forum: Death becomes her, dag 20.30 uur, za zo wo ook 14 uur. Belle en het beest, za zo wo 14 uur. Bodyguard, dag 20.30 uur. Filmhuis Sittard: Poison, wo 20.30 uur.

ECHT

Royal-MicroRoyal: Bodyguard, do tm di 20.30 uur. Home Alone 2, do tm di 20.30 uur, za zo wo ook 14.30 uur. Houselitter, vr zo wo 20.30 uur. Belle en het beest, za zo wo 14.30 uur.

ROERMOND

Royal: Bodyguard, vr tm zo 19 en 21.30 uur, do en ma tm wo 20.30 uur, zo ook 16.30 uur. Belle en het beest, za zo wo 14.30 uur. Royaline: Single white female, do tm zo 20.30 uur, do en ma tm wo 20.30 uur, zo ook 16.30 uur. Home Alone 2, vr tm zo 19 uur, za zo wo ook 14.30 uur. Filmhuis Roermond: Sweet Emma, dear Bobe, do 20.30 uur.

VENLO

Filmhuis Perron 55: Poison, za 20 uur, do di 20.30 uur

in de theaters

HEERLEN:

- vr. 29/1: toneel Tine Ruyschaert met Wit is altijd schoon.
- za. 30/1: opera Il Barbiere di Siviglia door Opera Zuid.
- za. 30/1: toneel Schryf me in het zand door Volkstheater Heerlen (20.30 uur, kleine zaal).
- zo. 31/1: dans Dansfestival (13 uur).
- zo. 31/1: toneel Schryf me in het zand door Volkstheater Heerlen (20.30 uur, kleine zaal).
- di. 22: muziek Rob de Nijis met Valen & Opstaar.
- di. 22: toneel Maarten Wansink en Justus van Oel met de komedie De Pynbank (20.30 uur, kleine zaal).
- wo. 3/2: ballet Shusaku & Dormu Dance Theatre met Nachtcade (19 uur inleiding, kleine zaal).

KERKRADE

- do. 28/1: dans Djazzex.
- vr. 29/1: cabaret Rob van Houten en met Funhouse.
- za. 30/1: opere: Hoofdstadoperette met Der Vogelhandler.
- di. 22: opera Il barbiere di Siviglia door Opera Zuid.

SITTARD:

- do. 28/1: toneel Bremer Freiheit door Westdeutsches Tourneetheater (Duitse uitvoering).
- vr. 29/1: toneel Kink in de kabel door Theater van de Lach.
- za. 30/1: cabaret Enne...? door Veer en Vief.
- di. 22: humor Deelder Denkt door Juijs Deelder.

(ADVERTENTIE)

OPRUIMING

NEPAL PERZISCHE INDIA TAPIJTEN

UIT OUDE COLLECTIES

MET AANTREKKELIJKE KORTINGEN

HUB, DOLS & CO

Staat sinds 1905
Garant voor kwaliteit!
SITTARD MARKT 31

046-512605

Dystrofie-patiënten vaak in de kou door onbegrip

'Een pijn die misschien nooit meer verdwijnt'

DOOR MONIQUE PARREN

LANDGRAAF - „Ach mevrouw, het zal wel psychisch zijn,” zei een arts toen Tiny Schnackers uit Landgraaf in het voorjaar van 1992 bij hem op het spreekuur verscheen. Schnackers klaagde over een zeurende pijn in haar linkerarm, als overblijfsel van een 'simpele' pols-brek. „Die pijn moet allang over zijn,” aldus de dokter, maar hij verwees de Landgraafse toch naar de fysiotherapeut. Die schrok zich te pletter van haar stijve, rode, opgezwollen arm.

Hij twijfelde geen moment over de diagnose: Post Traumatische Dystrofie (PTD). Dat nieuws sloeg bij Schnackers in als een bom. Ze had er de medische encyclopedie wel eens op nageslagen, maar dystrofie?

Schnackers heeft zich in relatief korte tijd met haar lot verzoend. De vrijwel onbekende spierziekte heeft haar leven in één klap veranderd. De Landgraafse onderkent nu dat ze haar huishouden niet meer zelf kan doen. Niet meer kan tennissen. Aanvaardt dat ook. Een moeilijk proces?

„Het is vergelijkbaar met een soort rouwperiode. Nu gaat het goed, maar ik heb een enorme opdonder gehad. De ziekte zette een streep door de rekening, ik was altijd zo actief! Ik ben er bovenop gekomen, omdat ik afscheid heb genomen van mezelf als gezond persoon. Daarvoor in

de plaats zit hier een gehandicapte.”

Zo ziet Tiny Schnackers er allesbehalve uit. De Landgraafse is kleurrijk gekleed, goed gehumeurd, maakt kortom totaal geen ziekte indruk. En juist dat is een groot bijkomend probleem.

Op het eerste oog lijkt ze zo gezond als een vis, maar wie de moeite neemt om verder te kijken, ziet dat Schnackers vrijwel alles doet met haar rechterarm en hand. Haar andere arm hangt er plat gezegd maar een beetje bij. Met een wrang lachje: „Dit ding hoort niet meer bij mij. Het is een vreemde arm geworden, een poot. Soms koud, soms warm, dan weer heel zweterig en altijd pijnlijk.”

Pijn

Stofzuigen, de vaat doen, of zelfs maar een kopje optillen is teveel voor Schnackers. De Dystrofie heeft de zenuwen en bloedvaten in haar linkerarm zo aangetast, dat de vrouw bij de minste of geringste belasting door het dak gaat van de pijn.

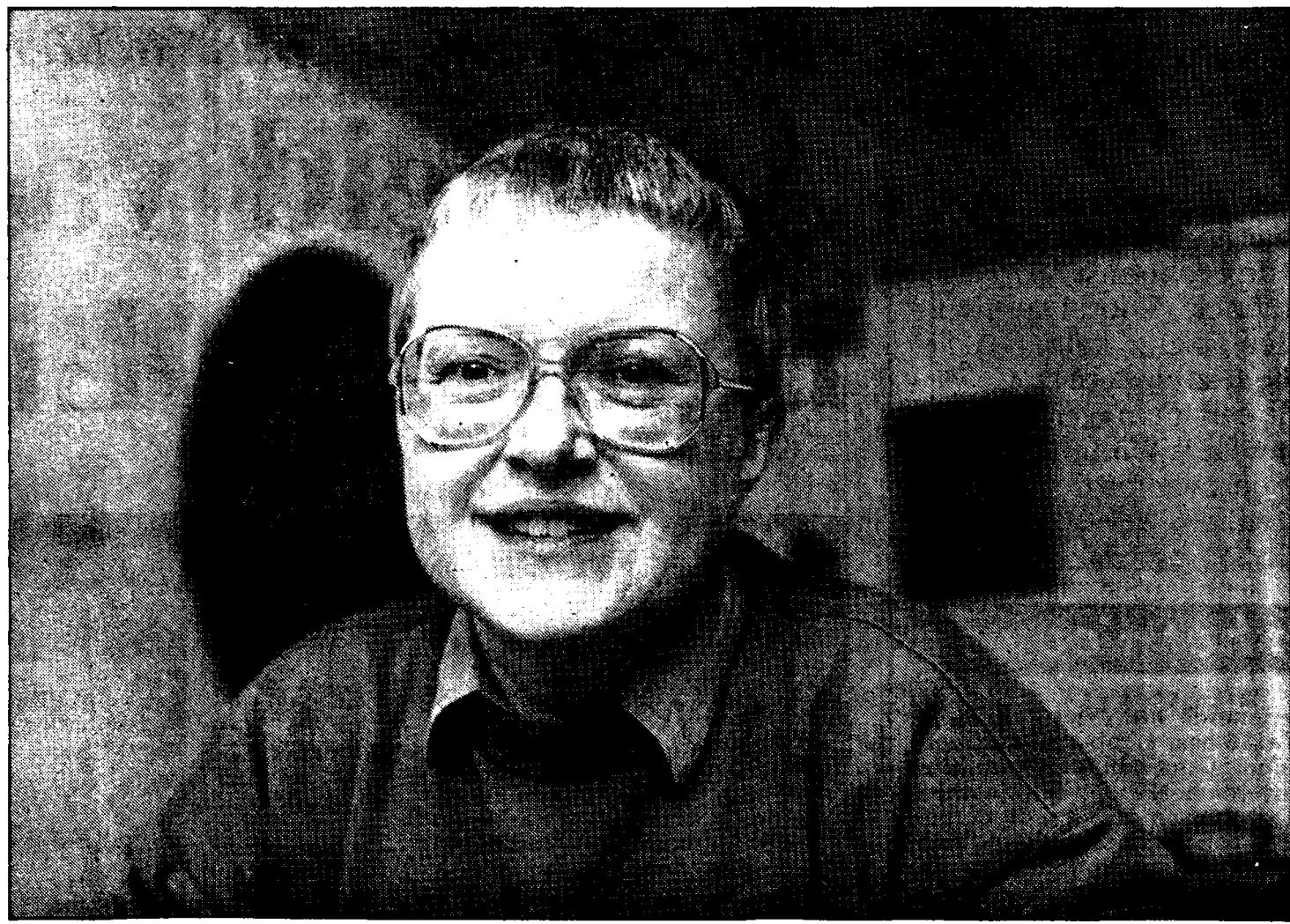
„Wat ik voel is heel moeilijk uit te leggen, juist omdat bijvoorbeeld vrienden en kennissen niets aan mij zien. Het is zo vermoeiend om je altijd te moeten verantwoorden tegenover andere mensen. In vergelijking met

veel patiënten ben ik er nog goed vanaf gekomen, maar toch is daar die pijn die misschien nooit meer verdwijnt.”

Een Post Traumatische Dystrofie komt meestal pas enige tijd na een ongeval of een (kleine) operatie aan het licht. Armen en benen zijn het gevoeligst voor de ziekte. Volgens professor R. Goris - arts aan het Sint Radboudziekenhuis in Nijmegen en verbonden aan de Nederlandse vereniging van PTD-patiënten - komen er jaarlijks minstens drieduizend nieuwe Dystrofie-liders bij. De kans om deze ziekte te krijgen ligt tussen de twee en vijf procent.

Onderzoek

Het onderzoek naar de ziekte verkeert nog in een beginstadium. Vaak wordt de patiënt door de behandelend arts en de omgeving niet serieus genomen. De kreet 'aansteller' wordt niet zelden gebed. Ook Tiny Schnackers ondervond dat onbegrip aan den levende lijve. De vrouw werd onder meer behandeld door de eigen huisarts, een orthopeed en een fysiotherapeut. „Pas toen ik zelf het Patiënten Informatie Centrum belde en over mijn klachten vertelde, kreeg ik een stukje bevestiging via de telefoon. Toen kreeg ik het eigenlijk pas echt Spaans be-

● Dystrofie-patiënte Tiny Schnackers uit Landgraaf.

Foto: FRANS RADE

nauwd. Ja, dat is de juiste uitdrukking.”

Schnackers werd behandeld in een ziekenhuis met een zogenaamde pijn-poli. „Het is maar een lichte Dystrofie, werd daar gezegd, dat gaat vanzelf wel weer over. Maar ik wist wel beter,” zegt de Landgraafse.

Afdeling

Gepokt en gemazeld door gesprekken met artsen en vele, vele ziekenhuisbezoeken, richtte Tiny Schnackers zomer 1992 een contactgroep op voor Limburg. Deze groep is een onderdeel van de Nederlandse Vereniging van Dystrofie-patiënten.

„Ik ben wat doktoren noemen

een mondige patiënt en dat wil ik overdragen. Het is heel belangrijk om voor jezelf op te komen. Artsen moeten minder ontkennen. Niet zeggen: „Ach, mevrouw, dat is allemaal zenuwen.” Het is toch veel humaner om gewoon toe te geven dat ook een dokter weleens voor raadsels staat.”

De Limburgse afdeling heeft inmiddels negentig leden. „Sommige mensen zijn zwaar invalide geraakt door deze ziekte. Moeten beide benen missen of een arm. Voor die mensen is het uitwisselen van ervaringen heel belangrijk. Twee weten immers meer dan een,” zegt de Landgraafse.

Schnackers zelf zoekt nu vooral naar de positieve dingen in haar

bestaan. Bewust! „Het is belangrijker en ook beter om te kijken naar de dingen die je nog wel kunt doen. Pijn is een viciëuze cirkel, maakt je negatief en werkt daardoor nog meer in op deze ziekte. Daarom probeer ik de zaken zoveel mogelijk van de zonnige kant te bekijken.”

De Nederlandse Vereniging voor Dystrofie-patiënten zetelt in Nijmegen, Postbus 31157, 6503 CD, 01832-3743. De contactgroep Regio Limburg is bereikbaar via Tiny Schnackers, 045-312991 of Gerdie Hendrix, 04759-9221.

Het eerste lustrum van de landelijke patiëntenvereniging wordt herdacht in combinatie met een algemene ledenvergadering op zaterdag 24 april in Apeldoorn.

Tussenpauze

● Het kwam voor ons volkomen onverwacht. Hage van der Meer is benoemd als tijdelijk opvolger van bisschop Gijsen. Wij, en met ons vele Kerkraden, hadden ons geld gezet op oud-burgemeester Jo Smeets van Kerkrade. Deze heeft namelijk al vaker als tussenpauze gefungeerd, in Valkenburg en nu in Gulpen. Bovendien is Smeets jaren geleden onderscheiden als Ridder van het Heilige Graf. Als dat geen goeie voor Roermond was.

Hedy

● Thijs Wöltgens komt vaker naar Kerkrade, sterker nog: hij woont er. Voor zijn partijgenoot Hedy d'Ancona gaat dat niet op. Maar dit weekend is ze ook in de klankstad. Ze woont zondagmiddag een concert bij in het Wingrachttheater. Mocht u haar in levende lijve willen aanschouwen, dan kunt u het beste post vatten bij de ingang, want de voorstelling is geheel uitverkocht.

Cross

● De Abdiycross zondag rond het Rolducomplex in Kerkrade wordt rechtstreeks uitgezonden door de Radio Omroep Kerkrade. Met zes amateur-verslaggevers is de omroep die middag op pad om de wedstrijd te verslaan, een sfeerimpressie te geven en lopers te interviewen. De uitzending is tussen twee en half vijf en is te volgen in de Kerkrade zorginstellingen.

Naam

● What's in a name? Er zijn te genwoordig mensen die hun kinderen noemen naar overdoende popgroepen. In de Vroedvrouwenschool zijn de afgelopen tijd twee kinderen naar de heavy-metal band Metallica genoemd. We gaan er maar van uit dat deze pasgeborenen van het vrouwelijk geslacht waren. Of ze ook met lange haren ter wereld zijn gekomen, is ons niet bekend. Maar de rock wordt hen in ieder geval met de paplepel ingegoten. Als we al naar een bekende popgroep genoemd hadden willen worden, doe dan maar Queen of Normaal. Normaal Jansen, klinkt helemaal niet slecht. Bovendien schept het in ieder geval meteen duidelijkheid over je persoon. Voor de heren hebben we dan nog Prinsje of Heino.

Voetbal

● Misschien leest u ook wel elke week Voetbal International. In dat blad vormt het 'Portret van...' een vast onderdeel. Daarin krijgt een profvoetballer vragen voorgelegd waarop hij met korte antwoorden als het ware een beeld van zichzelf schetst. Vaste terugkerende vraag is onder andere wat de getinterviewde van vrouwenvoetbal vindt. De antwoorden op die vraag hebben in de afgelopen maanden al tot woedende brieven geleid. De ene prof vindt vrouwenvoetbal helemaal niets, de andere kan er wel enig plezier aan beleven.

Voetbal 2

● Persoonlijk zijn wij van mening dat het vooral om het plezier gaat. Over het niveau van de voetbalsport kun je nu eenmaal zes dagen aan een stuk klussen. Ook in het vrouwenvoetbal heb je topniveau, middelmatig niveau en slecht niveau. En dat is bij mannen niet anders. Waar willen wij nu heen met dit verhaal? Welke we kregen via slinkse wegen een brief in handen waarvan wij de inhoud zeer toejuichten. Wat is er namelijk aan de hand? De ambtenaren van de zes Heuveland-gemeenten en Simpelveld houden namelijk al jaren tussen Kerst en Nieuwjaar een voetbaltoernooi.

Voetbal 3

● Terecht hebben enkele vrouwelijke ambtenaren nu de wens kenbaar gemaakt dat er eigenlijk toch ook zo'n toernooi voor de dames moest komen. Het initiatief, afkomstig van enkele dames van de gemeente Vaals, verdient volgens ons alle steun. Rosemarie Binnevel en Elvira Paques van Vaals hopen op positieve reacties. In Simpelveld is de oproep inmiddels onder het vrouwelijk personeel verspreid. Soms met de dringende oproep het initiatief te steunen. Zeker in één gemeente is zelfs dreigend met disciplinaire straffen wanneer er niet deelgenomen kan worden aan het toernooi. De verplichte massage van het herentennet bij het eerstvolgende toernooi maakt onderdeel van de straf uit, zo wordt er bij vermeld.

College herziert plannen met binnenstad

Lozo-eis over centrum van Heerlen vervalt

HEERLEN - De raad van Heerlen heeft niet opnieuw te verklaren dat de gemeente zich tot het uiterste inspant om de centrumplannen van Heerlen en Hoensbroek volledig uit te voeren. Het college heeft hiertoe besloten na forse kritiek van met name PvdA en D66.

Ondernemersvereniging Lozo had om een hernieuwde uitspraak van de raad gevraagd in verband met de komst van Ikea. Als de opknappende van het centrum niet of slechts gedeeltelijk doorgaat, vreest de Lozo dat de ondernemers in de binnenstad de dupe worden.

In eerste instantie nam het college de voorwaarde van de Lozo over. De raad zou op 9 februari moeten besluiten al het mogelijke te doen om de centrumplannen van bezuinigingen te vrijwaren.

De PvdA (en ook D66) vonden de voorwaarde van de Lozo rieken naar chantage.

„We hebben de instemming van de Lozo helemaal niet nodig, voor deze koppeling van Ikea met het centrumplan geldt: never, nooit,” zei fractievoorzitter Arie Kijper.

Contract

Het college ziet nu af van een hernieuwd raadsbesluit over de centrumplannen. „Dat is eigenlijk ook niet nodig. We hebben ons bij de centrumplannen al contractueel vastgelegd. Daar zijn we toch al aan gebonden,” zegt wethouder Hub Savelsbergh.

Wel gaat het college zich de komende maanden beraden op een actualisering van de binnenstadplannen, die mede door de slechte economische situatie vertraging oplopen.

„De eerste opzet dateert al van 1990, die is in sommige opzichten achterhaald,” stelt Savelsbergh. Het college zal wijzigingsvoorstellen voorleggen aan de private partners en de subsidiegevers. Uiterlijk in mei kan de raad zich daar een oordeel over vormen.

Tijdens de komende raadsvergadering presenteren burgemeester en wethouders een systeem voor het bewaken van de kosten van het centrumplan.

„De gevreesde tegenvaller van een miljoen valt door bezuinigingen gelukkig aanzienlijk lager uit,” zegt wethouder Jos Zuidgeest. „Maar ik erken dat we de kosten al vanaf het begin beter hadden moeten bewaken. Het is echter voor het eerst dat de gemeente zich met zo'n enorm project bezig houdt. Hier trekken we lering uit.”

● Er is geen nieuw raadsbesluit nodig over de binnenstadplannen. Volgens de gemeente Heerlen wordt het winkelgebied, hier de Saroleastraat, in elk geval verbeterd.

Archief: FRANS RADE

Onduidelijkheid door afwijkende analyses

Onderzoek asbest in Nuth krijgt vervolg

Van onze verslaggever

NUTH - Het onderzoek naar de aanwezigheid van 'witte' asbest (Chrysotiel) op de vliering van een huurwoning in de Tiendstraat te Nuth, krijgt een vervolg. Twee instanties die een stuk plaatmateriaal uit het pand analyseerden, brachten een afwijkend rapport uit.

A. Klein Haneveld van de Keuringsdienst van Waren in Den Haag constateerde de aanwezigheid van

asbest met een gehalte tot 3%. Bij inademing van asbestvezels ontstaan grote gezondheidsrisico's.

Om zijn conclusie kracht bij te zetten, bekeek Klein Haneveld het monster gistermiddag nog eens onder de microscoop: „Er zit zeker Chrysotiel in. Ik zie het aan de glinsterende witte vezels.”

De woningvereniging Nuth had inmiddels Adviesbureau Stewart in de arm genomen voor een analyse.

Stewart kon geen asbest ontdekken.

De Socialistische Partij heeft namens de bewoners uit de Tiendstraat bij de woningvereniging om een nader onderzoek gevraagd. De SP wil weten wie er nu gelijk heeft en welke maatregelen er worden genomen indien er asbest wordt aangetroffen. Volgens de SP is het materiaal in meerdere woningen in de Tiendstraat gebruikt.

Secretaris J. Ploeg van de woningvereniging is op de hoogte van de kwestie, maar hij weet niet dat de Keuringsdienst van Waren ook een analyse heeft verricht: „Ik weet alleen dat er op ons verzoek een analyse heeft plaatsgevonden en dat er niets is ontdekt. Nu de Keuringsdienst van Waren wel asbest heeft gevonden, is het wellicht raadzaam met beide instanties naar de betreffende woning te gaan en dat ter plekke opnieuw monsters worden genomen voor een analyse.”

Inbrekers door politie verrast

VALKENBURG - De politie van Valkenburg heeft vrijdagochtend rond half zes, in samenwerking met de Maastrichtse politie, twee 19-jarige inbrekers uit Valkenburg en Klimmen op heterdaad betrapt bij een inbraak in een restaurant in het Geulstadje. Beiden zijn ingesloten in het politiebureau in Maastricht.

Kledingdieven in kraag gevat

BOCHOLTZ - Bij de grensovergang Bocholtz heeft de marechaussee donderdagavond drie mannen aangehouden op verdenking van diefstal. In de kofferbak van hun auto lag voor drieduizend gulden aan kleding. De mannen hebben de kleren met beveiligingsklemmen ongemerkt langs het alarmsysteem van drie grootwinkelbedrijven kunnen smokkelen. De verdachten zijn woonachtig in Polen en Frankrijk.

Aanhoudingen etalagekraak

BRUNSSUM - De politie van Brunssum heeft vier mannen aangehouden die verdacht worden van een etalagekraak en helling.

In de nacht van zaterdag op zondag werd bij een rijwielzaak in de Rumpenstraat via een etalagekraak een mountainbike gestolen met een waarde van 1300 gulden.

De politie heeft nu een 20-jarige Heerlenaar en twee 21-jarige Brunssummers aangehouden, alsmede de 28-jarige Heerlense heler van de gestolen fiets.

Na het opmaken van proces verbaal zijn de verdachten weer op vrije voeten gesteld. De mountainbike is bij de fietsenhandelaar terugbezorgd.

Heerlen wil extra vergoeding voor fundering scholen

DEN HAAG/HEERLEN - De gemeente Heerlen wil alsnog een vergoeding van 34.791 gulden voor een extra zware fundering voor de nieuwbouw van de openbare basisschool Rennemig en de uitbreiding van basisschool De Schacht.

Daarom vocht de gemeente afgelopen donderdag in beroep bij de afdeling voor de geschillen van bestuur van de Raad van State de vaststelling van de vergoeding door het ministerie van onderwijs aan.

Het ministerie wil de gemeente niet meer vergoeden dan de standaardnorm voor paalfundering. Heerlen beroept zich echter op een rapport van een technisch instituut dat gezien de slechte ondergrond, niet met normale fundering kan worden volstaan. De schoolgebouwen liggen op het voormalige terrein van de mijn Oranje Nassau III. De naam van de school is ontleend aan de omstandigheid dat de voormalige mijnschacht onder de speelplaats ligt.

Het ministerie van onderwijs wijst er echter op dat de gemeente er vrijwillig voor gekozen heeft om te bouwen op een plaats met een zwakke ondergrond. Daarom is er geen reden om van de normbedragen af te wijken. Bovendien zou de gemeente hebben vergeten een extra toeslag te vragen omdat niet met normale paalfundering kan worden volstaan.

De geschillenafdeling doet over enige tijd uitspraak.

Eervol verlies tegen Feyenoord na rode kaart Samuel en eigen doelpunt

Fortuna blijft niets bespaard

DOOR WIEL VERHEESEN

SITTARD - Fortuna speelde na het eerste kwartier met slechts tien man, omdat Randy Samuel na twee gele kaarten het rood voor zijn ogen getoverd kreeg en moest inrukken. Toch zorgde de Sittardse ploeg tegen Feyenoord bijna voor een sensatie. Op de valreep zag het er namelijk naar uit, dat de thuisclub naast de Rotterdamers zou komen, maar de loeber van Etienne Barmantloo spatte op de kruising van paal en lat uiteen. Zodoende bleef het 0-1. Door een doelpunt van... Fortu- nees Paul Janssen, die de bal na amper tien minuten uit een vrije trap van Rob Witschge in eigen doel kopte.

Fortuna - Feyenoord 0-1 - 10. Paul Janssen 0-1 (eigen doel). Scheidsrechter: Blankenstein. Toeschouwers: 7.000. Rode kaart: 14. Samuel (Fortuna), twee keer geel. Gele kaart: Sneekes (Fortuna), Scholten, Blinker, Witschge (Feyenoord).
Fortuna Sittard: Hesp, Maessen, Samuel, Barmantloo, Paul Janssen, Sneekes, Van de Heuvel (75. Usta), Deckers, Nysather (63. Losada), De Jong, Anton Janssen.
Feyenoord: De Goeij, Scholten, Metgod, De Wolf, Refos, Bosz, Fraser, Witschge, Taument, Van Loen, Blinker.

minuten voor het einde ging hij in de fout, maar zelfs toen kon John van Loen niet van de situatie profiteren. Hij schoot keihard naast het doel. Beter kon de onmacht van Feyenoord niet geïllustreerd worden.

'Jozef, Jozef' scandeerde het Rotterdamse legioen harder dan ooit tevoren, waarmee de aanhang het technisch duo Geert Meijer/Wim van Hangem wilde vermuren om alsnog Kiprich in het veld te brengen.

Gerucht

Overigens wees Geert Meijer naderhand nog beschuldigend naar Ajax-trainer Louis van Gaal, die had verklaard dat hij Kiprich naar Amsterdam zou halen. „Het gerucht speelt de mijn elftal geen parten, maar was door het uitblijven van doelpunten uiteraard koren op de molen van onze teleurgestelde supporters, bij wie Kiprich wel heel populair is.”

De ene actie, die Fortuna fataal werd, was voorafgegaan door een overtreding van de toen nog in de spits spelende Fred de Jong. Teruggekomen op eigen helft torpedeerde hij de doorgebroken Taument. De ongelukkige kopstoot van Paul Janssen was hierna zelfs door de uitmuntende Ruud Hesp niet te stoppen.

Vraagtekens

Het spook van een afstraffing zoals vorig week in de derby tegen MVV, dook op in De Baandert en een afgang leek zelfs werkelijkheid te worden toen Randy Samuel tot twee keer toe John van Loen op keiharde wijze tegen de grond werkte. „Het eerste geel was terecht,” zei trainer Chris Dekker. „Bij de tweede kaart zette ik mijn vraagtekens.” De clementie waarop hij doelde (een ploeg in het nauw) bleef echter uit.

De twee gele kaarten, automatisch omgezet in rood, zouden overigens niet de enige prenten zijn waarmee scheidsrechter John Blankenstein de vele overtredingen bestraftte. Er volgden er in de loop van de strijd nog vier.

Naarmate de tweede helft vorderde - Feyenoord slaagde er niet in ook maar één uitgespeelde kans te creëren - rook Fortuna zijn kans. Trainer Dekker zette alsnog Rapha Losada in de ploeg als vervanger van de Noor Nysather. Even later moest ook nog Fuat Usta opdraven in de plaats van Roy van de Heuvel.

Feyenoord kwam ook hierdoor echter niet echt in de problemen, ofschoon Rob Witschge een keer toch ten koste van geel de doorgebroken Losada tot staan moest brengen.

Hopen

„Je blijft hopen op die ene kans,” aldus Chris Dekker. „Ze kwam niet, tot dat Barmantloo in de laatste minuut uithaalde. Helaas voor ons zonder resultaat.” Met andere woorden: de ploeg uit de onderste regioën bleef ook dit keer echt niets bespaard. Alleen een eervol verlies was het resultaat.

● Uitbinker René Maessen breekt door op de rechterflank. De Fortunaverdediger zorgde regelmatig voor aanvallende impulsen.

AMSTERDAM/ROTTERDAM - De interland Nederland-Turkije in de voorronden van het WK voetbal wordt op woensdagavond 24 februari waarschijnlijk in het Olympisch Stadion in Amsterdam gespeeld. Dat is althans de stellige bedoeling van de KNVB. De wedstrijd was aanvankelijk aan het Feyenoordstadion in Rotterdam toegewezen.

Burgemeester Bram Peper van Rotterdam

KNVB wil met Oranje-Turkije naar Amsterdam

verbod het duel in De Kuip echter, omdat in de avonduren te veel politie zou moeten worden ingezet. De door Peper geëiste ver-

schuiving naar 14.00 uur was voor de voetbalbond niet acceptabel. De KNVB, vreemd dat de interland in de middaguren nog geen tienduizend toeschouwers zal trekken, besloot daarop uit te wijken naar Amsterdam. De hoofdstad maakt in principe geen bezwaren tegen 's avonds spelen.

Zie verder pagina 21

● **Amsterdamse politie heeft geen bezwaar tegen avond-interland**

Spits Fred de Jong houdt Fortuna overeind als voorstopper

Paul Janssen pechvogel

DOOR HANS STRAUS

SITTARD - De strijdlust die tegen MVV ontbrak, toonde Fortuna gisteravond wel tegen Feyenoord. Met als vaandeldragers René Maessen en Fred de Jong. Vooral laatstgenoemde was een rots in de branding voor de Sittardse club. Curieus genoeg niet als spits, maar als verdediger. Randy Samuel, de aangewezen bewaker van Feyenoorder John van Loen, kreeg al in de veertiende minuut rood (twee keer geel), waarna De Jong noodgedwongen de rol van Samuel moest overnemen. Hij deed dat meer dan verdienstelijk, maar het kwaad was toen al geschied. Fortuna-verdediger Paul Janssen, de pechvogel van de avond, kopte al in de elfde minuut in zijn eigen doel.

„Een wel heel ongelukkig moment,” aldus Janssen. „Ik wilde de voorzet van Witschge verlengen, de bal viel op mijn achterhoofd en draaide over Hesp heen. Tot dat moment ging het aardig. Daarna was het heel moeilijk de draad weer op te pikken. Maar je moet verder. Ook de volgende wedstrijd zul je er weer moeten staan.”

Een troostende gedachte was 'dat we Feyenoord gelukkig niet over ons heen hebben laten lopen'. Janssen: „Met een beetje geluk was het zelfs nog 1-1 geworden. Niet alleen in de blessuretijd door het schot van Barmantloo op de lat, maar ook vlak voor rust toen Deckers werd neergehaald in het strafschopgebied. In mijn ogen een penalty.”

Niet alleen Janssen was ongelukkig met de arbitrale leiding, ook Randy Samuel had kritiek op scheidsrechter Blankenstein. De Canadees boorde John van Loen in de twaalfde minuut de grond in en trok hem in de veertiende minuut in kansrijke positie onderuit. Twee keer geel, dus rood?

„De eerste kaart was terecht, maar voor de tweede overtreding geef je geen kaart als internationaal gereputeerd scheidsrechter,” aldus Samuel die na het duel het liefst ongezien wilde verdwijnen. „Eerst die 5-0 bij MVV en nu dit. Doodongelukkig ben ik. Het is maar goed dat

● De ontgoocheling van Randy Samuel in beeld. Ook Fortuna-official Sjra Philippen kan hem niet troosten.

De Jong het op mijn plaats zo goed deed, want ik zal er voorlopig wel niet meer bij zijn.”

Redelijk

Fred de Jong wilde van een permanente rol als voorstopper echter niets weten, ondanks het feit dat hij het verdienstelijk deed. „Het ging redelijk, maar ik heb ook een paar foutjes gemaakt. Als het tegenzit, maak ik toch nog twee tegengoals. Op de lange termijn speel ik liever als spits, maar het is natuurlijk aan

de trainer om dat te beslissen. Al met al ben ik tevreden. Met tien man tegen Feyenoord spelen en geen tegentreffer meer incasseren is niet slecht.”

Etienne Barmantloo was niet zo tevreden als De Jong. De middenvelder had in blessuretijd de gelijkmaker op de schoen, maar zag zijn ziedende schot van het houtwerk ketsen. „Als die bal er in vliegt, roepen ze me in Sittard tot Prins Carnaval uit. Maar een punt was ons blijkbaar niet gegund.”

eredivisie				
Fortuna Sittard-Feyenoord	0-1			
Feyenoord	19 11 6	2 28	43	19
PSV	16 12 2	2 26	43	11
MVV	18 10 4	4 24	34	24
FC Utrecht	18 9 6	3 24	30	20
FC Twente	17 9 4	4 22	33	15
Ajax	15 8 5	2 21	34	13
Vitesse	17 6 8	3 20	24	12
Volendam	17 6 6	5 18	26	15
RKC	18 7 4	7 18	23	32
Willem II	18 5 6	7 16	16	20
Groningen	18 5 6	7 16	19	28
Sparta	16 4 7	5 15	17	32
GA Eagles	18 5 5	8 15	24	32
Cambuur	18 3 7	8 13	19	28
Roda JC	17 6 0	11 12	27	33
Fortuna Sittard	18 4 2	12 10	16	43
Den Bosch	19 2 5	11 9	15	44
Dordrecht	18 2 3	13 7	10	41

Vandaag 19.30 uur:
Dordrecht-Den Bosch
PSV-RKC
Morgen 14.30 uur:
Volendam-Roda JC
FC Groningen-Vitesse
GA Eagles-Ajax
FC Twente-Willem II
FC Utrecht-MVV
Sparta-Cambuur

eerste divisie				
Graafschap	20 11 4	5 26	39	32
VVV	20 12 2	6 26	38	34
NEC	20 10 5	5 25	39	24
NAC	20 10 5	5 25	33	23
AZ	20 9 6	5 24	40	28
ADO Den H.	20 9 6	5 24	40	29
RBC	19 11 1	7 23	40	30
Heerenveen	19 8 6	5 22	41	39
FC Zwolle	20 8 6	6 22	31	20
Haarlem	19 7 5	7 19	25	34
Emmen	20 6 6	8 18	27	28
Eindhoven	20 5 7	8 17	33	36
TOP	20 6 5	9 17	25	31
Telstar	19 6 4	9 16	30	36
Helmond Sport	20 5 6	9 16	28	40
Excelsior	20 4 7	9 15	22	38
Veendam	20 3 6	11 12	16	33
Heracles	20 2 5	13 9	16	38

Graafschap en VVV periodekampioen

Vandaag 19.30 uur:
FC Zwolle-RBC
Emmen-TOP
Heerenveen-Helmond Sport
Telstar-Graafschap
NAC-Heracles
NEC-AZ
Morgen 14.30 uur:
Excelsior-Haarlem
ADO Den Haag-Veendam

buitenland				
BELGIE				
KV Mechelen-Anderlecht	1-2			
Vandaag 20.00 uur:				
Charleroi-Standard Luik				
Antwerp-Cercle Brugge				
Beveren-Waregem				
Club Luik-Racing Genk				
Lommel-Germinal Ekeren				
Morgen 15.00 uur:				
Club Brugge-Boom				
Lokeren-AA Gent				
RWDM-Lierse SK				

volendam-roda				
Morgen 14.30 uur				
Scheidsrechter Van Dijk				
Volendam (opstelling): Zoetebeier, Van Loen, Blinker, Molenaar, Siet, Den Ouden, Pastoor, Wasman, De Freitas, Smeets, Bond.				
Roda JC (selectie): Waterreus, Senden, Nascimeto, Luipers, Trost, Broeders, Hanssen, Van der Luer, Ter Avest, Jansen, Hofstede, Derksen, Romero, Haan, Vanderbroeck, Huiberts, Thalauw				

utrecht-mvv				
Morgen 14.30 uur				
Scheidsrechter Lammers				
FC Utrecht (opstelling): Van Ede, Van der Meer, Van Diemen, De Kock, Vierklu, Roest, Plugboer, Van der Net, Van der Ark, Bijl, Smolarek				
MVV (selectie): Van Grinsven, Bergmans, Linders, Thal, Lanckhof, Van As, Delahaye, Hofman, Libregts (?), Benneker (?), Visser, Meijer, Scheepers, Franssen, Dikstaal, Joordens, Maes				

vvv-eindhoven				
Vandaag 19.30 uur				
Scheidsrechter Zuidema				
VVV (opstelling): Roux, Smits, Polman, Janfada, Derix, Verberne, Driessen, Laros, Braem, Graef, Ogechukwu				
Eindhoven (opstelling): Van der Sleen, Prommayon, Vereijken, Treffers, Burtenberg, Hocks, Van Helmond, Maas, Vroomans, Cornelissen, Winkelmoen				

sport kort

● **BASKETBAL** - Het herenteam van Braggarts speelt morgen in de Heerlense sporthal (16.30 uur) tegen koploper Den Bosch 2. Om 14.45 uur begint de dameswedstrijd Braggarts-Schijndel.

● **VOETBAL** - In de Franse competitie won Metz thuis met 3-0 van Straatsburg.

● **VOETBAL** - FC Twente heeft Hans Gillhaus gepolst. De voormalige spits van PSV, die de Schotse club Aberdeen de rug toekeerde heeft belangstelling voor een overgang naar Enschede.

Bekerwinst

ROERMOND - FCD Roermond bereikte de achtste finales van het toernooi om de Nederlandse zaalvoetbalbeker door een 7-5 zege in Bergeijk tegen Geenen Sport. De ploeg van H. Meijers werd uitgeschakeld. Na een 4-4 eindstand in Nijmegen tegen Royal toonde de thuisclub zich beter bij het nemen vans de beslissende strafschoppen.

Primeur

AUSTIN - Anique Snijders heeft voor de eerste keer in haar tennis carrière de halve finales van een WTA-proftoernooi bereikt. In het 10.000-dollar-toernooi in het Amerikaanse Austin versloeg zij in de kwartfinales de Amerikaanse Cray Bas met 6-2, 6-2.

Isstadion Glanerbrook Geleen
Zondag 31-1-1993 om 20.00 uur

MEETPOINT
Eaters

contra
Lepelaers Trappers Tilburg

Limburgs Dagblad
DE KRANT VAN LIMBURG

Expositie Wit Over Zwart in Sittard

'Je moet leren toegeven: racisme zit ook in mij'

DOOR BENTI BANACH

SITTARD - Ruim een eeuw geleden werden levende Surinamers te kijk gezet op een expositie in Amsterdam, als een verslagstuk van de tropische natuurproducten. Nu weet iedereen dat dit uiterst beledigend en racistisch was. Dat betekent niet dat het racisme anno 1993 is gereduceerd tot een groepje zwartbeneden en skinheads. De gisteren in Sittard geopende tentoonstelling Wit Over Zwart toont aan dat eeuwenlang koloniaal denken en handelen nog steeds onze maatschappij en beeldvorming over zwarten bepaalt. En dat gaat een stuk verder dan het verhaal van Sint en Piet.

De tentoonstelling is bedoeld om mensen te confronteren met hun eigen beeldvorming. Wij denken vaak nog heel racistisch over zwarten, maar hebben dat niet door, omdat het als normaal wordt beschouwd. We zijn er eeuwenlang mee bezig geweest om het in ons cultuurpatroon is te laten verdwijnen, zegt Jolie Hakkert. Hakkert werkt bij het Antiracisme Informatiecentrum (AIC) in Rotterdam. Deze week

was ze in Limburg om tien Sittardse instructies te geven over de expositie Wit Over Zwart. Het tiental gaat vanaf volgende week groepen rondleiden door het Kritzaedthuis en wijzen op de westerse beeldvorming omtrent zwarten.

Wit Over Zwart geeft aan hoe westerlingen denken en gedacht hebben over zwarten, aan de hand van zeer sprekende en instructieve panelen, die chronologisch staan opgesteld. Het eerste paneel gaat terug naar de zeventiende eeuw, toen de tegenstelling tussen wit en zwart de kop opstak. Wit stond voor macht, ontwikkeld, rijk en christen, zwart werd een synoniem voor onmacht, primitief, arm en heiden. Westerlingen ontleenden hieraan het recht Afrikanen te exploiteren.

Slavernij wordt duidelijk als racistisch ervaren, maar reacties daarop, zoals het goed bedoelde boek De Negerhut van Oom Tom van Harriet Beecher-Stowe, sloegen de plank ook vaak mis. Hakkert: "In dat boek wordt Oom Tom afgebeeld als de modieuze, de vrijheid verdient, omdat hij volgens onze

christelijke normen leeft." Uit ongeveer dezelfde tijd stammen de profielschetsen van de Europeaan en de zwarte, waarbij is getracht de overeenkomst tussen de laatste en een aap aan te geven.

Ronduit choquerend zijn prenten uit het begin van deze eeuw met versjes als: *God made the little niggers He made them in a hurry He made them in a hurry He forgot to make them white.*

Het racisme heeft allengs een steeds latenter karakter gekregen. Jolie Hakkert wijst naar de sport, de muziek en showwereld, waar zwarten zeer succesvol zijn. Maar nog steeds wordt gedacht dat zwarten de ritme in het bloed hebben, leuk kunnen trommelen en swingen en hard kunnen lopen. Zwarten deugen echter alleen voor typisch zwarte sporten.

En in de muziek moeten ze vrolijk en stralend zijn, of wild, sensueel en exotisch. Dat komt voort uit de gedachte dat zwarten geboren zijn om te dienen en ons te vermaken." De manier waarop mensen als Tina Turner, Grace Jones en Josephine Baker

● Kuifje in Afrika: koloniale beeldvorming uit deze eeuw.

gepresenteerd worden duidt daar volgens haar op.

Maar als een zwarte daar bewust voor kiest? Neem Nelli Coman die reclame maakt voor bananen. "Een discutabel geval," meent Hakkert. "Je hoeft dit niet geheel af te wijzen, omdat ze het doet vanwege het geld." Duidelijk is wel dat Coman zo meewerkt aan de instandhouding van de beeldvorming. De reclame is tegenwoordig de grootste boosdoener. "Die zinspeelt op het onderbewustzijn en op het oproepen van angst of lust. Pak de reclame van Nescafé. Het is een prachtige vrouw in dat spotje, maar ze beweegt zich alsof ze meteen met je naar bed wil. Hierin komt de gedachte

van sensueel en beschikbaar zijn weer naar voren. Zo'n vrouw op blote voeten zul je nooit een computercurriculum zien aanpakken," aldus Hakkert. Ze verduidelijkt dat met de anecdoten van Miles Davis, die niet in zijn Porsche over straat kon zonder aangezien te worden voor chauffeur van een rijke baas.

Hakkert beaamt dat de afbeeldingen voor sommige mensen te ver gezocht zijn en weerstand kunnen oproepen. "Maar ze zijn bewust provocerend gemaakt. Om de bezoekers zo sterk mogelijk te confronteren met hun eigen vooroordelen. Sommigen vinden het hartstikke eenzijdig en gaan in de verdediging. Dat geeft, vind ik, al aan dat er heel wat fout zit."

Toch is er ook veel ten goede veranderd. Neem de strip Sjors en Sjimmie, waarin Sjimmie van gebrekkig sprekende negertje met-neursing is opgewaardeerd tot serieuze en slimme vriend van Sjors. En ook Hergé had na Kuifje in Afrika al snel door dat hij zwarten in het vervolg anders moest uitbeelden. Hakkert ziet ook de komst van zwarte Wehkamp-modellen als positief. Maar we moeten volgens haar nog veel leren en afleren. "Kritisch om je heen leren kijken, racistische mopjes pareren en vooral toegeven 'dit zit ook in mij'."

Wit Over Zwart loopt tot en met 7 maart. Openingstijden: dinsdag tot en met vrijdag 10-17 uur. Weekend: 14-17 uur.

LLTB-secretari in landelijke adviesorganen

Van onze verslaggever

ROERMOND - De secretaris van de LLTB, ir. Koos Koolen uit Eindhoven, is benoemd tot voorzitter van de Commissie Bedrijfsontwikkeling van de Katholieke Nederlandse Boerenbond. Als zodanig volgt hij de plaats op van de voorzitter ir. Ad Latijnhouwers, de voorzitter van de Noordbrabantse Christelijke Boerenbond, op.

Ook neemt Koolen diens plaats in de stichting die het Ontwikkelings- en Saneringsfonds. Uit dit fonds worden allerlei innovatieve projecten gefinancierd. Dit jaar zit er 100 miljoen gulden in de pot.

Voorts is Koolen benoemd tot voorzitter van de Landelijke Raad voor de Landelijke Koolen, een adviesorgaan voor de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Koos Koolen werd in 1950 in Eindhoven geboren; behaalde op het Bisschoppelijk College in Weert zijn HBO-diploma en aan de Landbouwhogeschool in Wageningen zijn landbouwkundig diploma. Na zijn militaire dienst was hij beleidsmedewerker van de Streekgewest Weert. Op 1 juli 1981 trad hij in dienst van de LLTB als hoofd van de Afdeling Grondzaken.

Op 1 januari 1985 werd hij adjunct-secretaris van de LLTB en in november 1987 volgde hij senator Pierre Coenemans op als algemeen secretaris. Koolen is gehuwd en vader van twee kinderen.

Nederlandse Kankerbestrijding spreekbuis van RL

Forse kritiek RIVM op gekleurde voorlichting

Van onze verslaggever

HEERLEN - Epidemioloog Dr. B. Bueno de Mesquita van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne nuanceert in het ad Trefpunt van het ministerie van WVC de uitlatingen van voorzitter mevrouw Heshusius van de Nederlandse Kankerbestrijding betreffende de oorzaken van kanker. De te voeren campagne. Haar conclusies waren volgens hem te gebaseerd op een promotieonderzoek van de Rijksuniversiteit Limburg en het TNO. Ten onrechte zou zij daardoor tijdens een uitzending van Hier en Nu op 18 januari indruk hebben gewekt dat voedsel een veel geringere rol speelt in het ontstaan van kanker dan tot nu toe werd aangenomen.

Bueno de Mesquita was dit de bedoeling om de misvatting dat voedsel slechts in beperkte mate invloed zou zijn op het ontstaan van kanker te bestrijden. "Uit onderzoeken van onder meer het RIVM blijkt steeds duidelijker dat eten van groenten en fruit de beste vormen van kanker kan voorkomen. Vooral in de preventie-

ve sfeer," zo schrijft Bueno de Mesquita, "en dan betreur ik een dergelijke conclusie."

Mevrouw Heshusius, hoofd voorlichting van de Nederlandse Kankerbestrijding, zegt in een eerste reactie erg verbaasd te zijn over de beweringen van Dr. B. Bueno de Mesquita. Er wordt ingespeeld op uitlatingen van mij over een nog te voeren campagne die in de uitzending van Hier en Nu ter sprake kwamen, maar die campagne is er nog niet. Er wordt dus kritiek geleverd op een campagne die er nog niet is."

Bueno de Mesquita daarentegen meent dat de uitlatingen van mevrouw Heshusius een te eenzijdig beeld geven op de relatie voeding en het ontstaan van kanker. Voor hem reden genoeg om de pen ter hand te nemen en een reactie te geven. "Ik zou het prettiger hebben gevonden als het NKB duidelijker had aangegeven dat zij zich voor de nieuwe voorlichtingscampagne niet alleen op dit onderzoek zou baseren. Ik vraag mij overigens af of het juist is dat een subsidiegever zo sterk betrokken is bij het presente-

ren van de uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek."

Bueno de Mesquita wordt hierin bijgevalen door prof. F. ten Hoor, hoogleraar Humane Biologie en voorzitter van de Voedingsraad. Hij blijft evenmin blij met de uitlatingen van mevrouw Heshusius: "Er worden voortdurend allerlei conclusies getrokken die niet in het perspectief van andere experimenten worden geplaatst."

Prof. dr. P. Soeters, hoogleraar Chirurgie en eveneens betrokken bij het onderzoek naar het effect van voeding op de gezondheid neemt daarentegen een middenpositie in. "Uit het bewuste proefschrift waar TNO en de Rijksuniversiteit Limburg hun bevindingen op baseren, kunnen geen conclusies worden getrokken. Dat is veel te prematuur. De effecten van voeding weet je pas na een flink aantal jaren. Het onderzoek loopt pas vijf jaar. De effecten in de naaste toekomst zijn daarin nog niet verwerkt. Vast staat dat voeding van invloed is op kanker, maar in welke mate en welke stof welke kanker veroorzaakt; daarover weten we nog te weinig."

● In Washington demonstreerde gisteren een actiegroep tegen het verzet uit Republikeinse hoek dat Clinton ondervindt bij zijn voorstel tot opheffing van het homoverbod in het leger.

Foto: REUTERS

Frituurvet gratis gekeurd

MAASTRICHT - De 13 regio's vestigingen van de Keuringsdienst van Waren houden zaterdag maart open huis. Thema is de veiligheid in de keuken.

Bezoekers kunnen hun gebruikte frituurvet meenemen om te laten onderzoeken of het nog wel te gebruiken is. Dat heeft het ministerie van WVC gisteren meegedeeld.

Elke vestiging geeft die dag gratis advies over het bewaren van levensmiddelen, het voorkomen besmettingen en de veiligheid in de keukenapparatuur. De Limburgse keuringsdienst is gevestigd in Maastricht.

Euregionale diploma's

HEERLEN/AKEN - Er wordt onderzoek ingesteld naar de mogelijkheden om het beroepsonderwijs in Nederland, Duitsland en België op elkaar af te stemmen.

Zo wordt het voor afgestudeerde makkelijker gemaakt om in de Euregio Maas-Rijn werk te vinden.

Het onderzoek dat Euregia instaat, is een initiatief van de Industrie- en Handelskamer in Aken en de Regionale Diensten Centrum Limburg.

De EG heeft inmiddels een subcommissie in het vooruitzicht gesteld.

Kampioenschap buutereednen in Susteren

SUSTEREN - De Limburgse jeugdkampioenschap buutereednen, kolderzang en spel worden dit jaar in Susteren gehouden.

Harmoniezaal Mols is zondag 31 januari het toneel van het concours waaraan jongeren tot 18 jaar kunnen deelnemen.

De organisatie is in handen van de Limburgse Vereniging van Karnevalsartiesten (LVKA) en de carnavalsvereniging De Groenbörger in Susteren. De kampioenschappen beginnen om 14 uur.

Voor inlichtingen en aanmeldingen: Karel Fiddelaers (0449-2258).

Zimbabweans toneel in Schramcentrum

MARGRATEN - Zimbabweanse en Nederlandse jongeren worden vrijdag 12 februari in het Schramcentrum in Margraten het toneelstuk 'Droogdranen' op.

Het stuk gaat over problemen die Zimbabwe spelen, zoals de droogte, polygamie, straatverkoop en prostitutie. Het toneelstuk is een uitwisseling tussen Zimbabweanse en Nederlandse jongeren. Aanvang 19.30 uur. De entree draagt 5 gulden.

Châtelaine

Prachtige kollektie voor de Eerste H. Communie

N.B.: Wij zijn verhuisd:

Ons nieuwe adres is:
Promenade 42.
Modeland De Plu, Heerlen
Hoofdingang:
Geerstraat 6 bushalte schouwburg
Tel. 045-714080

In ons filiaal:

memphis
for boys and girls

Memphisplein 14 - winkelcentrum 't Loon - bovenste etage
Heerlen - tel. 045-710000

NEUWE KOLLEKTIE **oilily**

EN RESTANTEN WINTERKOLLEKTIE
HALVE PRIJZEN

officiële mededeling

GEMEENTE BORN
Openbare Bekendmaking
Voorbereidingsbesluiten

De burgemeester van Born maakt overeenkomstig het bepaalde in artikel 22 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening bekend dat de gemeenteraad in zijn vergadering van 25 januari 1993 heeft besloten te verklaren dat in voorbereiding zijn:

- een bestemmingsplan voor het perceel kadastraal bekend gemeente Born, sectie H nr. 310, plaatselijk gelegen aan de Dorpsstraat te Buchten, zulks ten behoeve van de bouw van een pastorie;
- een bestemmingsplan voor een gedeelte van het perceel kadastraal bekend gemeente Born, sectie B nr. 1262, plaatselijk gelegen aan de Ankersweg te Buchten, zulks ten behoeve van de bouw van een woning.

Voorts heeft hij bepaald dat vorenomschreven voorbereidingsbesluiten in werking treden op 1 februari 1993.

De besluiten met bijbehorende tekeningen liggen vanaf vermeldde datum ter gemeentesecretarie, kamer 1.31 (Kasteelhof 1 te Born), voor eenieder ter inzage.

Born, 30 januari 1993
De burgemeester voornoemd,
P.L.H. Creemers

ALARM 06-11

ALS ELKE SECONDE TELT

Maak er verstandig gebruik van.

Strikte regels voor seksueel gedrag in leger

Clinton trotseert verzet opheffing homoverbod

Van onze correspondent

WASHINGTON - President Bill Clinton heeft gisteren de eerste stap gezet naar het opheffen van de ban op homoseksuelen in de Amerikaanse krijgsmacht. Maar hem staat volgende week al een scherpe confrontatie hierover met de Senaat te wachten. Behalve de Republikeinse oppositie heeft hij ook een aantal Democraten tegen.

Clinton kondigde aan in juli met een voorstel te willen komen om de al vijftig jaar bestaande discriminatie van homo's in de krijgsmacht uit te bannen. De komende maanden wil hij gebruiken voor een politieke en maatschappelijke discussie met de legerleiding en het Congres over de voors en tegens van zijn voorname. Intussen moeten de recruteringsdiensten stoppen met het vragen naar de seksuele geaardheid van aankomende beroepsmilitairen. Ook mogen homo's die al in het leger werken niet meer ontslagen worden en worden alle lopende procedures gestopt. Wel mogen homoseksuele soldaten tijdelijk naar reserve-eenheden worden overgeplaatst.

Belofte

Maar Clinton zei, ondanks de ko-

mende discussie, niet van gedachten te zullen veranderen. De opheffing van het homoverbod was een van zijn campagnebeloften. Hij zei dat seksueel gedrag en niet de geaardheid doorslaggevend zijn. Daarom kondigde hij ook strikte regels aan voor seksueel gedrag binnen de krijgsmacht.

De Republikeinse oppositie zal zich niet bij het uitstel met een half jaar neerleggen. "Dit is een grote fout," aldus senator Robert Dole. De Republikeinen willen volgende week al een wetsvoorstel indienen dat de huidige praktijk in een wet vastlegt, waarna Clinton haar niet meer eenzijdig kan veranderen.

De Republikeinen, die 43 van de honderd senaatszetels bezitten, hebben daar de steun van Democratische overlopers voor nodig. Clinton, die zei 'dat nu een stap in de goede richting is gezet', hoopt nu door zijn compromis met het Democratische leiderschap in de Senaat de kans daarop te hebben verkleind.

Clinton benadrukte dat deze aanpak een compromis is met de Democraten in de Senaat. "Ik had graag nu verder willen gaan." De invloedrijke Democratische voorzitter van de defensiecommissie van de Senaat, Sam Nunn, is echter tegen opheffing van het homoverbod, net

als de chefs van staven, het hoogste militaire college.

Aantasten

Ook de legertop onder leiding van generaal Colin Powell, die zich fel tegen Clintons voornemen heeft verzet, heeft zich nu bij deze aanpak neergelegd. Militairen en andere tegenstanders menen dat de toelating van homo's "het moreel, de goede orde, de teamgeest en de discipline in de krijgsmacht zal aantasten."

Senator Nunn zei nog steeds tegen te zijn, "maar het land verandert en daar moeten we naar luisteren."

Volgens enquêtes is tachtig procent van de Amerikaanse militairen en ongeveer de helft van de bevolking tegen opheffing van het homoverbod. Veel boze militairen hebben gedreigd het leger te zullen verlaten.

Ongrondwettelijk

Clinton kreeg vrijdag steun van een rechter in Californië die het ontslag van een homofiele marineman ongrondwettelijk noemde. Maar die uitspraak is niet bindend voor de rest van de VS. Sinds 1980 zijn 17.000 homofiele militairen ontslagen. Dat heeft de staat bijna een miljard gulden gekost.

Vervolg van pagina 19

AMSTERDAM/ROTTERDAM – De KNVB heeft gistermorgen vergeefs geprobeerd de interland Nederland-Turkije alsnog 's avonds in het Rotterdamse Feyenoordstadion te kunnen laten doorgaan. De ultieme poging, ondernomen door secretaris Jan Huijbregts van de voetbalbond, om Rotterdamse burgemeester Peper en korpschef Bakker op andere gedachten te brengen, mislukte. De sfeer tussen beide partijen leidde tot een onwrikbare situatie.

Voor Peper's collega Ed van Thijn is de verhuizing van de wedstrijd naar Amsterdam wel bespreekbaar. Maandag zullen alle betrokken instanties de te nemen maatregelen doornemen. „Het Olympisch Stadion is een reële

Amsterdamse politie heeft geen bezwaar tegen avond-interland

„mogelijkheid,” zo gaf Huijbregts de voorkeur van de KNVB weer. De Amsterdamse politie heeft geen bezwaar tegen 's avonds spelen. Het korps beschouwt de wedstrijd niet als risicovol en zal burgemeester Van Thijn positief adviseren. Een woordvoerder van Van Thijn noemde de uitspraak van KNVB-secretaris Huijbregts, die gisteren zei dat 'al-

les in kannen en kruiken is' en dat 'de wedstrijd zeker in Amsterdam wordt gespeeld', voorbarig. Volgens Van Thijns zegsman 'moet nog overleg worden gepleegd over de condities'.

Vorige week verbood Rotterdamse burgemeester Peper de afwikkeling van de wedstrijd in zijn stad wegens de risico's van supportersrellen. De Amsterdamse politie is niet bevreemd. „Bij ons zullen dezelfde aantallen man-schappen worden ingezet als bij elke interland of kampioenswedstrijd,” aldus de Amsterdamse korpsleiding. Jan Masman, vice-voorzitter van het demissionaire sectiebestuur betaald voetbal, betreurt het dat de interland noodgedwongen wordt verplaatst naar Amsterdam. „Dit maakt een slechte indruk op de Uefa en Fifa,” meent Masman. „Zeker met oog op de plannen het Europees kampioenschap in het jaar 2000 naar Nederland te halen, is dit niet bepaald handig”.

VANDAAG

13.20-14.55 RTL +: tennis Australian Open.
14.25-15.30 BRT 2: rechtstreeks verslag WK veldrijden amateurs.
15.00-17.31 Ned 3: Studio sport. WK veldrijden amateurs, schaatsen NK sprint, tennis Australian Open.
17.25-17.55 Dld 1: Sportschau.
19.15-19.50 Dld 1: Sportschau.
19.30-20.00 BRT 1: Sport.
22.00-23.20 Dld 2: Sport Studio, zaalvoetbal Masters München, tennis Australian Open, kunstrijden op de schaats.
15.00-17.00 Dld 3: Sport 3 extra.
22.15-22.45 Ned 3: Studio sport.
22.30-23.00 BRT 1: Sport op zaterdag.
04.00-06.00 RTL +: tennis Australian Open.

ZONDAG

11.30-13.00 Ned 2: Tros/Veronica sportmagazine met Jack van Gelder en Elsemieke Havenga.
12.00-13.30 RTL +: tennis Australian Open.
12.30-13.15 BRT 1: Sportmiddag.
13.40-13.55 BRT 2: Sport extra, volleybal.
13.55-16.00 BRT 2: rechtstreeks verslag WK veldrijden profs.
15.00-18.00 Ned 3: Studio Sport. WK veldrijden profs, schaatsen (NK sprint, tennis Australian Open).
15.50-18.10 Dld 2: Sport extra, zaalvoetbal Masters München.
17.00-17.30 RTL 4: Snowmagazine.
18.10-18.35 Ned 3: Studio Italia, Italiaans voetbal.
18.10-18.40 Dld 1: Sportschau.
18.45-19.10 RTL +: Sport.
18.45-20.00 Ned 3: Studio sport.
19.30-19.45 BRT 1: Sport.
19.45-20.30 BRT 1: Sportweekend.
19.50-19.58 Dld 1: Sportschau-Telegramm.
21.55-22.55 RTL 4: Sport.
22.10-22.15 Dld 2: Sport am: Sonntag.
22.30-22.50 BRT 1: Vandaag en sport.

Sef Vergoossen: 'Er wordt als vanouds hard gewerkt'

Nuchter naar Galgenwaard

Van onze sportredactie

MAASTRICHT – De prestaties van MVV hebben de supporters van de Maastrichtse ploeg in een feestelijke stemming gebracht. Daarbij wordt reeds hardop over mogelijke kwalificatie voor het Uefa-cuptoernooi gesproken. Het team zelf en trainer Sef Vergoossen blijven nuchter rond alle heisa. „Alleen merk ik dat sommige spelers vaker dan voorheen moeten opdraven voor allerlei verplichtingen,” aldus de oefenmeester. „Geen probleem, want op de training wordt als vanouds hard gewerkt.”

Met de uitwedstrijd tegen FC Utrecht van morgen in het vooruitzicht moet Vergoossen nog vraagtekens plaatsen rond de inzetbaarheid van Benneker en Libregts. Beide spelers waren afgelopen zaterdag wegens blessures al niet van de partij in de met 5-0 gewonnen derby tegen Fortuna Sittard.

Het herstel verloopt sneller dan aanvankelijk verwacht, signaleert de trainer, „maar om begrijpelijke reden willen de medische staf en ik geen risico's nemen. Pas na de training van zaterdagochtend beslis ik wat met Benneker en Libregts gebeurt.”

Sef Vergoossen wil de ontmoeting in De Galgenwaard geen cruciale wedstrijd noemen. „Gewoon een treffen als elke andere wedstrijd. Ik kijk liever van week tot week. Pas na zondag denk ik aan de eerstvolgende tegenstander, FC Dordrecht. Het kan in Utrecht best spoken, temeer omdat die ploeg na de recente nederlaag bij Den Bosch iets recht te zetten heeft.”

Purmerend

Uitgerend bij Volendam dat Roda JC morgen moeten proberen een einde te maken aan de negatieve reeks van vijf nederlagen op rij. In het palingsdorp stuiten de Kerkrade-naren op de ploeg die twee weken geleden landskampioen PSV met een kansloze 3-1 nederlaag naar huis stuurde.

Om optimaal voorbereid aan de klus te beginnen vertrekt Roda JC vanmiddag al naar Noord-Holland. De ploeg van Adrie Koster slaat in Purmerend zijn tenten op. „Dat is beter dan zondag vier uur lang reizen en dan vanuit de bus zo het veld opstappen,” vindt de Roda JC-trainer.

Roy Derksen

Koster kan in Volendam geen beroep doen op reservedoelman Henryk Bolesla, die met een spierblessure kampt. Hij wordt vervangen door Roy Derksen, de doelman van de A-jeugd die daarmee zijn debuut maakt in de selectie van de hoofdmacht.

Onzeker is het meespelen van Eric van der Luer, die nog last heeft van de knieblessure, opgelopen tijdens de oefenwedstrijd tegen EHC. Welk aantal Koster zal laten opdraven, is nog onduidelijk. Vanochtend wordt op Kaalheide nog getraind, waarna voor deze gelegenheid uit zeventien spelers bestaande selectie in de bus stapte. Morgenochtend maakt de Roda-trainer pas de opstelling bekend.

Ogechukwu

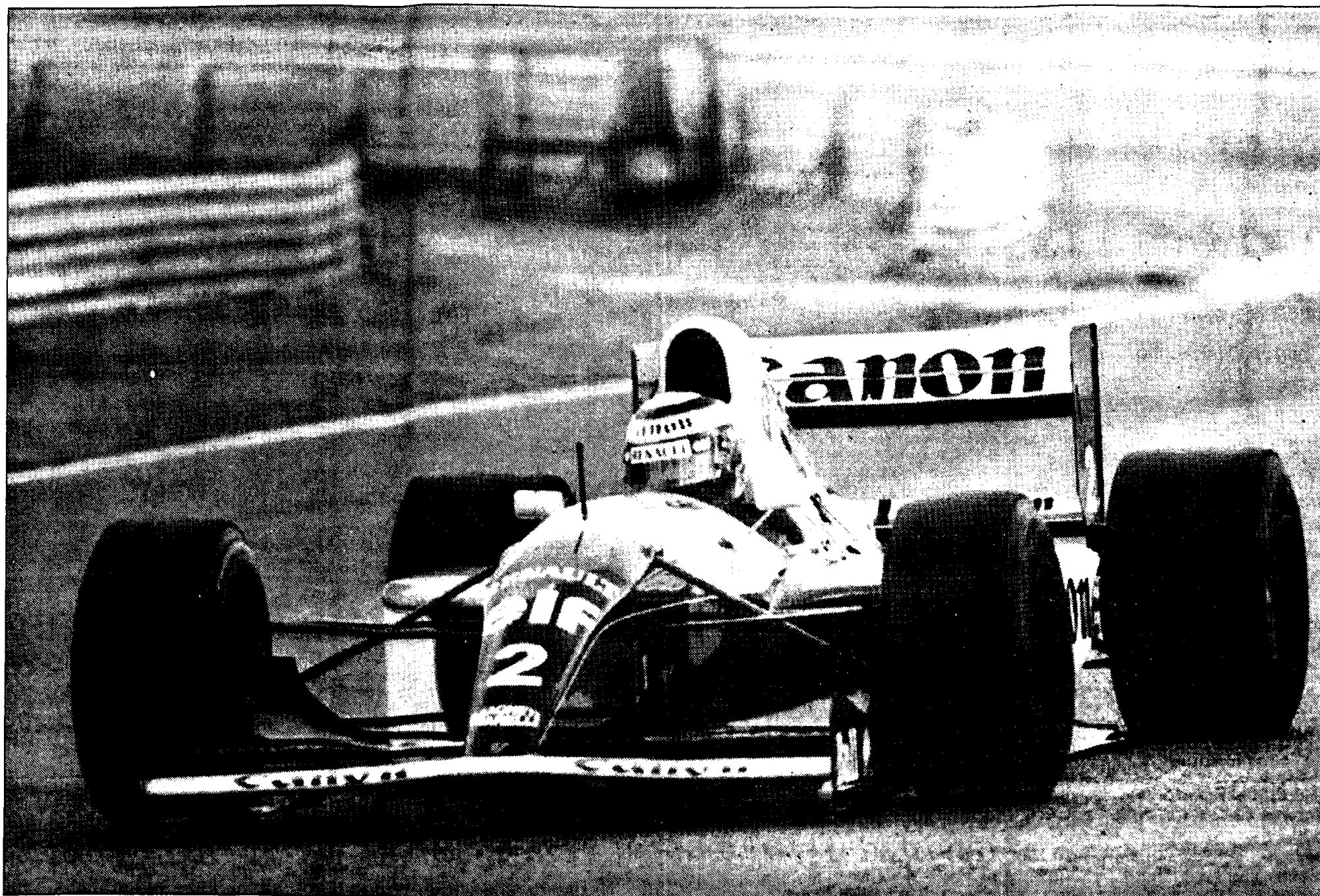
Aja Ogechukwu staat vanavond voor het eerst in de basis van VVV. De bij Roda JC vertrokken aanvaller speelt in de thuiswedstrijd tegen Eindhoven naast Maurice Graef in de punt van de aanval. VVV kan niet beschikken over de nog in Afrika vertoevende Babangida en het geschorste duo Maurice Rayer-Pieter van Leenders.

De wedstrijd VVV-Emmen is in verband met carnavalsfeestiviteiten eenmaal vervroegd en is nu vastgesteld op vrijdagavond 5 februari.

Remise voldoende

WIJK AAN ZEE – Na een punten-deling met de Spanjaard Illescas heeft Anatoli Karpov vandaag aan een remise voldoende om de Hoogovens Matches op zijn naam te schrijven. De stand is 2-1 in het voordeel van de oud-wereldkampioen.

Prost komt goed weg

● **Alain Prost heeft geluk bij een ongeluk gehad.** De drievoudige Franse wereldkampioen formule 1 raakte tijdens de afsluitende training op het circuit van Estoril in Portugal met zijn Williams-Renault van de baan en klapte met hoge snelheid tegen de vangrails. Prost (op de foto in actie kort voordat hij zou crashen) neemt dit seizoen na een jaar pauze weer deel aan de strijd om de wereldtitel. Hij hield aan de bot-sing een lichte hersenschudding en een gekneusde schouder over. Foto: REUTERS

Van Bakel completeert kwartet veldrijders

CORVA – Frank van Bakel is morgen bij de wereldtitelstrijd veldrijden voor profs in het Italiaanse Corva de vierde man in de ploeg van bondscoach Hennie Stamstijder. Van Bakel werd aangewezen, nadat Huub Kools, de andere reserve, zich had teruggetrokken.

Kools kon het na een eerder gedane en later weer ingetrokken toezegging van een startplaats niet meer opbrengen gemotiveerd bezig te zijn. De vacature in het kwartet was ontstaan door de eerdere afmelding van Edwin Kuiper wegens een blessure. Van Bakel vormt met neoprof Wim de Vos de helpende hand van de Oranje-kopmannen Adrie van der Poel en Henk Baars.

Voor de Belg Peter van den Abeele is het WK in Corva al voorbij nog voordat het is begonnen. Hij werd twee weken geleden betrapt op het gebruik van het stimulerende middel efedrine. Dat gebeurde na de Super Prestige-velddrit in Zillebeke, waar de 26-jarige Belg als derde eindigde. Van den Abeele, vijfde in het klassement van de Super Prestige Trofee, is door de Belgische wielerbond onmiddellijk naar huis gestuurd. Hij wordt bij het WK vervangen door Pascal van Riet.

Zie verder pagina 24

● **Brentjens overwintert in cross**

sport kort

● **BILJARTEN** – Op de openingsdag van het NK 38/2 eerste klasse in Wijchen won Gulpenaar Cortenraad van Hansen (Den Haag). Tegen Luitjsterberg uit Oudenbosch speelde hij gelijk. Maastrichtenaar Moust verloor van Van der Belt (Deventer) en won van Van der Heijden uit Sint Oedenrode.

● **DUURSPORT** – Gerold Vluggen houdt vandaag receptie bij gelegenheid van zijn vijftienvigtiarig jubileum als duursporter. Het feest is in herberg De Zwarte Ruiter te Gulpen (19.30 tot 21.00 uur).

● **ZAALVOETBAL** – Bekerkwedstrijden vandaag: ZVSV-Altweerterheide, Hercules-Huikske, ZVV Geleen-Klojo's, Hanckmann-Groen Wit, ZVC Phoenix-Zwaluw, Makassar-Kilo, Goasewey-Heerlerheide, Pottenenneke-Wagter Wegen, Flatterke-Diekske.

sport in cijfers

SCHAKEN

Wijk aan Zee. Hoogovens Matches, derde partij: Karpov-Illescas 1/2-1/2. Hoogovens Open, tiende ronde: Hodgson-Salov 0-1, Piket-Oll 0-1, Adams-Lobron 0-1, Gelfand-Azmaiparasvili 0-1, Akopian-Sirov 1/2-1/2, Nikolic-L. Hansen 1/2-1/2, Nunn-Toekmakov 0-1, Van der Wiel-C. Hansen 1/2-1/2, Goerevitsj-Van Wely 1-0, Kortojn-Nijboer 1-0, Sokolov-Har-Zvi 1-0, Smirin-Huzman 1-0, Reinderman-Wolff 1/2-1/2, Christiansen-Schwartzman 1/2-1/2, Lpoetian-Winants 1-0, Cifuentes-Leko 1/2-1/2, Van der Sterren-De Boer 1-0, Schmittidiel-Van der Werf 1/2-1/2, Rotstein-Grooten 0-1. Stand aan kop: 1. Oll, Salov 7 1/2 punten, 3. Lobron 7, 4. Azmaiparasvili, Hodgson, Piket, Toekmakov 6 1/2.

GOLF

Perth. Vines Classic, mannen. Stand na tweede ronde: 1. Senior en Stephen, beiden 136 slagen, 3. Allenby 137, 4. O'Malley en Joyner, beiden 138. Van der Velde 151 slagen.

Kunstgreep

● **Katarina Witt keert terug op haar schreden.** De gelauwerde kunstrijdster die eerder de wedstrijdssport vaarwel zei, heeft aangekondigd dat zij zal meedoen aan de Olympische Winterspelen volgend jaar in Lillehammer. De Duitse ijskoningin, nu nog als prof opererend bij Holiday on Ice, zal binnenkort de amateursstatus weer aannemen. De olympische reglementen staan die kunstgreep niet in de weg.

Foto: EPA

EHC en SVN uitgedund

Van onze correspondent
HENK SPORKEN

HEERLEN – De hoofdklassewedstrijd EHC-SVN is morgen het meest in het oog springend duel bij de amateurvoetballers. Beide ploegen beginnen gehandicapt aan de strijd. Bij EHC ontbreken Looijens, Wijnen, Duut, Raets en Brankaert, terwijl bij SVN Van Hoof, Meens en Reintjens niet zullen spelen.

In de eerste klasse ontvangt Wau-bach Deurne, dat afgelopen zondag thuis onverwacht met 1-3 onderuit ging tegen Miranda. Voor de oranje-hemden zal het volgens trainer Piet van Dijk een moeilijke klus worden.

Periodetitel

Lijstaanvoerder Limburgia speelt in Kerkrade tegen Miranda. Bij winst behouden de Brunsummers de koppositie en behalen ze tevens de tweede periodetitel. Ook in de overige klassen wordt volop gekampt voor het tweede periode-kampioenschap over zeven wedstrijden. De strijd verkeert in een beslissende fase.

De actuele periodestanden aan de kop in de verschillende klassen (vet gedrukte club winnaar eerste periode, bij hernieuwde winst gaat periodetitel naar nummer twee) luiden:

2A: SCG 6-8, Schuttersveld 6-8, Heerlen Sport 5-7. 2B: Veritas 5-9, RKMSV 6-9. FCV

WK wielrennen vanaf 1996 gesplitst

BRUGNERA – De internationale wielrenunie (UCI) heeft besloten vanaf 1996 de strijd om de wereldkampioenschappen op weg en baan te scheiden. Columbia krijgt de eer in 1995 voor het laatste evenement te organiseren. De baanwedstrijden zullen worden afgewerkt in Bogota, de wegwedstrijden op honderdzwintig kilometer van de hoofdstad. De titelstrijd in het Zuidamerikaanse land vindt plaats in oktober, twee weken na afloop van de Ronde van Spanje.

De wereldtitelstrijd op de weg 1996 is door de internationale wielrenunie gegund aan Monaco. Over de plaats waar het WK baan in dat jaar wordt gehouden, moet nog worden beslist. „Door de scheiding van weg en baan is er plotseling veel belangstelling voor de laatste discipline,” constateerde de Nederlandse UCI-voorzitter Hein Verbruggen tot zijn verbazing. Het baanwielrennen leed de afgelopen jaren een zigtogend bestaan.

Voor de baanwielstrijd 1996 zijn Zuid-Korea (Seoel), Engeland (Manchester) en Spanje (San Sebastian) gegadigden. Voor het baanevenement van 1997 hebben Rusland, Marokko en Australië al belangstelling getoond.

Crisis bij voetbalclub Born duurt voort

Van onze correspondent

BORN – De inspanningen om bij amateurvoetbalclub VV Born een nieuw bestuur rond de tafel te krijgen, zijn mislukt. De commissie van goede diensten onder leiding van ex-voorzitter Lei Schlangen, die van de clubleden de opdracht kreeg de crisis op te lossen, heeft meegedeeld geen heil te zien in verdere pogingen.

Dat impliceert dat Lei Schlangen ook geen voorzitter wordt van een bestuur dat hij in grote lijnen rond had. „We kregen in laatste instantie toch te weinig steun. Daarnaast bleef er van verschillende kanten oppositie bestaan,” aldus Schlangen die de gang van zaken betreft. „De toestand bij VV Born is ernstig, maar dat is blijkbaar nog niet tot alle betrokkenen doorgedrongen.”

5-8. 3A: RVU 6-9, Bunde 6-8, GSV '28 5-3B: RKBSV 6-9, Bekerveld 6-8. Minor 6-3C: Brevendia 6-8, Susteren 6-7, RKSV 6-7. 3D: Egchel 6-10, MVC 19-6. Spelers: 6-8. 4A: Amicitia 6-9, Willem 1-6. RKAS 5-8. 4B: Simpelveld 5-10, Sluisen 5-7. 4C: Honsbroek 5-8, SVK 5-6, Abdisse 5-6. 5-6: FC Graacht 4-5, KEV 4-5. 4C: NEC 9-2. 6-11, Heidebloem 6-11. 4E: RKSV 6-10, IVS 5-8.

Boskamp blij met Bosman

MECHELEN – Door een overwinning van 2-1 op Mechelen heeft Anderlecht zijn voorsprong in de hoogste afdeling van het Belgische voetbal opgevoerd tot vijf punten. De winnende treffer werd kort voor tijd gemaakt door Johnny Bosman. Het was de tweede zege van Anderlecht met oefenmeester Johan Boskamp op de bank.

Van der Pluijm in halve finales

AMSTERDAM – Erik van der Pluijm heeft zich door een 3-0 zege op Jan van de Velde geplaatst voor de halve finales van het Nederlands kampioenschap squash. Van der Pluijm won met de setstanden: 9-3, 9-2, 9-6. In de halve finales komt Van der Pluijm uit tegen de winnaar van het duel Peter-Paul Scheerder Raymond Scheffer.

Vuurwerk met staartje

ZÜRICH – De Europese voetbalunie heeft Ajax een boete van vijftiendertigduizend gulden opgelegd. De Amsterdamse voetbalclub is bestraft wegens onregelmatigheden tijdens de ontmoeting met FC Kaiserslautern in het Uefa-cuptoernooi. Tijdens beide duels werd op de tribunes vuurwerk afgestoken.

Van Tiggelen en Verlaat spelen

ZÜRICH – Adrie van Tiggele (PSV) en Frank Verlaat (Auxerre) zullen in de eerstkomende wedstrijd tegen respectievelijk Göteborg en Ajax voor het Europees bekeervoetbal kunnen meedoen. Beiden waren wegens een rode kaart voor een duel geschorst, maar zaten die wedstrijd reeds uit. De Europese voetbalunie besloot Verlaat en Van Tiggelen geen zwaardere straf op te leggen.

Steve Bauer vrijgesproken

GENT – Het Hof van beroep in Gent heeft Steve Bauer vrijgesproken. Volgens het Hof is Bauer niet schuldig aan de val die de Belg Claude Criquelieu in 1988 in Ronse tijdens de eindspurt van het WK wielrennen voor profs de regenboogtrui kostte. Bauer, die na afloop werd uitgesloten, werd in eerste aanleg in Oudenaarde reeds vrijgesproken. Nu heeft het Hof van Gent het beroep van Criquelieu verworpen. Bovendien is hij veroordeeld tot het betalen van proceskosten, een bedrag van ruim tweentwintigduizend gulden. Criquelieu fietst niet mee. Hij is kastelein geworden.

Van der Velde uitgeschakeld

PERTH – Golfer Chris van der Velde is na twee ronden van de Heineken Classic in het Vine Resort in Perth uitgeschakeld. De enige Nederlandse deelnemer maakte scores van 75 en 76. Dat was ruim boven par, waar door hij in de onderste helft van het deelnemersveld terecht kwam. Het was voor het eerst dat Van der Velde op Australische bodem voortijdig werd uitgeschakeld. Vorig jaar was hij in alle toernooien succesvol. Orlangs eindigde hij nog als twintigste in het Australian Open.

amateurs

Redactie:
Arno Römgens

op zaterdag

John Temmink knokt voor basisplaats bij EHC

In vaders voetspoor

Van onze correspondent
HENK SPORKEN

HOENSBROEK - Het gaat hoofdklasser EHC dit seizoen niet voor de wind. Op de ranglijst vertoef de formatie van Piet Hermans in de hoek waar de klappen vallen. Legio blessuregevallen liggen hieraan ten grondslag. Jonge, onervaren knapen moesten en moesten daardoor aan de bak. Een van hen is John Temmink, de 19-jarige rechterverdediger die ook op het middenveld uit de voeten kan. De naam Temmink is zeker geen onbekende binnen de EHC-gelederen. Vader Johan speelde er immers zestien seizoenen en bracht het tot bijna 400 duels in de hoofdmacht.

Een schitterende periode waarin ik de sprong van de derde klasse naar de hoofdklasse heb meegemaakt", zegt de nu 48-jarige Temmink sr. die tot december 1991 nog actief was in het tweede elftal van Treebeek. Een knieoperatie dwong hem uiteindelijk de schoenen aan de kapstok te hangen. „Maar dat wil ik zeggen dat ik ben afgeschrikt. Ik verwacht binnenkort ergens bij de veteranen uit te komen," laat hij weten.

Uitgekeken

Terug naar zoon John. Hij begon in de jeugd van EHC, werd als C-speler gescout door Roda JC en vertrok naar Kerkrade. Na vijf seizoenen was Roda op hem uitgekeken en moest hij vertrekken. Dat besluit kreeg hij afgelopen mei te horen.

Berlijkt als hij blijkt te zijn, steekt hij niet onder stoelen of banken dat hij dat als logisch heeft ervaren. Hij: „Ik heb er verleden seizoen met de voet naar gegooit. Uitgaan was voor mij veel belangrijker dan voetballen en zeker interessanter dan trainen. Ik kunt dus stellen, dat het gebrek aan discipline me heeft opgebroken."

VKC informeerde meteen of Temmink iets voor een overgang voelde. Uiteindelijk ging hij er niet op in en koos hij voor EHC. Bij dat besluit blijkt zijn vader een belangrijke rol te hebben gespeeld.

VKC

John hierover: „Hij heeft me ervan overtuigd dat ik beter bij EHC in het tweede kon gaan spelen. Want," zo zei hij, „of jij bij VKC het eerste haalt, is ook nog lang niet zeker". Zijn advies heb ik gelukkig aangenomen." Temmink jr. kwam inderdaad in het tweede elftal terecht. Niet voor lang, want door de waslijst geblesseerden kreeg hij al snel steek in de selectie en hij startte niet nu toe zelfs zes keer in de basis. Een forse sprong voorwaarts dus.

Hoe verliep de overgang? Een vraag waarop een duidelijk antwoord volgt. „Heel erg moeilijk. Vooral het veel hogere tempo en het gebrek aan voldoende tactisch inzicht speelden me nu nog steeds parten. Maar ben ontzettend goed opgevangen door de groep. Ik mag nog steeds fouten maken. Feit is bovendien dat ik veel serieuzer ben geworden. Ik knok momenteel als nooit tevoren en dat zal ik blijven doen. Want ik wil koste wat kost een plaats in de selectiegroep blijven behouden, ook als straks iedereen fit is."

Zwoegers in Bingelrade

ONDERBANKEN - Groot feest zaterdagavond in Bingelrade. Daar werd vierdeklasser BVC'28 zijn clubgebouw. Bijna een half jaar geleden en timmerden de bestuurders en de spelers van BVC de oude kantine te herschapen in een waar pronkstuk. Rechte trots dus. Dit temeer, daar het van een ruime bestuurskamer en een moderne kantine voorzien gebouw eigen beheer en met zelf bij elkaar gebrachte financiële middelen tot stand is gekomen.

Van onze correspondent
LEO JASPERS

MECHELEN - Roem is vergankelijk. Toastte RKMVC in 1991 nog uitbundig op het bereiken van de derde klasse, anno 1993 doet men binnen de clubgelederen aan doemdenken. Het spookbeeld van een dramatische mijlpaal (twee degradaties in successie) doemt op en het spelen van afdelingsvoetbal lijkt nog een kwestie van tijd. Het schip is weliswaar nog niet helemaal vergaan, maar het water sluist aan alle kanten binnen. Als het tij niet snel keert, is redding uitgesloten.

Met nog negen competitiewedstrijden te gaan (vijf maal thuis, vier maal uit) is het pakken van punten een must en moeten de vrouwen eendrachtig omhoog. Eilfalleider Gerard Poeth en voorzitter John Pappers daar-

• EHC'ers in hart en nieren, vader Johan en zoon John Temmink.

Foto: FRANS RADE

Jos Klingen op de bres voor 'echte amateurs'

Van onze correspondent
TJEU STEMKENS

SUSTEREN - De nederlaag, afgelopen zondag, tegen het laaggeklasseerde Swift kwam voor Susteren bijzonder hard aan. Niet alleen ligt de titel weer verder weg, maar het verlies zette ook een dikke streep door de kansen op de tweede periodetitel. Een snelle terugkeer naar de tweede klasse, waar Susteren vorig jaar uit degradeerde, lijkt ver weg. De op het eind van het seizoen vertrekkende trainer Jos Klingen: „Die tweede periode had voor ons moeten zijn. Dan hadden wij kansen om weer hogerop te komen. Het kampioenschap in onze klasse wordt waarschijnlijk een prooi voor het ontzettend sterke RIOS'31."

Jos Klingen is aan zijn derde seizoen bezig in Susteren. Hij heeft er in de twee voorbije seizoenen al alles meegemaakt. Het eerste jaar werd Susteren met voorsprong kampioen in de derde klasse. Ook in de tweede klasse deed Susteren het niet slecht. Pas na een beslissingsduel moest het de stap terug maken. De degradatie bleek geen vervelende nawerking te hebben, want ook dit jaar draait de ploeg weer bovenaan mee.

„Susteren is een gezonde vereniging. Het enige probleem is dat de selectie voor het eerste team wat aan de krappe kant is. Als er blessures komen, wordt het een stuk problematischer. Dat heeft ons met name in de tweede klasse opgebroken. In de beslissende fase heeft ons dat parten gespeeld. Clubs als RKMVC en FCV hadden en hebben een grote potentieel en die kunnen tegenlagen beter opvangen."

Het is opmerkelijk dat Susteren op eigen veld de nodige problemen heeft. Van de vier nederlagen kwamen er drie thuis tot stand. Klingen: „De voornaamste reden blijft de kwetsbaarheid bij blessures. Dat kunnen we te weinig opvangen. Afgelopen zondag moest ik de derde keeper inzetten. Daar lag het niet

alleen aan natuurlijk, want ik miste de juiste bezieling bij de spelers."

Jos Klingen had nog een contract tot het seizoen 93/94. Toch is dit zijn laatste seizoen. Hij heeft ontbinding van zijn contract gevraagd en gekregen. In het nieuwe seizoen verkast hij naar Merfeldia. Hij werkte

voorheen bij Brevendia en PSV'35. Klingen: „Ik werk graag bij clubs waar amateurisme, in de zin van niet betalen, voorop staat. Dat is bij alle verenigingen waar ik werkte het geval. Het is een uitdaging om deze jongens op een niveau te brengen."

„Met PSV en Susteren heb ik promoties meegemaakt. Een tweede punt waar ik op let is, dat een club een behoorlijke achterban van spelersmateriaal bezit, dan kun je aan iets bouwen. Die laatste mogelijkheid is er bij Merfeldia. Daarom heb ik voor een overstap gevraagd. Dat wordt mijn nieuwe uitdaging. Maar nu ben ik uiteraard volledig gefixeerd op Susteren. We zullen er alles aan doen om nog een prijsje te pakken."

• Jos Klingen: „Susteren kan tegenlagen maar moeilijk opvangen."

Foto: JEROEN KUIT

RKMVC al twee seizoenen zonder thuisoverwinning

Malaise in Mechelen

over: „En aan dat laatste schort het tot nu toe. Zeker, we kunnen ook blessure- en schorsings-leed aanvoeren, maar dat kun je door het neerzetten van een collectieve knokprestatie ruimschoots compenseren. Maar die vonk wil maar niet overslaan, al zal onze trainer daartoe deze week een laatste uiterste krachtsinspanning doen."

Die trainer is niemand minder dan Frans 'Jung' Roemgans die op een flinke schat aan voetbalervaring kan bogen. Jung is met de beste intenties in Mechelen van start gegaan en heeft er on-

danks de magere prestaties al voor een jaar bijgetekend. Ziet hij dan toch nog perspectief in RKMVC? Jung Roemgans: „Laat ik voorop stellen dat ook ik teleurgesteld ben in de competitieresultaten. Na inventarisatie van het spelerspotentieel had ik gedacht hier makkelijk een goede vierdeklasser te kunnen neerzetten. Dat leek aanvankelijk ook geen probleem. We scoorden uit de eerste vijf wedstrijden zes punten."

„Daarna vielen spelers als Ron Hoebe, Jac van Wersch, Alain Wouters en de Ierse aanwinst

Mike Brady weg. En daarna zag je, dat het hele team blokkeerde."

Het team is niet meer in staat mijn aanvullend concept met drie spitsen gedisciplineerd uit te voeren. Jongens gaan plotsklaps dingen doen die ze niet aankunnen, met alle negatieve gevolgen vandien. Thans is het stadium bereikt dat we terug moeten koppelen en kiezen voor soberheid, gelijk de meeste clubs in 4B."

„De 'nul' zullen we heilig gaan verklaren en de mouwen inderdaad iets hoger gaan stropen. De

jongens moeten bovendien nu voor het voetbal maar eens alles aan de kant zetten. Dan moet klassebehoud met het voorhanden zijnde materiaal zonder meer mogelijk zijn."

Jung Roemgans weet met twee andere RKMVC-phenomenen totaal geen raad. Het is hem een compleet raadsel dat het standaardteam al ruim twee seizoenen lang thuis zonder zege zit en dat het dit seizoen al 23 keer geen incasseerde. En dat vaak vooral voor praten tegen de scheidsrechter. Jung Roemgans denkt dat zulks alleen 'tussen de oren' van de spelers zit en vindt het verdomd jammer daar niet aan te kunnen sleutelen. Reden voor hem vrouwe Fortuna te hulp te roepen. Hij: „Als we eens het geluk hebben de veelheid aan geboden kansen te benutten en een comfortabele voorsprong verwerven, behoort dat trauma tot het verleden en zul je zien dat de lucht snel opklaart."

Quick'08, club met beleid

Van onze correspondent
MAARTEN DE KEVER

GELEEN - Een beleidsplan is in het bedrijfsleven en de ambtenarij al een ingeburgerd begrip, maar op voetbalgebied zijn het meestal slechts de betaalde voetbalorganisaties (BVO's) die iets dergelijks ontwikkeld hebben. Bij de amateurs Quick'08 dat eind vorig jaar een lijvig boekwerk presenteerde met daarin de toekomstvisie van de vereniging. De man achter dat beleidsplan is Peter Hovens, 33 jaar en in het dagelijks leven, hoe kan het anders, beleidsmedewerker bij de gemeente Maastricht.

„Waarom wij een beleidsplan hebben gemaakt? We voeren eigenlijk een ad hoc beleid. Omdat we een relatief jong bestuur hebben, zijn er veel ideeën. Die werden besproken binnen het bestuur en vervolgens startten wij al dan niet met de uitvoering daarvan. Toch voelden we dat we verkeerd bezig waren en daarom hebben we besloten een toekomstvisie te maken. Geen ad hoc-besluiten meer, maar bij elk besluit kijken of het past binnen het beleidsplan", vertelt Hovens.

„Bij het opzetten van het beleidsplan hebben we eerst gekeken wat er fout was binnen de vereniging, de zogenaamde knelpuntenanalyse. Daarnaast hebben we met elf buitenstaanders, waaronder mensen van de KNVB en Sef Vergoossen, interviews gehouden en we hebben alle cijfermatige gegevens geanalyseerd, de statistische analyse. We hadden toen een berg informatie en hebben aan de hand daarvan een

actiepuntenlijst opgesteld onder het motto 'Quick'08, voetbaltotaal'. Di actiepuntenlijst omvat o.a. opstellen van een plan van aanpak met betrekking tot het ledenbestand het opstellen van een voetbalontwikkelingsplan, het verbeteren van de contacten met BVO's en het stimuleren van cursussen. Maar we gaan ook proberen dames meisjes voetbal op touw te zetten, we willen een zaalvoetbaltak krijgen en we willen recreatief voetbal voor oudere mensen ontwikkelen. We moeten een complete vereniging worden. Veel van deze zaken kosten extra vergoed, dus moet er door middel van het organiseren van evenementen een financiële ruimte ontstaan."

„Tot slot kwamen we tot de conclusie dat we met onze bureaus Kluis en COV moesten gaan praten over een mogelijke fusie. Dat is inmiddels gebeurd en de vooruitzichten zijn goed. Bij die besprekingen wordt het beleidsplan eigenlijk een beetje als uitgangspunt gebruikt", aldus de opsteller van het beleidsplan, die ook secretaris van de Geleense club is.

Quick'08 heeft ruim 350 leden waar van de helft ouder dan achttien jaar is. De reacties op het plan van de bestuur waren nogal verschillend. Hovens hierover: „In het algemeen werd het plan gematigd enthousiast ontvangen. Een aantal leden moe eerst nog de kat uit de boom kijken en natuurlijk was er ook een groep die het vergeefse moeite vond. Toch zijn er geen noemenswaardige problemen geweest bij de goedkeuring, door de algemene vergadering. We hebben namelijk allemaal hetzelfde doel: voetballen. Aan de hand van dit beleidsplan kan dit op de lang duur gewaarborgd worden."

„Te goed voor derde, te slecht voor tweede klasse”

Twijfelgeval Heksenberg

Van onze correspondent
TON REIJNAERTS

HEERLEN - Heksenberg, dat zevenien seizoenen lang in de derde klasse speelde, verraste vorig seizoen vriend en vijand door kampioen te worden in 3B. „Karl Wingefeld laat de gruze muizen brullen", kopten de kranten naar aanleiding van het verrassende succes. „Nu brullen de muizen vanzelf", vat trainer Karl Wingefeld de huidige situatie treffend samen. Met vijf punten uit dertien duels lijkt Heksenberg het moeizaam veroverde terrein, na een seizoen, alweer te moeten prijsgeven.

Toch geven trainer Wingefeld en zoon Frank, de libero van de ploeg de moed nog niet op: „Het wordt een heksentoer, maar we zullen er voor vechten tot de laatste snik. En wie weet mogelijk brengt een fusie tussen LHBMC en Lindenheuvel uitkomst", hopen ze.

De voetbalvereniging Heksenberg vertoefde tot vorig seizoen in de anonimiteit. De meeste bekendheid ontleende de vereniging de laatste jaren aan het goed presterende damsteam. Toch leeft de vereniging, want in november overschreef het ledenaantal de 300 en dat in een vergisde wijze. „Je merkt het ook aan de supportersschare", vindt Karl Wingefeld. De 150 supporters die ons vorig seizoen, toen het goed ging, vergezelden, volgen ons nu het minder gaat ook."

Over de huidige malaise is hij duidelijk: „De selectie is te klein en wordt, mede daarom, te slecht getraind. We zijn eigenlijk te goed voor de derde klasse, maar te slecht voor de tweede klasse. Ik heb maar zes spelers die het niveau van de tweede klasse aankunnen." Een van deze zes spelers is zoon Frank (15 die voor aanvang van dit seizoen, in vijftien jaar, Groene Ster verruilde voor Heksenberg. Spijt van zijn overgang heeft de mts-student, di vorig seizoen in de belangstelling stond van Roda JC en EHC, or danks de stand op de ranglijst, nu niet gehad.

„Het is hier gezellig en iedereen doet gewoon". Dat wil echter niet zeggen dat hij geen ambities heeft om hogerop te spelen. „Ik moet hier eerst presteren en dan komt de re: vanzelf wel", vindt Wingefeld jr.

amateurs op zondag

Hoofdklasse C

Longa-Meerssen
BVV Panningen
TSC Venray
Margriet-Wilhelmina'08
EHC-SVN
Vinkenslag-Chevermont
Geldrop-Halsteren

Eerste klasse F

Miranda-Limburgia
RKONS RKVCL
Blerick-Eijsden
Hapert-Lindenheuvel
Heer-Roermond
Waubach-Deurne

Tweede klasse B

Belfeldia-De Ster
EVV-Veritas
FCV-SVEB
Haslou-Sittard
RKMVC-Tighella
VVV'03-Volharding

Derde klasse A

SVME-Caesar
Berg'28-Mheerder Boys
SV Hulsberg-MKC
GSV'28-RVU
Bunde-Vilt
SC VVV'28-Scharn

Derde klasse B

Minor-Buchten
Obbicht-Vaesrade
Groene Ster-Coriovallum
Passart-Heilust
SV Heerlen-RKBSV

Derde klasse C

SVN-Susteren
Swift'36-Roosteren
EMS-Brevendia
PSV'35-DESM
Merfeldia-Rios'31
FC Oda-RKSV

Derde klasse D

MVC'19-SV Meerlo
SC Irene-Wittenhorst
Meterik-Venlosche Boys
Sparta'18-Helden
RKDEV-Baarlo
Egchel-Vitesse'08

Derde klasse E

Lemrisia-SV Slengken
Gulpen Wit Groen VC
Banholth-RKMVC
Keer-Klimmana
Vijlen-Zwart Wit'19
Simpelveld-RKVV

Vierde klasse C

SUCKR-SVK
RKSV FC Hoensbroek
KVC Oranje-Abdissenbosch
Centrum B-Waubachse B
FC Gracht-RKTSV
KEV-Weltana

Vierde klasse D

Anstenrade-NEC'92
Marinade-RKDFC
Langenberg-BVC'28
Susterse Boys-Schinveld
Klus-Helios'23
Heidebloem-Voerendaal

Vierde klasse E

Stevensweert-IVS
Hultum-Arnada
Thorn-RKSVW
Urmundia-OVCS
Sanderbout-Linne
SVH'39-RKAVC

Vierde klasse F

Victoria-SVH
Bredgen-Endse Boys
Haelen-Vesta
Crescentia-Moesel
Leveroy-KOC
Megacles-RKESV

Vierde klasse G

Venlo-Reuver
HBSV-VCH
KVC Quick Boys'31
Bevo-Koningslust
Swalmen-RKSVN
GFC'33-Boeckel

'Mijn toekomst als prof ligt in wedstrijden op de mountainbike'

Brentjens overwintert in cross

HAELLEN – Bart Brentjens uit Haelen is een van de vier Nederlandse amateurs in het wereldkampioenschap cyclocross, dat vandaag in Corva bij Venetië wordt gehouden. „Een hele eer, zo'n uitverkiezing”, aldus de neef van profrenner Frans Maassen deze week vóór de afreis. „Toch staat, hoe gek het nog moge klinken, het veldrijden bij mij niet op de eerste plaats. Ik doe het om te overwinteren. Ongeveer twintig van dergelijke ritten kunnen geen kwaad, maar mijn toekomst ligt in wedstrijden op de mountainbike.” Die staan, in tegenstelling tot crosswerk, 's zomers op het programma.

door

WIEL VERHEESEN

De enige Limburger in het WK voor veldrijders - morgen komen de junioren en beroepsrenners in actie - zou zelfs reeds dit jaar als prof op de mountainbike aan de slag hebben kunnen gaan. „Het aanbod van de firma Giant was heel aardig”, aldus Brentjens, maar ik heb het naast mij neergelegd. Eerst moet de militaire dienst er op zitten. Ook in 1993 iets ik derhalve als amateur.”

Qua leeftijd, vierentwintig, zou hij reeds geruime tijd uit dienst moeten zijn. Maar omdat hij destijds zijn vierjarige studie aan de Hogeschool van Twente in Enschede wilde afmaken alvorens het soldaatpak aan te trekken werd hij pas vorige zomer opgeroepen.

lofmeester

Ik ben momenteel als hofmeester ingezet in de Koninklijke Militaire School in Weert. Voor het beoefenen van de wielersport krijg ik alle medewerking. Je hoort mij dan ook zeker niet klagen.”

Brentjens won in het zomerseizoen 1992 diverse keren op de mountainbike, zowel in binnen- als buitenland. Hij streed tevens aan de andere kant van de Oceaan, in Canada en Amerika. Met vijf andgenoten, waaronder Marcel Gerritsen en de vroegere profwielrenner Marcel Arntz, werd hij afgevaardigd naar het WK in Bronck, een slordige tweehonderd kilometer van Montreal gelegen.

Gerritsen werd tiende, Arntz derdende, ik als derde Nederlander vierde. Op de mountainbike zie ik overigens steeds vaker wegnemers en crossers. Ik hoef slechts de namen te noemen van Thomas Frischknecht, de Amerikaan John Tomac, de Oostenrijker Zadorobek, die nog een paar jaar bij PDM heeft gereden, alsmede Mike Kluge, de Duitser die zondag in het WK zijn wereldtitel veldrijden bij de profs verdedigt.”

In Amerika en Canada zijn ze helemaal gek van wedstrijden op de mountainbike. Logisch gevolg: er gaat ook heel veel geld om in dit aan de cyclocross verwante wielernummer.

Trouwens, alleen voor het geld hoeft je niet eens naar Amerika. In Europa is de eerste prijs van een wereldbekerwedstrijd op de mountainbike ook al gauw vierduizend gulden. Nummer twee pakt drie mille, nummer drie weer iets minder, ga zo maar door.

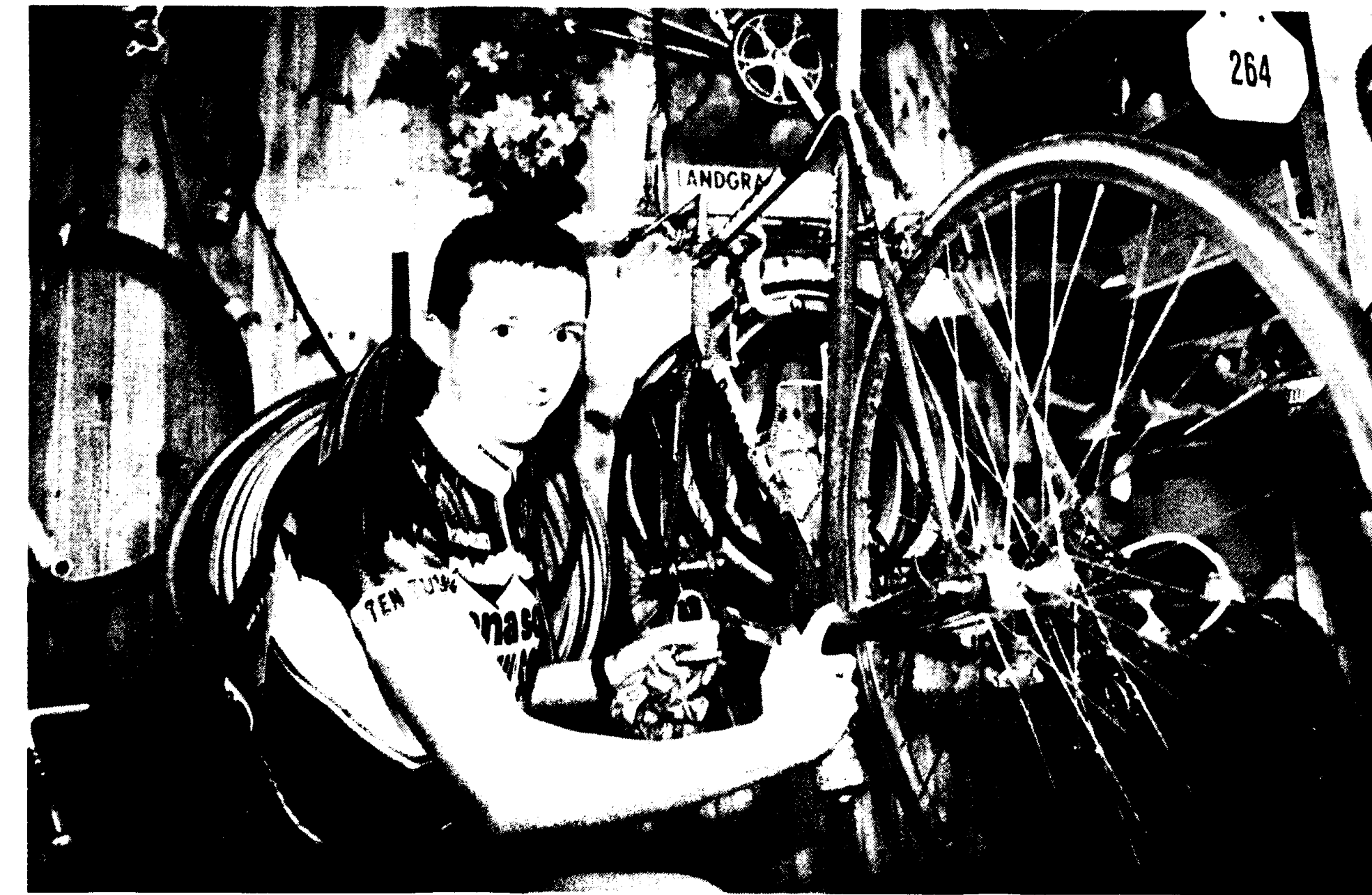
Brentjens: „Vergeet niet, dat je meestal enkele honderden deelnemers hebt, die zich via kwalificatieritten moeten plaatsen voor het hoofdnnummer. Daarin heb je dan toch nog minstens honderd tegenstanders te bekampen. Niettemin, ik geniet van de sfeer. Voeg daarbij, dat ik een echte natuurliefhebber ben en je begrijpt, dat ik het heerlijk vind om in de bossen en op de heide te kunnen koersen. Heel iets anders dan op de weg; ook heel anders dan het gepluier in sneeuw en modder waarmee wij in de cyclocross vaak geconfronteerd worden.”

Het wil geenszins zeggen, dat hij in zijn verdere loopbaan niet regelmatig als veldrijder aan de slag zal gaan. Zijn deelname aan het WK dit weekeinde is hiervan reeds een bewijs. „Op de weg zullen zij mij straks ook zien, al is het bij de profs hooguit een enkele keer in een kermiskoers of criterium. Gewoon als training, meer niet.”

Tielfstrijd

Zijn uitverkiezing voor het vandaag te houden WK cross zat er overigens aan te komen nog voordat drie weken geleden in recreatiepark De Beekse Bergen de nationale tielfstrijd werd verreden. „Ik had diverse goede uitslagen behaald. In Keulen won ik, in Londen werd ik tweede, in Trier en Luxemburg vijfde. Sterk bezet te wedstrijden. Daar telt een ereplaats dubbel.”

In het NK legde hij beslag op de vierde plaats. Naast hem en de kersverse winnaar van het rood-wit-blauw, Richard Groenendaal, kregen zowel diens achterneef

● Bart Brentjens: 'Na mijn militaire dienst word ik prof.'

Foto: JAN PAUL KUIT

Frank Groenendaal als de in derde stelling geëindigde Marcel Gerritsen het vertrouwen van bondscoach Martin van Dijk voor deelname aan het wereldkampioenschap in Corva.

Brentjens: „Het klinkt wellicht vreemd, maar zelfs toen ik hoorde, dat men mij voor het WK had geselecteerd was ik toch nog even bezig met het verwerken van een teleurstelling. Juist omdat ik mijn goede vorm had bevestigd, was het namelijk extra pijnlijk, dat ik alleen door stomme tegenslag een plaats op het podium had gemist. Begrijp me goed, je hoort mij niet beweren het Nederlands kampioenschap te hebben behaald indien ik van pech verstoken was gebleven, maar de derde plek was mogelijk geweest. Wie weet, mogelijk de tweede.”

De tegenslag vond plaats ... bij de start. Hij haakte met zijn stuur in dat van een medestrijder. Brentjens: „Zeker bij het begin van de wedstrijd is iedereen nerveus, maar omdat in een cross ook heel belangrijk is vanuit welke positie

je vertrekt, zijn de zenuwen nog eens extra gespannen.” Wanneer je dan wordt opgehouden door een voorval zoals hij meemaakte, moet je van goede huize komen om weer vooraan te kunnen plaatsnemen.

Groenendaal

Op een podiumplaats in Corva, vandaag, durf hij niet te hopen. Van de Nederlanders ziet Bart Brentjens alleen Richard Groenendaal tot iets een staat. Wat hij dan wel nastreeft. „Een eervol optreden. Dat kan een klassering bij de eerste twintig zijn, maar ook bij de eerste tien. Vooraf valt iets moeilijk te bepalen. Hoe zijn de weersomstandigheden? Wat kom je onderweg tegen? Allemaal vragen waarop zaterdag (vandaag, red.) pas het antwoord mogelijk is.”

„Weet je overigens, dat ik een extra reden heb om mijn best te doen? Voordat neef Frans Maassen naar de ploegpresentatie van WordPerfect in Parijs vertrok belde hij mij op om mij succes te

wensen in het WK. 'Als je goed voor de dag komt mag je de fiets houden', zei hij. Frans bedoelde hiermee de crossfiets, die ik een poos geleden van hem heb mogen lenen. De fiets gaat als reservekarretje mee naar Corva.”

Evenals familielid Maassen - die intussen inwoner van Ittervoort is geworden - is Brentjens zijn wielloopbaan als trimmer begonnen. Precies eerder als de beste geklasseerde Nederlandse wegrenner in het mondiale puntenklassement maakte hij vervolgens zijn wedstrijddebuut bij de NWB, de Nederlandse Wielren Bond, die in grote delen van Limburg en Brabant reeds meer dan veertig jaar naast de KNUW opereert.

„Een winnaarstype was ik in de eerste jaren zeker niet. Het veranderde nadat ik mijn draai bij de amateurs had gevonden. In minder dan een half jaar legde ik zeven keer op de eerste plaats beslag. Toen dacht ik: 'Bart, waarom zou je het niet als amateur bij de KNUW proberen?' Ik maakte de overstap, maar het was allesbehalve een succes.”

Sterker nog. Gedurende twee seizoenen veroverde Bart Brentjens, zoals dat in vakjargon heet, nauwelijks een platte prijs. „Het plezier in wielrennen werd ook minder. Eenmaal terug bij de NWB, waar ik vervolgens weer enkele eerste plaatsen behaalde, kreeg ik er opnieuw zin in. Vooral het crossen ging mij uitstekend af.”

Achtien

In de winter 1991/1992 vonden achttien veldritten onder auspiciën van de NWB plaats. Brentjens won ze alle achttien. „De negentiende cross was het wereldkampioenschap voor licentiehouders van deze en soortgelijke bonden. Uitgerekend daarin moest ik mij met de derde plaats tevreden stellen. Toch had men mij buiten deze kringen opgemerkt. 'Ga eens op de mountainbike aan de slag', werd mij gezegd.

'Je hebt er de aanleg voor'. Zo gezegd, zo gedaan. Ik hoop straks in deze tak van de wielersport een goedbelegde boterham te verdienen.”

Van der Poel: 'Ook zonder titel content'

CORVA – Na vijf zilveren medailles en een bronzen plak doet Adrie van der Poel morgen opnieuw een poging wereldkampioen veldrijden bij de profs te worden. Op het vlakke traject in het Italiaanse Corva is hij één van de belangrijkste kanshebbers. Maar mocht hij de titel toch weer mislopen, zal hij daar niet om treuren. „Ik ben content met mijn carrière.”

Van der Poel traint nog steeds hard. „Voor de Ronde van Vlaanderen van vorig jaar had ik me echt gek getraind. Dagelijks 200 kilometer. In de finale keek ik eens om me en bleek er nog een man of twintig in mijn groep te zitten. Uiteindelijk werd ik zeventiende of zoiets.”

Het overkwam hem vaker. De voorbije twee seizoenen. De sponsors stonden daardoor niet in de rij. Logisch, vindt hijzelf ook. Raas was wel geïnteresseerd, maar viel af omdat Maassen toch nog bleef. De Amerikanen van Subaru konden niet aan zijn salariswensen voldoen. Priem tenslotte bood hem een zuinig contractje. Bij de Italianen van Mercatone Uno, een warenhuisketen, moet hij financieel 'een stapje' terugdoen. „Maar dat is wat anders dan een hele sprong, he”.

Hij mag zelf zijn wedstrijden kiezen. De Ronde van Sicilië, de voorjaarsklassiekers, de Ronde van Italië plus links en rechts wat koersjes. Dan is het gedaan. Een luxe programma. „Mocht het dit jaar goed uitpakken, dan ga ik nog even door. Valt het allemaal tegen, dan stop ik. Dan ga ik me toeleggen op het crossen en de All Terrain Bike, het rijden op de mountainbike.”

En na het fietsen? Bondscoach van de veldrijders soms? „Dat lijkt me wel leuk”. Het werk van Raymond Poulidor, zijn schoorvader, vindt hij ook wel wat. Hij doet de pr voor een dagblad, France Sport. Als hij maar niet te veel van huis hoeft.

„Ik ben graag thuis. Beetje tv kijken, beetje met de kleine spelen, een ijsje halen in De Bosduif, de ijssalon bij hem om de hoek. „Nee, ik ben geen type dat een boek leest. Ik besteed mijn tijd liever anders”. Hij maakt één uitzondering. Voor Martin Gray. Van zijn boeken, waarin alles misgaat, wat maar mis kan gaan in het leven van een man, heeft Van der Poel genoten. „Vooral omdat alles waar gebeurd is.”

Nu, in de aanloop naar het WK veldrijden, is echter de aasceet in Van der Poel weer opgestaan. Hij laat niets aan het toeval over. Als het startschot klinkt, kent hij het parcours in het boerengat boven Venetië als zijn broekzak. Behalve met de fiets heeft hij het traject ook enkele keren te voet afgelegd. „Om alles in me op te nemen. Als je fietst, heb je slechts een beperkt zicht”.

kunt, moet je er het beste van maken. Als ik straks 35 ben en merk dat ik dat niet heb gedaan, zal ik zeer teleurgesteld in mijzelf zijn.”

Voorlopig geeft Edberg zich nog drie jaar aan de top. „Dertig is een magische leeftijd in het tennis en waarschijnlijk zal ik het dan rustiger aan gaan doen. Maar ik denk dat het voor mij erg moeilijk zal zijn om van een zeer druk bestaan naar niets doen over te schakelen. Ik zal zeker iets in het tennis blijven doen”.

De winnaar van de Australian Open in 1985 en 1987, toen nog op het gras van Kooyong, heeft zonder meer zijn talenten op een verstandige wijze gebruikt. Al in zijn jeugd spreide hij een onwaarschijnlijke zelfdiscipline ten toon.

Edberg: „Dat is erg belangrijk in een individuele sport als tennis. Ik train altijd in m'n eentje. Om succesvol te zijn moet je dan precies weten waarmee je bezig bent en je daaraan ook houden. Als junior heb ik er regelmatig de brui aan willen geven, maar ik kon toch altijd de discipline opbrengen om door te gaan”.

Beamen

Pickard, die sinds 1984 met Edberg samenwerkt, kan dat allegeen meer beamen. „Om reeds al die jaren met een man van een dergelijke kaliber te mogen werken, zie ik als een groot privilege”, aldus de Engelsman, die er wel aan toevoegt dat de uiterlijk zo koele Edberg ook twijfels heeft. „De Edberg zoals de buitenwereld hem ziet, is niet de Edberg zoals hij innerlijk is. Hij heeft dat bepaalde aura van de onverstoerbare. Maar als de dingen niet gaan zoals hij wil, doet hem dat pijn. Ik denk dat hij daaruit de kracht put om nog steeds hongerig te zijn”.

Tegen Courier kan Edberg zijn smaakpapillen weer wat meer prikkelen. Vorig jaar moest hij in Melbourne in vier sets (3-6, 6-4, 4-6, 2-6) buigen voor de 'hardhitter' uit Dade City. „Ditmaal ben ik echter de underdog. Jim is nu de nummer één van de wereld en verdedigt hier zijn titel. Hij heeft de afgelopen dagen laten zien in vorm te zijn, maar dat betekent niet dat hij onverslaanbaar is”.

Zweed ontmoet weer Jim Courier in finale Australian Open

Edberg blijft hongerig naar succes

DOOR ERIC DE BIE

MELBOURNE – 'Stefan Edberg, dat is aardbeien zonder slagroom', schreef een journalist eens en dat natuurlijk tijdens Wimbledon. De 27-jarige Zweed staat bekend als onderkoeld, als een tennisser waar kraak noch smaak aan zit. Buiten de baan dan wel te verstaan. Eenmaal met een racket in zijn hand presenteert hij een perfect slagenarsenaal, een bijna ongeëvenaarde acceleratie en een fantastisch doorzettingsvermogen.

Pete Sampras maakte gisteren weer eens kennis met de kwaliteiten van de huidige nummer twee van de wereld, die hem vorig jaar in de finale van de US Open versloeg. Hoewel hij enkele malen een aardige voorsprong wist te overerven, moest de 21-jarige Amerikaan na twee uur en 37 minuten zijn tegenstander in de halve finale van de open Australische kampioenschappen feliciteren met zijn overwinning. Aangemoedigd door de fanatieke Zweedse supportersschare zegevierde Edberg uiteindelijk met 7-6 (7-5), 6-3, 7-6 (7-3) en plaatste zich daarmee net als vorig jaar voor de eindstrijd op Flinders Park.

Daarin komt hij morgen een bekend gezicht tegen, dat van titelverdediger Jim Courier. De Amerikaanse wereldkampioen vocht met de Duitser Michael Stich een spannend gevecht uit. Hoewel de uitslag wellicht anders doet vermoeden: 7-6 (7-4), 6-4, 6-2.

Makkie

Sampras leek aanvankelijk een makkie te krijgen aan Edberg, die zich tijdens zijn partij tegen Amos Mansdorf in de derde ronde aan zijn rug bliesseerde. De Amerikaan veroverde in de eerste set simpel de eerste vier games, maar liet zijn opponent vervolgens langszij ko-

men. „Mijn service liep opeens niet meer. Ik raakte het ritme kwijt. Dat was frustrerend, want verder stond ik naar mijn idee goed te spelen”, vertelde Sampras, die zich in de derde set aan zijn scheenbeen liet behandelen. „Het is het oude liedje. Na een tijdje krijg ik pijnlijke beenvliezen. Maar dat is geen excuus voor mijn nederlaag. Stefan heeft terecht gewonnen. Bij de belangrijke punten is hij steeds weer in staat iets extra's te geven, terwijl ik dan ga schutten. Waarschijnlijk een gebrek aan ervaring”.

Edberg zelf zei na afloop dat de 'vreemde start' hem erg verbaasde. „Ik voel me momenteel namelijk topfit. Ik heb geen last meer van mijn rug, maar uit voorzorg draag ik nog een bandage. In die eerste games gaf Pete me echter geen kans”, aldus de Zweed, die morgen zijn elfde Grand-Slamfinale afwerkt en opgaat voor zijn zevende titel.

Het verbazingwekkende van Edberg is echter niet dat hij zo veel heeft bereikt, maar dat hij na tien jaar hard werken nog steeds succes heeft. Zijn landgenoten Björn Borg en Mats Wilander waren op hun 26-ste opgebrand en de Amerikaan John McEnroe won nadat hij zijn 25-ste verjaardag had gevierd geen Grand-Slamtoernooi

● Stefan Edberg, nog altijd bezeten van het tennisspel.

Foto: ARCHIEF LD

meer. „Ik denk dat Stefan echt van het spelletje houdt”, liet zijn vriend Anders Jarryd deze week nog weten. „Voor hem is het de normaalste zaak van de wereld dat

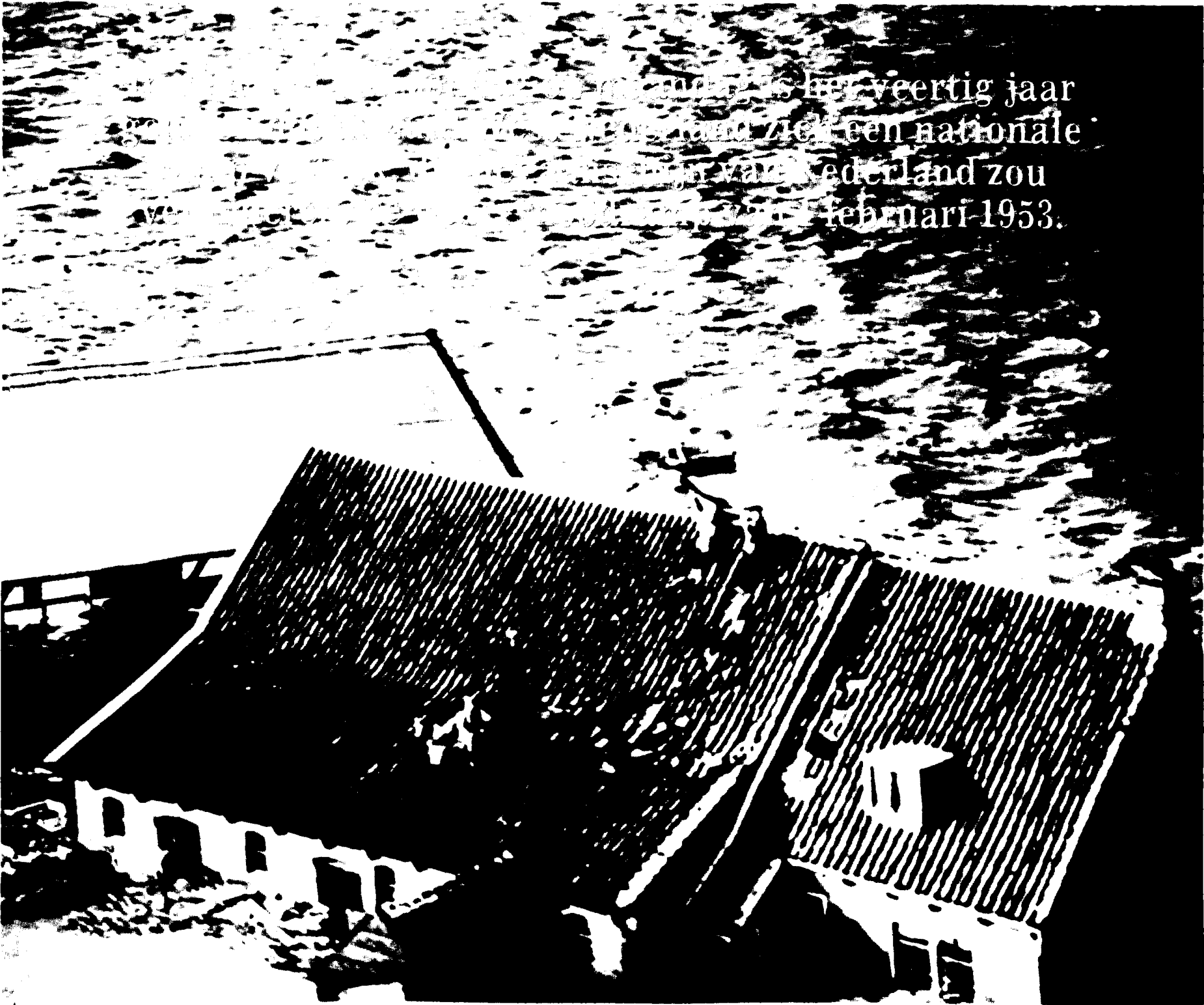
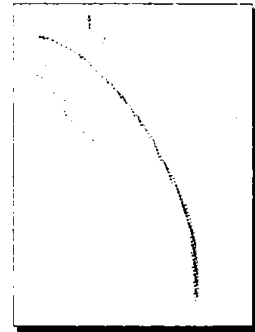
hij doorgaat”.

Edberg heeft dat na zijn zege op Sampras in de laatste US-Openfinale ook laten blijken. Hij had

nauwelijks de beker in ontvangst genomen of hij fluisterde zijn trouwe trainer Tony Pickard in het oor dat hij op jacht ging naar de volgende Grand-Slamtitel.

„Succes kweekt succes”, aldus de inwoner van Londen. „Het winnen van toernooien houdt me gaande. Ik denk dat ik het nog wel een paar jaar volhoud. Zolang je

Donderdag 13 augustus 1953 viert de weduwe H.C. Koppenol-Grijp in het gehucht Strijenham op het eiland Tholen haar honderdste verjaardag. Ze kijkt terug op een veelbewogen leven, waarin ze driemaal voor een watersnood moet vluchten. Haar leven is tekenend voor de strijd tegen het water van de inwoners in de Lage Landen. Aan overstromingen ontbreekt het in geen enkele eeuw. Het wemelt ervan in de historie van Nederland. Tussen 900 en 1953 zijn 124 stormvloedën geregistreerd. Een bijna normaal verschijnsel. Toch kwam de watersnoodramp van 1953 als een enorme verrassing. Verwaarloosde en te lage dijken, een gebrekkig waarschuwingssysteem en chaotische hulpverlening; de tol die aan de zee moest worden betaald is onvoorstelbaar hoog.

DOOR RINUS ANTONISSE

Het weer gedraagt zich eind januari 1953 volgens het boekje. Dat wil voor die tijd van het jaar zeggen: onstuimig. Het KNMI verwacht voor zaterdag 31 januari zwaarbewolkt weer met regen en krachtige, af en toe harde wind tussen zuid en zuidwest. De werkelijkheid is heel anders. De wind draait naar westnoordwest tot noordwest en neemt in kracht toe. Op zaterdag 13.00 uur woedt boven Schotland een orkaan met windsnelheden van gemiddeld 125 kilometer per uur, ruim windkracht 12. In noord-oost-Schotland wordt eenderde van de bomen geveld.

Tegen de avond bereikt de orkaan de Nederlandse kust. Tussen zaterdagavond en zondagochtend melden de lichtschepen Terschellingbank en Goeree voortdurend windkracht 11 of 12.

Zondag rond 01.00 uur is de storm voor de kust op zijn hevigst, enkele uren voor hoogwater in Zuidwest-Nederland. Het centrum van de depressie schuift door naar de Duitse Bocht. In het noordelijk deel van de Noordzee nemen de windsnelheden af. De provincie Groningen raakt zondagochtend vroeg buiten het stormveld. Zondagmiddag ligt de depressie boven Midden-Duitsland. In het zuidelijk deel nemen de windsnelheden maar langzaam af, door de grote uitgestrektheid en de trage verplaatsing van het stormveld. Pas maandagochtend 2 februari daalt de windkracht op lichtschip Goeree onder de stormgrens.

Trechterwerking

Zaterdag 31 januari duwt de storm het water langs de Engelse en Schotse kust in zuidwaartse richting. Die opstuwung breidt zich uit over de volle lengte van de Noordzee, een baan van duizend kilometer. De watermassa wordt in het zuidelijk deel extra opgestuwd door de trechtervorm van de Noordzee en omdat het Nauw van Calais te smal is om het aanstormende water snel te laten afstromen. Landinwaarts zijn de gevolgen nog groter door de trechterwerking van de zeegaten en een versterkt windeffect. Er worden record-waterstanden gemeten. Bij Breskens komt het water tot 4.80 meter boven Normaal Amsterdams Peil (hoogst bekende stand 4.15 meter in 1906); bij Vlissingen op plus 4.55 meter (3.92 meter in 1906) en bij Bath op plus 5.60 meter (4.83 in 1906).

Er zijn in het verleden in de delta hogere windsnelheden gemeten dan die in de nacht van 31 januari op 1 februari 1953. De duur van de storm – 33 uur in Vlissingen – is echter extreem. Bepalend voor de verhoging van de waterstanden is vooral de lengte van de waterbaan

waarop de wind werkt. Ook de duur van de storm en de windrichting spelen een rol. Het zit allemaal tegen. En op 1 februari is het ook nog springtij, een hogere waterstand die elke 15 dagen optreedt als gevolg van de aantrekkingskracht die zon en maan samen op de aarde uitoefenen. Maar de verhoging die de getijtabel aangeeft is bij Vlissingen NAP plus 1.95 meter, dat is geen erg hoog springtij. Het had erger gekund.

Het KNMI voorspelt voor 31 januari om 09.50 uur storm tussen west en noordwest; om 17.15 uur is de

voorspelling gewijzigd in zware storm. De stormvloedwaarschuwingdienst zendt voor de groepen Rotterdam, Willemstad, Gorinchem en Bergen op Zoom om 11.00 uur een telegram uit voor flink hoogwater en om 17.47 uur gaat er een voor gevaarlijk hoogwater overheen. Het Algemeen Nederlands Persbureau maakt hiervan in de nieuwsuitzending van 18.00 uur melding. Na het middag-hoogwater blijft het water hoog staan; de eb treedt niet in. Menigeen rekent erop dat de oude volkswijsheid 'niet ebben, niet vloeien' van toepassing zal zijn.

De lage en steile zeeeringen in de Delta kunnen het hoge water en de golfoploop niet opvangen. Het water holt op veel plaatsen de dijken aan de landzijde uit – de dijken bezwijken. De dijken die 's nachts de eerste aanval weerstaan, delven bij het volgende hoogwater, zondagmiddag, het onderspit. De bin-dendijken maken hun functie van tweede waterkering niet waar. De gevolgen zijn desastreus. In het zuidwesten overstroomt 200.000 hectare land, voor het overgrote deel cultuurgrond. De dijken langs de Hollandse IJssel houden het op het nippertje en daardoor ontsnapt

de Randstad aan de catastrofe.

Rijkswaterstaat registreert dat de dijken over een lengte van ruim 139 kilometer heft tot zwaar beschadigd zijn. Doorbraken en stroomgaten nemen een lengte van ruim 47.6 kilometer in beslag. Totaal een lengte van 187 kilometer aan beschadigingen en doorbraken aan de hoofdwaterkeringen. Het aantal stroomgaten bedraagt 89.

Slachtoffers

Het Nederlandse Rode Kruis komt op 31 december 1953 op 1795

slachtoffers: 152 vermist, 1.643 geborgen. Door de ramp zijn 92 kinderen wees en 167 halfwees geworden.

Het dodental wordt uiteindelijk vastgesteld op 1835, 40 hoger dan de opgave van het Rode Kruis. In de officiële opgave zijn meegeteld overledenen van wie later als doodsoorzaak is vastgesteld: ontberingen tengevolge van de overstroming.

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek zijn uit het rampgebied honderdduizend mensen ge-

evacueerd; 1 mei '53 zijn dat er nog 24.500 en 1 oktober 11.000.

Schade

In de overstroomde gebieden verdrinken 20.000 koeien, 12.000 varkens, 166.000 hoenders en eenden, 1.750 paarden, 2.750 schapen en geiten. Geëvacueerd worden 56.000 stuks rundvee, 5.000 paarden en 10.000 stuks varkens en schapen. Beschadigd raken 47.300 boerderijen, huizen, scholen, kerken en andere gebouwen, waarvan bijna 10.000 zeer ernstig of onherstelbaar. Van de Zeeuwse boomgaarden overstroomt een kwart.

De totale schade wordt geraamd op een miljard gulden, als volgt verdeeld: landbouw 203 miljoen; nijverheid, handel, bankwezen 115 miljoen; verkeer 29 miljoen; gebouwen 157 miljoen; huisraad, kleding 121 miljoen; dijken, wegen 270 miljoen.

In Zeeland lopen 124 polders onder. Al op 1 februari worden met een stroomgaten gedicht in Schiedlands Hoge Zeedijk (bij Nieuwerkerk aan den IJssel). De Klaas van Steelandpolder op 6 februari is de eerste polder die weer aan de invloed van eb en vloed onttrokken wordt. Twee maanden na de ramp zijn de polders van Walcheren, Zeeuwsch-Vlaanderen, Tholen, Sint-Philipsland, Noord-Beveland en de Zak van Zuid-Beveland drooggevallen.

Er liggen enkele moeilijke gaten: bij Bath (21 april dicht), Kruiningen (24 juli dicht), Schelphoek (28 augustus dicht) en bij Ouwkerk, waar na veel tegenslag 7 november met behulp van vier grote Phoenixcaissons het laatste stroomgat gesloten wordt.

Hulp

Het buitenland stuurt voor ruim 61 miljoen gulden aan hulpgoederen. Zweden (13 miljoen) en Canada (9.8 miljoen) zijn het ryaalst. Zweden geeft geld voor bouw van een ziekenhuis in Zienkeze. Het Rode Kruis stuurt 9.004 boeken en ruim 7.416 kilo tijdschriften naar het rampgebied. Uit de Scandinavische landen komen ruim vijfhonderd houten prefab-woningen. Een aantal landen zorgt voor landbouwwerktuigen, die volgens een agrarisch plan worden verdeeld (niet alleen 250 tractoren, maar ook 570 paardenroskammen). Er worden bijna dertigduizend textielpakketten uitgereikt.

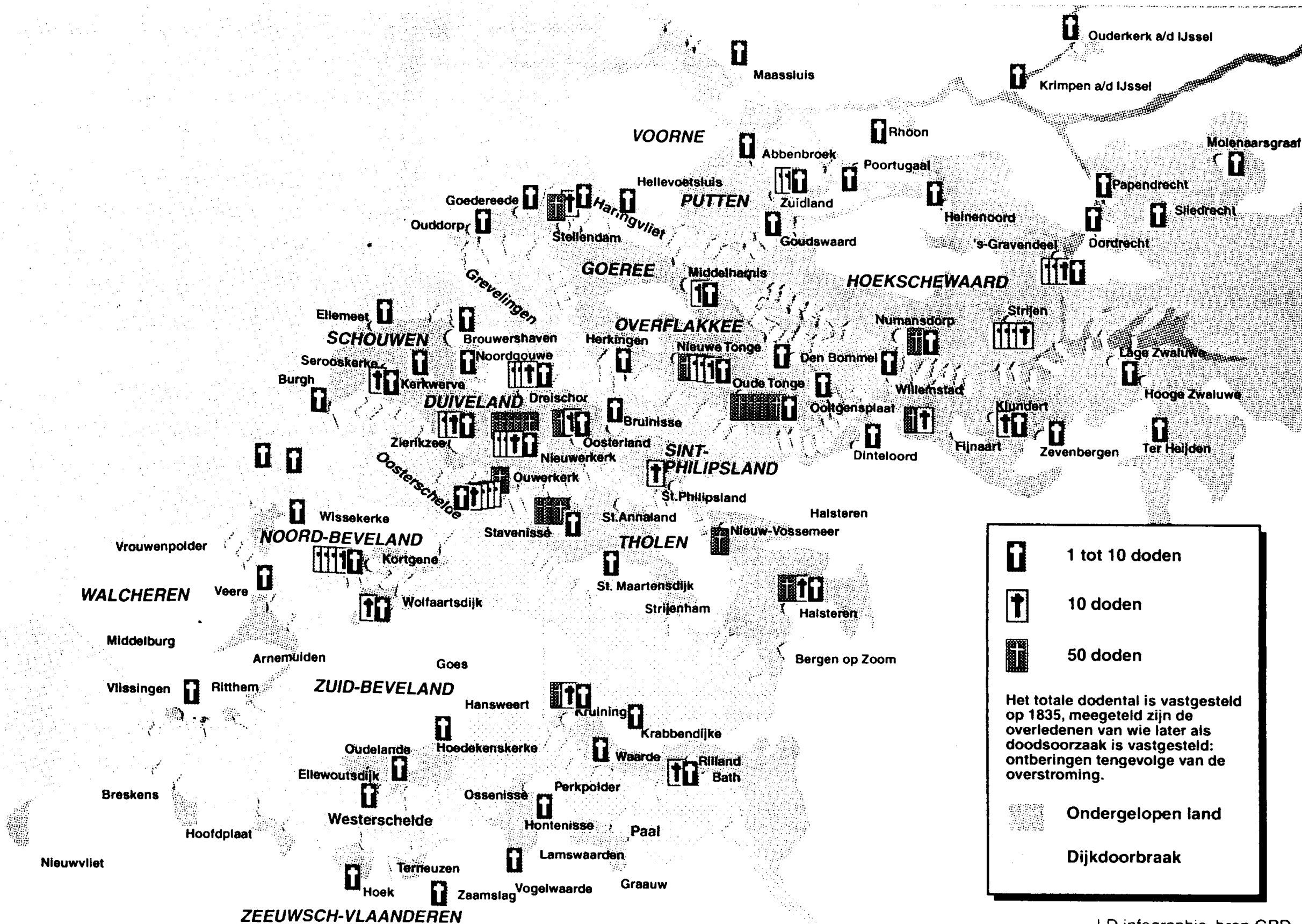
Hoewel minder omvangrijk dan in Zuidwest-Nederland, richt de februari-storm ook schade aan in andere landen. In Engeland vallen 300 slachtoffers, zijn er 30.000 daklozen, worden 24.000 huizen en 200 grotere industrieën overstroomd, raakt 40.000 hectare landbouwgebied onder water en verdrinken 47.000 dieren. In de Belgische provincie Antwerpen overstroomt ruim tienduizend hectare land en 6.157 huizen. Er zijn zes slachtoffers.

Direct na de ramp rezen vragen over het hoe en waarom. Voor een deel zal die discussie nooit afgerond zijn. Er is een aantal feiten. De stormvloed bereikte waterstanden die 50 a 70 centimeter hoger lagen dan de standen die sinds 1825 geregistreerd waren. De storm was niet uitzonderlijk zwaar. In de twintigste eeuw kwamen tot 1953 in totaal 16 stormen voor die even zwaar of zwaarder waren en – behalve in 1916 – toch geen ramp veroorzaakten. Voor het eerst sinds 1898 lag de windsnelheid gedurende lange tijd hoog (23 uur onafgebroken boven 20 meter per seconde). Het hoogtepunt van de storm kwam voor het zuidwesten enkele uren voor hoogwater; in het noorden viel het samen met laagwater en daar waren de gevolgen gering.

De dijken waren aangelegd op de hoogst bekende waterstand, vermeerderd met een hoogte voor golfoploop. De dijken aan de zuidzijde van de Zeeuwse en Zuidhollandse eilanden waren enkele decimeters lager, omdat op minder golfoploop wordt gerekend. Datzelfde gold voor dijken achterin de havens. Ze waren te laag om de stormvloed te weren. Ook bleken de kunstwerken in de dijken kwetsbaar te zijn. Dat de hoogst bekende waterstand geen veilige maatstaf is, werd al in 1939 door de instelling van de Stormvloedcommissie erkend. Oorlog en wederopbouw zetten maatregelen – dijkverhoging en kustverkorting – op een laag pitje. Het Deltaplan verscheint na de ramp.

Zie ook pagina 27

● Beelden van de watersnoodramp

DE LIMBURGSE PERSONEELSGID

Goossens Steervolle Meubelen heeft vestigingen in Arnhem, Erp, Heerlen, Nuenen en Waalwijk. Het brede assortiment bestaat uit woon-, eet- en slaapkamermeubelen. Voor onze vestiging te Heerlen zoeken wij:

RESULTAATGERICHTE FILIAALHOUDER M/V

Wij zijn op zoek naar iemand die in staat is op een enthousiaste wijze zelfstandig een filiaal te leiden waarbij omzet en resultaat voorop staan. U ziet het als een uitdaging door motivatie en enthousiasme een zodanige doelgerichte werksfeer te creëren dat alles draait om omzet.

betrouwbare en klantvriendelijke wijze die ons bedrijf eigen is. U bent een ondernemend en initiatiefrijk persoon en houdt van hard en doelgericht werken in een prima werksfeer. U zoekt voortdurend naar resultaatverhogende acties en voert deze uit. Een "9 tot 5"-mentaliteit spreekt u niet aan.

volgt nauwgezet de resultaten.

- U beschikt over een portie inventiviteit en creativiteit en u bent in staat nieuwe mogelijkheden te bedenken welke het resultaat direct of indirect kunnen verbeteren.
- U houdt ervan met klanten om te gaan en geeft door zelf actief te zijn in de verkoop het goede voorbeeld; u bent continu bezig het team actief verkoopgericht te maken.
- U bent flexibel en in staat de dagelijkse gang van zaken op een rustige wijze goed te organiseren.
- Leeftijd 28 tot 40 jaar.
- Opleiding op Havo-niveau, bij voorkeur met verkoop- en/of meubelervaring.

Wat verwachten wij van u?
- U bent uiterst commercieel van aard en benut alle mogelijkheden om de omzet te vergroten. U bent in staat deze houding ook over te dragen op het team.

De klant staat daarbij voorop. U realiseert zich dat de klant de belangrijkste rol speelt bij het bereiken van uw doel. Verkoop is dan ook de belangrijkste taak van u en uw team. U beschikt daarnaast over een groot verantwoordelijkheidsgevoel waaruit blijkt dat niets u teveel is om uw doel te bereiken. Uiteraard op de

ENTHOUSIASTE MEUBELVERKOPER M/V

Voor deze functie zoeken wij iemand met commerciële eigenschappen die er steeds op gericht is een zo hoog mogelijke omzet te halen. U bent enthousiast en ziet iedere klant als een nieuwe uitdaging; u realiseert zich dat de klant de belangrijkste rol speelt bij het bereiken van uw doel. U beschikt van nature over een groot verantwoordelijkheidsgevoel en doorzettingsvermogen en niets is u teveel om op een klantvriendelijke wijze een zo hoog mogelijk resultaat te bereiken. U houdt van hard en doelgericht te werken in een prima werksfeer.

Wat verwachten wij van u?
- U heeft een zeer commerciële instelling en bent uiterst resultaatgericht.
- De klant is koning bij Goossens; u vindt het belangrijk dat iedere klant optimale aandacht krijgt.
- Adviseren is uw sterke eigenschap en u weet daardoor de gewenste verkoopresultaten te behalen.
- U bent leergierig van aard en ziet het als een uitdaging uw product- en verkoopkennis steeds te vergroten.
- Leeftijd 28 tot 40 jaar.
- Havo/MDS-niveau, bij voorkeur met verkoop- en/of meubelervaring.

Beschikt u over de juiste mentaliteit en voert u zich aan gesproken door een van bovenstaande functies, schrijft u dan vóór 15 februari a.s. een brief met C.V. en een recente pasfoto naar:

GOOSSENS
steervolle meubelen

Goossens Meubelen B.V.
Postbus 13, 5469 ZG Erp.
T.a.v. mev. L. Désar,
verkoopmanager.
Tel.: 04135-34 28

ALDI

Aldi is één van de grote supermarktketens in Nederland en bekend door een geheel eigen vorm van presentatie en sterk concurrerende prijzen voor hoogwaardige merken.

Wij zoeken voor de regio Stein, Vaals en Maastricht een

medewerker m/v

Wij bieden:

- een vaste leuke baan met afwisselende werkzaamheden, van goederen in de schappen ruimen tot kassadraaien;
- afwisselende werktijden die zoveel mogelijk aan uw wensen tegemoet komen;
- een goed salaris met daarnaast een zeer aantrekkelijke premie;
- doorgroei mogelijkheden tot vervangend filiaal leider of filiaal leidster.

Wij vragen:

- interesse in een baan in de detailhandel;
- verantwoordelijkheidsgevoel en inzet, ook als u voor langere tijd niet gewerkt hebt of geen opleiding in de detailhandel hebt genoten. Wij werken u planmatig in;
- leeftijd vanaf 18 jaar.

Heeft u interesse?

U kunt als volgt reageren:
telefonisch ma. 11m wo. van 20.00-22.00 uur
046-379534

Schriftelijk t.a.v. dhr. P.A.L. Kerkhofs.

Aldi Best B.V.,

Postbus 304, 5680 AH Best
tel. 0499-98885

Visser & Smit Hanab

Vestiging Gulikers Beek (L)

Visser & Smit Hanab Beek realiseert op het gebied van kabels & leidingen, CAI-installaties, elektro-technische buiteninstallaties, diverse projecten in het gehele land.

Op zeer korte termijn zoeken wij voor werkzaamheden in regio Zuid-Limburg:

- grondwerkers
- fitters (waterleiding)
- straatmakers

Voor genoemde vakatures geldt dat ervaren maar ook aankomende vakmensen hierop kunnen reageren.

Geïnteresseerden kunnen zowel mondeling als schriftelijk reageren.

Visser & Smit Hanab Beek bv
Postbus 112, 6190 AC Beek L.
Weth. Sangersstraat 25, Beek L.
Tel. 046-375555

Visser & Smit Hanab

Provincie Limburg

VERKEER, WATERSTAAT EN MILIEU

De afdeling Verkeer en Vervoer van de Hoofdgroep Verkeer, Waterstaat en Milieu rekent onder meer tot haar taak de zorg voor de aanleg, instandhouding en beheer van provinciale wegen en kunstwerken. Een belangrijke bijdrage hieraan wordt geleverd door het bureau Projecten dat onderdeel uitmaakt van genoemde afdeling.

Bij het bureau Projecten is de functie vacant van een

Projectingenieur Civiele Techniek v/m

Functie-inhoud: Als projectingenieur wordt u belast met de uitvoering en de coördinatie van wegenbouwwerken. Tevens bent u mede verantwoordelijk voor het opstellen van een programma van eisen ten behoeve van de planontwikkeling; voert u het noodzakelijke overleg (zowel intern als met externe instanties); stelt u het bestek samen en de kostenraming; bereidt u de aanbesteding voor en geeft u mede gestalte aan de directievoering, daarbij geassisteerd door een opzichter. Daarnaast draagt u zorg voor de financiële en administratieve afwikkeling van de werkzaamheden.

Functie-eisen: voor deze functie is een HBO-opleiding civiele techniek noodzakelijk, aangevuld met een grondige kennis van de richtlijnen en regels met betrekking tot het ontwerp en uitvoering van wegenwerken (ROMA, Standaard RAW, UAV en UAR). Voorts beschikt u over een analytisch en coördinerend vermogen en hebt u ervaring opgedaan met bovengenoemde werkzaamheden.

V03/03-93

noemde werkzaamheden. Uw mondelinge en schriftelijke uitdrukingsvaardigheid is zonder meer goed; verder bent u vertrouwd met PC-gebruik. Van u wordt een flexibele instelling verwacht en enig inzicht in de projectvoorbereiding gekoppelde procedures en wetgeving. Naast bekendheid met de wegenbouw streekt kennis van betonconstructies tot aanbeveling.

Salaries: afhankelijk van leeftijd, opleiding en ervaring bedraagt het salaris maximaal f. 6.856,- per maand.

Sollicitaties en inlichtingen: indien u geïnteresseerd bent in deze functie zien wij uw schriftelijke sollicitatie graag binnen 14 dagen tegemoet. Kunt deze richten aan het College van Gedeputeerde Staten, t.a.v. de Directeur van de Stafgroep Personeel en Organisatie, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht onder vermelding van het vacaturenummer V93.00 op brief en envelop. Voor informatie over deze functie kunt u zich wenden tot dhr. Ir. J.C.G. Bongaerts, hoofd van het bureau Projecten, tel. 043-897582.

Vrouwen, die aan de functie-eisen voldoen, worden nadrukkelijk uitgenodigd te solliciteren. De functie kan ook in deeltijd worden vervuld. De mogelijkheid tot kinderopvang is aanwezig. In de laatste fase van de selectieprocedure zal een delegatie van de afdeling c.q. het bureau worden ingeschakeld, terwijl een psychologisch onderzoek de procedure kan behoren.

DE PROVINCIE MAAKT WENEN VAN LIMBURG

stichting welzijnszorg

dienstenverlening ten behoeve van mensen met een verstandelijke handicap in Oostelijk Zuid-Limburg

De stichting verzorgt de semi- en extramurale zorg voor verstandelijk gehandicapten in de regio Zuid Oost Limburg. Onder de stichting ressorteren o.a. 9 gezinsvangende tehuizen voor verstandelijk gehandicapte volwassenen, 5 dagverblijven en de Sociaal Pedagogische Dienst.

Voor de periode van 1 april 1993 tot en met ± 1 augustus 1993 zoekt de stichting een

psycholoog of orthopedagoog m/v

voor 42% ter vervanging wegens zwangerschap

Betrokken functionarissen zal lid zijn van het selectie- en begeleidingsteam van 2 gezinsvangende tehuizen, en aldus een bijdrage leveren aan:
- de selectie, opname en het ontslag van bewoners;
- het opstellen van begeleidingsplannen voor bewoners;
- het ondersteunen van de medewerkers in hun functie.
In specifieke situaties verzorgt de gedragsdeskundige de individuele begeleiding van opgenomen bewoners.
De werkdagen zijn dinsdag en woensdag.

Voor deze functie is een voltijdopleiding in de klinische- of ontwikkelingspsychologie vereist, danwel een universitaire opleiding orthopedagogiek, de opleiding MO-Pedagogiek met orthopedagogiek als hoofdvak.
Ervaring met verstandelijk gehandicapten strakt nadrukkelijk tot aanbeveling.

Het aan de functie verbonden salaris bedraagt, afhankelijk van de ervaring, min. 5.305,76 en max. 6.801,79 per maand, uitgaande van een volledige arbeidstelling. De CAO Dagverblijven en Tehuizen voor Gehandicapten is van toepassing.

Meer informatie over deze functie kan worden ingewonnen bij de heer Uiterlinden, tel. 045-714944.

Schriftelijke sollicitaties dienen uiterlijk 10 februari in bezit te zijn van de selectiecommissie, p/a Ruys de Beerenbroucklaan 9, 6417 CC Heerlen. De eerste gesprekken zijn gepland voor maandagochtend 15 februari.

GEER. BENEDIK ABATTOIR C.V., LANDGRAAF

vraagt voor speedige indiensttreding een

MEDWERKER TECHNISCHE DIENST

- MTS-niveau (elektro en kennis van WTB);
- bij voorkeur ervaring in een slachterij;
- leeftijd minimaal 25 jaar;
- goede beloning.

Telefonische inlichtingen bij Ir. J. v.d. Ven of de hr. A. Penders, tel. 045-325000.

GEER. BENEDIK ABATTOIR C.V.,
Vogelzangkweg 245,
6374 AC Landgraaf.

Houd je van onderzoeken?

Voor een bedrijf in de frisdrankenindustrie zijn wij op zoek naar een laborant. U bent gediplomeerd MLO'er en heeft ervaring met micro-biologische onderzoeken. Het werk is in dagdienst en voor lange tijd.

Informatie bij Ellis Tonglet, tel. 045-71 85 15, Heerlen, Akerstraat 26.

randstad uitzendbureau

B.V. AANNEMINGSMAATSCHAPPIJ JANSSEN & DE JONG

WEGENBOUW

HORST/LANDGRAAF

Ter versterking van ons uitvoeringsteam in Landgraaf zijn wij op zoek naar een

Ervaren uitvoerder GWW m/v

De functie:

De uitvoerder zal in hoofdzaak belast worden met de uitvoering van onze werken in Midden- en Zuid-Limburg.

De functie-eisen:

Gedacht wordt aan iemand met een opleiding op MTS-nivo die beschikt over een ruime ervaring, organisatietalent en inventiviteit.

Wij bieden:

Ons bedrijf heeft uitstekende primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden alsmede een goede werksfeer.

Voor informatie:

Voor informatie over deze functie kunt u contact opnemen met dhr. H.A.M. Cuppen, directeur, telefoon 04709-86363 kantoor en 04709-83607 privé.

Uw sollicitatie:

Uw schriftelijke sollicitatie, met vermelding van relevante werkervaring, kunt u binnen 14 dagen na verschijning van dit blad richten aan:

B.V. Aannemingsmaatschappij Janssen & De Jong,
Postbus 6014, 5960 AA Horst.

TECHNISCH College HEERLEN

Het T.C.H. is een instituut voor middelbaar technisch en cursorsch beroepsopleiding met 220 personeelsleden. Aan dit instituut volgen 1300 leerlingen volledig dagonderwijs en 2000 cursisten een opleiding via het leerlingwezen. Op het gebied van contractonderwijs worden zowel post-M.B.O.-cursussen als opleidingen "op maat" voor bedrijven en installaties verzorgd. Het T.C.H. vraagt per 1 februari, ter vervanging wegens ziekte, een

Locatie Directeur m/v

FUNCTIE-INHOUD
- Het geven van leiding aan de onder hem/haar ressorterende facilitaire diensten.
- Het zorg dragen voor het gebouw en de technische inrichting.
- Het adviseren van de Centrale Directie met betrekking tot het gebouw en de daarbij behorende algemene inventaris.

FUNCTIE-EISEN
- H.B.O.-opleiding.
- Beschikken over goede contactuele, redactionele en leidinggevende vaardigheden.

FUNCTIE-OMVANG
- 38 klokuren per week.

SALARISERING
- Volgens rijksregeling met een maximum van schaal 11.

INLICHTINGEN

Bij de heer A.J. Creusen, voorzitter Centrale Directie, telefoon: 045-720440 (kantoor) of 045-455739 (privé).

Schriftelijke sollicitaties binnen 10 dagen te richten aan het Bestuur van het T.C.H., Postbus 124, 6400 AC Heerlen.

INSTITUUT VOOR MIDDELBAR TECHNISCHE EN CURSORSCH BEROEPSOPLEIDING IN ZUID-LIMBURG

ENTHOUSIASTE VERTEGENWOORDIGER M/V

Rank Xerox kantoorcentrum Limburg opereert als exclusief dealer van Rank Xerox (Nederland) B.V. in Zuid- en Midden-Limburg. Wij zoeken op korte termijn een adviseur m/v om ons team van enthousiaste vertegenwoordigers te versterken.

WERKFUNCTIE: Het Rank Xerox kantoorcentrum Limburg heeft een zeer goede kennis van de Rank Xerox producten en diensten. Het is een uitstekende plek om uw kennis van de Rank Xerox producten en diensten te vergroten en te onderhouden. Het is een uitstekende plek om uw kennis van de Rank Xerox producten en diensten te vergroten en te onderhouden.

WERKFUNCTIE: Het Rank Xerox kantoorcentrum Limburg heeft een zeer goede kennis van de Rank Xerox producten en diensten. Het is een uitstekende plek om uw kennis van de Rank Xerox producten en diensten te vergroten en te onderhouden. Het is een uitstekende plek om uw kennis van de Rank Xerox producten en diensten te vergroten en te onderhouden.

RANK XEROX

Kantoorcentrum Limburg

Beelden van de watersnoodramp

Boerderijen temidden van drijvende balen hooi en stro, de verwoeste straten van Zierikzee, schoonmaken in Rilland-Bath, koningin Juliana met lieslaarzen aan: beelden die Nederland weliswaar niet op de tv zag, en ook

uitsluitend in zwart/wit in de krant, in Panorama en de Katholieke Illustratie, maar die niettemin menigen voor altijd in het netvlies gebrand zullen blijven: een heuse ramp in Nederland...

Foto: ANP, GPD

Bèr Bertrand hielp opruimen in Rilland-Bath

De katholieke kerk moest het eerst schoon

DOOR JAN DIEDEREN

Limburg zat op die zondagmorgen 1 februari 1953 zelf dik in de problemen. Een ongewone sneeuwstorm had in de nacht voor een dik pak sneeuw gezorgd. Gehuchten en dorpen waren van de buitenwereld afgesloten omdat de holle verbindingswegen waren dichtgesneeuwd. Aan de andere kant waren er straten schoongebleden door de orkaan, maar lag de sneeuw soms anderhalve meter dik tegen gevels en deuren. „We moesten ons eerst een weg naar buiten graven, voordat we naar de kerk konden,” zegt de toen 25-jarige Bèr (van Bernard) Bertrand. Nog maar net getrouwd woonde hij toen met zijn vrouw Annie in het smalle Molenstraatje in Valkenburg. De sneeuw

lag er een halve meter hoog, van overal bijeengeblazen in de west-oost lopende steeg.

De Limburgers beseften aanvankelijk niet wat er in Zeeland aan de hand was. Een dijkje doorgebroken? Pas in de loop van de dag drong het door wat voor ramp zich ten gevolge van diezelfde storm aan de andere kant van het land had afgespeeld. De eigen overlast van de sneeuw was men toen al lang te boven.

Bèr Bertrand herinnert zich dat al snel allerlei hulpacties op gang kwamen. Overal werden voedselpakketten, dekens, kleding en andere goederen ingezameld. Net als veel andere gemeenten in het land besloot Valkenburg een van de getroffen dorpen in Zeeland te adopteren.

De keuze van Valkenburg viel op Rilland-Bath, een dorp gelegen op de verbinding tussen Zuid-Beveland en Noord-Brabant. Een toevallige keuze? Een paar jaar eerder had Val-

kenburg Adrie Havermans aangetrokken als directeur gemeentewerken. Om mee te helpen aan de heropbouw van Valkenburg na de desastreuze verwoestingen in de bevrijdingstijd. En Havermans was afkomstig van Bergen op Zoom, gelegen op een steenworp afstand van Rilland-Bath.

Hij stelde persoonlijk een ploeg samen om in Rilland-Bath te gaan werken: Funs Palmén, Gauske Heynen, Albèr Frints, Nico Lechanteur, Bèr Grispen en, jawel, ook Bèr Bertrand. „Op een maandagmorgen moesten wij ons melden bij een winkel waar laarzen werden verkocht. Wij kregen nog allemaal eenzelfde alpinopet en daarna vertrokken we in de eigen vrachtwagen van de gemeente. Met vier man achterin onder een provisorische overkapping,” vertelt Bertrand, de jongste van het zestien en de enige die nog leeft.

Wat hij en zijn kameraden in Rilland-Bath aantreffen was haast met geen pen te be-

schrijven. Hoewel al enkele weken na de rampnacht stond op veel plaatsen het water nog in tuinen en op landerijen. De sloten langs de weg waren boordevol. Boerderijen en huizen waren vernield, alsof er bommen en granaten waren ingeslagen. In één straat waren de achtergevels van de huizen in elkaar gebeukt. „Losgeraakte spoorbellen van de spoorbaan waren door het woeste water tegen de muren gesmaakt.” En dan de modder. Het hele dorp lag onder een dikke brei.

Het eerste werk van de Valkenburgse ploeg die samen met collega's uit Zaandam en Aalten opereerde gold het schoonmaken van de katholieke kerk. „Dat wilde onze burgemeester Hens zo hebben,” zo vertelt Bertrand. Achteraf beschouwd een wat rare richtlijn, aangezien de kerk voorlopig toch niet gebruikt werd. De dorpelingen waren immers geëvacueerd. In de kerk waren de banken door het watergeweld op een hoop gegooid voor het hoofdaltaar.

• Bèr Bertrand, links, bezig met puin te scheppen in Rilland-Bath samen met Gauske Heynen, Albèr Frints en Bèr Grispen.

Zes weken hebben de zes Valkenburgers in Rilland-Bath gewerkt. Op maandagmorgen vertrokken zij van huis en op vrijdag om een uur keerde de vrachtwagen met huif weer terug. Door de week logeerden zij in het enige café van het dorp, op de bovenverdieping en op zolder. Het caféinterieur was volledig vernield, maar onder een oude tafel stond altijd wel een kratje bier.

Acht tot tien vrachtauto's

werden er per dag geladen met puin en na drie weken hadden ze met de collega's uit de andere gemeenten al heel veel rommel aan de kant.

„Toen mochten de inwoners terugkeren en binnen de kortste keren konden we opnieuw beginnen. „Bijna alles in huis werd op straat gegooid. Alles wat aangetast was door het zeewater,” Bertrand weet nog dat twee van zijn kameraden een prachtige oude kachel mee naar huis na-

men. Dat mocht, hadden de inwoners lachend gezegd. „Maar na een paar dagen stonden ze in Valkenburg ook bij het huisvuil. Het materiaal was helemaal aangetast. Dat wisten ze in Zeeland natuurlijk uit ervaring.”

De angst zat er al die weken nog altijd goed in. Omdat de dijken kapot waren kon Zeeland elk moment verrast worden door een nieuwe water- vloed. Uit voorzorg stond de

vrachtauto van de Valkenburgse ploeg daarom altijd met de neus in de richting van Bergen op Zoom. „Om meteen weg te kunnen rijden.” Maar bij alle ellende en angst werd er ook veel plezier gemaakt. „Met Funs Palmén hebben we wat gelachen. Hij was de zoon van een kapper en voor een gulden knipte hij ons allemaal de haren, ook bij die van de andere gemeenten. De enige die eraan verdiend heeft was onze gastvrouw in het café.”

DE LIMBURGSE PERSENEELSGIDS

B.V. AANNEEMINGSMAATSCHAPPIJ JANSSEN & DE JONG

WEGENBOUW

HORST/LANDGRAAF

Voor wegenbouwwerken in Midden en Zuid-Limburg zijn wij op zoek naar de volgende vakmensen:

Stratemakers Opperlieden Vaklieden Wegenbouw

Indien u geïnteresseerd bent, dan zien wij uw reactie met belangstelling tegemoet op het adres:
Postbus 8014, 5960 AA Horst
of telefonisch:
dhr. F. Philips 04709-86363 kantoor of 04765-2759 privé.

Managing Director

Caddock Electronics Europe B.V.
The Netherlands

Caddock Electronics, Inc. is known world-wide as a component manufacturer that is on the leading edge of resistor technology. We have sold high performance resistor products in Europe for 25 years, and have had a distribution presence as Caddock Electronics Europe B.V. for the past 4 years. We are now actively implementing manufacturing capability at our new facility in Kerkrade, the Netherlands, with the assistance of our U.S. management. Concurrently, we want to phase in European management.

We are now searching for the person to be Managing Director of this operation. This person will have responsibility for European sales, marketing, manufacturing and administrative functions, and ISO 9000 quality systems. Ability to handle regulatory compliance issues is required. Must participate in a consensus management style in teamwork with U.S. management.

We are looking for a person with an energetic and professional management style to lead and motivate by example. The successful candidate should have a 4 year technical degree and a minimum of 5 years hands-on managerial experience. Experience in both Dutch and U.S. business environments is desirable. Language skills must include both Dutch and English. We offer a competitive salary and benefit package. Send resume and complete salary history to:

CADDOCK
ELECTRONICS EUROPE B.V.
Jupiterstraat 2, Postbus 3018,
6460 HA Kerkrade, The Netherlands,
Phone: 045-463650

INPARK B.V.
is een Ingenieurs- en Adviesbureau met
vestigingen in Amsterdam, Breda, Leeuwarden,
Heerlen en Leidschendam.

Het bedrijf telt circa 375 medewerkers en is
gespecialiseerd in:
- Landmeten en Kartografie
- Leiding- en Kabelregistratie
- Software en Consulting
- Fotogrammetrie
- Vastgoedinformatie
- Civiele techniek

In verband met uitbreiding van onze activiteiten
in Limburg, zoeken wij voor onze vestiging in
Heerlen op korte termijn een:

LANDMETER m/v

voor diverse landmeetkundige projecten in de
regio Limburg.

Dit zijn onze functie-eisen:

- leeftijd 20-30 jaar
- MBO-opleiding Landmeten, Weg- en Waterbouw of vergelijkbaar
- ervaring op het gebied van zelfstandig landmeten strekt tot aanbeveling
- rijbewijs B

Kandidaten dienen woonachtig te zijn in
Limburg.

Inpark biedt een interessante werking en
goede honorering, opleidingsmogelijkheden en
goede secundaire arbeidsvoorwaarden.

Voor nadere informatie over deze functie kunt
u zich wenden tot de heer ing. J. Janssen,
telefoon 045 - 741444.

Schriftelijke sollicitaties kunt u richten aan:

INPARK B.V.
T.a.v. de heer ing. E.E.P. Debie
Kruisstraat 90 - Postbus 616
6400 AP Heerlen

Inpark

Werk!

Schoonmakers m/v

Wij verwachten op korte termijn
verschillende vacatures op het gebied van
schoonmaak en zijn uiterst flexibel op het gebied
om 's morgens of 's avonds te werken.

Heeft u interesse om een aantal uren per dag
part-time aan de slag te zijn, informeer dan
snel bij Esther Grinbergen. Zij vertelt u er
graag meer over.

Productiemedewerkers m/v

Voor een bedrijf dat schoonmaak- en
verzorgingsproducten maakt, zoeken wij
mensen die van inpakken weten. Je werkt in
dag- of avonddienst bij de afvoer in
uitstekend. Vrijwel dagelijks beginnen er
mensen om een enthousiaste werking te
versterken. Nieuwsgierig geworden? Roger
Geurden helpt je graag verder.

Tence!

uitzendbureau

Randshuisplein 8, 6411 HK Heerlen
telefoon 045-712121

Voerendaal heeft ruim 13.000 inwoners. Het is een aantrekkelijke
woongemeente met uitstekende verbindingen, een goed voorzieningen-
ruime recreatiemogelijkheden en mooie natuurgebieden. De ambtelijke
organisatie bestaat uit de sectoren middelen, burgerzaken,
grondgebiedszaken en 2 stafbureaus. De sector burgerzaken bestaat uit de
afdelingen welzijn, onderwijs, sociale zaken en bevestigingszaken.

Bij de afdeling burgerzaken zijn de volgende functies beschikbaar:

Algemeen ambtelijk medewerker m/v

Tot de werkzaamheden behoren onder meer:

- het voeren van intake-gesprekken, onderzoek en advisering;
- het stimuleren van ideeën en zo nodig doorverwijzen van cliënten in het kader van de uitvoerbemiddeling;
- het uitvoeren van hercontroles;
- het voordragen tot plaatsing in het kader van de W.S.W., de J.W.G. en de banenpool.

Functie-eisen:

- opleiding HBO-MW en ervaring op genoemd werkterrein;
- goede mondelinge en schriftelijke uitdrukingsvaardigheid.

B. juridisch-administratief medewerker m/v

Tot de werkzaamheden behoren onder meer:

- het voeren van intake-gesprekken, onderzoek en advisering;
- het uitvoeren van hercontroles;
- het behandelen van verzoeken- en beroepszaken;
- toezicht houden op de werkzaamheden van de administratief medewerker;
- applicatiebeheer;
- het maken van de kwartaaldeclaraties en de jaargave voor het ministerie.

Functie-eisen:

- een passende beroepsopleiding, bij voorkeur op HBO-niveau, met een juridisch-administratief accent en ervaring op genoemd werkterrein.

Voor beide functies geldt dat van de kandidaat een zakelijke, cliëntgericht instelling, goede contactuele eigenschappen alsmede ervaring en affiniteit geautomatiseerde systemen wordt verwacht. Voorts heeft de kandidaat het vermogen om ook onder druk behoudelijk werktempo vast te houden.

Salaris en rechtspositie:
afhankelijk van opleiding en ervaring.
- functie A schaal 8, max. f 4.580,-;
- functie B schaal 7, max. f 4.010,-.

Overige informatie:

Nadere inlichtingen kunt u verkrijgen bij het hoofd sector
burgerzaken, de heer J. Janssen, tel. 045-753399.

Sollicitaties te richten aan de heer Janssen en medewerkers van Voerendaal,
postbus 23000, 6300 CB Venlo, tel. 045-753399, binnen 10 dagen na het verschijnen
dit blad.

MERIC FASHION EUROPE B.V.

Meric Fashion Europe B.V., met vestigingen in Rotterdam en Heerlen, is marktleider
in Europa op het gebied van pruiken, haarmode-accessoires en leermiddelen voor
kappersopleidingen.

Wij zoeken op korte termijn gegadigden voor de functie van:

ASSISTENT-INKOPER m/v

Standplaats: Heerlen.

Takenpakket: voornamelijk taken:

- uitvoeren van inkoopbestellingen;
- voorraadbeheer;
- contact met leveranciers in binnen- en buitenland;
- verwerking van inkoopadministratie;
- contact expediteurs;
- controle goederen/ontvangsten;
- afstemming met de verkoopafdeling.

Wij zoeken iemand met:

- vooropleiding HEAO CE;
- ervaring in soortgelijke functie;
- goede contactuele eigenschappen;
- eigen initiatief en organisatorische kwaliteiten;
- computerervaring bij voorkeur Exact;
- vloeiende beheersing van de Engelse taal;
- leeftijd tussen 25 en 40 jaar.

Wij bieden:

- een afwisselende werkdag in een jong team;
- een goede honorering, met bij geboden geschikte doorlooptijdsmogelijkheden in de organisatie.

Schriftelijke sollicitaties:

Meric Fashion Europe B.V., postbus 2211, 3800 CS Nieuwegein.

flo-pak

Flo-Pak produceert
verpakkingsmaterialen op basis
van gerecycleerd polystyreen en
zetmeel. Voor de verwerking
wordt gebruik gemaakt van
extrusie-technologie.

Wij zoeken een:

allround onderhoudsmonteur m/v

De taken van hem/haar zijn:

- uitvoeren van preventief onderhoudsprogramma;
- onderhoud machinepark;
- deelneming in project-teams;
- toepassen van de veiligheidsvoorschriften.

De functionaris rapporteert aan de bedrijfsleiding.
De werkzaamheden worden uitgevoerd in
dagdienst.

Voor deze functie vragen wij:

- MTS- of werktuigbouwkunde of gelijkwaardig.
Ervaring in de procesindustrie is vereist.

Wij bieden:

- een motiverend arbeidsklimaat;
- goede salariering.

Uw reactie met levensbeschrijving dient u te richten
aan: Flo-Pak B.V.

T.a.v. de directie
Nijverheidsweg 4, 6422 PD Heerlen

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de
heer J. Wante onder nr. 045-420441.

PROJECTBEGELEIDER (M/V) ACQUISITIE

De gemeente Venlo voert een actief economisch-wervingsbeleid ter verdere versterking van haar
economische mogelijkheden.
Mede geleid op de uitstekende geografische ligging van Venlo, tussen de Randstad Holland en andere
Europese economische centra, op een van de belangrijkste hoofdtransport-assen van de continentale
goederenstroom heeft de gemeente zich ontwikkeld als logistiek centrum van internationale allure.
Deze functie wordt door de nationale overheid van harte erkend en ondersteund. Getuige de vestiging van
veel internationale opziende ondernemingen wordt deze positie ook door de markt onderkend.

Ter uitvoering en ondersteuning van dit beleid
zocht LIOF een dynamische en leersamenhangende
medewerker met goede commerciële
eigenschappen. Daarnaast zal een belangrijke rol
vervuld in behoeve van het wettelijk kader van de
van het te voeren economisch beleid van de
Gemeente.

In eerste instantie zal bij geboden geschiktheid
een arbeidscontract kunnen worden aangeboden
van ca. 1 jaar.

Functie-eisen:

- academisch of gelijkwaardig niveau
- voldoende vak kennis op commercieel-technisch en/of bedrijfskundig gebied in het bedrijfsleven
- goede kennis van de engelse, duitse en zo mogelijk franse taal
- sterke, extravert geachte persoonlijkheid
- goede contactuele eigenschappen
- leeftijd ca. 30 jaar
- woonachtig in Limburg of bereid zich in Limburg te vestigen.

Arbeidsvoorwaarden

Beoordeling en verdere arbeidsvoorwaarden zijn in
overeenstemming met de wettelijke bepalingen die van deze
bedrijfsfunctie voortvloeien.

Informatie en sollicitatie:

Uw sollicitatiebrief met curriculum vitae kunt u
tot 14 dagen na verschijnen van deze oproep
aan NV Industriebank LIOF Postbus 1310, 6201 BH
Maastricht, t.a.v. de A.M.H. Platen, secretaris,
onder vermelding van PAV.

Voor verdere informatie kunt u met hen contact
opnemen, telefoon 043- 280280.

INDUSTRIEBANK LIOF

Als groothandelsbedrijf leveren wij sinds
dan 100 jaar aan industrie en vakhandel.

buitendienstmedewerker

voor onze
sanitair- en verwarmingsafdeling.
met goede vak kennis.
Sollicitaties met de gebruikelijke informatie
aan:

GmbH & Co. KG,
ALBERT JANSEN-STRASSE 8,
D-5130 GELLENKIRCHEN

Groothandel voor plaatstaal, ijzerwaren, bouwmaterialen, groen-
ken, elektriciteit, verwarming, elektro- en elektro-apparatuur.

Autoliv B.V. te Landgraaf maakt deel uit van de Zweedse Electrolux Autoliv organisatie. Al meer
dan 30 jaar vervult deze organisatie een pioniersrol op het gebied van veiligheidssystemen voor auto-
passagiers, o.a. airbag, gordelspanners, airbags, kindersits, etc. Het is een organisatie van 13 product-
divisies wordt wereldwijd in nauwe samenwerking met de afnemers wereldwijd gevestigd aan 1000 vestigingen
als efficiency, betrouwbaarheid en kwaliteit. Voor de versterking van het managementteam in Landgraaf
zijn wij voor een opdrachtgever op zoek naar een:

Productiemanager

een motiverende organisator die werkt in mogelijkheden

De functie:
U bent verantwoordelijk voor de
dagelijkse gang van zaken in de
productie.
In samenwerking met uw collega's
van inkoop en kwaliteits-
zorg zorgt u voor een efficiënte
goederenstroom en de productie
o.p.v. zero defect strategie.
U realiseert een flexibele pro-
ductieorganisatie die op relatief
korte termijn kan inspelen op
productieveranderingen en nieuwe
producten.
U maakt deel uit van het
managementteam en rapporteert
aan de General Manager.

Autoliv B.V. vindt:
- Een brede technische
achtergrond

op het gebied van productie,
economische management en kwaliteits-
management.
Bij een technische manager met
een achtergrond op HBO-niveau
wordt er het een aantal jaren
ervaring in de productie-industrie
wordt verwacht. Just-In-Time een
bepaalde factor is (o.v.v. de
automobil- of autoverzekering
industrie).
Een stimulerende manager van
een goede beheersing van de
Engelse taal.

Autoliv B.V. biedt:
- De mogelijkheid om mee te
werken aan de ontwikkeling van
een groot bedrijf.
- De mogelijkheid om aan uw
loopbaan samen te werken met
een van de meest innovatieve
aankomende in de automobiel-
industrie.
- Een arbeidsvoorwaardenpakket
overeenkomstig met de waarde
van de functie.
Bent u deze vacature op pro-
ductiemanager, schrijft dan een korte
brief met o.v. (in de Engelse taal)
aan:
Mercuri Urval B.V.
Gedrukt Martinuslaan 35,
6222 GS Maastricht onder
vermelding van vacature
nummer 41.7815.

Bureau 'tracing' van Rode Kruis klaart dankbare klussen

Het Nederlandse Rode Kruis heeft zijn bemoeienis met de opvang van ontheemde ex-Joegoslaven in Roermond officieel afgesloten. Op één afdeling na: het bureau 'tracing'. Vrijwilligers van 'tracing' proberen vermiste familieleden, die zijn achtergebleven in het oorlogsgebied op te sporen. Soms met succes, soms tevergeefs. Het is een plekje in de Ernst Casimirkazerne, waar de meest aandoenlijke en schrijnende herinneringen aan een onbegrijpelijke oorlog aan de oppervlakte komen.

Een dikke traan biggelt over de wang van Rahmana Vilic. En dat terwijl ze vijf minuten geleden nog opgewekt tegen een hulpverlener riep: „Het gaat toch altijd goed met mij? Heb je al eens gezien dat het niet goed met me gaat?” Rahmana denkt nu aan de oorlog. En aan haar ouders, die ze op 14 april 1992 voor het laatst heeft gezien. Ze vermant zich; wrijft haar tranen weg.

„Ik weet het nog goed. We waren op bezoek geweest bij mijn ouders. De ouders van mijn man waren er ook. Ze woonden 38 kilometer van onze stad Bosanski Novi vandaan. Toen we 's avonds naar huis reden, hadden de Serviërs de straat gebarricadeerd. Ze zeiden dat het de laatste keer was dat we daar waren geweest.”

Rahmana Vilic en haar man Zlatko hadden dat toen nog niet willen geloven. Hun leven lang waren ze immers bevriend geweest met Serviërs. Ze hadden samen gegeten en gedronken en ze hadden toch ook samen in de maïsvelden gewerkt. Ja, ze hadden toen natuurlijk al wel gehoord van de oorlog in Kroatië. Ze hadden soms zelfs ook de bombardementen aan de overkant van het meer kunnen horen. En ze hadden de verbrande huizen zien staan. Maar ze waren er van overtuigd geweest dat die rare oorlog hen nooit zou bereiken. Zij, Rahmana (41) en Zlatko (39), konden immers ook niet zomaar ineens hun beste buurman om zeep helpen. Dus waarom zouden hun beste vrienden dat dan wel kunnen? „Ik heb trouwens nooit geweten dat ik een Bosnische ben. Nou ja, ik wist het natuurlijk wel. Maar het is nooit belangrijk geweest.” Rahmana haalt een verfrommeld Bosnisch krantje te voorschijn, het enige dat ze uit Bosnië heeft meegesmokkeld. Op de voorkant staan foto's van oorlogsslachtoffers. Lijken, die gewoon op straat liggen. Een hele pagina is gereserveerd voor overlijdensberichten. Ze wijst twee keer de naam Vilic aan.

Dood

„Dat zijn de ouders van mijn man. Ze waren 81 en 75 jaar.” De ogen van Rahmana Vilic zijn nu weer met tranen gevuld.

„Waarom moesten die mensen dood? Wat hadden ze gedaan? Moet je nagaan, 81 en 75 jaar! Vrouwen met kinderen en bejaarden, die niet snel genoeg konden rennen, moesten sterven. Waarom? Ik begrijp het gewoon niet!”

Rahmana slaat haar handen voor haar gezicht. En Zlatko volgt haar voorbeeld. Zoon Adem (14) huilt niet, maar zwijgt. Minuten lang vullen alleen bedroefde snikken de stilte in de kamer van de familie Vilic. „Oh, praat toch niet over onze ouders. Dat is te erg.” „Mijn ouders leven nog wel, denk ik,” meent Rahmana dan. „Ik heb ze nooit meer gezien en ik heb nog niets van hen gehoord, maar ze leven denk ik nog.” Dezelfde moeder praat ze zich in als het gaat om haar zeven ooms en tantes en hun 32 kinderen en kleinkinderen. Van hen heeft ze sinds haar vlucht uit Bosnaski Novi ook geen levenstekken meer gehoord. Wel weet ze dat haar twee zusters Haar man Hasim had ze niet meer gezien. „We kregen in die trein

door

JACKY STROUCKEN

Ex-Joegoslaven hopen op levensteken familie

● Ema Mujkic had een tweede dochtertje gekregen, toen haar man Mirsan twee weken geleden arriveerde in Roermond.

Foto: JEROEN KUIT

bijna geen lucht. Iedereen huilt en was bang. Sommige Serviërs nog in leven zijn. Met 3 kinderen verblijven die momenteel in Kroatië. Met hen heeft ze laatst nog gebeld.

Afkomst

Zlatko is al 11 mei ontslagen door zijn Servische werkgever. Zijn vrachtauto, het enige vervoermiddel, werd kort daarop ingepikt.

Voor de nodige nierdialyses, drie per week, had hij geen geld meer. En trouwens, de arts in het ziekenhuis had hem schriftelijk laten weten dat hij niet langer op medische hulp hoefde te rekenen, wegens zijn Bosnische afkomst.

Op een dag, later in de maand mei, vluchtten negenduizend mensen uit Bosanski Novi naar Kroatië. Rahmana en zoon Adem misten het konvoi, omdat vader Zlatko

nog niet thuis was. „Vier Servische mannen stormden ons huis binnen en vernielden alles. De deuren, ramen, al onze bezittingen. Ze zeiden dat we moesten vertrekken en dat anders een nog veel wreder Serviër zou komen. Die kwam ook. Een man met een zwarte muts over zijn hoofd getrokken; alleen maar gaten voor de ogen. Toen zijn we weggerend. We liepen in de richting van het voetbalstadion dat als concentratiekamp was ingericht.”

Rahmana Vilic, haar zoon Adem en haar doodzieke man Zlatko arriveerden een maand later in de Kroatische stad Karlovac. En van daaruit zijn ze met bussen van het Rode Kruis naar Nederland gereisd.

„We wachten hier. Totdat de oorlog is afgelopen. We kunnen niets anders doen. Maar als de oorlog is afgelopen, dan zullen we ook weer van onze familie horen. Twee maanden geleden heb ik via het tracingbureau van het Rode Kruis nog een brief gestuurd naar het oude adres van mijn ouders. Ik heb nog geen antwoord, maar we moeten gewoon afwachten.”

Granaten

Hetzelfde tracingbureau van het Rode Kruis in Roermond heeft Hasim Trhjanin (31) en zijn vrouw Zarka op 5 december 1992 de mooiste dag van hun leven bezorgd. Hasims en Zarka's huis in de stad Kozarac werd op 24 mei 1992 gebombardeerd, net zoals alle andere huizen. Drieduizend granaten dreven duizenden inwoners van het stadje de bossen in. Vrouwen sjuwden met krijsende kinderen door het struikgewas. Hasim, Zarka en hun twee kleine zoontjes ook. Twee dagen en één nacht verbleven de vluchtelingen in de wouden zonder eten of drinken. Beschoten werden ze van alle kanten. Bejaarden en vrouwen, die niet snel genoeg konden lopen, waren ten dode opgeschreven. De Serviërs hebben de groep vluchtelingen twee dagen later, op 26 mei, bruusk uit elkaar gerukt. Dat was de dag waarop Hasim naar een concentratiekamp werd gevoerd en Zarka met haar kinderen in een andere gevangenis werd opgesloten; nog steeds zonder eten en drinken.

Zarka: „Ik weet alleen nog dat ik dagenlang op mijn kinderen heb gelegen en in een hoekje heb gezeten om hen te beschermen. Alle kinderen schreeuwden het uit van angst en honger.”

„We zaten met achthonderd mensen in één zaal. Er waren steeds bombardementen en er werd van alle kanten geschoten. Ik weet nog dat 't hard regende. Die nacht zijn drie dorpen verwoest. Een Serviër heeft toen ook nog vrouwen uit onze gevangenis weggehaald. Die zijn nooit meer teruggekomen.”

Zarka bleef nog twee weken langer

in de gevangenis en daarna werd ze in een goederentrein gestopt. liepen over de wagons, haalden mensen eruit en schoten of sloegen hen dood.”

Na een gruwelijke treinreis van vijf uur arriveerde Zarka met haar twee kinderen, haar zuster en ouders in een stadje bij de Kroatische grens. Zeventien kilometer hebben ze gelopen en daarna wisten ze onder te duiken.

„We hebben zo'n geluk gehad. Mijn kinderen zijn niet geslagen en we leven nog. Maar ik heb alles gezien. Ik heb gezien wat die Serviërs deden.”

Vanuit Kroatië vluchtte Zarka met haar kinderen naar Nederland. Op 9 september arriveerde ze in het opvangcentrum in Roermond.

„Van mijn man had ik nog steeds niets gehoord. Ik dacht alleen maar: als hij dood is, dan kunnen wij ook beter dood zijn. Ik wist niet wat ik zonder hem zou moeten beginnen.”

Beeldscherm

„De hele maand september heb ik niets gehoord en toen ineens zag ik op de televisie die gevangenis in Trnopolje. Dat concentratiekamp moest leeg, zeiden ze, en toen zag ik mijn man ineens over het beeldscherm wandelen. Die dag vergeet ik nooit. Hij leeft! We hebben allemaal gehuild.”

Hasim bleef twee maanden in de Kroatische stad Karlovac en woog negentien kilo méér toen hij uiteindelijk toestemming kreeg om naar Nederland te reizen. Het tracingbureau van het Rode Kruis had met succes om een gezinshereniging verzocht.

Hasim heeft vanachter de raampjes van het concentratiekamp maandenlang moeten aanzien hoe bejaarden werden vermoord en hoe de Serviërs vrouwen en ook kinderen van nog geen twaalf jaar oud met messen te lijf gingen.

„Veel gevangenen uit ons kamp moesten twee aan twee naar buiten lopen en daar werden ze doodgeschoten.”

„Ik weet ook nog die dag dat het regende. Toen zijn tachtig mensen tegelijk vermoord. Wij moesten alle kleren uitdoen en het Servisch volkslied zingen. We hebben toen vier uur buiten staan zingen in de regen.”

„De dag dat mijn vrouw en kinderen werden weggehaald, vergeet ik nooit. Ik wist niet waar ze heen moesten en ik wist niet of ze nog lang zouden leven. Ze hadden geen eten en ik kon hen niet helpen. Ik dacht dat ik mijn familie voorgoed kwijt zou zijn. Want, ik weet ook dat veel vrouwen eerst zijn verkracht en later doodgeschoten.”

Droomde

Drie maanden na die vreselijke dag had Hasim voor het eerst weer contact met zijn familie. En weer drie maanden later herenigde het jonge gezin zich in Zeewolde. „Dat was een geweldige dag en die vergeet ik ook nooit meer. Ik dacht dat ik droomde. Dat we samen zijn. En leven.”

Hasim Trhjanin weet nog meer van oorlogsmisdaden in Bosnië. „Maar ik durf daar niets over te zeggen, want mijn broer is daar nog, en ik ben bang dat ze hem dan dood maken.”

Mirsan Mujkic, een kerngezonde boom van een vent, leek juist nergens bang voor te zijn toen zijn dorp Doboj op 13 mei 1992 door Servische troepen werd aangevalen.

„Mitrailleurs ratelden aan één stuk door. Mijn vrouw Ema is met onze dochter Emira gevlucht naar een opvanggebied, vlakbij ons dorp.” Mirsan bleef thuis om zijn bezittingen te beschermen. „Ik ben nog een maand thuis geweest. De Serviërs hadden een uitgaansverbod ingesteld. We mochten alleen 's avonds tussen acht en elf op straat. De situatie was niet uit te houden.” Medio juni adviseerden Bosnische strijders Mirsan om zijn inmiddels zwangere vrouw Ema en dochtertje Emira (4) naar Kroatië te brengen. „We hadden deze oorlog niet verwacht. En ook geen etnische zuiveringen. Ik had best in mijn dorp willen blijven, ook onder het regime van de Serviërs. We hadden een dochtertje en we wilden gewoon graag een tweede kind.”

Verdronken

Waren zijn vrouw en kind in zekerheid. Mirsan maakt op 18 juni aan den lijve een hevige aanval van de Serviërs mee. „Van alle kanten kwamen soldaten met militair materieel en daarachter kwamen groepen soldaten voor de etnische zuiveringen. Ik ben over de rivier gezwommen naar Kroatië. Minstens twintig andere vluchtelingen zijn verdronken. Mijn vader is ook gedood in de strijd.” Eenmaal in Kroatië vond Mirsan zijn vrouw Ema en zijn dochter Emira terug. Ze verbleven in een vluchtelingenkamp. „Er zouden bussen komen van het Rode Kruis om vrouwen en kinderen naar Nederland te brengen. Ema ging mee, ik bleef achter in Kroatië.”

Mirsan en Ema slaagden erin om eens in de week te bellen. „Daar leefde ik de hele week naartoe. En als het gesprek dan was afgelopen, dan moesten we uren huilen. Vreselijk zwaar was dat. Vooral psychisch.”

„We hadden de innige wens om bij elkaar te zijn. We hadden elkaar al vier maanden niet gezien. Ik heb heel vaak geprobeerd om illegaal de grens over te komen, maar dat lukte niet.”

Ema, hoogzwanger, had zich inmiddels bij het tracingbureau van het Rode Kruis gemeld.

Mirsan: „Op een gegeven moment verscheen ik op een lijst voor gezinshereniging bij het consulaat in Zagreb. Kort daarop ben ik naar Nederland gereisd.”

Mirsan Mujkic arriveerde twee weken geleden, op vrijdag 15 januari, in het opvangcentrum in Roermond. Zijn jongste dochtertje Mirsana was toen juist vijf dagen oud. Ze is geboren in de Ernst Casimirkazerne.

Nachtmerries

Mirsan: „De liefde van ouders voor een kind is één, maar de gedachten aan de vele vermisten en overleden familieleden blijven toch door je hoofd spoken. Ik slaap steeds slechter: de nachtmerries worden erger. We hebben geen enkel contact meer met Bosnië of Kroatië, maar we zien op tv dat de situatie steeds slechter wordt. De herinneringen worden hoe langer hoe vreselijker. Goed nieuws is er niet.”

De drugsopa

„De glimlach van een kleinkind is het beste afkickmiddel ter wereld.”

Het klinkt als een reclameboodschap. Drugsopa Reggi (40) gebruikt het ook als zodanig. De Surinamer weet het na twintig jaar spuiten, snuiven, slikken heel zeker. Hij wil definitief van zijn verschrikkelijke verslaving af.

„Je moet er toch niet aan denken dat je kleinkind straks tegen haar vriendjes en vriendinnetjes moet zeggen: mijn opa is een junk,” gruwelt hij. Zijn uitspraak baart in de eerbiedwaardige Roermondse rechtszaal wel enig opzien, maar zorgt veertien dagen later bij de uitspraak toch niet voor echte sensatie.

Reggi is al zijn leven lang verslaafd. Tegenvaldend verblijf in Nederland, werkloosheid, mislukte huwelijken en relaties. Een gesloten cirkel. Reggi is nooit gewelddadig geweest. Om aan zijn steeds stijgende drugsbehoefte te voorzien, dealde hij. Verleden jaar hielp hij enkele

lotgenoten in hun drugswinkeltje in hun Venlose woning. De Duitsers zijn beste drugsklanten en stonden in de rij voor de deur of werden in het stadscentrum verwezen naar het huis. Dat viel zelfs de politie na enige tijd op en de hele pensioenpopulatie vloog de cel in. Reggi vloog mee, ondanks zijn poging zijn aandeel te bagatelliseren.

Ook al wegens zijn eerlijke gezicht kreeg hij verleden jaar van de rechtbank de gelegenheid de begrafenis van een familielid te bezoeken en mocht zonder begeleiding dus een dagje zijn cel in het Huis van Bewaring verlaten.

Reggi knoopte er maar een korte vakantie aan vast en hij keerde eerst na maanden, toch nog vrijwillig, terug. De rechtbank moest wegens 'voortvluchtigheid van de verdachte' de behandeling van de rechtszaak opzouten.

In zijn eigen optiek heeft hij de tijd 'buiten' alleszins nuttig besteed. Eerst, zo liet hij zijn rech-

ters weten, trachtte hij tevergeefs zijn tweede vrouw van de heroïne af te praten en bovendien zag hij voor het eerst het kind van een dochter uit zijn eerste huwelijk.

En toen knapte er, zoals dat zo mooi heet, iets van binnen bij Reggi.

Vertegenwoordigers van het openbaar ministerie plegen echter niet zo snel onder de indruk van de invallen van drank- en drugsverslaafden. Goede voornemens zijn er meer dan cellen in Nederland. Achttien maanden is het vaste tarief van justitie bij drugsdealertjes die voor de derde maal zijn gepakt.

Reggi toont zich geschokt over zo weinig begrip voor de gevoelens van een kersverse opa. „Was ik maar weggebleven, lijkt hij te denken.

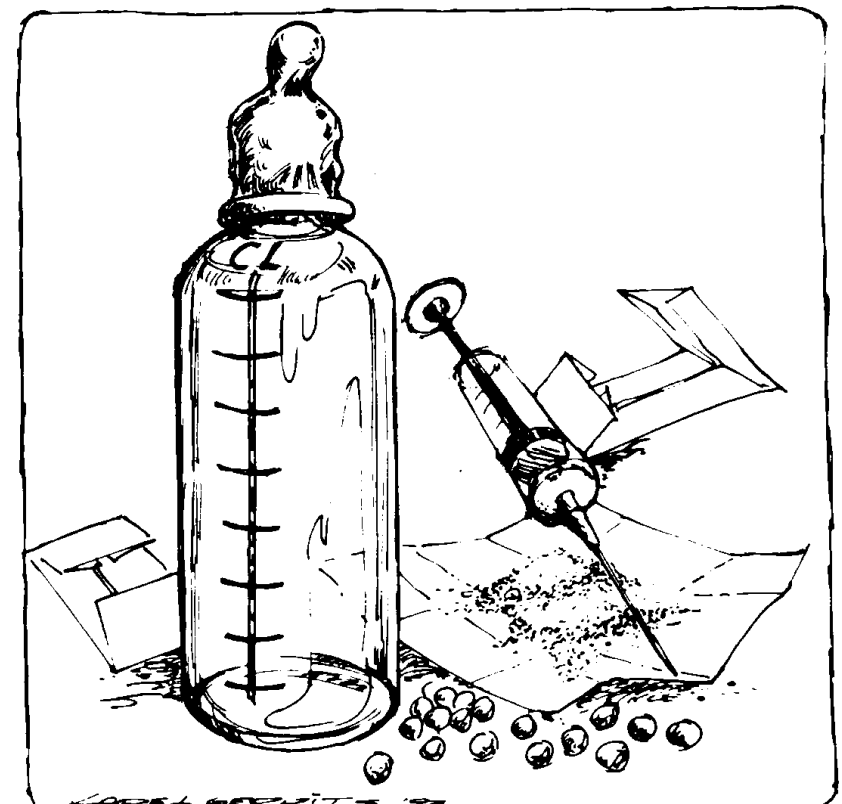
De rechtbank maakt er vijftien maanden van, ook al omdat verblijf in de cel wellicht alvast tot enige ontwenning kan leiden.

Reggi wordt teleurgesteld teruggebracht naar zijn cel.

Een kleinkind moet nog even op haar opa wachten.

door rob peters

IN ONZE 3 SPECIAALZAKEN

OPRUIMING

met 10 - 20 - 30 - 40% korting op:
bankstellen - salontafels - eethoeken
toogkasten - wandmeubels
dressoirs - slaapkamers - etc.

VEGERS MEUBELLEN

Eiken klassiek
Honigmanstraat 47
Heerlen

Slaapkamers
Heerlerbaan 235
Heerlen

Moderne Meubelen
Locht 2
Kerkrade

op=op

Wij maken plaats, want
onze nieuwe collectie komt eraan.
Dus profiteer nu van onze
speciale kortingen.

Woningbouwvereniging
„Samenwerking - Gluck Auf“,
Molenwei 400,
6412 WG Heerlen.

De woningbouwvereniging „Samenwerking - Gluck Auf“ beheert binnen de gemeente Heerlen circa 2200 woningen. De woningbouwvereniging heeft 21 medewerkers in dienst, verdeeld over 3 afdelingen: administratieve dienst, technische dienst en sociaal-culturele dienst, zijnde verhuur- en bewonerszaken.

Door het vertrek van een van onze medewerkers, is bij de technische dienst een vacature ontstaan:

OPZICHTER M/V

De opzichter functioneert rechtstreeks onder het hoofd technische dienst.

Functie-informatie:

- het verrichten van inspectiewerkzaamheden t.b.v. mutaties;
- het toezicht houden op en controle van de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden;
- het uitvoeren van enig specialistisch onderzoek.

Functie-eisen:

- MBO-niveau bouwkunde met ruime ervaring;
- goede contactuele eigenschappen, met name t.o.v. huurders;
- goede mondelinge en schriftelijke uitdrucksvaardigheid;
- goed kunnen werken in teamverband;
- kennis van en ervaring met de sociale volkshuisvesting strekt tot aanbeveling;
- belangstelling voor geautomatiseerd woningbeheer.

Arbeidsvoorwaarden/salarisindicatie:

- afhankelijk van opleiding, leeftijd en ervaring, zal salarisinschaling plaatsvinden in schaal 9-10, met een max. van f 5017,-, conform CAO voor woningcorporaties.

Procedure:

Een medisch onderzoek behoort tot de selectieprocedure. Een psychologisch onderzoek zal deel uitmaken van de selectieprocedure.

Belangstellenden voor deze functie wordt verzocht hun schriftelijke sollicitatie, met curriculum vitae, binnen 14 dagen na het verschijnen van deze advertentie te zenden aan woningbouwvereniging „Samenwerking - Gluck Auf“, postbus 2768 te 6401 DE Heerlen, t.a.v. de directeur H.P.L. Bouwmans.

Informatie omtrent deze functie kunt u inwinnen bij de heer W.P. van Koert, interim-hoofd technische dienst, of de directeur, tel. 045-723035.

DE LIMBURGSE PERSONEELSGIDS

HILKENS/CUIJPERS/DIERICHS

ADVOCATEN

zoekt voor de vestiging in Echt op zeer korte termijn een

SECRETARESS (36 uur per week)

Functie-omschrijving:

- agenda-beheer/telefoon/receptie;
- het verzorgen van de correspondentie;
- het beheren van het archief;
- voorbereiden van vergaderingen;
- het cliëntenbestand en de urenregistratie zelfstandig bijhouden m.b.v. computerprogramma's.

Functie-eisen:

- vooropleiding HAVO/VWO/MAAO/ Secretariaatsopleiding;
- goede kennis van de Nederlandse taal;
- bekend zijn met W.P. 5.1;
- goede contactuele eigenschappen;
- kandidaten met enige kennis van boekhouden genieten de voorkeur;
- kennis van de Duitse taal is wenselijk.

Uw schriftelijke sollicitatie kunt u, voorzien van curriculum vitae, vóór 14 februari a.s. richten aan:

mr. H.G.M. Hilken, Advocaat & Procureur
postbus 39, 6100 AA Echt.

Voor nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met mevrouw N. Kusters, tel. 04754-85080 tijdens kantooruren.

felix philips staal & metaal b.v.

- walsen producten
- buizen
- gesjepte- en ongelegeerd
- konstruktieaal
- gereedschapstaal
- non-ferro metalen
- technische kunststoffen

U heeft:

- L.T.S.-metaal, aangevuld met een vervolgoopleiding b.v. S.O.M.;
- absoluut ervaring in het mechanisch bewerken van plaat (knippen-zetten-ponsen-lasbranden);
- een zeer flexibele opstelling en kunt goed werken in teamverband.

Sollicitaties kunt u sturen naar:
F. Philips Staal en Metaal B.V., postbus 22043,
6360 AA Nuth.

Reageren op advertenties onder BRIEFNUMMER

Stuur uw brief (voldoende gefrankeerd) naar het
Limburgs Dagblad
postbus 2610, 6401 DC
Heerlen en vergeet niet links
onder op de enveloppe het
nummer uit de advertentie
te vermelden.

Felix Philips Staal & Metaal
B.V. is een groothandel in
walsenproducten, buizen,
gereedschap- en konstruk-
tietalen, non-ferro meta-
len en technische kunst-
stoffen.
Wij vragen voor spoedige
indiensttreding, een:

MEDEWERKER

voor onze bewerkingshal

STAPPEN ZOMER SCHREUWER KAN OOK...

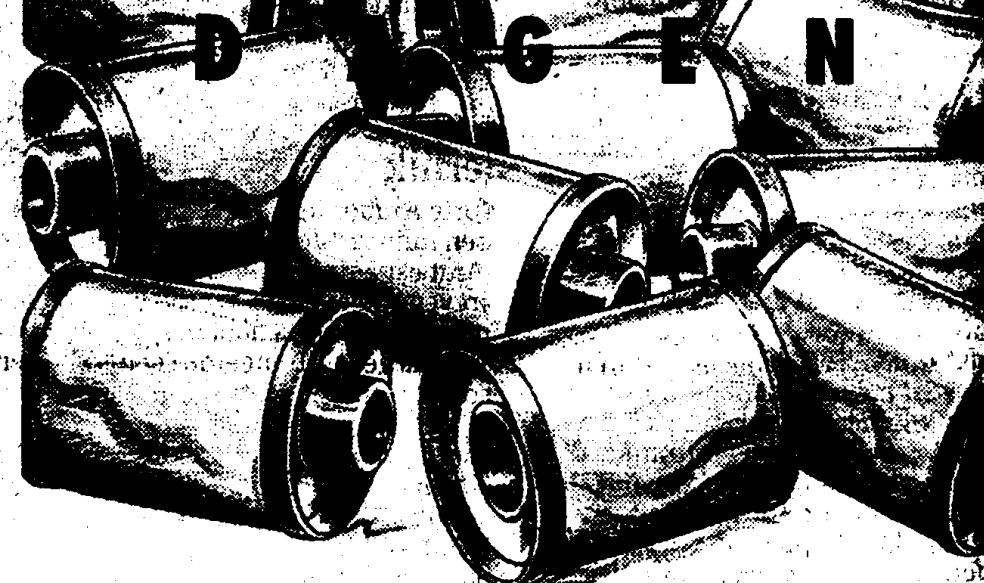
De NSG helpt bij het
den van een oplos-
voor alle vormen van
luidverlast.

NEDERLANDSE STICHTING
GELUIDHINDER
Postbus 381 - 2600 AJ

AKTIE * AKTIE * AKTIE * AKTIE * AKTIE

P R I F O ' S

24/36

Een unieke aanbieding voor alle fotografen van Nederland: van maandag
1 februari tot en met zaterdag 27 februari 1993 krijgt u bij Prifo een aantal
Heerenfoto's gratis. Laat u uw rolletje van 36 opnames door Prifo ontwikkelen
afdrukken? Dan betaalt u niet de prijs van 36 opnames, maar slechts de prijs van
24 opnames. En koopt u bij Prifo een nieuw rolletje van 36 opnames? Ook dat
betaalt u niet de prijs van 36 opnames, maar slechts de prijs van 24 opnames.
Maak dus snel uw foto's vol... en kom er meteen mee naar Prifo.
Want zo'n aanbieding mag u gewoon niet missen.

prifo

PERFECTE FOTO'S IN 27 MINUTEN*

Prifo, Spilstraat 1, Maastricht, Tel. 043-251175
Prifo, Wycker Brugstraat 47, Maastricht, Tel. 043-257652
Prifo, Paradijsstraat 10, Sittard, Tel. 046-527524
Prifo, Rosinpassage 16, Landgraaf, Tel. 043-323377
Prifo, Niersprinkstraat 9, Kerkrade, Tel. 043-432363

"UT GEET DIE GOOD"

DE NIEUWSTE VAN WIEL KNIPA IS UIT!

Alle teksten en muziek: Wiel Knipa.
M.m.v. Oud Prinsen Heerlen en kinderen Talmaschool Heerlen.

alleen verkrijgbaar bij **Vroom en Dreesman**
"in alle limburgse vestigingen"

STIENSTRA
MAKELAARDIJ B.V.

Limburgs Dagblad
DE KRANT VAN LIMBURG

ABP
HYPOTHEKEN

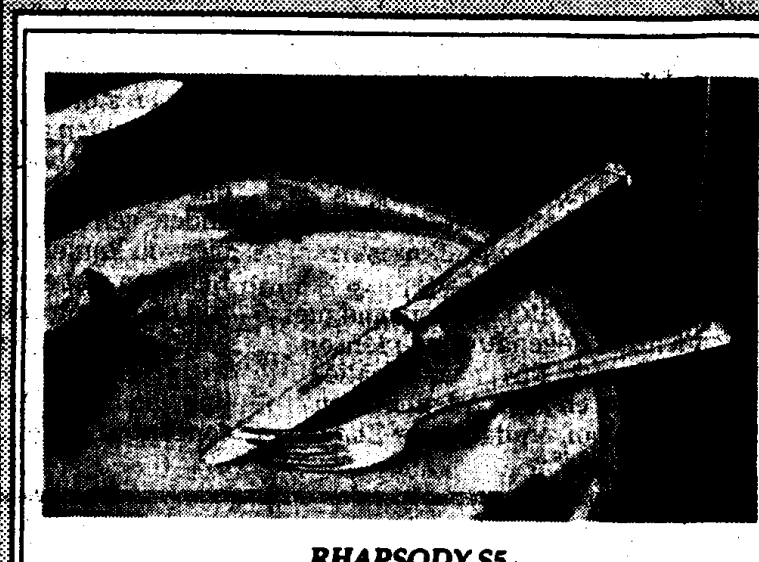
Aan de totstandkoming van deze MC hebben meegewerkt:
Ontwerpburo Rob Vermeulen / ontwerper, Dries Linsen, Nicolaas Jansen en Karel van Straaten / fotografie.

Euro Autopark Heerlen

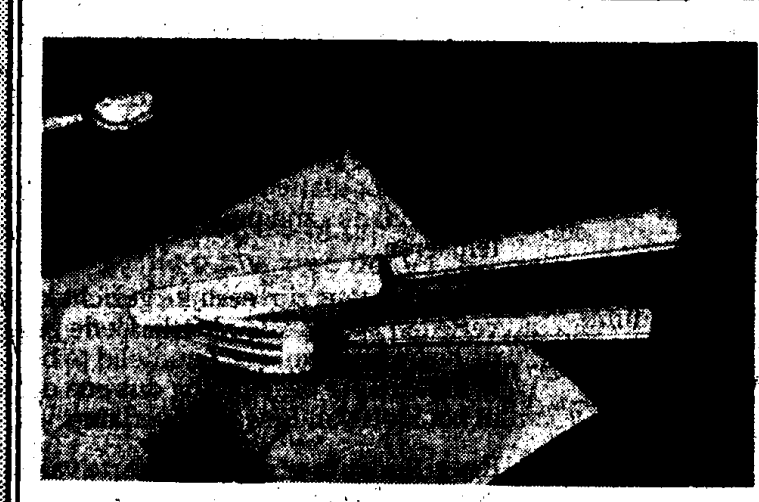
biedt te koop aan mooie occasions

BMW 318i, zwartmet., div. extra's	91
BMW 520i, bronsmet., airco	89
BMW 525 TD, duurzame uitr., 2x, alle extra's	88/89
Opel Omega, bronsmet., nw. staat	88
Suzuki Vitara cabrio, 2x	89/91
VW Golf 1300 flexo, interieur, rood	85/87
VW Golf diesel, 2x, blauwmet./rood	85/87
VW Passat, bronsmet.	86
Ford Escort, 1e eig., 2x rookzuivermet., 1x aut.	86/87/88
Ford Escort XR3i turbo-uitv.	86
Mazda RX7, wit, perfecte staat	83
Mazda Accord 2.0 EX, blauwmet., alle extra's	88
Mazda Civic autom., roodmet.	81
Toyota Starlet 1.3 XLI, duurzame uitr.	91
Nissan Patrol 2.8 GR Turbo diesel, nw. st., alle extra's	90
Opel Corsa, zilvermet., 1e eigenaar	84
Porsche 924, 100% in orde	77
Citroen BX 14 RE, bronsmet., nw. staat	87
Mitsubishi Gelant, groenmet.	85
Nissan Cherry, 2x, bronsmet.	85/86
Nissan Micra, 2x, 1e eigenaar	86/88
Toyota Landcruiser, met voorwiel	92
Ford Sierra, 5-drs., 1989, zilvermet., nw. staat	84
Mitsubishi Colt diesel, nw. staat	84
BEDRIJFSAUTO'S	
Nissan Cabstar, dubb. cabine aannemer	91
Nissan Cabstar, geel, bak, nw. staat	87
VW Transporter, geel kent., 1e eigenaar	81/86
Mitsubishi L300, zeer goede staat	85/86
Mazda bus E2200, 2x	85/86
Toyota Lite-Ace	86
VW Transporter open laadbak, 3x benz./diesel	80/81/82
Opel Record stationcar diesel	85
Tevens vele inruilurs tegen lage prijzen.	
Huisbergstraat 5, Heerlen (zijstraat Schelsberg) Tel. 045-724000	

AANBIEDING KELTUM BESTEKKEN

RHAPSODY 55

HARMONY 59

- * 9-persoons 141-delig f2260,-
complete samenstelling
NU: 799,-
- * 12-persoons 120-delig
normaal f1978,-
NU: 599,-
- * 6-persoons 76-delig
normaal f1222,90
NU: 399,-
- * 9-persoons 84-delig
normaal f1690,-
NU: 550,-

Losse etui-artikelen zoals: kaasschaaf,
taartvorkjes, koffielepeltjes, longdrink-
lepels, taartschep, suikerschep, vlees-
vorkjes, fruitmesjes en viscouverts
met kortingen van 40% tot 70%.

VINCKEN-MEISTERS-PASCH

ORANJE NASSAUSTRAAT 24 HEERLEN 045-713966

FRÉDÉRIC BASTET EREVOORZITTER COUPERUS GENOOTSCHAP

'EEN BIOGRAFIE VERGT MOED'

DOOR JAN VAN DAMME

Natuurlijk is hij blij dat er een nieuw Couperus Genootschap is opgericht. Couperus-biograaf, (en sinds kort erevoorzitter van het Couperus Genootschap) Frédéric Bastet heeft jarenlang gepleit voor een gestructureerd onderzoek naar leven en werk van de auteur die met boeken als 'Eline Vere', 'Van oude mensen, de dingen die voorbijgaan' en 'De stille kracht' generaties aan zich bond. 'We hebben een Vestijk Kring, een Proust Kring, een Byron Genootschap, een Achterberg Kring. Waarom dan niet Couperus, die moet toch hoognodig nader worden bestudeerd. Ik zie hem als de belangrijkste schrijver van zijn generatie.'

Een nieuw Couperus Genootschap. En als logisch uitloeijsel daarvan ook een Louis Couperus Museum? Frédéric Bastet glimlacht. Hij kent de twee Leidse geschiedkundigen José Conradi en Joyce Ryken, die het initiatief hebben genomen voor het Couperus Genootschap en nu hun zinnen hebben gezet op de inrichting van een echt Couperushuis. De beide historici vroegen hem ere-voorzitter te worden van hun genootschap, een uitnodiging waaraan Bastet met plezier gehoor gaf. Maar toch: 'Ach, ja, die dames zijn nog zo onervaren, ze hebben geen idee wat het betekent om een museum te stichten. Het kopen van een huis, het opbouwen van een collectie, de bewaking... Dat alles betekent heel veel geld.'

'Er is volgens mij niet onmiddellijk behoefte aan een museum, want een groot deel van de literaire nalatenschap van Couperus ligt in het Haagse Letterkundig Museum, waar het goed wordt beheerd. Een apart museum is waarschijnlijk niet haalbaar. Kijk maar eens naar het Multatuli Museum in Amsterdam: daar komt niemand. Nederland is daarvoor te klein.'

In 1987 verscheen Bastets 'Louis Couperus, een biografie', een ruim 800 pagina's tellende levensbeschrijving. De heroprichting van het Couperus Genootschap, vorige week, komt voor de biografie niet als een verrassing. Couperus (1863-1923) werd van 1928 tot 1937 al eens eerder met een genootschap vereerd, dat in de crisissjaren ten onder ging, vooral omdat het uiteindelijk doel – de uitgave van de verzamelde werken – in die kommerciële periode niet haalbaar werd geacht.

Bronnenuitgave

De tijden zijn veranderd. Louis Couperus (1863-1923) is nu lang genoeg dood, zegt Bastet, om weer volop in de belangstelling te staan. De Couperus-biograaf zelf heeft in de loop van de jaren zeventig en

tachtig een belangrijke aanzet gegeven voor een herwaardering. In 1977 verzorgde hij de bronnenuitgave 'Waarde Heer Veen', waarin brieven van Couperus aan zijn uitgever zijn opgenomen. Drie jaar daarna volgde de bundel 'Een zuil in de mist', een voorproefje van de zeven jaar later verschenen biografie. Bastet is classicus en archeoloog. De klassieke schilderkunst was tot 1979 één van zijn belangrijkste aandachtsgebieden. Van 1966 tot 1976 was hij hoogleraar aan de Leidse Universiteit, daarna was hij tien jaar conservator van de klassieke afdeling van het Rijksmuseum voor Oudheden in Leiden. De vijf bundels 'Wandelingen door de antieke wereld' getuigen van zijn interesse voor de klassieken.

'De antieke wereld, ja, Couperus had diezelfde liefde. Voor mij is dat één van de belangrijkste raakvlakken. Wie niet van de klassieken houdt kan niet over Couperus schrijven, daarvan ben ik overtuigd. Hij ging in Italië al die imponerende musea bekijken en raakte, dat vind ik zo grappig, ook geïnteresseerd in de archeologische kant. Zelf heb ik ontzettend veel in Italië gezeten; Pompeii, zo mooi, en Rome ken ik beter dan Amsterdam.'

'Ik ontdekte Couperus tijdens de hongerwinter van 1944. Ik zat thuis in Haarlem ondergedoken, met mijn 18 jaar was ik rijp voor de Arbeitsinzatz. Mijn vier jaar oudere broer is in die tijd opgepakt en heeft het concentratiekamp Neuengamme niet overleefd. Het opgesloten zitten was niet onaangenaam, ik kon weinig anders doen dan lezen. Mijn moeder stamt uit een Haags-Indische familie en in Den Haag woont nog een tante – ze wordt dit jaar 101 – die residentsvrouw is geweest.'

Sierlijk

'Korte Arabesken' en 'Eline Vere' waren mijn eerste boeken. Vooral de Arabesken zijn heel sierlijk geschreven. Gek is dat, op mijn zestiende werd ik op school met Couperus geconfronteerd. Toen deed het werk me niets. Twee jaar later wel. Zijn boeken vergen inspanning van de lezer. Het taalgebruik en de volstrekt superieure visie zijn aspecten, die je opeens ontdekt. Het is als met muziek. Ik hield vroeger niet van Wagner, tot het moment dat je dingen hoort waarvan je denkt: hoe heb ik daarvoorbij kunnen gaan?'

'Couperus staat als mens en denker boven zijn tijdgenoten, je herkent in hem een figuur van internationale allure. Hij is van klassiek niveau, van alle tijden. Toen ik klassieke letteren studeerde was het geen enkel probleem om eerst Horatius, dan Virgilius en vervolgens Couperus te lezen. Dat kun je

van heel weinig Nederlandse schrijvers zeggen.'

'Die biografie, daar ben ik heel geleidelijk naar toe gegroeid. Couperus diende zich voor mij als studieobject aan in 1973, het jaar dat het Nederlands Instituut in Rome in het kader van het 70-jarig bestaan me vroeg een feestrede over hem te houden. Omdat ik iets nieuws wilde brengen, ben ik in het Letkundig Museum in zijn correspondentie gedoken. In één middag vond ik zo veel nieuw materiaal dat ik dacht: dat is van de gekke, dat moet gepubliceerd worden.'

'Door die brieven en de lezingen daarover kreeg je mensen als Johan Polak die zeiden: Jij moet die biografie maar schrijven. In eerste instantie ging ik daar niet op in, ik was archeoloog, had geen tijd. Na het boekje 'Een zuil in de mist' werd het op een gegeven moment zo erg, dat je in recensies van mijn werk steeds kon lezen: Bastet is bezig aan de biografie. Dat werd genant, omdat het echt niet het geval was. Nee, ik ben er natuurlijk niet tegen heug en meug aan begonnen. Maar een boek van 700 tot 800 bladzijden, daar is moed voor nodig.'

Opgraven

'Ik had geluk. Een Australische nazaat bleek in de loop van de jaren zeventig een deel van het familie-archief in het Rijksarchief in Den Haag ondergebracht te hebben, waarin de hele figuur van de vader van Couperus verstopt zat. In dat familie-archief ben ik stukken gaan opgraven. Zeker, opgraven. Het schrijven van een biografie is voor mij een vorm van archeologie, waarbij je veel steun hebt aan de historische methode.'

Couperus is voor Bastet een afgesloten periode. Tenzij er nog eens een nieuwe brievenverzameling opdrukt, is wat hem betreft alles gezegd. De biografie heeft zijn zinnen verzet. In 1963 verscheen zijn eerste roman 'Lava'. Komend voorjaar zal het tweede omvangrijke prozawerk in de winkels liggen onder de titel 'Funerailes'. 'Het verhaal speelt op Capri en gaat over het oude worden. Dat blijkt opeens een heel actueel thema, je kunt de radio niet aanzetten of je hoort dat de bevolking vergrijst.'

Zelf word ik ook ouder, maar dat speelt slechts ten dele een rol. Ik vind het leuk om zonder voetnoten te schrijven. Niet dat dat makkelijk is. Ik heb veel korte verhalen gepubliceerd, die voor mij in de sector diversiteitsmanagement vallen. Een roman wil een bepaald niveau hebben, zo'n boek heeft meer pretentie.'

Louis Couperus, een biografie – Frédéric Bastet; Querido Amsterdam, f. 65,-.

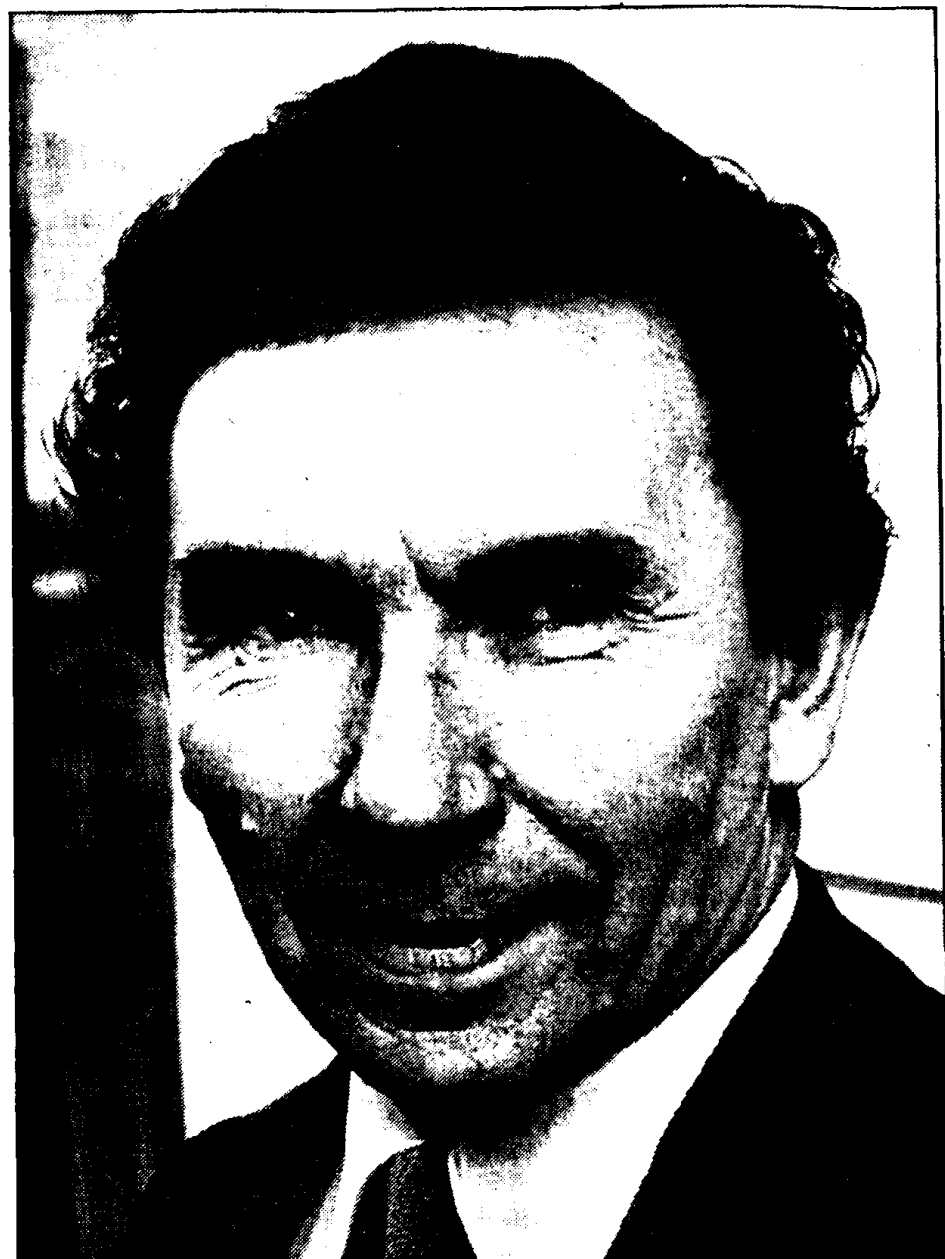
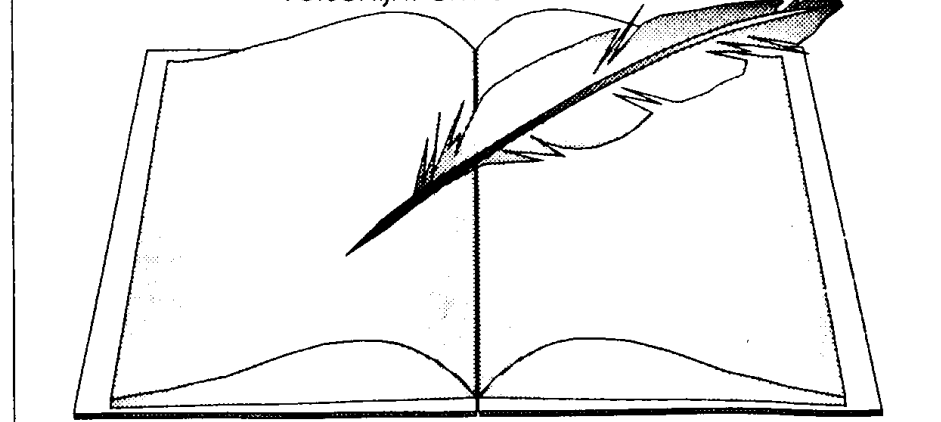

● Leo Herberghs

Foto: FRANS RADE

BOEKENPAGINA

De boekenpagina van het Limburgs Dagblad verschijnt om de drie weken

● Frédéric Bastet

Foto: GPD

HERBERGHS ZET WERELD OP ZIJN KOP

DOOR ROB MOLIN

De titel van de nieuwe gedichtsbundel van Leo Herberghs, Straat- en windgedichten, verwijst naar de natuur en naar de stad. Aan het begin van de 32 bladzijden dat hij aan het woord is, beschrijft hij de zonsopgang en de dag in de stad, maar al spoedig verlaat hij de omgeving van parkeergarages, supermarkten en zwembaden. Meteen is duidelijk dat Herberghs niet uit is op een concrete weergave. Zinnen als 'ziekenhuiswagens en brancards/ dragen wolven weg van het trottoir' op bladzijde 6 betekenen mogelijk dat de natuur ziek, gewond of dood is en schijnt uit het straatleven dient te verdwijnen.

Ook de dichter verlaat de stad, aangespoord door zijn verlangen naar 'het schuldloze/ achter ha- ver, het ongevende'. Maar wie verwacht dat Herberghs een paradijsachtige wereld binnengaat, komt bedrogen uit. De natuur beschouwt hij eerder als een toestand waarin de eerste tekenen van een apocalyptisch visioen zichtbaar zijn.

Omdat zo'n voorstelling slechts gebaseerd is op een droom of op irrationele gedachten, is daarin alles mogelijk, zodat vrijwel niets zijn vertrouwde plaats houdt. Herberghs 'rommelt' graag in de typografie. De gedichten zijn cursief gedrukt, gewoon of in rode letters, terwijl enkele woorden in rode hoofdletters zijn weergegeven. Verder schetst hij taferelen als 'mieren steken gaten in de hemel' en 'sterren en roerdompen liggen naast elkaar'. Vooral paarden en vogels figuren in Herberghs' absurde realiteit.

Het is mogelijk de hier geschetste ontregelde natuur te zien als een beeld voor een actueel maatschappelijk probleem of voor een persoonlijke problematiek als het ouder worden. Iedere lezer moet dat voor zichzelf uitmaken.

Straat- en windgedichten hebben beslist een betekenis die natuurlijk pas gestalte krijgt als de lezer er 'iets mee gedaan heeft'. Wat ik

er vooral in geproefd heb, is, zoals gezegd, een ondergangssfeer, die dan op een verrassende manier gerelativeerd wordt door een kinderlijke zienswijze en het spelen met klankovereenkomsten en woordbetekenissen:

daar komen de mussen: kobol- den
en daar de meeuwen: maskers
die kraaien hebben hun veren
in een zwarte inktpot gedoopt
en krassen op het water
met hun verkoelde snels
zodat het zwarte zwart wordt
en zwaarte zwaarte

Herberghs' natuurgedichten doen me niet alleen denken aan surrealistische taferelen, maar ook aan de eenvoudige voorstelling van de wereld door de Griekse wijsgeer en arts Empedokles voor wie de schepping uit vier elementen bestaat: water, vuur, aarde en lucht.

Herberghs' gebruik van deze termen of ermee samenhangende woorden geeft aan de gedichten, ondanks deze mogelijke schatplichtigheid, een originele, boeiende charme. Het primitief kinderlijk wordt weer gerelativeerd door een tegensling tot de werkelijkheid die bestaat zolang er leven en beweging bestaan, namelijk de zekerheid van het absolute niets.

als ik niets meer verwacht
is er nog lucht, niet eens
licht, niet eens
wit, lucht
zonder water, zonder gras
iets wat er altijd was
en zal zijn na dezen

Leo Herberghs heeft al met al een originele invulling gegeven aan het thema stad dat bij het in november vorig jaar gehouden internationale poëziefestival in Heerlen centraal stond en bij gelegenheid waarvan deze uitgave verscheen. Hij is terecht trouw gebleven aan zijn alom bekende sobere vormgeving. Straat- en windgedichten is een mooi uitgegeven bundel waar geen woord teveel in staat.

Straat- en windgedichten. Leo Herberghs; Uitg. Plantage/ G & S, f. 19,50.

BIJBELSE RAADSELS EN BROOD OP DE PLANK

DOOR SANTE BRUN

De bijbel er maar eens bijgehaald, hoofdstuk Genesis, de geschiedenis van de zonen van Izaak, Esau en Jakob. Want het lijkt zo doorzichtig, in het boek van Meir Shalev, al die namen: de familie Levi, waarvan de geschiedenis begint bij Abraham en Sara, die een bijziende tweeling krijgen, Jakob en Esau. Jakob trouwt met Lea die eigenlijk voor Esau voorbestemd was (het eerstgeboorterecht?). Jakob doet braaf wat zijn vader zegt – bakker worden – en Esau gaat naar Amerika, maar begint later een incestueuze relatie met de dochter van Jakob (de zegen van Izaak?). Het staat allemaal in het boek De Kus van Esau van Meir Shalev, dat feitelijk een brief met familieherinneringen is, die Esau stuurt aan een niet met name genoemde vriendin in Amerika, nadat hij naar Israël is teruggekeerd.

De vlucht van Jakob naar de familie van zijn moeder komt wel in het boek voor. Maar verder is er niet meer dan een oppervlakkige gelijkheid tussen het bijbelverhaal en het boek. Toch blijft ik vermoeden dat er in het boek veel dubbele bodems en andere lagen zitten die ik niet heb kunnen doorgronden.

Dat verhindert in het geheel niet dat het een zeer onderhoudend boek is. Het combineert scherpe analyses van joodse mensen zoals we die kennen van Philip Roth, de sprookjesachtige verteltrant zoals die van Salman Rushdie, en de sterk literair gekleurde erudiete verdichtslagen zoals van James Joyce.

De zorgelijke mannen die eeuwig in de knoop liggen met hun man- zijn, de kordate vrouwen die precies weten wat ze willen, ook als dat absurd is, het theatrale verdriet van vrouwen dat ze tonen

wanneer er iets verschrikkelijks gebeurt. Zie de reactie van Lea op de dood van haar zoon Benjamin door een stom misverstand tijdens een legeroefening. De hulpeloze reactie van mannen ook: dit verdriet komen ze nooit meer te boven.

De sprookjesachtigheid zit hem in allerlei aspecten van het verhaal, zoals de enorme spiegel op de het dak van de bakkerij, waarmee Jakob Lea lange tijd de hele dag door 'schaduw' de wijze waarop Sara, ingespant als een paard voor een ritje, in 1927 Jeruzalem ontvlucht. De eindeloze slaap van Lea na de dood van haar zoon. En de dubbele bodems zijn vooral te vinden in de gesprekken tussen Esau en de bibliothecaris van het dorp, die 'beroemde laatste woorden' verzamelt – en zelf tijdens de Onafhankelijkheidsoorlog in 1948 op slag wordt gedood, nog voor hij zijn laag tevoren opgestelde laatste woorden kan uitspreken.

Maar ook zonder al die dubbele bodems te doorgronden is het werkelijk een prachtig boek, en dat lang niet in de laatste plaats wegens de manier waarop Ruben Verhasselt het uit het Hebreeuws in een zeldzaam lenig Nederlands heeft vertaald. Vooral het ingehouden gebruik van archaische bewoordingen, en van termen die niet eens echt 'bestaan' ('het deeg begint te rennen'): een prachtige uitdrukking die volgens mij in het Nederlands niet bestaat, maar wel heel duidelijk aangeeft wat ermee bedoeld wordt), de praktische manier waarop hij het gebrekkige Hebreeuws van Sara weergeeft, zonder dat het 'gewoon' krom Nederlands wordt: het is waarlijk goed gedaan, om maar eens in bijbelse trant te eindigen.

De Kus van Esau – Meir Shalev; uitg. Arena, f. 44,50

LES FLEURS DU MAL, EEN CHRISTELIJK UNIVERSUM

DOOR EMILE HOLLMAN

Met de nazorg van de Franse dichter Charles Baudelaire is toch iets merkwaardigs aan de hand. In 1980 verscheen zijn Spleen de Paris bij De Arbeiderspers, de laatste jaren zagen enkele essays/kunstkritieken het licht bij uitgeverij Voetnoot. Zijn artikel over Wagner en Tannhäuser werd zelfs twee keer in twee jaar tijd vertaald.

In 1989 bracht Bert Bakker Lévy's De laatste dagen van Charles Baudelaire (nu in de rams) en eind vorig jaar tracteerde Ambo ons op een gloednieuwe biografie. En er is meer verschenen over de poëte maudit die in 1867 op 46-jarige leeftijd in Parijs overleed. Uiteraard is Baudelaire de schepper van Les Fleurs du Mal, die in totaal meer dan 150 gedichten die inder- tijd de moderne dichtkunst inluiden en altijd gelezen zullen worden. Maar in welk een taalgebied leven wij, waarin we worden dood- gegooid met biografieën en artikelen over de dichter (een zachte dood, dat wel) maar waarin we het nog steeds moeten doen met de twintig Fleurs du Mal die Ambo in 1986 in een tweetalige editie op de markt bracht?

In het WT Bandy Center for Baudelaire Studies aan de Vanderbilt University in de VS zijn in 1986 bijna vijftigduizend titels – van artikeltjes tot lijvige boekwerken – bekend over Charles Baudelaire. Daarom haasten de directeur van

dat centrum, Claude Pichois, en Jean Ziegler, schrijvers van de jongste Baudelaire-biografie, zich te verantwoorden voor hun bijna vijfhonderd bladzijden tellend werkstuk: ze zouden voldoende nieuwe feiten en interpretaties van bekende feiten over het leven van de dichter aandragen. Dat zal best, want de biografie verstrekt zoveel details over het leven van de dichter dat de versors zelfs de hiaten niet vergeten te noemen.

Charles Baudelaire, de dichter, de politiek journalist, de dandy, de aan hasj en opium en alcohol verslaafde, hij die al op jeugdige leeftijd voorgoed onder curatele werd gesteld, die iedereen die met hem omging in een lastig parket bracht, die iedereen schokeerde, die zijn haar groen liet verven, die altijd opgejaagd werd door schuldeisers, hij met zijn voorliefde voor pose, die een listig genoegschiep in het met een uitgestreken gezicht te berde brengen van enormiteiten, de mensenhater, die zich in schande thuisvoelt als een vis in het water, die opeens kon zeggen: 'Zeg mijn beste, wat dacht u ervan als we samen eens een bad namen.' Het kostte veel moeite, maar zijn vrienden begrepen hem. Die konden antwoorden met: 'Maar, dat wilde ik net voorstellen.'

In de jaren voordat de eerste Fleurs du Mal onder die naam gebundeld werden publiceerde hij regelmatig in kleine kranten die verschenen en snel weer verdwenen. Niet alleen over genotmidde-

len of over de kunst van bijvoorbeeld Eugène Delacroix, maar ook nu en dan gedichten. Hij werd alom bekend met zijn vertalingen van Edgar Allan Poe.

Zijn relatie met zijn moeder en stiefvader was abominabel en om aan schuldeisers te ontkomen zwierf hij de hele stad door. Van zijn beperkte inkom (curatele) spendeerde de dandy (het dandy-schap noemt de dichter zelf: 'de grandeur in pessimisme en eenzaamheid, het brood der sterken') aan fraaie boekbanden, boeken, gravures, kleding, maaltijden, prostituties en genotmiddelen. De opium zou een 'oude en verschrikkelijke vriendin worden, zoals, helaas! alle vriendinnen, gult met liefkoningen en trouweloozen!'

De biografen zijn ervan overtuigd dat Baudelaire wist dat de hel los zou breken boven Parijs wanneer de Fleurs du Mal zouden verschijnen. Ook de uitgever Poulet-Malassis heeft zijn twijfels: 'Les Fleurs zullen verschijnen, als God en Baudelaire het beaagt.' De dichter zelf schrijft aan zijn moeder dat de bundel van een kille en onheilspellende schoonheid is, dat het een plaats zal krijgen naast werken van Hugo, De Gautier en Byron, maar hij laat ook een waarschuwing volgen: 'Een advies: omdat u de familie Emon zo vaak ziet, moet u er voor zorgen dat het boek niet rondslingerd (...). Aan de pastoor, die vast en zeker bij u op bezoek komt, kunt u het rustig laten zien. Hij zal denken dat ik verdoemd

ben en durft u dat niet te zeggen...'

Een jaar nadat Flaubert werd vrijgesproken voor Madame Bovary werd Baudelaire veroordeeld wegens schennis van de openbare eerbareheid en de goede zeden wegens obscene en immorele kwaads. Zes gedichten van de honderd werden verboden. Pas in 1949 vernietigde het Hof van Cassatie het vonnis, omdat de uitspraak van toen de symbolische betekenis buiten beschouwing had gelaten. Baudelaire werd realisme verweten, een term die de bourgeois in die tijd gebruikte voor alles dat nieuw was.

'Uw Fleurs stralen en verblinden,' schrijft Victor Hugo. De criticus J. Weiss vindt dat de dichter 'de gratie, de schoonheid, de liefde, de jeugd, de frisheid, de lente, bezoe- delt.'

Een van de gedichten die verwijderd moest worden was A une femme trop gaie, waarvan de laatste regels luiden: Zo zou ik op een nacht/als 't uur der wellust slaat/geluidloos als een lafaard/naar de schatten van je lichaam willen kruipen.

Om je vrolijk vlees te kastijden/om je gespaarde borst te schenden/En onverwacht in je flank/Een grote, holle wond te slaan.

En verrukkelijk zoet genot/Door deze nieuwe lippen/schitterender en schoner/je mijn bloed ingieten, mijn zuster.

'U heeft de demonen van de nacht hun geheimen willen ontrukken,' schreef Sainte Beuve. Voor Baudelaire, die een uitgesproken voorliefde had voor het kunstmatige,

waren natuur en zondeval onlosmakelijk met elkaar verbonden.

De rechter sprak hem vrij voor blasfemie, maar uiteraard stond Baudelaire vrijwel overal als godslasteraar te boek. Overigens deed hij er zelf alles aan om de mythevorming rond zijn persoon te verheven.

Acht jaar later vlucht Baudelaire naar Brussel om een uitgever warm te maken voor zijn verzamelde Fleurs en om uit de klauwen te blijven van zijn schuldeisers. Hij haatte België, de syfilis liet zich gelden, 'elke waanzin is goed zolang die mij maar van de verveling verlost.'

In 1866 krijgt hij – als hij samen met de schilder Félicien Rops de Saint Loup in Namen bezoekt – een beroerte. (Rops maakte een gravure voor de frontispice van les Epaves, die vandaag nog te zien is in het heerlijke Rops-museum in Namen). De dichter valt op de plavuizen van de Jezuïetenkerk! Kort daarop raakt hij verlamd en verliest hij zijn spraak, na zeventien maanden ziekbed overlijdt hij, voorzien van de sacramenten der stervenden.

Een ongekend einde voor een der grootste dichters, voor de grove maniak die met veel genoegens alles afwerkte wat God verboden zou hebben? Zoals de biografen die Baudelaire beter kennen dan zijn moeder hem kende, zeggen: zijn universum, lees Les Fleurs du mal, is zonder een christelijke dimensie denkbaar.

Dat is geen nieuwe, maar wel een onweerlegbare interpretatie.

Baudelaire, een biografie – Claude Pichois en Jean Ziegler; Uitg. Ambo/ Baarn, f. 79,50.

CURSUSSEN + OPLEIDINGEN

CCO
INFORMATICA
OPLEIDINGEN...

Diploma's AMBI, PDI I, PDI II

Programmeur
PC-beheerder
Informatie-analist
Systeemontwerper
Database specialist
Netwerkbeheerder (Novell)

CCO/centrum computer opleidingen Heerlen Maastricht Eindhoven

Voor gratis CCO-studiegids, bel 045-717600

'N GOEDE KEUS!

of stuur brief ongefrankeerd op naar:
CCO antwoordnummer 33, 6400 VC Heerlen

COBBENHAGEN MEAO

OPEN DAG

Middelbare opleiding
voor administratieve en
economische beroepen

- studierichtingen:
  - Bedrijfsadministratief
  - Bestuurlijk
  - Commercieel
  - Secretariaat
  - Vrij
- Directiesecretaresse/
management-assistente
- Administratief
middle-management
- Korte opleiding Administratie

zaterdag 6 februari 1993

van 11.00 - 15.00 uur

Meezenbroekerweg 5, Heerlen

Telefoon: 045-724815

ECONOMISCH COLLEGE

MBO op hoog niveau!

AUTOMATISEREN IS OOK VROUWENWERK!

CKI start binnenkort in samenwerking met de arbeidsbureaus in de Westelijke en Oostelijke Mijnstreek de volgende opleidingen:

SYSTEEMBEHEERDER M/V

Het belang van een goed georganiseerd beheer van geautomatiseerde informatiesystemen wordt door bedrijven steeds meer onder ogen gezien. Daarvoor is gedegen kennis op het gebied van automatisering nodig. Maar ook goed ontwikkelde organisatorische kwaliteiten zijn een must, samen met communicatieve en sociale vaardigheden. Een systeembeheerder kan zijn of haar functie alleen goed uitvoeren door nauw contact te onderhouden met de mensen die de automatiseringshulpmiddelen gebruiken. De nadruk ligt dus niet op techniek! In de opleiding wordt ingespeeld op actuele ontwikkelingen, zoals MS-windows, Novell-netwerken en UNIX. Diverse onderdelen worden met landelijk erkende examens afgesloten.

4 GL ANALIST/PROGRAMMEUR M/V

De 4 GL analist/programmeur houdt zich niet alleen bezig met het analyseren van gegevensstromen en programmeren. Hij/zij is de spilfiguur bij ontwikkeling van geautomatiseerde informatiesystemen. Informatiestromen vormen de link tussen verschillende delen van de organisatie. Dat betekent dat de 4 GL analist/programmeur gericht moet zijn op de organisatie in z'n geheel, gevoel moet hebben voor sociale verhoudingen en zich moet kunnen inleven in werkzaamheden van anderen. De opleiding 4 GL analist/programmeur krijgt in de opleiding o.a. een volledige AMBI-opleiding volgens de geheel nieuwe leermethode van prof. dr. ir. G.M. Nijssen.

Deze visie op de functie-inhoud en de vereiste kwalificaties vragen om meer vrouwen in de automatisering. Kinderopvang tijdens de opleiding wordt financieel geregeld. De lesdagen richten zich naar de schoolvakanties.

Voor beide opleidingen geldt een baangarantie!

Voorwaarden voor deelname:

- deelnemers staan ingeschreven bij een van de genoemde arbeidsbureaus;
- vooropleiding minimaal een MBO/HBO-opleiding (of vergelijkbaar);
- bereidheid tot het volgen van een full-time studie;
- bereidheid tot het aanvaarden van een functie buiten de regio;
- leeftijd maximaal 35 jaar.

De opleidingsnoodzaak wordt bepaald door uw arbeidsbureau. Een test en toelatingsgesprek behoren tot de selectieprocedure.

Voor informatie of aanmelding kunt u bellen met CKI, tel. (04780) 8 98 00

PREZDAG

Culturele en Maatschappelijke Vorming
(Audiovisuele Productie, Sociaal Cultureel en Educatief Werk,
Vrijheidskunde [voorheen Recreatie en Toerisme])

Kreatieve Therapie
(Beeldend Vormen, Dans en Beweging, Drama, Muziek)

Maatschappelijk Werk en Dienstverlening
(Maatschappelijk Werk, Sociaal Juridische Dienstverlening)

Personeel en Arbeid
(Personeel en Organisatie)

Sociaal Pedagogische Hulpverlening

Nieuw: Vrije Studierichting Europees Sociaal
Beleid/European Social Policy
(Gezondheid, Welzijn en Arbeid)

Post-HBO cursussen

MBO-Inrichtingswerk

Bezoekadres:
Sportcentrumlaan 35, 6136 KX Sittard

HBO-Verpleegkunde

Nieuw: Vrije Studierichting Europees Sociaal
Beleid/European Social Policy
(Gezondheid, Welzijn en Arbeid)

VOOR WERKERS IN DE GEZONDHEIDSZORG:

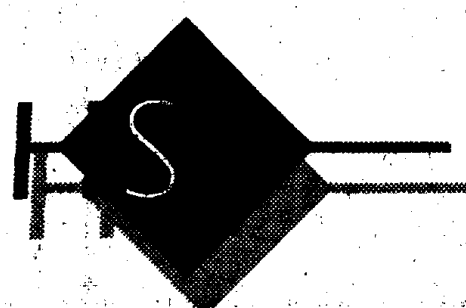
Vrijstellingen HBO-Verpleegkunde
(voltijd/deeltijd)

Maatschappelijke Gezondheidszorg
(Verpleegkundige Wijk/Basisgezondheidsdienst, Sociaal
Psychiatrisch Verpleegkundige)

Management Opleiding Gezondheidszorg
(Kaderopleiding en Teamleidersopleiding)

Post-HBO cursussen

Bezoekadres:
Gouverneur van Hövellstraat 2, 6131 KD Sittard

HOGESCHOOL SITTARD

Telefoon (046) 591212

Beëdigd makelaar onroerende goederen worden!

(SVM diploma, het enig landelijk erkend diploma waardoor
deze beschermde titel kan worden verkregen).
Avond-, zaterdag- en volledige dagopleiding.

Examen april 1994 of 1995

Aanvang maandagavond 8 februari 1993 te
Urmond (Sittard) (1 avond per week)

Cursusplaatsen: Leeuwarden, Heerlen, Groningen, Assen, Zwolle,
Utrecht, Den Haag, Sittard, Amsterdam, Gize en Nijmegen.

Opleidingsinstituut
A.D. Buitenwerf/ADB College

Nieuweweg 28, 9301 GS Roden
Telefoon 05908-18090*

B.g.g. 05908-13377 (dir. A.D. Buitenwerf) / 05908-12499 (Mej. G. Lezjiva)
Fax 05908-16300. Ook 's avonds en zaterdags bereikbaar.

Studeren bij Van Mierlo is vertrouwen op kwaliteit.

In februari starten wij in Heerlen,
Maastricht of Sittard met onze
mondelinge avondopleidingen voor:

NIMA-A
P.D.-loonadministratie

M.B.A. Moderne bedrijf-

P.D.B. Praktijkdiploma

B.K.B. Basiskennis

boekhouden

Ook zijn bij Van Mierlo
mogelijk: leercurve
programma's en avondopleidingen

VAN MIERLO

Schoutstraas 3, 6543 CS Eindhoven

Mergelweg 1, 6418 EA Heerlen

Tel. 04459-1782 Tel. 040-35244

In verband met de gewijzigde examendata starten wij
in mei te Heerlen, Maastricht of Sittard:

S.P.D. Staatsexamen diploma voor bedrijfsadministratie (adv.)

LIMBURG COLLEGE

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE ADMINISTRatieve OPLEIDINGEN EN BEWEGINGSLEIDING

Binnenkort starten onze nieuwe mondelinge avondopleidingen, t.w.:
Heerlen, Maastricht, Roermond, Sittard en Weert: BASISCURSUS LOON-
ADMINISTRATIE (5 av.)
Heerlen en Maastricht: FISCAAL INZICHT VOOR ONDERNEMERS (2 av.)
Maastricht: ONTSLAGRECHT (4 av.)
Sittard: ONTSPANNINGSTRaining (2 av.)
Roermond, Rijkholt en Sittard: BASISCURSUS MANAGEMENT (20 av.),
MANAGEMENT IN (OVERHEIDS-)INSTELLINGEN (12 av.), TEAMROLMA-
NAGEMENT (2 av.), EFFECTIEVE COMMUNICATIEFORMEN (4 av.),
KWALITEITSMANAGEMENT (3 av.).
Informatie, brochure en inschrijfformulier te verkrijgen bij de directeur, tel.
04408-2675.
Directeur: drs. S.J.M. Brouwers, Gloriet 9, 6247 BB Gronsvelde.

Dus jij wilt zo graag een stage
in het buitenland?

Hoger Economisch en Administratief Onderwijs

Wij hebben al een plaats voor je gere-
serveerd. Kom hem even bevestigen...

Voorlichtingsmiddag: 3 februari 14.00 tot 18.00 uur.

Naast informatie over studeren in het buitenland, krijg je
inlichtingen over alle studiemogelijkheden aan de HEAO.
Er zijn twee voorlichtingsavonden, die beginnen om
resp. 14.00 en 16.00 uur. Ben je bezet? Vraag dan de
voorlichtingsbrochure aan met onderstaande bon.

Hogeschool **HZ** Zeeland

Voorkeur voor studierichting: BE CE EJ EL CO (aangeven wat van belang is)

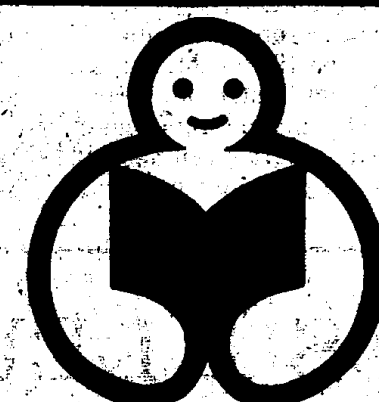
Naam:

Adres:

Postcode/woonplaats:

In gesloten enveloppe (geen postzegel) opsturen naar:
Hogeschool Zeeland, sector HEAO, Antwoordnummer 338,
4390 WB Vlissingen, Telefoon 01184-89000.

ANTWOORDCOUPON 9

**ONDERWIJS
GEEFT WERK**

VOOR MEER INFORMATIE:

terre des hommes

TEL. 070-363 79 40

Ook ook mee!

GIRO 646900

**BENT U ER
OOK ZO EEN DIE
DE BUURT OP
DE HOOGTE HOUDT**

EERST DENKEN, DAN DOEN

Diploma's worden van de muur gehaald, bureaus worden ontruimd, gesteven lakens worden in dozen gedaan, archieven worden verplaatst. Dagelijks rijdt de verhuishwagen nu voor bij de Voedvrouwenschool in Heerlen. Donderdag volgt het laatste en meest tere deel, als de couveusekindjes worden overgebracht naar de nieuwe kraamkliniek in het centrum van Kerkrade. Dan is er definitief een einde gekomen aan tachtig jaar Voedvrouwenschool in Heerlen.

Ondertussen treuren Heerlense ouders om het verlies van Heerlens meest vruchtbare huis. Tienduizenden moeders zullen het complex boven aan de Zandweg blijven zien als de plek waar zij verbeterd geperst en verlossend gebaard hebben. Het personeel is minder sentimenteel, het staat zelfs te trappelen om de moderne hotelachtige kliniek in Kerkrade te betrekken. Of zoals een voedvrouw het zegt: „De sfeer in Heerlen is goed, maar die wordt voor het belangrijkste deel door het personeel gemaakt, niet door het gebouw of de omgeving.”

Tachtig jaar geleden hielpen kraamvrouwen de eerste van ruim tachtigduizend baby's die in de Heerlense Voedvrouwenschool zijn geboren op de wereld. Dat was nog op de Akerstraat. Tien jaar later verhuisde de school naar de toen nieuwe St. Elisabethkliniek aan de Zandweg op Heerlerbaan. Nu, zeventig jaar later, ademt het imposante gebouw rust, ontzag en een rijk verleden. Daar doen zelfs lelijke verhuishagens geen afbreuk aan.

De hoofdtaak van de Voedvrouwenschool is altijd het opleiden van voedvrouwen geweest. Een op de drie verloskundigen in Nederland werd in 1944 geschoold in Heerlen, straks Kerkrade. De drie scholen – Amsterdam, Rotterdam en Heerlen – krijgen jaarlijks bijna negenhonderd aanmeldingen. Slechts dertig kunnen er geplaatst worden per opleiding, ondanks het grote tekort aan verloskundigen. De huidige studenten kiezen voor Heerlen wegens de lokatie, maar meer nog wegens het probleemgestuurde onderwijs. Een aantal jaar geleden nam de Voedvrouwenschool dit systeem over van de universiteit in Maastricht.

Er is meer veranderd in tachtig jaar Voedvrouwenschool. Direct in het begin vond oprichter en toenmalig directeur Clemens Meuleman dat de naam Voedvrouwenschool de lading niet geheel dekte. De organisatie werd R.K. Vereniging Moederschapszorg gedoopt. Want als taak beschouwde men bijvoorbeeld ook de opvang van en zorg voor ongetrouwde moeders.

„De afdeling voor ongetrouwde moeders is tot 1973 gescheiden geweest van de andere afdelingen,” zegt de huidige directeur Door Spronken. „De moeders die daar lagen werden vaak niet geaccepteerd, ze waren een schande voor de familie. Ze kwamen nauwelijks

door
**BENTI
BANCH**

buiten, want ze wilden in alle anonimiteit bevallen.” De school werd in die tijd in hoge mate bevolkt door nonnen. „Maar we waren niet zo streng katholiek dat we die ongetrouwde moeders niet konden opvangen. Wat we deden, gebeurde uit liefdadigheid, we hadden een beschermende taak.” Op deze gescheiden afdeling, eerst Doorgangskursus genoemd, later onopvallend Centraal Katholiek Moederhuis, zijn in zestig jaar ruim zesduizend baby's geboren.

De Tweede Wereldoorlog is nog altijd goed voor een paar anecdotes. De gebouwen kwamen er met lichtte glasschade vanaf, maar een vrouw uit Midden-Limburg had, als gevolg van het feit dat Zuid-Limburg door de vroege bevrijding in 1944 geïsoleerd was komen te liggen, een wel erg langdurig 'kraambed': van juli 1944 tot februari 1945 verbleef ze noodgedwongen in de kliniek. De kliniek bleek – begrijpelijk – niet voorbereid op de geboortegolf van na de oorlog; vele moeders moesten toezien hoe hun zuigelingen in mandjes sliepen in plaats van in wiegjes.

Agnes Gerritsen is in 1969 afgestudeerd als verloskundige. „Het was in mijn tijd een zware en antieke opleiding. Er was nauwelijks personeel, dus werden er studenten ingezet. Je was onbezorgd werkgever tegen kost en inwoning.” De ouders van verloskundige Cara Simons vonden het wel geruststellend dat hun dochter intern kon wonen. Het is een van de redenen waarom zij voor de opleiding in Heerlen koos. Ze vertelt dat er een

Van 'tuttelige' kostschool tot hotelachtige kliniek

• 'We probeerden allerlei dingen uit, via ramen naar binnen klimmen'

Foto: KLAUS TUMMERS

streng regime heerste, tien jaar geleden nog. „Om elf uur 's avonds moest je thuis zijn, er mochten geen mannen op de kamer komen. Ik heb gehoord dat er ooit iemand van school is gestuurd, ongeveer twaalf jaar geleden. Die zou een man op de kamer hebben gehad.”

Ze noemt de school in die tijd een 'tuttelige kostschool', een combinatie van tuitig en betuttelend. Maar zoals alle studenten is ook de leerling-verloskundigen enige rebellie niet vreemd. Cara Simons: „We probeerden allerlei dingen uit, via ramen naar binnen klimmen, langs de brandtrap. Ook ontdekten we dat je via de waskoker makkelijk buiten kon komen.”

„Eenmaal is er iemand ernstig beslist,” zegt Agnes Gerritsen, „omdat ze om negen uur 's avonds een frietje ging halen. Een leerling-verloskundige die een frietje gaat halen, dat kan toch niet,” dachten toen.” Er was in die tijd altijd

brood aanwezig. Ook 's avonds kon nog een gezonde boterham worden gesmeerd. Dus waarom zou je zondig een vettig patatje moeten scoren?

Niet lang daarna gingen de studenten kamerhuur betalen. „Vanaf dat moment kon men eigenlijk geen eisen meer stellen. Als je betaalt voor een kamer, dan kun je niet meer verlangen dat iedereen om acht uur opstaat en bij alle maaltijden aanwezig is.”

Van verlossing en vrijheid was pas volledig sprake als je het diploma op zak had. „Dan kon je eindelijk weer zonder schuldgevoel een roman lezen,” vertelt Gerritsen. Een tweede bevrijding diende zich aan in 1987. Het verplichte intern wonen werd opgeheven en studenten waarden uit over kamers in Heerlen.

In de eerste helft van de jaren zeventig meldde zich de eerste man-

nelijke student aan. Een verademing, volgens Simons en Gerritsen. „Maar die werden door de patiënten automatisch voor dokter aangezien. Dat gaat er maar moeilijk uit. Een man in een wit pak is nog steeds dokter, een vrouw in wit pak een zuster.” De luttel heren werden gevestigd in het 'knaaphuis'. „Maar ze hebben een heerlijk leven gehad tussen zestig vrouwen,” lacht Gerritsen. Een gynaecoloog die net binnenloopt beweert dat dat wederzijds was, hetgeen de dames niet ontkennen.

De waarschijnlijk meest ingrijpende verandering in de Voedvrouwenschool vond in 1986 plaats, toen werd besloten samen te werken met het Kerkraadse St.-Jozef-ziekenhuis. Begin jaren tachtig presenteerde de regering namelijk een schokkend beddenreductieplan, dat voorzag in opheffing van de Voedvrouwenschool. De verloskundigen zochten aansluiting

bij Brunssum, Heerlen of Kerkrade. „Kerkrade stelde weinig eisen en bood veel. Het was in Kerkrade mogelijk onze eigen identiteit te behouden,” zegt gynaecoloog Peter Bouckaert. Het ziekenhuis in Heerlen, op vijfhonderd meter afstand van de Voedvrouwenschool, zou niet bereid zijn geweest die scheiding aan te brengen.

In de afgelopen jaren is in alle rust gewerkt aan de voorbereidingen voor de nieuwbouw in Kerkrade. En aan het afscheid van een van de mooiste plekken van Heerlen. De kuuroordachtige omgeving op de Zandweg wordt vervuld voor een drukke plek in het hart van Kerkrade. Directeur Door Spronken zegt dat het tijd werd voor een verhuizing. „Dit is een monumentaal pand, maar niet meer functioneel. De afstanden binnen het complex zijn erg groot, je moet veel onderhouden plegen. De sfeer van hier zou

verdwijnen, maar wat is dat, de sfeer? Het personeel zorgt voor sfeer, de kraamzorg op zich en de feeststemming bij een bevalling zorgen voor de sfeer.” En die aspecten verhuizen allemaal mee.

„De ambiance beïnvloedt de sfeer wel,” zegt verloskundige Cily Makowski. „maar uiteindelijk maken de mensen in het huis de sfeer en komt het neer op een goede zorgverlening.” „Het is wel een mooi, romantisch en nostalgisch gebouw, maar er komen steeds meer gebreken naar boven. De nieuwbouw is veel praktischer,” zegt Cara Simons.

De nieuwe kliniek in Kerkrade – kosten: twaalf miljoen – wordt door iedereen geroemd. Om de weelderige bedden, om het kleinschalig en hotelachtig karakter, om de brede gangen en om het prachtige uitzicht, dat zo mogelijk nog mooier is dan in Heerlen. „Bovendien verhuizen we maar een paar straten verder,” zegt Spronken. Over de nabije toekomst bestaat geen twijfel: over een aantal maanden wordt de Kerkraadse Hamboskliniek hier tijdelijk gevestigd. En daarna? Spronken: „Er hebben wel eens geïnteresseerde kopers gebeld. Die dachten bijvoorbeeld aan een hotel voor gehandicapten, een congrescentrum en een hogeschool. Maar dat is niet onze zaak.” De rijksoverheid Domeinen en Financiën, wiens taak het wel is, laat weten dat zekerheid over een definitieve bestemming pas over anderhalf jaar wordt verwacht.

Op het terrein voor de kliniek wordt de zoveelste verhuishwagen ingeladen. In de lange, smalle gangen hangt anno 1993 de kille en gewijde atmosfeer van zeventig jaar geleden. Het marmer op de vloer leidt naar een fraai trappenhuis dat begint met een sierlijk gekrulde trapleuning. Halverwege de trap zoogt – op een sober gebrandschilderd raam – een ingetogen moeder haar kind. Onder de afbeelding is ingegraven:

Kan wel een vrouw haar kind vergeten dat zij zich niet ontfemen zou over den zoon van haren school.
Jesaja XLIX, vers 15.

Het raam blijft achter in Heerlen. Altijd zal zichtbaar blijven dat hier ooit de Voedvrouwenschool was.

Drank in het verkeer: 'Waarom deed de chauffeur van Lubbers het dan?' een veel te dure hobby

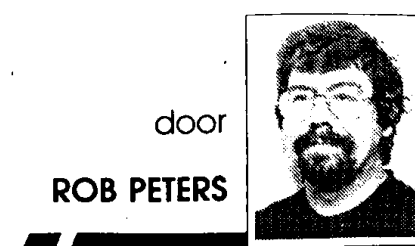
'Drank maakt meer kapot dan je lief is'. Een sufgedraaide grammofoonplaat, die dank zij de escapades van de chauffeur van minister-president Lubbers weer even is teruggekeerd in de top tien. Normaal haalt een chauffeur met een slok op al lang de kolommen van de krant niet meer. De chauffeur van de eerste minister wel en daar konden we verleden week nog wel flink om lachen – het was zoiets een bekende of collega het alcoholhaasje is geworden. Bij de politierechter, die wekelijks tientallen zondaars van het beruchte artikel 26 ww moet knippen en scheren, wordt, zo blijkt, weinig meer gelachen. De financiële en maatschappelijke gevolgen voor de overtreders zijn meestal veel ernstiger dan gemakshalve wel eens eens wordt aangenomen. Met de carnavalsdagen voor de boeg een mooie gelegenheid wat dorstige zaken op een rijtje te zetten.

„Waarom stap je na vijf borrels in je auto? Ja, waarom? Waarom deed de chauffeur van de minister-president Lubbers het?”

Politierechter mr. Wijnen, in zijn jonge jaren toch een begenadigd strafpleiter, weet niet direct een antwoord op deze bijna wanhopige tegenvraag van een klant voor zijn hekje.

Een Heerlenaar, die zo dronken was dat hij indertig alleen tijdens het verhoor door de politie al tweemaal in slaap viel en naar huis gesleept moest worden. Hij is een van de meer dan twintig overtreders die op deze willekeurige gekozen zittingsdag op audientie komen bij mr. Wijnen en officier van justitie R. Philippart. „Zo gaat het vijf dagen per week. De dranklicht komt je ook vandaag al weer figuurlijk tegemoet,” zucht een deurwaarder, die erbij kijkt alsof hij al lang geen slok meer door zijn keel kan krijgen.

Het komt neer op het intrappen van een open deur, maar met

door
ROB PETERS

drank op deelnemen aan het verkeer is geen misdrijf dat voorbehouden is aan de exponenten van een sociale laag.

Op deze woensdag zijn er onder andere fabrieksdirecteuren, waoers, arbeiders en ambtenaren.

Allemaal hadden ze maanden geleden een verjaardag, een receptie of waren ze depressief of gewoon bedroefd. Niets menselijks was hen vreemd voordat hun ritje eindigde tegen een paal van Mega-Limburg, een geparkeerde auto of gewoon na het stopteken van een agent.

Zweet

Zonder uitzondering maken zij zich zichtbaar zorgen over de ge-

• Voor bijna iedereen is het zo begonnen, met een alcoholcontrole door de politie: wilt u even blazen?

Foto: PETER ROOZEN

volgen. Zonder uitzondering lijken ze na een half uurtje redelijk opgelucht. „Voor first offenders geldt dat het Openbaar Ministerie er niet op uit is hen brodeloos te maken,” zegt officier van justitie mr. Philippart. De politierechter blijkt die lijn steevast te volgen en dat is dus al een hele geruststelling, ook voor toekomstige 'klanten'.

Het is geen geheim dat justitie een vaste matrix of leidraad hanteert bij het vaststellen van de te requireren straffen. Wie met meer dan 220 microgram alcohol in zijn adem rondtoert (vergelijkbaar met een promillage van 0,5) en dat is nog geen handvol glaasjes bier, is

al de sigaar. Een boete van 250 gulden is het minimum en al naar gelang de dorst groter was, kan de straf oplopen naar 2000 gulden, 12 maanden ontzegging van de rijbewoegdheid en enkele weken gevangenisstraf. Uiteraard worden de tarieven van een heel ander niveau wanneer er gewonden of zelfs doden zijn te betreuren. Maar de maxima worden bij een eerste misstap, zoals gezegd, zelden uit de kast gehaald. Wie regelmatig zijn opwachting maakt, weet dus waar- al hij begint.

Terug naar de woensdagzitting van mr. Wijnen in Maastricht, met ditmaal nauwelijks recidivisten en

dus is enige lijn beter waarneembaar. De rechter geeft regelmatig kortingen op het tarief. Financiële draagkracht, geleden schade, zielige bloedsweers van kinderen zijn de voor- spelbare en ook dankbare onderwerpen om clementie te vragen en te krijgen.

De kampioen op deze dag is een inwoner van Kerkrade die tijdens een ritje vier auto's en een paal ramde. Na een eis van 3000 gulden en negen maanden ontzegging, wordt het 2000 gulden (te betalen in vijf termijnen) en negen maanden voorwaardelijke ontzegging. De man heeft wel vooraf keuring

gezorgd dat de schade van zijn slachtoffers is afgewikkeld. Rechters zien dat graag.

Het is dus duidelijk: wie door de drank in het verkeer in de penarie komt, kan veel zelf doen. Persoonlijk zie ik niet direct de noodzaak van het inschakelen van een advocaat in eenvoudige 26-ww-zaken. De meeste mensen blijken best in staat hun verhaal te doen en aan te geven waarom er enige clementie op zijn plaats is. De meestal jonge advocaten vervelen bovendien de rechter met veel te lange betogen. Slechts als er twijfel bestaat over het onderzoek door de politie, lijkt het zinvol juridische bijstand te

nemen. Zoals die inwoner van Stein wiens advocaat mr. Douffet ontdekte dat het ademanalyse-apparaat mogelijk niet goed werkt was. Maar dit soort buitenkansje zijn echt uitzondering.

Cursus

Politie-rechters vinden het wel heel belangrijk dat overtreders deelnemen aan de zogenaamde ABC-cursus. Een tweedaags festijn waarin alle facetten van drankmisbruik de revue passeren. Wie die cursus met goed gevolg doorloopt, mag aangeven waar hij korting op wil hebben: de geldboete of de tijd dat het rijbewijs ongeldig zal zijn.

Een tweede belangrijk punt is dat politierechters een broetje dood hebben aan allen, die na aanhouding bij de politie weigerden mee te werken aan een blaas-test of een ademanalyse. Mr. Wijnen gaat er dan gewoon van uit dat er flink gedronken is. Dat wordt dan altijd een straf volgens het hoogste tarief inclusief een al dan niet voorwaardelijke gevangenisstraf extra. Niet doen dus.

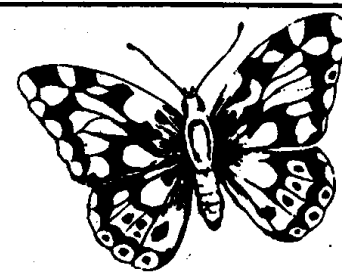
Weekeinde

Chauffeurs, die op het punt staan hun eerste bezoek bij de rechter af te leggen, mogen in principe dus verwachten dat het rijbewijs geen gevaar loopt. Met name dan wanneer dit papier node gemist kan worden bij de uitoefening van het beroep. De man uit Geleen, die het alleen nodig had om zijn oude moeder te bezoeken en de man uit Heerlen die er zijn paard mee naar een concours wilde vervoeren, vallen niet onder die algemene regel. Duidelijk bleek ook dat de politierechters weinig heil meer zien in het niet rijden in het weekeinde van chauffeurs, die op werkdagen gewoon hun werk kunnen blijven doen. Een maatregel die jaren geleden in zwang was. „Oncontroleerbaar voor de politie en daar heb ik dus weinig aan,” sloot mr. Wijnen dat hoofdstuk definitief.

Tot slot: ruw geschat werd op die woensdag een kleine 45.000 gulden aan boetes en vele jaren ontzegging van de rijbewoegdheid opgelegd. Met recht verzuchtte een overtreder: „De pilsges worden duur betaald.”

VAKANTIE & RECREATIE

Advertentiecombinatie van 42 Regionale Dagbladen. Voor informatie en reserveringen: RDP, postbus 2, 1800 AA Alkmaar, tel.: 072-196596 fax: 072-196484

WADDENEILANDEN

TEXEL

kamers en appartementen in diverse hotels

Texel Hotel Kombinate
Postbus 24
1790 AA Den Burg
Tel. 02220 - 15703

TEXEL, Den Hoorn. App. te huur op landelijke BOERDERIJ. Inl. 02220-19495.

Hotel 't Koogerend

Info en res. tel. 02220 - 13301

AMELAND EN TERSCHELLING, T.H. stacaravans, voll. inger. Vrij voor 17-7 na 21-8. 05180-1206 (niet op zond.)

RECREATIECENTRUM BOOMHIEMKE, AMELAND

Comfort kamperen vanaf 25,- per nacht.
Stacaravans vanaf 250,- per week.
Luxe 5-sterren bungalows vanaf 427,- per week
Voor informatie en boekingen: 05191-4052.

TEXEL, t.h. 6 pers. stacaravans/châlets op camping ± 300 m. v. zee, ± 200 m. v. centrum De Koog. Woonk. keuken, 2 slpk., D/WC. Vrij tot 10/7 of na 21/8. 02220-17728.

TERSCHELLING te huur comfortabele vrij gelegen, pers. bungalows (juli/aug. vol) en comfortabele appartementen geschikt t/m 4 pers. Inl./folder: 05620-9069.

TERSCHELLING, 2-4 pers. appartementen met alle comfort, gratis geb. trop. zwembad. Inl. 02503-32226.

TERSCHELLING: bungalows en chalets vrij in krokusvakantie. Folder en inl.: Ybema, 05620-2748.

TERSCHELLING/AMELAND T.h. chalets + luxe stacaravans, voll. ingericht, vrij voor 10/7 en na 28/8. 05180-1581

Voorjaar, Texel natuurlijk

Bel nu voor de nieuwe Texel-brochure met het aanbod van comfortabele bungalows, app. en kampeervak. NIEUW: VOORJAARSARRANGEMENT VANAF 26 FEB. Vakantiecentrum De Krim, 02220-16275.

VOORJAARS-VAKANTIE op Texel

Appartementenhotel „BOS EN DUIN“

Ligt op het mooiste plekje van Texel, met haar 2, 4 en 6 pers. app. aan de Staatsbossen, en ongeveer 1500 m. vanaf het strand, om lekker uit te waaien.

AANWEZIG : o.a. KTV, video, radio, telefoon, kluisje, bar-koelkast en wasserette.

FACILITEITEN : verw. overd. zwemb., middekgolf, huurfietsen, recreatiezaal, met bar, poolbiljart, tafeltennis, open haard met gezellig zitje. Info. Fam. J. Tilma, Texel, 02220-15541 Fax: 10015.

GRONINGEN

Lauwersmeer-Marnegebied (Nw.-Gr.)

Een mooi vakantiegebied met o.a. camping en bungalows in Lauwersoog en theemuseum in Houwerzijl. Gr. prosp. VVV Lauwersmeer-Oost, Pb. 8, Zoutkamp. 05958-1957.

HOGENDOORN Recreatie

Wederbergen t.h. bijz. luxe bosvilla's a.h. water. Overdekt zwembad vanaf april, meer met zandstrand, tennisbanen, kanovaren enz. info. 02977-45797 fax. 41309.

FRIESLAND

In het merengebied, hart van Friesland, ligt Grouw. **recreatieoord yn'e lijt** is gelegen aan het Pikmeer.

Schitterende 4 t/m 6 persoons bungalows te huur, evt. met "zeilboot". Kleurenfolder kunt u aanvragen bij "Yn'e lijt" te Grouw, tel. 05662-1487.

RIJST, BUNG., 4/6/8 p., aan vis/haarwater in uniek meengebied. m. prive aanlegp. Tel. 05154-3366, fax 3008.

ZEILSCHOOL PEAN, ANWB v.t. erkend

Al 25 jaar een vertrouwde naam. Zeil-, surf-, en optimaal zwembad. Inl. en folder: 05663-1392.

ZEILSCHOOL PEAN, ANWB v.t. erkend

Binnenkort start voor ervaren zeilers/sters tussen 17 en 25 jaar onze opleiding tot zeilinstruitor/trice. Bel voor uitgebreide informatie: 05663-1392.

WEER OF GEEN WEER, ISELMAR

lung, app., subtr. zwemb., sauna, whirlpools, bowling, annie, squash, rest. Alles onder 1 dak! Direct aan de Friese meren en het IJsselmeer. Ideaal voor vissen, surfen, zeilen en vakantie houden! Bel: 05146-2575 Lemmer

Friese meren

Verhuur van bungalows en open zeilboten. Bij het huren van een bungalow van 2-4 tot 17-5, 4-8 tot 17-8 tot 30-0, een zeilboot of visboot gratis. De zeilboot met dekzeil is ook ideaal voor het maken van trektochten. Vraag kleurenfolder: Sierp de Vries, Terherne, 05668-9265.

HOEGENDOORN Recreatie

T.h. Balk, a.h. Slotemeer 5 villa's met eigen aanlegsteiger. Alle luxe aanwezig. Tev. bootverhuur. Info. 02977-45797 fax. 41309.

Holterberg, Holten

Luxe vak. bungalow in mooi fiets- wandelgebied. Ook weekendse. Huidslag mag. 05483-65104 / 05700-13268.

DRENTE

amping DE TIP. Schoonoord aan bos. Overd. zwembad sauna, enz. ANWB clas. **** 5 vlaggen. Inl. 05918-1279.

HALLO MEDEKAMPEERDERS

Wij gaan dit jaar weer naar de prachtige 4 sterren **CAMPING "DE ZANDPOL"**

Daar vind je rust, ruimte, reinheid, kind- en gastvriendelijkheid. Ruime plaatsen, verhuur stacar., ampeerappartementen. Groetjes van Fam. W. Te Vree. Bel voor gratis kl. folder 05915-53002 (nabij Emmen).

Diana Heide...

de familiecamping bij uitstek voor een echte gezinsvakantie!

laast kantine, supermarkt, sportveld, middekgolfbaan, roei- en visvijver is er gratis verwarmd zwembad en mei tot sept. Bovendien is er in de vakantieperiodes een recreatieteam, dat de kinderen een onvergetelijke vakantie bezorgt. Dat alles tusschen 1.500 ha. Staatsbossen. Wij sturen u graag informatie.

DIANA HEIDE

Camping - natuurreserveaat
Amen 53, 9446 TE Amen (Rode), Tel. 05920-89297.

BUNGALOWPARK NUIELVELD-PESSE, ANWB-erk.

Luxe bung's t.h. Inf. en kl. folder 02-645954/16413940.

STACARAVANS, zomerh., ged. Woonboord. in Hoogseiz. v.a. f. 375,- pw. Gezel. gezinscamp. met zwemb. Fold. 05612-1368/05212-7258. "De Zorgvlied" Wateren.

Camping de Hondsrug, modern ingerichte gezinscamping.

Toeristische plaatsen met eventueel een sanitaire cabine. Arrangementen Pasen, Hemelvaart, Pinkster, juni en sept. Stacaravan verhuur voor 24-7 of na 14-8. Inl./folder: Annerweg 3, 9463 TA Eext 05922-1292.

HOTEL-PENSION "VILLA-NOVA"

gelegen in boerlijke omgeving. Prima uitgangspunt voor wandelaars en fietsers. Goede keuken, grote tuin, terras, ruime parkeerplaats, kamers met en zonder douche/toilet, lift aanwezig, aparte eet- en recreatiezaal. Vraag vrijb. inlichtingen. Fam. Krans, Dorpsstraat 38, 8437 PB Zorgvlied. Tel. 05212-7212.

SPECIALE AANBIEDING! Hokus Pokus: KROKUS

Een weekend in een 4-pers. bungalow voor maar f. 165,-! Weesterbork: Het Timmerhok geeft 20% korting op weken, midwiken en weekenden, in 2, 4 en 6-pers. bungalows! Daarbij vrijkanten voor het Noord Dierenpark te Emmen! Recreatieprogramma met o.a. autopuzzelrit met prijzen! Aanbieding geldt ook voor de gehele maand maart! Info: 05933-32641.

HOOGHALEN 4 pers. vak. bung. op rustige camping Huidsl. mag. 05945-15475.

"HOOR DE STILTE" Op bungalowpark Lanika Ruinen-rust-Ruimte Info/folder: 05281-1321.

OVERIJSSSEL

Volop vakantiepret voor het hele gezin op de camping in het Vechtdal!

Diverse voordelige arrangementen

- Veel vermaakmogelijkheden met speel-, vis- en roeivijver
- fietscrossbaan
- Jeu de boules baan
- Zandstrand
- Tennisbaan en een uitgebreid recreatieprogramma
- AQUACENTRUM, met 3 verwarmde zwembaden
- Wildwaterbaan
- Borrel ligbank
- Onderwaterbank
- Overdekt zonneterras, zonnebanken etc.

• Bel voor meer informatie of breng ons eens een bezoek.

Gebr. Schutte, Grote Beltweg 11, 7794 RA Rheeze (Hordenen) Tel. 05232-62264

T.H. 6 pers. vrijst. STENEN RECR. BUNG. v.v. alle comf op rustig park met zwemb. Gem. Ommen. Tel. 05299-7423.

Recreatiepark "BAVELDS DENNEN" nabij Ootmarsum.

T.h. luxe bungalows met overdekt zwembad, sauna, tennisbaan, viswater en vele recreatiemog. 05413-52625.

T.H. LUXE RECREATIE BUNGALOW voorzien van alle comfort in Ootmarsum. Info. 033-729491 b.g.g. 622522.

OMMEN. T.h. ingerichte stacar. 's op ANWB vak.cent. Bestmmerberg met verw. buiten en overd. zwemb., in de bossen. Recr.team aanwezig. Inl./folder 05274-1267.

KROKUS - VAKANTIE IN SALLAND

Op het vernieuwde Recreatiepark "DE LUTTENBERG" Speciale krokus arrangementen voor onze bungalows. Interesse? Bel 05724-1405. Heuvelweg 9 Luttenberg Ov.

GEZINSCAMPING

Verwarmd zwembad, kinderbad, water glijbaan, tennisbaan, recreatieterrein. Folder aanvraag: 05729-1504

HOTEL TUBBERGEN***

UIT IN TWENTE, in een knus familiehotel in Tubbergen. WINTERVOORDEELARRANGEMENT TOT 12 MAART 5 dagen HP f. 187,50 p.p. Alle kamers bad/douche, toilet, tv, telefoon en radio. Reserveringen: 05493-1480.

DE OMMEZWAAL, een groene camping die rust uitademt Verhuur stacar./zomerh. Folder 05728-1577/2172 Heeten

LET OP: Spec. aanbieding, ANWB park, Holten: Vak.oord DE LINDENBERG t.h. 4, 5, 6 pers. bung. v.a. nu t/m 19-2 of na 5/3 t/m 2-4 f. 165,- p.w., midwk of w'kend. Spec. korting mei en juni 50 +. Kantine, verw. zwemb., speelt., wasserette, m.-golf, enz. aanw. 9-7 - 20-8 vol geb. Vr. gratis kl.folder Borkeldsweg 57, 7451 TA Holten: 05483-81364.

DENEKAMP (TWENTE) GRENZeloos BOEIEND.

omdat het vele mogelijkheden biedt in elke vorm van dag- en verblijfsrecreatie. Prachtige afwisselende natuurgebieden, grenzend aan het Duitse Bergland. Vele bezienswaardigheden. w.o. watermolens, kasteel, musea, volksterrenwacht enz. Hotels, bungalows, campings in alle prijsklassen aanw. Zeer aantrekkelijke arr.

Echt waar, in Denekamp bent u uit! natuur-lijk uit!

Vraag brochure bij: VVV-Denekamp, Postbus 36, 7590 AA DENEKAMP. Tel. 05413-51205.

HOGENDOORN Recreatie

T.h. in Ommeren bungalows op park 't Reggehuus Schitterende omgeving met vele mogelijkheden. info. 02977-45797 fax. 41309.

Holterberg, Holten

Luxe vak. bungalow in mooi fiets- wandelgebied. Ook weekendse. Huidslag mag. 05483-65104 / 05700-13268.

Camping bungalowpark „Caliuna“

Stouwenweg 3, 7731 RW Ommeren, tel. 05297-1234

In een unieke omgeving met natuur en rust. Reserveer nu een unieke plek in de natuur voor een fijne vakantie. Honden toegestaan. Groot zwemb. + kinderbad, speeltuin, middekgolf, winkel, fietsverhuur en recreatieterrein aanwezig. Voor de camping een spec. Hemelvaart- en Pinksterarr. Nog ruimte kampeerplaatsen en luxe 5* bungalows vrij. Folder op aanvraag.

GELDERLAND

WINTERSWIJK vrijst. luxe recr. bung. in bos, speelt., recreatiemeer, cvt, ktv, 3 slpk., v.a. f. 285,- p.w. 074-664360

RECR. CENTR. "HET EIBERNST" (ACHTERHOEK) Verh. v. 2-11 pers. Bungalows, stacaravans en Kampeerplaatsen. Inl. + gr. kleuren folder Kerkdijk 1 7152 DB Eibergen Tel. 05454-71268/71269 fax: 76331.

ERMELDE/VELUWE en Zeeland. T.H. stacar. 's voll. inger. in bos. omgev. strand op ± 2 km. Tel. 02520-17129.

BUNG. PARK HET WITTE HUIS AAN DE BOSRAND **** ANWB Voll. inger. bung's en caravans 4-6-10 pers. v.a. f. 400 all-in 4 pers. in de bossen, met verw. zwemb. nabij Veluwemeer, honden toegest. Doornspijk (bij Nunspeet) Tel. 05258-1471.

Veluwe, Vaassen, "DE BOSRAND" T.H. NIEUWE LUXE APPARTEMENTEN met openh., kl.v., bubbelbad ect. + overd. verw. zwemb., tennisb., fietsverh. 05788-1343.

4 daags WINTERARR. v.a. f. 165,- p.p. HP

Geldig januari t/m maart 1993. Gratis sauna, tennis, middekgolf. Bij sneeuw LANGLAUFEN. Hotel Bosoord Loenen, Veluwe. Info. Tel. 05765-1264.

VOORTHUIZEN: 'DE JACHTHOORN'

Gezinscamping, vak.huisjes t.h. in voor-, hoog- en naseizoen, aantr. prijzen. Faciliteiten: kantine, wasserette, speeltoestellen, verw. zwemb., recr.progr. in hoogseizoen. 23 juli tot 6 aug. bezet. Voor inl. + folder. Fam. J. Berkelaar, Harremaatweg 30, 3781 NJ. Tel. 03429-1506.

Gezellig vertoeven in de Achterhoek

Te huur op ons BUNGALOW-KAMPEERPARK 4-8 pers. bungalows of chalets (reeds vol in periode 2-7 t/m 27-8). Op ons park vindt u o.a. SUBTROPISCH ZWEMBAD, cafe/bowling-restaurant-supermarkt-tennisbanen-sauna-verw.-buitendek-solarium-fitness-hairstyling-vis/roeivijvers. Reservering. KAMPEERPLAATSEN mogelijk. Folder op aanvraag.

MARVELD RECREATIE

Elshofweg 6, 7141 DH, Groenlo Tel. 05440-61838.

WINTERSWIJK. Staanplaatsen en toeristische plaatsen tegen Duitse grens gelegen in schitterende natuur. Alle comfort, rest., snackbar, kantine, tennis, kegelen, zwemmen, surfen enz. Camping en gekelcentrum 't WISKAMP, Henzel nr. 4, 7113 PA 05430-14812.

VOLOP VAKANTIEPLEZIER IN DE VRIJE NATUUR

Voor Uw ideale zomer en/of korte vakantie. Onze prachtig gelegen bungalowparken DE SCHAAPSKOOI in Epe en DE LANGE BOSK/MARY ROSE in Beekbergen bieden U alles wat Uw vakantie zo onvergetelijk maakt. Wat dacht U van tennissen, zwemmen, fietsen, middekgolfen, joggen of wandelen in de prachtige natuur. Onze comfortabele bungalows te midden van de boerlijke omgeving op de veluwe staan voor U klaar. NIEUW op DE LANGE BOSK/MARY ROSE in Beekbergen is onze comfortabele VILLA geschikt voor 18 PERSONEN. Bel voor onze brochure 1993 DE CAMPING UNIE in Hilversum; 035-249849, DE SCHAAPSKOOI in Epe 05780-16204 of DE LANGE BOSK/MARY ROSE in Beekbergen 05765-1252.

CAMPING 'DE SCHERPENHOF' TERWOLDE, een ideale vak. voor het hele gezin a/d rand v/d Veluwe met o.a. surfmeer, verw. zwemb., div. attr., bistro en disco. VERH. VAN STACARAVANS / 600,- p.w. All-in. VER- NIEUWDE TOILET-/DOUCHEGEBOUWEN. 05717-1731.

Vakantieverblijf GROOT BESSELINK Geleg. aan het riviertje de BERKEL in bos. omgev. in de ACHTERHOEK. Verh. voll. inger. vak.huisjes. Recr. mog. zwem- vis water, roeiboot, tafeltennis en rijnpony ect. Mog. fiet- sen t.h. Hond toegest. G.J. te Winkel Tel. 05751-1450.

HOTEL/PENSION HET JAGERSHOF

Nunspeet, parel van de Veluwe natuur. Uw 50+ hotel/ pension houdt op ZATERDAG 6 EN ZONDAG 7 FEBRUARI OPEN DAG, onder het genot van een gratis kopje koffie krijgt u alle vrijblijvende info.

HOUD DEZE DATA VRIJ.

Fam. C.J. van Oist spoorlaan 12-14, 8071 BP Nunspeet Tel. 03412-52393. Ook kunt u onze gr. folder aanvragen.

...DAT IS EVEN GENIETEN

Nunspeet Elspeet Vierhouten Hulshorst Bel VVV voor info: 03412-63041.

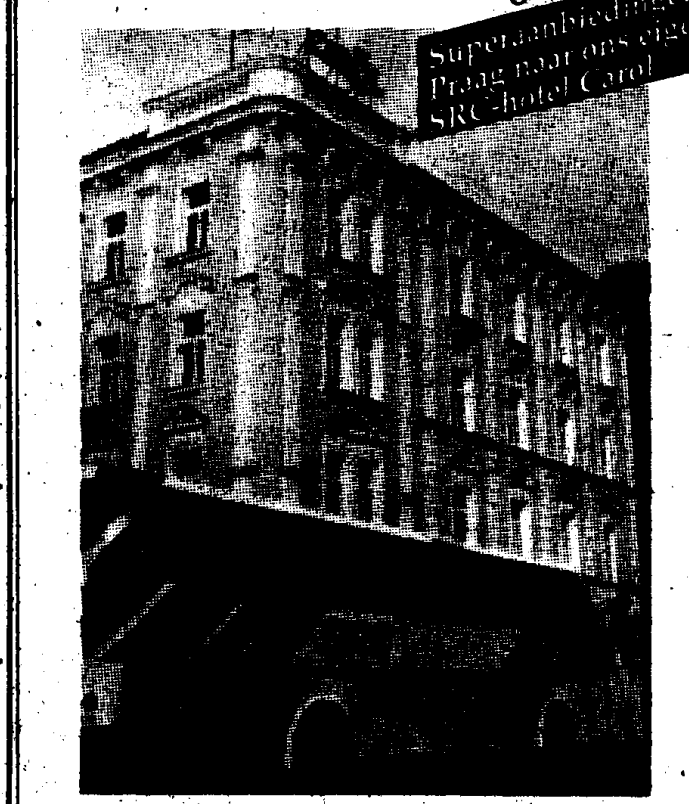
DIV. BUITENLAND

BUSVAKANTIES

Vernissend voordelig!

Praag Special 7 dagen v.a. 499,-	Bella Italia 12 dagen v.a. 999,-
Praag en Moravië 12 dagen v.a. 899,-	Venetie 8 dagen v.a. 699,-
Budapest 8 dagen v.a. 649,-	Barcelona 8 dagen v.a. 599,-
Burg Falkenfels 6 dagen v.a. 549,-	St. Petersburg 10 dagen v.a. 1199,-
Florence 8 dagen v.a. 699,-	Polen 10 dagen v.a. 1199,-

Inbegrepen! halfpension in goede hotels, een prachtig excursieprogramma en Nederlandse reisleiding.

Vraag onze reisgids! Bel 050-120100 (24 uur per dag) of 020-6202121. Of vraag uw ANVR-Reisburo

UTRECHT

BARON HOTEL LOODRECHT geeft U de gelegenheid Uw partner te verwennen voor VALENTIJNSDAG. Valentijn-weekend-aanbieding 13 en 14 februari met o.a. diner, overnachting, brunch en leuke verrassingen voor slechts f. 125,- per persoon. Bel snel voor de details 02158-24904.

NOORD-HOLLAND

T.H. 4 tot 6 pers. stacar. op Camp. red. dicht bij bos, zee, duinen, surf- en viswater. Tel. 075-28331/02260-12785.

NOORDHOLLAND RECR. SERVICE T.H. Bung's en app. in div. parken aan zee + KROKUS VAK. Tel. 02246-1596.

ZUID-HOLLAND

Hotel Noordzee-direkt aan zee-Katwijk

MEDERN inger. kamers met badk./KTV/telef. lift. Gelegen dir. aan zee/strand. Voor gratis folder m. spec.arr. Boulevard 72, 2225 AG. Tel. 01718-15742.

NOORDWIJK AAN ZEE: Hotel de Instuif. Deze zomer nog gezinskamers vrij (v.a. 4 pers.) in ons sfeervol familiehotel. Volp. v.a. f. 295,- p.p.p.wk. Vr. folder: 01719-15462.

HOTEL "AAN ZEE" Voor een geslaagde zomervakantie 1 min. v. strand. Volpension f. 310,- p.p.p.wk, wekelijks dans en bingo avond, ideaal voor gezinnen. Vraag folder 01719-12919. P. boulevard 206, 2202 HT Noordwijk zee.

ZEELAND

NOORDZEEPAK

OUDDORP AAN ZEE T.H. 5**** Bung's op 500m van zee. Info + folder 01878-3099/3211.

T.H. 5**** BUNGALOW OP FRAAI PARK. 6 pers. v.a. f. 400,- p.w. 9-7/6-8 bezet. 05752-2534/2411.

KROKUSVAKANTIE of IN ZEELAND

Direkt aan strand en zee: Last Minute Aktiel Weekprijzen v.a. f. 680,- all in CHALETs en LUXE BUNGALOWs, o.a. Filmmet, vele met privé-sauna en bruisbad. alle met o.a. toegang tot SUBTROPISCH ZWEMPADIJS ROOMPOT Recreatie-Kamperland. Bel 01107-4200.

TE HUUR IN HET MOOIE STADJE VEERE

vanaf 3 april 1993, twee geheel gerestaureerde 2-persoonsappartementen. De appartementen zijn gelegen aan de Kaai/Stadshaven en hebben een fascinerend uitzicht over het Veerse Meer. Beide appartementen zijn zeer comfortabel ingericht. Voor informatie en reserveringen: Auberge 'DE CAMPVEERSE TOREN' Kaai 2 Postbus 40350 AA VEERE Telefoon: 01181-1291, Fax: 01181-1695.

NOORD BRABANT

BAARLE-NASSAU, VAKANTIEOORD DE STEPPE 4-6 of 12 pers. vak.huisjes in land. bos. omgev. Hoogseiz. f. 510,- p.w. Vrij voor 16-7. Info. naar Kampeertarieven. Fam.park eenvoudig maar volledig! Tel. (04249) 9246.

VOOR DE FJNSTE KAMPEER- EN BUNGALOWVAK. aan het leukste strand en speelveld van Brabant. Bel Beeksebergen Hilvarenbeek 013-360032.

Camping De Rooye Asch. UW VAKANTIE WAARD Havellweg 59 5423 VV Handel (N-Br). Vraag gratis fold. + Zomerprogramma aan Tel. 04922-1852.

DE HERTENWEI heeft voor 16-7 en na 13-8 nog enk. bung's vrij. Voor kamperen zijn er aantrekkelijke voorseiz. plaatsen (9-4 tot 3-7). Ook nog voldoende kampeerruimte beschikbaar voor 24-7 en na 7-8. Voor de krokusvak. is er een krokus kampeerrr. Het ***** terrein heeft vele faciliteiten welke het gehele jaar geop. zijn. Vr. fold.: Wellenseind 7-9, 5094 EG Lage Mierde. Tel. 04259-1295.

LIMBURG

Luxe vakantie bungalows

Uw luxe 3- of 5-sterren bungalow op het "schoonste plekje" van Zuid-Limburg met 't STERREN- VOORZIEGEN, waaronder subtiel zwembad etc.

GROCUSVAKANTIE 19/2 - 5/3

v.a. f. 640,- per week

Vraag tevens naar onze aantrekkelijke all-in, weekend- en midweekarrangementen voor diverse periodes.

55+ers genieten in diverse periodes een korting van 20% op de bungalowprijs.

Vakantiecentrum Schin op Geul

Bel 04459-1400 voor alle info en gratis folder.

• EPEM, (Zuid-limburg) • Uniek gelegen luxe vakantie-appartementen. Inl. bel: 04455-1510.

Knusse hotel-app. aangeboden in Voor-streek, 10 km v. Maastricht. Korting voorjaar en zomer. Tel. 04409-1475.

LANDGAAFF Z-LIMBURG "DE BOUSBERG" **** camping met zwemb., speelt., tennis en recr. progr. Vrijst. Bung's f. 240 - f. 990 p.wk. 55+ kort. 045-311213.

STA-CARAVANS TE HUUR Camping HIGH CHAPARELL Oirabeek, 12 km van Valkenburg. Voordeel van 28 juni t/m 10 juli en van 22 aug. t/m 4 sept. stacar. v.a. f. 625,- voor 2 wk. eig. tent of car. f. 18,- p.n. Vraag folder Tel. 04492-2044.

HOE BEREIK JE DE TOP?

BOEK DAN NU EEN VERRASSEND VOORDEELIGE VOORJAARSVAKANTIE IN BUNGALOWPARK SIMPELVELD v.a. f. 61,- per dag. één van de hoogste gel. bung.parken van Z-Limburg. Ons park biedt rust en ruimte in geschakelde of vrijst. bung's en is gel. bij Aken, Maastricht en Vaals. Vr. info. of boek een verblijf: 045-441242. Spec. kort. o.a. voor 55+ ers.

MEER DAN ALLEEN MAAR KAMPEREN Op gezinscamping bij uitstek aan de rand van het heuvelland. natuurbad met strand en ligweides, vissteigers, roeien, waterfietsen, klimmuur, tennis, jeu de boules, middekgolf, jeugdthek, kantine, supermarkt, evenementen en activiteitenprogramma. Gunstige tarieven, speciale arrangementen. In voor- en naseizoen rustig, actief en sportief tijdens schoolvakanties. Tevens calets te huur, nieuwe jaarplaatsen. BEL VOOR GRATIS FOLDER 04490-2900. Recreatiepark Hommelheide, Hommelweg 2, Susteren.

"CAMPING DE LEISTERT TE ROGGE"

Heeft alles in huis voor een schitterende vakantie. Overdekte waterrecreatie (29 c.) en verw. buitenbaden met waterglijbaan, roeivijver, grote speeltuin, kinderboerderij, sportcentrum, tennisbaan, uitgebr. activiteiten-progr. Ook stacaravanverhuur. Info. Tel. 04748-3030.

VAALS Hoeve "DE LINDE" Vrijst. vak. won. in Z. Limb. comp. inger. huisjes 4-8 4-8 pers. Huur p.wk. 550,- p.p. Peeters, 04956-2245.

Welkom in: **De Bercht**

- subtiel zwembad • ruime kampeerplaatsen
- particuliere bungalow- en caravanserai
- buitenbad • speeltuin • recreatie- programma • "vissers-restaurant" • supermarkt • fiets- en middekgolf • wandelpa- den

Bel voor meer informatie: De Bercht Beert (L). Tel. 04707 - 1547

VAKANTIEWONINGRUIJ

Zonder dat u meteen forse bedragen voor een hotel, bungalow of appartement moet betalen: toch genieten van een vakantie in een andere omgeving? Eenvoudig! Door vakantiewoningruil kun je er eens vaker tussenuit. Het IWB regelt ALLES voor u, ook als u alleen oppas voor uw woning zoekt. Schrijf of bel voor info: IWB, Postbus 301, 8160 AH Epe. Tel. 05780-14235.

ACTIEVE VAKANTIES

AKTIEVE ZOMERJEUGDVAK. DOEKAMP DREN. Ca. 6-15 jr (3 gr.), VP / 245,- 7 dgn. Boekje: 050-77

JONGERENVAKANTIES

CIRKEU: de betere jeugdvakanties in binnen- en buitenland! 8-20 jaar. Volledig verzorgd met begeleiding. Gratis brochure? Bel 08348-2300. Ook jeugdsivakanties in de krokus!

BELGIË/LUXEMBURG

T.H. 6 pers CARAVAN in de Ardennen nabij St. Vith. Kindervriendelijke camping. Tel. 01180-25563.

BELGISCHE ARDENNEN TE HUUR. In schitterend natuurgebied, luxe vakantiewoningen inger. voor 2-8. ARD-INVEST NV Tel. 09-3284478025 (OOK WEEKE

STA-CARAVANS te huur in de Ardennen, al v.a. f. 250,- p.w. all-in. Geen winter verhuur. Inl. 04459-1596

CARAVANS T.H. Pracht. natuur bij La Roche (Ardenn) op kleine camping 100 km v. Maastricht. Ook met tent of caravan. Folder: 01172-1446 b.g. 09-3284411

Krokusvakantie

Rust en ontspanning in Molenheide, België, slecht km. van Eindhoven. Speciale aanbiedingen v. voor en winter. Ook ideaal v. groepen. Wandelen, fiets zwemmen, bowling, tennis, sauna, kinderopv., su markt enz. Info: TOURIST TEAM, Postb. 7105, 4330 Middelburg. Tel.: 01180-39505/fax: 01180-39205.

RENT A TENT. Voll. inger. bung.tenten in Nrd. en Midd. Frankr., Belg., Lux. en Did. 0

De geheimen van een kalksteengroeve

Parachutespringen was zijn passie. Het mooiste dat op deze aardbol bestond voor Ton Breuls uit het Belgische Kanne.

Totdat zijn echtgenote bij het springen een flinke wervelblessure opliep. Zijn leven veranderde totaal, hij zocht het voortaan ondergronds. Met zijn vriend Ludo Claessen bezocht hij twintig jaar geleden de kalksteengroeve Caestert in de gemeente Riemst. Breuls raakte daar zo door geïmponeerd, dat hij vanaf dat moment alles zo snel mogelijk wilde weten over kalksteengroeven en grotten. Het begin van een nieuwe passie voor deze hoofdconducteur bij de Nederlandse Spoorwegen.

DOOR LEON JEURISSEN

Na het eerste bezoek aan de groeve Caestert ging voor Ton Breuls, geboren in Berg aan de Maas, een geheel nieuwe wereld open. Hij bezocht de ene groeve na de andere. Al snel kwam hij in contact met de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven (SOK) van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

Vijftien jaar geleden werd deze groep in het leven geroepen met als doel een studie te maken van grotten en groeven. Je moet volgens Breuls een gezonde tik hebben om voortdurend op pad te gaan, iets nieuws te ontdekken en vervolgens je bevindingen op papier te zetten.

„Vroeger hing er een waas van geheimzinnigheid rond een bezoek aan een groeve,” vertelt Ton Breuls. „Nu zijn de zogeheten berglopers sneller bereid hun kennis met anderen te delen. Soms ontstaat er zelfs een competitie-strijd wie een grot vindt waar nog nooit iemand is geweest.”

Invmiddels heeft de SOK twintig boekwerkjes uitgebracht over ervaringen van berglopers. In totaal zijn dat 844 pagina's over mergel, grotten, kalksteengroeven, vleermuisstellingen enzovoorts, netjes in boekjes gebundeld. Vierenveertig auteurs zorgden samen voor 104 artikelen over de geschiedenis van de onderaardse groeven.

Drempelvrees

„Eigenlijk begon het allemaal niet als met een clubblad van een vereniging. Je moest zeuren om berichten. De eerste uitgave, met daarin de geschiedenis over het groevenbeheer in Noord-Frankrijk van Breuls en het onderaardse landschap als cultuurland van J. Diederik van Valkenburg was dan ook, wat de druk en de layout aangaat, niet van een al te beste kwaliteit.”

Breuls herinnert zich nog goed dat hij trots met het eerste boekje zijn stamcafé binnenstapte en kond deed van zijn werk. Daar ontmoette hij André Terlingen, voor wie de grafische vormgeving van een boek dagelijkse kost is. De eerste uitgave van SOK werd al snel als zeer amateuristisch betiteld en vanaf dat tijdstip nam Terlingen telkens het grafische werk van de boekjes voor zijn rekening.

De gezonde tik van Ton Breuls

Elk half jaar komt er een nieuw uit. De studiegroep telt driehonderd abonnees in heel Nederland en België. Zo'n vijfhonderd exemplaren worden telkens gedrukt. Af en toe komt er een speciaal nummer uit. Ook niet-leden van de SOK hebben in de boekjes gepubliceerd.

Er bestaat grote belangstelling voor deze sector van de nostalgie. Maar elk boek is een hele beleving. Foto's verzamelen en archiveren napluizen.

Er zijn zo'n vijftig mensen die in een groeve of grot goed de weg weten te vinden. De SOK telt circa tachtig leden. Onder hen zijn veertig personen zeer actief, zij dolven vaak rond in het rijke leven van de kalksteengroeven. De studiegroep wordt regelmatig gevraagd een advies uit te brengen.

Kritisch

De berglopers worden vaak met de nodige scepsis bekeken. „We worden inderdaad kritisch gevolgd,” merkt Breuls op. „Eén stomme daad, met als gevolg een instorting in een groeve, kan voor ons fataal zijn. Maar de meeste berglopers zijn razend enthousiast. Onze vrouwen zeggen niet voor niks dat bij een bergloper eerst de grot aan bod komt, en dan pas de echtgenote.”

Er zijn weken dat Breuls twintig tot dertig uren bezig is met een bepaalde groeve of grot. Elke maand wordt wel een wandeling gemaakt door een onderaards gewelf. Hij heeft zich de materie zelf eigen gemaakt door veel over dit onderwerp te lezen. Zo heeft hij onder meer de Caestertgroeve zelf in kaart gebracht.

Een groeve biedt een berg aan mogelijkheden. Zij is meestal rijk aan gegevens. Je moet ze alleen ontdekken en bestuderen. Bezoekers aan groeven lieten vroeger, maar ook nu nog, tekens achter op de wanden. Een enorme rijkdom uit

● Ton Breuls in zijn element in een kalksteengroeve.

het verleden is in de wanden gekerfd. Vluchtelingen, blokkeerders en andere figuren schreven hun geschiedenis op de wanden.

De Duitse bezetters wilden in de Tweede Wereldoorlog fabrieken en vliegtuigen in de beschermde omgeving van grotten onderbrengen. Gelukkig werd dat idee achterhaald door de bevrijding. Anders zouden ze volgens Breuls zeker grote schade hebben aangericht, een enorme brok informatie over

de geschiedenis in onze omgeving zou verloren zijn gegaan.

Jacco Silvertant uit Valkenburg heeft namens de SOK over deze ondergrondse activiteiten van de bezetter drie boekjes uitgegeven.

De Sint-Pietersberg in Maastricht is in de ogen van Breuls het grootste ondergrondse museum dat er bestaat. „De SOK is trots dat het een collectieve vergunning heeft

voor de Sint-Pietersberg. Maar het is frustrerend dat wij ons aan de vergunning moeten houden, maar dat iedereen toegang heeft in de Sint-Pietersberg. Er worden zelfs barbecuefeesten gehouden en bezoekers kunnen soms ongestoord met een spuitbus de wanden bekladden.

Individueel of in een groepje worden door de SOK-leden initiatieven genomen om bepaalde projecten aan te pakken. Na overleg met

de eigenaar van de groeve, gaat men aan de slag. Er zijn mensen die jaren door een speciale grot lopen.

Breuls: „Maar als je ze vraagt om alles eens op te schrijven en een boekje uit te geven, krijg je al gauw de reactie dat het allemaal niet veel voorstelt. Men is te bescheiden. Het duurt even alvorens zo iemand overtuigd is dat hij toch een schat aan gegevens heeft verzameld.”

Zo ontmoette hij ook John Knubben uit Maastricht, die jaren door de grotten van Heer heeft geworven. Het heeft Breuls heel wat moeite gekost de Maastrichtenaar te overtuigen dat hij een boekje over de grotten van Heer moest schrijven.

„Zo iets wordt toch niet gewaardeerd,” is meestal de eerste reactie. Later bekruip de schrijver het gevoel dat zijn werk niet compleet is. Het boekje over de grotten van Heer is eind vorig jaar verschenen. De foto's zijn gemaakt door Henk Ramakers.

Documentatie

Breuls heeft in de loop der jaren een heel archief opgebouwd met krantenknipsels en boekwerkjes over kalksteengroeven. Uit ruim vijfduizend dia's, netjes gesorteerd op naam, categorie, lokatie en datum, kan hij voor publikaties putten. Ook kasten met fossielen en andere voorwerpen die tijdens zijn stroomtochten door de groeven zijn gevonden, sieren zijn woning. Hij hoopt zijn verzameling ooit nog eens te kunnen overdragen aan een documentatiecentrum.

Wat moet er nu nog worden onderzocht? Een goede vraag, zegt Ton Breuls. „Een groeve biedt een breed scala aan mogelijkheden. Bepaalde larven of slijmbeestjes op bijvoorbeeld de mergelwanden in de Bemelerberg, kunnen soms aanleiding zijn een nader onderzoek in te stellen. Een diversiteit aan verhalen schuilt vaak achter deze juweeltjes.”

Er zijn berglopers die alle mergelwanden nalopen, op zoek naar grote fossiele eventueel uitgestorven dieren. Deze worden in kaart gebracht en aan een uitvoerige studie onderworpen. Ook stuit men wel eens op verrassingen. Zo werd in een groeve te Sibbe een valsemunterij ontdekt.

Scheepjes

Afbeeldingen van scheepjes in de groeve van Caestert krijgen op dit moment de volle aandacht van Ton Breuls. Sinds hij ontdekt heeft dat een scheepje uit 1874 afkomstig moet zijn geweest van de broer van overgrootvader P. Breuls, is hij begonnen alles over dit onderwerp te inventariseren. Via archieven worden data en namen aan elkaar gekoppeld. Het dagboek van eeuwen Caestert is geboren...

ander-

Zijds

Gijsen

DOOR SANTE BRUN

Hij maakte het de mensen 'boven in Holland' gemakkelijk Limburg te blijven zien als een middeleeuws relict van zwarte reactie, en hij maakte vele katholieken de keuze gemakkelijk. Wat hij precies dacht, daar kwamen we eigenlijk niet achter. Verhalen uit het bisschoppshuis in Roermond bevestigden wat menigeen dacht: hij leek contactgestoord en daarom zo rechtlijnig: pogingen van buiten om iets te weten te komen over wat zich achter die zwijgende muren afspeelde, werden commentaar'. Kennelijk viel het de kundige journalist en vrome katholieke sinds enkele jaren de functie van voorlichter van het bisdom vervult ook moeilijk het hem voorgeschreven beleid uit te voeren. Een beleid dat, opnieuw van de buitenkant af gezien, neerkwam op: met de pers, of eigenlijk: met de buitenwereld hebben we niets te maken, die wil ons toch alleen maar schaden. Natuurlijk liet die functionaris zijn eigen visie niet merken, hoewel misschien toch, voor de goede verstaander en tussen de regels door.

Persoonlijk heb ik wel eens gezegd dat bisschop Gijsen niet alleen een zegen was voor de pers - ondanks, of misschien dankzij de frustratie dat je hem gewoon niet te spreken kreeg - maar dat hij ook helderheid verschafte voor mensen in de kerk die aarzelden. Voor menigeen betekende dat een opgeluchte stap naar buiten, uit een kerk die wel heel erg de geur van zielige vrijgezelle oude mannen was gaan aankleven. Met name de richtlijnen voor het katholiek onderwijs, met het twee jaar later volgende boek van de bisschop over dat onderwerp lieten aan duidelijkheid weinig te wensen over, en ik heb dan ook indertijd in mijn analyse van Gijsens boekje geschreven dat 'vrijwel niemand in de wereld wil deugen, aldus de teneur van Gijsens boek'.

Het bleef natuurlijk kwalijk dat je van de zijde van het bisdom op zo'n opmerking alleen maar zwijgen vernam. Tot vorige week, toen de bisschop zich in 'Van Agtstijl' in het buitenland op een zonnig St.-Pietersplein door Ad Langebent liet interviewen, en eindelijk zei dat het al die tijd zijn bedoeling is geweest: de bokken van de schapen te scheiden, wie niet rechtzinnig is, mag niet meer meedoen.

En dat vind ik nu prima. Niet dat hij er zo laat mee aankomt. Maar wel dat hij hiermee toegeeft dat degenen die vinden dat elke vorm van georganiseerde godsdienst in zichzelf schadelijk is en vooral leidt tot corruptie, alle vrijheid hebben met die georganiseerde godsdienst te breken. Gijsen bleef inderdaad over met zijns gelijken, een kleine Gideonsbende.

Gijsen is wel eens afgeschilderd als de Nederlandse, als de Limburgse Chomeini. Maar Chomeini was een sluwe intrigant, een meester in politiek gekoop, een handig bespeler van de publiciteit die hij niettemin haatte. Het grote en essentiële verschil tussen Gijsen en Chomeini is dat Chomeini onwillige gelovigen een kopje kleiner liet maken: bij Gijsen mochten ze vertrekken, en de meesten deden dat ook. Gijsen was veel meer iemand met een loodzwaar geweten, dat hem als een molensteen om de hals hing en hem de dingen voorschreef die hij deed - ook hijzelf geloofde niet erg in vrije wil, wel in een toornige God die eiste dat mensen zich aan regels hielden, dan hadden ze nog een klein kansje. Let wel: regels geïnterpreteerd zoals Gijsen dat vroeger heeft geleerd, met de spruitjesgeur van de jaren twintig en dertig eromheen. Een beetje een protestantse man; in steil protestantse kring kom je het soort contactgestoordheid als dat van Gijsen ook vaak tegen.

Het is met een beetje spijt in het hart dat ik van Gijsens vertrek hoorde. In Roermond komt ongetwijfeld een Simonis of een Leserauwet: min of meer bereid geregeld aan de telefoon te komen als een journalist daarom vraagt, maar niet bereid om de zaak op de spits te drijven, zoals Gijsen dat deed. Niet goed voor de duidelijkheid, niet goed voor de journalist met de nieuwswens op de rechte plaats...

VERANTWOORD REIZEN

DOOR RENÉ DIEKSTRA

'Het had dus nu mijn beurt kunnen zijn,' zeg ik tegen mezelf en ben even verbaasd dat dat besef mij niet veel doet. Misschien om te checken of zo'n reactie wel normaal is, misschien ook uit perverse psychologen-nieuwsgierigheid vraag ik in een impuls aan de kruistekenslaander naast me: „Was u bang?” Zo iets is hem blijkbaar niet vaak overkomen, wat zijn gezicht verschieft verschillend: de keren van uitdrukking en kleur en dan zegt hij bars: „En wat dan nog?” 'Sorry,' zeg ik zachtjes en denk bij mezelf: 'Je hebt nog gelijk ook man, waar bemoei ik me eigenlijk mee.'

Toch kan ik het niet helpen dat ik me vaak afvraag, als ik in een vliegtuig naar de mensen om me heen kijk: 'Wat gaat er in die hoofden om? Angst? Gedachten aan de dood die mogelijk onderweg loert? Zijn ze erop voorbereid? Hebben ze er, vóór ze vertrokken, tegen de mensen om hen heen over gesproken dat ze misschien nooit meer terug zouden komen? Dat het daarom goed zou zijn om nu vast bepaalde praktische dingen te bespreken, maar vooral om geen emotionele *unfinished business*, onopgeloste conflicten achter te laten en belangrijke positieve dingen ongezegd te laten. Of komt de dood absoluut niet voor op de lijst van dingen die ze afwerken voordat ze op reis gaan?’

Laat ik het concreter stellen. Hoeveel ouders gaan op vakantie en zeggen tegen hun (volwassen) kinderen: 'Laten we hopen dat het niet zo is, maar voor het geval me (ons) iets overkomt, we elkaar nooit meer zullen zien, wil ik graag dat je het volgende van me weet, wil ik graag uitleggen hoe...' Of, omgekeerd, hoeveel kinderen gaan op reis en zeggen tegen hun ouders: 'Voor het geval mij iets gebeurt, wil ik dat jij in ieder geval weet wat je voor mij hebt betekend...' want dit is misschien de laatste gelegenheid dat te doen.'

Trouwens, ook als het partners betreft, als ik

ze elkaar zie uitwijken, vraag ik me vaak af: 'Zouden ze het gehad hebben over dat waar het bij de pijn van ieder afscheid in wezen om gaat, namelijk dat je elkaar mogelijk voor het laatst gezien hebt? En hebben ze elkaar tegen die achtergrond dingen gezegd, uitgelegd, die - zeker als er conflicten zijn - eigenlijk geen uitstel en al helemaal geen afstel verdragen: als dit de laatste keer zou zijn om iets tegen je te zeggen dan wil ik je dit zeggen...'

De kans is groot dat degene tegen wie zo iets gezegd wordt, reageert met 'Ach joh, doe niet zo somber, natuurlijk kom je veilig en wel terug, wat denk jij nou?!' Die reactie is deels een uiting van angst om zich met de mogelijkheid van dood en verlies van een dierbare *überhaupt* bezig te houden. Maar het is ook minstens zozeer een symptoom van een heel andere angst, de drempelvrees om heel 'gevoelige', intieme dingen tegen elkaar te zeggen.

Hoeveel volwassen(!) kinderen hebben de 'guts' om een ouder bij een afscheid op Schiphol recht in de ogen te kijken en te zeggen: 'Ik wil in ieder geval dat je weet dat ik je een goede, lieve ouder vind.'

Het is niet zo verwonderlijk dat angst voor de dood en angst voor emotionele intimiteit zo dicht tegen elkaar aan liggen. De dood is in feite niets anders dan de schuld die we vroeger of later, maar onontkoombaar, hebben te betalen voor de jaren die we geleefd hebben. Het probleem met de dood, in tegenstelling tot andere schulden, is dat hij altijd direct, zonder voorankondiging, opeisbaar is.

Daarom worstelen we bewust of onbewust altijd met een afwegingsprobleem: 'Is het leven dat ik tot nu toe geleid heb, het verschuldigde bedrag (de dood) waard geweest?' Vertaald naar een partnerrelatie bijvoorbeeld komt dit neer op de vraag: als een van ons straks sterft, hebben wij dan, afgezien van het onvermijdelijke verdriet, het idee dat wat we (ervoor) gehad hebben,

het waard was (hoewel we graag meer gehad hadden)? Zouden we, als we de kans kregen, opnieuw hetzelfde contract met het leven sluiten?

Je kunt het ook anders zeggen: we moeten ons leven altijd met de dood bekopen en het voornaamste dat we voor de koopsom kunnen krijgen zijn gevoelens, ervaringen. Zolang we in dit leven nog aan gevoelens 'te kort' komen, zullen we de koopsom te hoog vinden, zullen we angstig zijn, uitstel van betaling willen. Daar is echter een probleem mee. Uitstel van betaling is alleen zinvol als we de extra tijd gebruiken om onze emotionele huishouding weer op orde te krijgen en tegelijkertijd accepteren dat het nooit helemaal lukt, dat er altijd onderonaf, incompleet blijven.

Er bestaat een oud verhaal van de Indiase koning Yayati dat dit gegeven op een prachtige wijze uitbeeldt. Zijn dood naderde: hij had alles gedaan wat een mens kan doen - landen veroverd, mooie vrouwen bevrucht, honderd zonen verwekt en rijkdommen verzameld. Maar een mens heeft nooit genoeg. Dus zei hij tegen de dood: 'je komt te vroeg. Ik ben nog niet klaar met alles wat ik op deze aarde wil meemaken. Je moet me er nog minstens honderd jaar bij geven.'

De dood antwoordde: ik geef je er honderd jaar bij op één voorwaarde, namelijk dat een van je zoons bereid is in jouw plaats te sterven. Hoe dan ook, ik moet iemand mee terug nemen, ik kan niet met lege handen terugkomen. Bureaucratie is bureaucratie, niemand daar maakt het veel uit wie ik mee terug neem als het maar een lichaam is en als er maar de naam Yayati bijhoort. Dus als een van je zonen, je hebt er toch honderd... Yayati zei: 'Dat is geen probleem. Mijn zonen houden genoeg van me...'

Hij riep zijn zonen bij elkaar... de meesten waren bepaald geen kinderen meer. Een was 80 jaar oud, een 75, een 70. Ze waren dus zelf al oud, maar geen van hen bleek bereid te sterven. Behalve de jongste zoon, zeventien jaar oud,

ongetrouwd en net van school. Hij stapte naar voren en zei: 'U kunt mij nemen. Als ik mijn vader er op deze manier honderd jaar bij kan geven, dan maakt me dat gelukkig.' Zelfs de dood ervoer een sterk gevoel van medelijden met de jongen en zei: 'Maar kijk eens naar je broers - niemand is bereid. Veel van hen zijn al zo oud dat ze zelf spoedig zullen sterven. Jij bent te jong, je begrijpt niet wat je weggooit. Denk twee keer voordat je beslist.' De jongen antwoordde: 'Ik heb erover nagedacht. Het zijn precies de redenen die u net noemde. Mijn vader heeft honderd jaar geleefd en is nog altijd niet voldaan: mijn 99 broers hebben vele jaren geleefd en ook van hen is niemand klaar om te sterven. Dat is voor mij genoeg bewijs dat bevestiging in dit leven niets met jaren te maken heeft. Ik kan tenminste op deze manier het gevoel van voldoening hebben dat ik aan een ander, mijn vader, heb gegeven wat hij mij heeft gegeven. Ik geef het leven terug en dat is goed zo.'

Hoofdschuddend nam de dood de jongen mee. Honderd jaar gingen voorbij en opnieuw kwam de dood. Yayati riep uit: 'Mijn God, ik ben helemaal vergeten dat je over honderd jaar weer terug zou zijn. Alles is nog niet af.'

Een zo ging het maar door. Toen Yayati 1000 jaar oud was, was de dood tien keer geweest en tien keer had de dan jongste zoon zich opgeofferd. Toen de dood voor de elfde keer terugkwam, zei Yayati: 'deze keer...' het is allemaal nog steeds niet af. Maar neem mij nu maar mee, anders blijf ik anderen die mij dierbaar zijn, aan mij opofferen. Ik schaam me, ik dacht altijd dat hoe meer tijd ik had, hoe bevredigender mijn leven zou zijn. Maar het heeft blijkbaar weinig met tijd te maken.'

Kortom, als u de volgende keer toch weer veilig thuiskomt, gebruik het gegeven uitstel dan eens echt om af te maken wat u af kunt maken en om rekening af te leggen van wat u nog niet af hebt. Alleen op die manier kunt u verantwoord weer op reis.

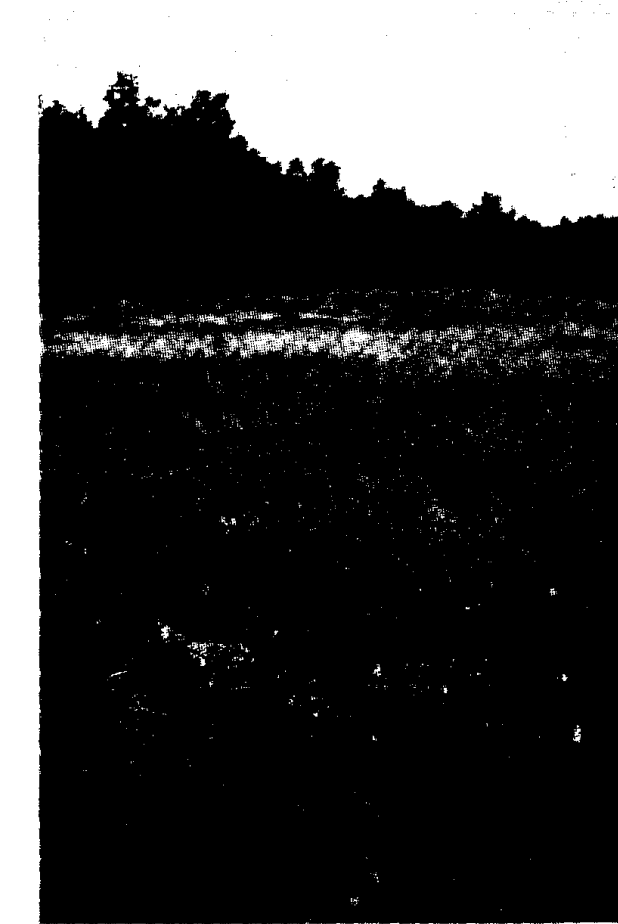

Het verhaal gaat, dat orchideeën die op het punt staan te gaan bloeien, reikhalzend uitkijken of Karel Kreutz uit Landgraaf er nog niet aankomt om ze te fotograferen. En de kans is groot dat het ook inderdaad gebeurt. Als je een echt uit de hand gelopen hobby zoekt moet je bij deze informatica-deskundige zijn. Om hem kun je niet heen als je op zoek bent naar een expert op orchideeengebied. Zijn tweede boek, 'Orchideeën in Zuid-Limburg', is een uiterst gedegen handboek dat voor eens en altijd vastlegt dat Kreutz (38) er het zijne van weet. Voorlopig is het ook het laatste boek, want over een jaar of tien zal hij de wereld pas verbijsteren met het definitieve boek over Orobanchen, niet eens een orchideeëngeslacht, maar een parasitair levende plant.

Vorig jaar werd Karel Kreutz vaak verblijd. Want vele malen kon hij orchideeën fotograferen op plaatsen in Limburg, waar sinds jaren geen orchideeën meer waren gesig, naleerd. „Het was een van de beste orchideeënjaren die ik ooit heb meegemaakt. Het komt toch ook door het warmer worden van het klimaat. En doordat terreinen steeds beter onderhouden worden.“ Staatsbosbeheer heeft een paar jaar geleden in Wylre een weiland aangekocht, braak laten liggen en alleen in het najaar gemaaid. Resultaat: vorig jaar meer dan duizend stuks *Orchis militaris*, honderden Grote muggenorchissen, tientallen Bijenorchissen. Dat wordt natuurlijk ook wel bevorderd doordat er veel orchideeën vlak in de buurt groeien. „Maar toch zie je daar aan dat een stuk land, waar de orchideeën door ontwatering, ontginning en intensieve landbouw verdwenen waren, ze snel weer verschijnen als je het laat terugkeren naar natuurterrein.“

Kreutz heeft de laatste jaren weliswaar soorten in Limburg zien bloeien die er enkele jaren geleden niet of nauwelijks waren – de verscheidenheid die er in 1880 nog was, keert volgens hem nooit meer terug. „Het is sindsdien toch alleen maar bergafwaarts gegaan.“ Hoe onvoorstelbaar soortenrijk dit geslacht van bloemen (veruit de interessantste plantengroep, zegt Kreutz) indertijd moet zijn geweest toont zijn boek, dat in 300 pagina's een overzicht geeft van de toestand in de negentiende en twintigste eeuw op dit gebied. Kreutz weet uiteraard veel meer, het boek telde eerst 500 pagina's, maar dat was de uitgever te gortig.

Na de geleidelijke neergang in de eerste helft van de eeuw, na de steile duik die alle wilde planten

● Karel Kreutz' fotomateriaal van de orchideeën van Zuid-Limburg, Nederland en de rest van Europa is min of meer onbegrensd. Zo haalt hij zonder veel moeite per plant drie of vier dia's te voorschijn: van het gebied

maakten in de jaren vijftig en zestig, is er toch een indrukwekkende hoeveelheid overgebleven. Ook al heeft de groei van de laatste jaren nog weinig goed kunnen maken van de neergang van de laatste eeuw.

Kreutz, wat dat betreft een realist, is ook geen voorstander van kunstmatige herintroductie van orchideeën, die toch een vervalsing zou inhouden, zeker wanneer het gaat om orchideeën die altijd al zeldzaam zijn geweest. Een uitzonde-

ring wil hij maken, voor een voor de leek misschien wat onaanzienlijk groengeel plantje, *Herminium monorchis*. Het is voor het laatst gezien omstreeks 1960 in de gemeente Voerendaal, en Kreutz acht het mogelijk dat de plant zich opnieuw in deze streken zou kunnen vestigen, omdat gebieden die ooit voor deze plant als groeiplaats verloren gingen, inmiddels weer in de oorspronkelijke staat zijn teruggekeerd. Op een van die plaatsen zou bij wijze van proef, met zaad uit de Eifel, deze Honingorchis kunnen

worden gezaaid.

Van de drie typen terreinen waar orchideeën van nature voorkomen heeft vooral het kalkgrasland een gunstig perspectief. „Daar hebben we er nog enkele van, en de laatste jaren is het beheer sterk verbeterd. Daar zie je orchideeën ook als eerste terugkomen.“ Minder goed is het met de eiken-haagbeukbossen, die door slecht beheer niet meer geschikt zijn voor orchideeën: klimop heeft de bodem overwoekerd, de veel te groot geworden

bomen hebben het er te donker gemaakt. Met name hakhoutbeheer zou de planten ten goede komen, maar zelfs in gevoelige gebieden als het Oombos in de gemeente Valkenburg is de laatste jaren nog wel eens complete kaalslag gepleegd, en dat is net zo funest. De kapvlakten raken binnen enkele jaren overwoekerd met *Clematis* en braam, die verder alles verstikken.

Een derde terreinsoort waar veel orchideeën plegen voor te komen

zijn de vochtige hooilanden en beemden. Daarmee is het, volgens Kreutz, zeer droevig gesteld. Door ontwatering, ontginning en verkeerd beheer is hier veel verloren gegaan. Kreutz ziet weliswaar een kentering in het denken, maar de overbesteding van de gebieden is nog altijd massaal. Het gevolg is verruiging van de begroeiing, waar orchideeën niet tegen kunnen.

Niet alle orchideeën die in het boek worden genoemd konden in Zuid-Limburg gefotografeerd wor-

den, gewoon omdat ze er niet meer voorkomen. Vandaar dat Kreutz soms zijn toevlucht heeft genomen tot in de rest van Nederland of het buitenland gefotografeerde planten. De kaartjes in het boek zijn, evenals de hele rest van het werk, door Kreutz zelf gemaakt. En het zou wel vreemd zijn als hij er geen computerprogramma voor bedacht had om de tekeningen met uur- of kilometerhokken te maken: het International Registration and Information System, Iris, dat nog lekker verkoopt ook.

Over orchideeën blijft Kreutz artikelen schrijven voor binnen- en buitenlandse vakbladen. Maar dit is het laatste boek op orchideeengebied, waaraan Kreutz voorlopig werkte, met zijn medewerking komt over enige tijd nog wel een boek tot stand dat onderdeel is van het Soortenbeschermingsplan Orchideeën. Een dag in de maand vergadert Kreutz daartoe op het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en het boek gaat aanbevelingen bevatten voor goede beheersmaatregelen, richtlijnen en beleidsvoornemens voor het behoud van orchideeën in Nederland. „Het is veel werk, gelukkig kunnen we ook stukken uit mijn twee boeken gebruiken.“ Hij schat wellicht de enige in Nederland te zijn die er voldoende van weet om een zinnige bijdrage te kunnen leveren. „Echte beroepsspecialisten zijn er niet meer. Vermeulen, Sipkes, Dijkstra zijn dood, Landwehr doet er niks meer aan. Niemand in Nederland heeft nog dagwerk aan orchideeën.“

En Kreutz, die manager is van het Rekencentrum Circle Information Systems van Digital in Heerlen, gaat trouwens zelf ook 'een beetje dimmen'. „Ik wil nu rustig de tijd hebben overal in Europa orchideeën te gaan kijken en fotograferen, en een aanloop te nemen voor het boek over Orobanchen.“ Het schrijven van het orchideeënboek, het werk op het ministerie, het samenstellen van een poster, het schrijven van artikelen voor gespecialiseerde bladen in binnen- en buitenland is al een hele belasting geweest en is dat ten dele nog. Met echtgenote en zoon van ruim drie jaar wil hij er nu zoveel als mogelijk op uit trekken. Orchideeën kijken, en nu ook Orobanchen. „Ik heb er al veel gezien, maar ik moet ze eerst allemaal gezien hebben.“

Want gemakkelijk te vinden zijn ze niet, en het gaat om honderd soorten. En als Kreutz zegt allemaal, dan bedoelt hij dat letterlijk. Dus daar gaat gemakkelijk tien jaar in zitten. Aan het eind waarvan ook deze saprofytisch groeiende parasieten reikhalzend zullen uitkijken naar Karel blijft.

Orchideeën in Zuid-Limburg, C.A.J. Kreutz, uitg. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, f 74.50

Er is veel te doen rond Shinkichi Tajiri, de in Baarlo wonende Amerikaanse kunstenaar van Japanse afkomst. In museum Van Bommel-Van Dam in Venlo loopt tot en met 14 maart een overzichtstentoonstelling, bij Kempen Publishers verscheen een autobiografie en overzicht van zijn werk en een Japanse filmer maakte een videodocumentaire van de beeldhouwer, schilder, filmer, fotograaf en uitvinder, die bij het grote publiek bekend staat als 'de kunstenaar van de knoop'.

door

JOS FRUSCH

De Japanse videomaker had het achtergrondgeluid bij de aftiteling van de Tajiri-documentaire niet beter kunnen kiezen: het gebrul van een opstijgend straalvliegtuig. Een metafoor voor reizen, snelheid, agressie. Begrippen die een belangrijke rol spelen in leven en werk van Shinkichi Tajiri, de ontheemde kunstenaar op zoek naar zijn roots, de eeuwige zoeker naar nieuwe technieken, materialen, expressiemiddelen. Snelheid en efficiency zijn de sleutelwoorden, waarmee hij zijn levenslange ontdekkingsstocht aflegt naar het onbekende, naar zijn eigen mogelijkheden, naar zichzelf.

Tajiri's bed staat al meer dan dertig jaar in kasteel Scheres in Baarlo. Wie daar door de kasteelheer wordt ontvangen, maakt kennis met een vriendelijk man, klein van stuk, aimabel. Een onschuldig, voortdurend glimlachend 'knipmes', het prototype van de Japanner. Maar er moet heel wat schuil gaan achter deze façade van beminlijkheid. Want Tajiri's kunst werd lange tijd bepaald door agressie, provocatie en erotiek, door *warriors*, het samurai, door fiere falussen, ruimtemachines met dreigende mitrailleurlopen en robots met pieken, schilden en lansen. Jan Wolkers vergelijkt hem in zijn voorwoord van de nieuwe publicatie met de hindoe-god Shiva, de god met de vier ar-

men, die dansend met het vuur der vernietiging en loutering en de trom der wederopstanding het ritme van het heelal in stand houdt. Tajiri kan zich vinden in die kwalificatie. Voortplantingsdrift en vernietigingsdrang vormen in zijn werk een allesomvattend bondgenootschap.

De in 1923 in Los Angeles uit Japanse ouders geboren Tajiri voelde zich 'Amerikaans dan de Amerikanen'. Tot Pearl Harbour, 1941. Toen werd hij samen met honderdduizenden in het land wonende Japanners als het 'gele gevaar' beschouwd en ondergebracht in interneringskampen. Hij wist te ontsnappen, door vrijwillig dienst te nemen in het Amerikaanse leger. Als een soort menselijk schild vocht Tajiri in Italië in de voorste linies. Hij overleefde, maar zou zijn vaderland na de oorlog voorgoed verlaten. In Parijs maakte hij zijn eerste tussenlanding, waar hij studeerde bij Zadkine en Léger. Al snel maakte hij naam met ijzeren beelden, gemaakt van schroot, opgevoerd uit de Seine. Deze vechtmachines, waarmee de kunstenaar de verschrikkingen van het Amerikaanse concentratiekamp en het leger wilde uitbeelden, trokken de aandacht van de in Parijs levende Nederlandse kunstenaars Constant, Appel en Corneille. Zij nodigden hem uit voor een grote Cobra-tentoonstelling in Amsterdam in 1949. Het was voor Tajiri de eerste kennismaking met een stad, waar hij zich zeven jaar later zou vestigen. Ruimtegebrek leidde in 1962 tot de verhuizing naar Baarlo.

In Nederland werd Tajiri al snel geprezen om zijn ongelooflijke veelzijdigheid. Zijn

● Shinkichi Tajiri met op de achtergrond een van zijn indrukwekkende ruimtemachines.

Foto: JAN-PAUL KUIT

fascinatie voor nieuwe materialen en zijn affiniteit met techniek en ambachtelijkheid dreven Tajiri van de ene succesformule naar de andere. Hij hield zich bezig met lansen, bronsieten, film, video en performances, hij experimenteerde met vergeten fotografie-methoden en ontwikkelde een eigen offsetpers, de X-press. „De meeste kunstenaars worden herkend aan hun stijl en techniek, ik probeer me

daaraan te onttrekken.“ aldus Tajiri, die zijn voortdurende behoefte aan nieuwe expressiemogelijkheden de laatste jaren stilt achter de computer. Het resultaat: kleurrijke computertekeningen die door middel van zeefdruk worden gedupliceerd.

De tentoonstelling in museum Van Bommel-Van Dam geeft een compleet over-

zicht van de veelzijdigheid van deze pionier met de vele gezichten. Er zijn nooit eerder getoonde tekeningen uit de oorlogsjaren, er zijn de 'junksculpturen' uit zijn Parijse periode, er zijn foto's met merkwaardige effecten, de zogenaamde daguerreetypen. En er zijn – natuurlijk – de ruimtemachines van staal en aluminium, op hoge poten, glanzend gepolijst, toonbeelden van indrukwekkend

machtsvertoon en adembenemende perfectie. Ze zijn volgens Tajiri door de kunstcritiek nooit goed begrepen. „Het was mijn reactie op de Amerikaanse oorlogsindustrie, die zoveel mogelijk mensen wilde doden voor zo weinig mogelijk geld.“

Ook de knoop, het handelsmerk van Tajiri, is in allerlei afmetingen en materialen op de expositie terug te vinden. De kunstenaar trok met het symbool van verbondenheid een wereldwijd spoor. „De knoop is een fascinerende vorm van kracht, voor iedereen begrijpelijk. Het maakt niet uit of ik een knoop in Tokio of de Braziliaanse jungle neerzet.“ Ook koningin Beatrix zal er zo over denken. Zij liet twee jaar geleden een knoopsculptuur plaatsen in de tuin van Paleis Noordeinde. Een houten replica heeft een opvallende plaats gekregen in de tentoonstelling.

Voor Tajiri is deze verstrengeling ook erotisch, sensualiteit. Wolkers spreekt over lichamen van naakte godinnen van gene zijde, gevangen in Gordiaanse knopen, een lieflijke omsnoering, zacht als zeeschuim. In ieder geval is de erotische uitstraling van deze beelden van een andere orde dan Tajiri's beelden uit de jaren vijftig en zestig, waarin seksualiteit wordt verbonden met thema's als geweld en vruchtbaarheid. Steeds opnieuw duikt de erotiek in zijn werk op. Zijn fascinatie voor sex bracht hem ooit tot de gedachte zichzelf te castreren. Maar hij zag van dit voornemen af en zocht een uitweg in de kunst. De goede smaak heeft hij nooit overschreden. Of het moet zijn in de pornovideo uit 1970, die zelfs routiniers het schaamrood op de kaken bracht.

Maar die is in Venlo niet te zien.

Shinkichi Tajiri, overzichtstentoonstelling 1942-1992. Museum Van Bommel-Van Dam, Deken van Oppensingel 6 in Venlo. Tot en met 14 maart, dagelijks geopend van 10 tot 16.30 uur, zaterdag en zondag van 14 tot 17 uur. Maandag en tijdens de carnavalsdagen gesloten.

Anarchie in Heerlen, behoudendheid in Maastricht

Boekje over kleur in stedelijke bebouwing

● Bij het Thermenmuseum in Heerlen spelen primaire kleuren een belangrijke rol.

Foto: FRANS RADE

„Eerlijk gezegd is de oogst een beetje mager.” Charles Genders, samensteller van het gisteren gepresenteerde boekje 'Zoveel kleuren, zoveel kansen' met wandelingen in Heerlen en in Maastricht, vindt er geen doekjes om. In beide plaatsen zijn wel aardige voorbeelden te vinden van kleurgebruik in de architectuur, maar de steden zouden er veel kleurrijker uit kunnen zien.

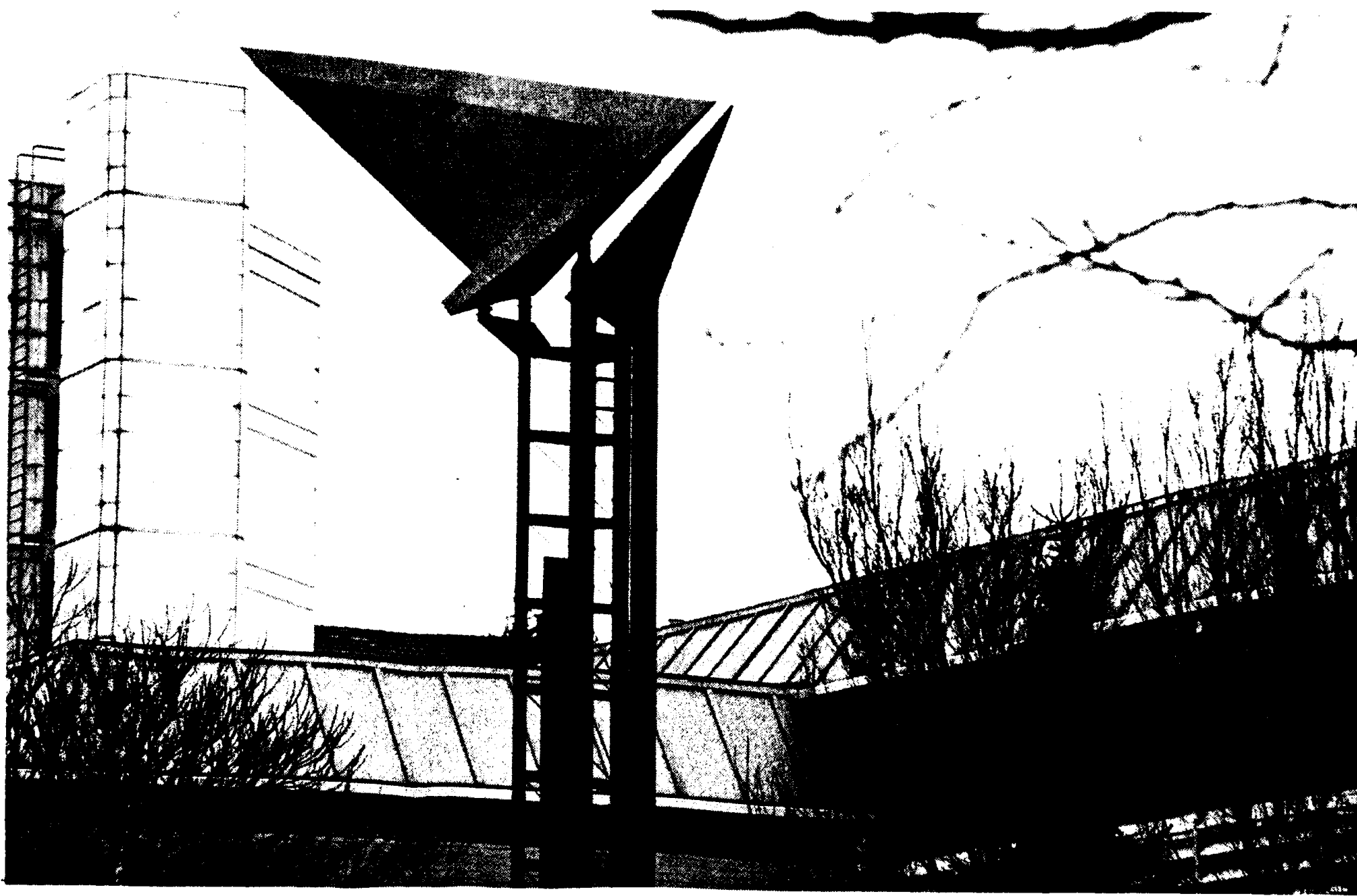
DOOR MARIËTTE STUIJS

Charles Genders, docent aan de Academie voor Bouwkunst in Maastricht, heeft in opdracht van de Stichting Kleur Buiten, een boekje over Maastricht en Heerlen het licht laten zien. Het is de zevende uitgave van de stichting, die eerder haar vlag onder andere richtte op Almere, Leeuwarden, Amsterdam en Rotterdam. De Stichting Kleur Buiten is in 1982 opgericht door architecten, kunstmakers en projectontwikkelaars. Doel ervan is de aandacht te vestigen op kleur in de stedelijke bebouwing.

Het is de eerste keer dat in één uitgave twee steden aan bod komen: Heerlen en Maastricht. Met de map die de oogst heeft dat volgens Genders, die niet alleen de tekst voor het boekje schreef maar ook de tekeningen, is het niet alleen de steden die het uitzetten van de kleurenroutes, niets te maken met Maastricht en Heerlen timmeren aan de weg als stedelijk knooppunt in het zuiden van het land, dat is de reden.

Bij waakt er voor dat één van de twee steden „voorgetrokken” zou worden. Voorkeur, in stedenbouwkundig opzicht, spreekt hij niet uit. „In Maastricht overheerst de smaak voor het monument, daar is men erg behoudend met kleurgebruik. In Heerlen is veel meer, daar is soms bijna sprake van een kleurenanarchie. Daar moeten ze juist uitkijken dat ze niet te ver gaan.”

In Heerlen doet de route twaalf kleur-bezienswaardigheden aan, in Maastricht zeventien. „Dat komt omdat de route in Maastricht is

uitgebreid met een autotochtje, naar Randwijck. In beide binnensteden staan we stil bij twaalf plekken. Op de plattegrond die bij het boekje hoort, is het autodeel van de Maastrichtse route dan ook met een stippellijn aangegeven. De selectie van de beschreven gebouwen is gemaakt door medewerkers van de stichting, in samenspraak met Genders.

Luifels

In Heerlen start de route bij het station, waarna de schrijver stil staat bij de 'schreeuwerige veelvormigheid' van de talloze luifels. „Smaak of terughoudendheid bij de ondernemers lijken slechts zelden aanwezig,” zo constateert hij in de tekst. „Ook de impulsen van de overheid zijn minimaal. (...) Toch zou men

over een lichte vorm van zelfkritiek mogen gaan nadenken, voordat de stad ooit overgaat collectieve schuldbevestiging en censuur.” Meer bewondering heeft hij voor de kleuren van Apotheek Claessens en het raadhuis. Via de bibliotheek (met 'gedateerd groen') belandt hij bij het Thermenmuseum, waarvan de kleuren uitgebreid worden besproken. Verder komen onder andere het woonhuis 'Op de Linde' van Frits Peutz, restaurant La Mancha in de Akerstraat, het Glaspaleis en het City Hotel aan bod.

Uitzonderingen

Ook de Maastrichtse kleurroute begint bij het station. Deze route voert volgens de schrijver langs 'uitzonderingen die de grijze regel bevestigen'. In het boekje verwijt Genders

het stadsbestuur 'koudwatervrees' en 'repressie'. „Het wit, rood en grijs van het lokale pallet is niet meer alleenzijdigmakend.”

De route staat allereerst stil bij moderne accenten in Wijk. Het busstation en enkele panden van ondernemers, worden besproken. Daarna steekt men de Maas over en wordt aandacht gevraagd voor de Kamer van Koophandel, twee muurschilderingen en enkele monumentale panden.

Het Maastrichtse traject gaat verder in Randwijck, waar heel wat meer met kleur en vormen geëxperimenteerd mag worden dan in de binnenstad. De kantoren en drukkerij van De Limburger krijgen van Genders het predikaat 'overdonderend', het Mecc vormt volgens hem

samen met het Handelscentrum en het Barbizonhotel een 'moeizaam geheel'. Vervolgens wordt stilgestaan bij de Vrije School en het woningproject van de Stichting Vernieuwend Wonen.

Enthousiast is Genders over het laatste project aan de route, basisschool De Spiegel. Elk van de acht lokalen heeft een andere kleur, gekozen naar het verloop van de regenboog. „Een extreem voorbeeld van geavanceerde kleurecultuur,” zo concludeert Genders.

Belangstellenden kunnen het boekje 'Zoveel kleuren, zoveel kansen' voor 7,50 gulden verkrijgen bij de VVV-kantoren in Heerlen en Maastricht. Ook is het aan te vragen bij de Stichting Kleur Buiten, Postbus 1104, 3300 BC in Dordrecht.

Opnieuw daling afzet sociale koopwoningen

De afzet van sociale koopwoningen (premie-A) is het afgelopen jaar opnieuw fors afgenomen. Dat kan worden afgeleid uit de daling van het aantal gemeentegaranties dat in 1992 werd afgegeven. Dat heeft de Stichting Gezamenlijke Bemiddelende Organen (SGBO) meegedeeld. De SGBO is het overkoepelend orgaan van de vijf instituten die gemeenten adviseren bij een aanvraag voor gemeentegarantie. Uit de zojuist bekend geworden cijfers blijkt dat vorig jaar 8.400 gemeentegaranties werden afgegeven bij de aankoop van sociale koopwoningen. Dat is 24 procent minder dan in 1991. Hiermee wordt de scherpe terugval in afzet van sociale koopwoningen voortgezet. In 1988 werden nog 18.500 gemeentegaranties verleend bij

het afsluiten van een hypotheek voor een sociale koopwoning. Volgens M. Blox van de SGBO worden vrijwel alle premie-A-koopwoningen met gemeentegarantie gekocht.

Het SGBO constateert ook een afname, met 25 procent, van het aantal gemeentegaranties voor de duurdere premie-C-koopwoningen. Maar voor dit type woning met een eenmalige bijdrage van 5.000 gulden wordt lang niet altijd een gemeentegarantie afgesloten. De vijf bemiddelende organen gaven vorig jaar 73.000 adviezen. Die hadden betrekking op premie koopwoningen en bestaande woningen. Het afsluiten van een gemeentegarantie kost de koper, afhankelijk van de hoogte van de leges die per gemeente verschillend zijn, 250 tot 300 gulden.

Onderzoek door universiteit voor makelaars Nederlandse huiseigenaar in Europa niet slecht af

Wie in Nederland een huis koopt, heeft het in vergelijking met zijn mede-Europeanen financieel gezien nog niet zo slecht. De Nederlandse eigenaar-bewoner heeft weliswaar bij de aankoop hogere kosten dan de Britse, Duitse of Deense huizenkoper maar zijn netto-hypothekelasten zijn uiteindelijk relatief lager.

In de inkomstenbelasting is het Nederlandse huurwaardeforfait verhoudingsgewijs fors, maar door de rente-afrekening is de Nederlander uiteindelijk toch voordeliger uit.

Dit blijkt uit een onderzoek naar de manier waarop overheiden huiseigenaren in de EG behandelen. Het onderzoek is uitgevoerd door het Onderzoeksinstituut OTB van de TU Delft in opdracht van de Nederlandse Vereniging van Makelaars.

In het januari/februari-nummer van het blad Vastgoed wordt een overzicht gegeven van de belastingen en subsidies in Europa en de invloed die deze hebben op de hypothekelasten van de huiseigenaar.

Behalve Nederland zijn België, Denemarken, Frankrijk, Groot-Brittannië en Duitsland onderzocht.

Uit het onderzoek blijkt onder andere dat de Nederlandse

eigenaar-bewoner die in 1990 een eigen huis kocht, daar gemiddeld meer voor neer moest tellen dan een Brit, Deen of Duitser. In de inkomstenbelasting is het Nederlandse huurwaardeforfait verhoudingsgewijs fors, terwijl de rente-afrekening leidt tot lagere nettowoonuitgaven. Alleen in Denemarken zijn de effecten van deze belastingmaatregelen groter.

De mogelijke consequenties van belastingen en subsidies op de woonlasten zijn per land voor enkele voorbeeldhuishoudens berekend voor het eerste jaar na de koop van een woning. Hierbij is 1990 als peiljaar genomen. Van elk land afzonderlijk zijn gegevens verzameld en vervolgens zijn de buitenlandse regelingen op de Nederlandse situatie toegepast.

In alle onderzoekslanden, met uitzondering van Denemarken en Nederland, vallen hogere inkomensgroepen buiten regelingen die fiscale voordelen opleveren. De huishoudens met lagere inkomens in België, Frankrijk en Duitsland kunnen evenmin gebruik maken van fiscale voordelen. In deze landen zijn huishoudens met gemiddelde inkomens het best af.

Van kaduke schuur tot gerieflijke woonruimte

Koken op hooizolder en slapen in varkensstal

DOOR JO REIJNDERS

Sinds mensenheugenis staat er in Walem een uit de kluiten gewassen stal. Onderdeel van de vroegere Walemerhof, een carrévormige boerderij uit de zeventiende eeuw. Pal langs de landelijke weg van Klimmen naar Schin op Geul. De gevels waren bedekt met een grauwe laag cement, ooit aangebracht als vochtwerende bescherming. Varkens en koeien hadden er jarenlang hun onderkomen. En onder het spitse dak lieten stapels hooi hun geur concurreren met die van koeie- en varkenspoep. Een klein zijgedeelte was in gebruik als woninkje voor een negenhoofdige familie, die het moest doen met twee slaapkamertjes op zolder. Later genoot oma Jacobs er van haar laatste levensjaren.

Wie nu door datzelfde Walem komt, gelooft zijn ogen nauwelijks. Het vervallen en verzaakte gebouwtje heeft meer dan een metamorfose ondergaan. De onooglijke schuur is veranderd in een fantastische woonruimte. Eigenaar en bedenker Piet Jacobs is trots op het resultaat.

Piet Jacobs besloot zo'n jaar of zes geleden om de stal te gaan verbouwen tot woning. De gemeente werkte mee maar de provincie zag liever geen uitbreiding van het aantal woningen in het gehucht Walem. Jacobs kwam met een compromis op de proppe. Als het geen woning mag worden, dan blijft het maar onderdeel van het grote geheel, redeneerde hij. Piet werkte de

plannen uit en kon na vier jaar met een aannemer aan de slag. Zoals zo vaak kwam men bij de restauratie onvoorziene problemen tegen. Het gebouwtje moest praktisch tot in de fundamenten worden afgebroken. De mergelblokken waren door het drijfzand geheel uit hun verband geraakt en moesten worden vervangen door een stevige betonnen constructie.

Vlak voor de sloop bleek onder de grauwe cementlaag een spekgewel schuil te gaan. Lagen mergelblokken, afgewisseld met veldbrandstenen. De ramen waren voorzien van hardstenen kozijnen. Omdat alles zoveel mogelijk in de oude staat hersteld moest worden, werden de plannen aangepast.

De veldbrandstenen zijn stuk voor stuk schoongemaakt. De mergelblokken bleken onbruikbaar en zijn vervangen door nieuwe, afkomstig uit de Sibbegroeve. Een subsidie uit het mergelfonds maakt de investering wat draaglijker.

De dakkapellen zijn bedekt met zink. Ook de dakgoten zijn van dit ouderwetse materiaal gemaakt. Alleen de houten dakranden zijn vervangen door trespap. Dat werkt wat strakker en geeft de oude stijl een modern trekje. Een schooneidstoutje in Jacobs' drang naar perfectionisme. Een verbeterde oudhollandse keramische pan maakt het dak compleet.

Dat dak heeft er wel een paar kapellen bijgekregen. Vanwege het prachtige uitzicht dat hij vanaf de vroegere hooizolder had - bij helder weer tot aan Gemmenich - besloot Jacobs namelijk om daar de woonkamer en keuken te maken. De nieuwe dakkapellen zorgen voor extra licht en uitzicht. Beneden, in de voormalige onderkomens van koeien en varkens maakte hij een halletje, een badkamer, berging en slaapkamer.

Ook binnen is gekozen voor materialen met een natuurlijke uitstraling. De vloeren zijn van

● De schuur in Walem maakt menige voorbijganger nieuwsgierig. De nieuwe woonruimte is de trots van eigenaar Piet Jacobs. Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

travertin, de trappen van eiken. De originele houten balken zorgen voor een authentieke sfeer. Wanden en plafonds zijn wit. Slapen en baden gebeurt beneden. De woonkamer annex open keuken op de bovenverdieping

biedt voldoende leefruimte. Tot in de nok van het dak is de ruimte benut. Een technisch probleempje met de ruimte voor de cv-ketel heeft Jacobs handig opgelost. Het energiebedrijf eist een vaste trap

naar die ruimte. Omdat Jacobs een echte trap teveel ruimte vond inemen, staat er nu een vaste eiken 'ladder' tegen een van de grote draagbalken.

In de voormalige oude schuur

heeft de dochter van Piet Jacobs een bijzonder onderdak gevonden. Willen haar ouders, die in het andere deel van de hoeve wonen, even hun blik verfrischen, dan gaan ze gewoon binnendoor 'effe de hooizolder op'.

Limburgs Dagblad

woonpiccolo's

Voor meer informatie zie eerste piccolopagina of bel

045-719966

Voor méér resultaat

Postbus 3100, 6401 DP Heerlen, Fax 045-739364

OG te huur gevraagd

Met spoed gezocht HUUR-
WONING voor 4 pers. huur-
pr. max. f 1.400,- incl. Tel.
045-231044 (na 17.00 uur).

Ouder echtpaar zoekt huur-
woning te SITTARD, min. 2
slaapk., max. huur f 700,- p.
mnd. Tel. 046-582064.

WOONRUIMTE te huur/te
koop gevraagd voor alleen-
staande man met twee hon-
den. Tel. 045-231113.

Te huur gev. v. Pabo-stu-
dent kamer in C-ROER-
MOND, plusm. f 300,-
p.mnd. Tel. 046-336118.

Werkende vrouw, 25 jr.
zoekt met spoed ETAGE/
woonruimte in Sittard. Huur
plusm. f 550,-. 077-732969.

Gevraagd woonruimte te
huur, lft. omg. BRUNSSUM.
Tel. 045-217299.

Onroerend goed te huur aangeboden

Winkelruimte

Pim. 80 m2 met magazijn. Geschikt voor praktijk, kantoor,
etwaren etc. Rinkenslaan 64, Landgraaf. 045-311417.

Te huur gevraagd woning in
Hulsberg. Tel. 04405-3435.

Kerkrade

Te huur kamer met douche
en keuken, huurpr. f 650,-
per mnd. incl., borg 1 mnd.
huur, provisie 1 mnd. huur
en BTW. Grensland Immo-
bilien, tel. 045-453106.

Te huur halfvrij. EENGE-
ZINSWONING, per 1-3-93;
grote woonk., open keuken,
badk., met 2e toilet, 3 slaapk.,
Tel. 09-49-2405-22621.

Luxe APPARTEMENT te
Maasmeulen te huur met
garage. 09-32-8765334.

Te huur BOVENWONING in
centrum Oirschik met c.v.,
woonkamer, keuken, slaapk.,
en douche. Incl. 080-782825.
Gemeubelde woonruimte
STUDIO'S te Valkenburg.
Voor info, tel. 04406-16181.

Te h. in Kerkrade LOODS,
12 x 14 mtr. f 780,- p.mnd.
Tel. 046-462982.

Onr. goed te koop aangeboden

Heisterberg 11 HOENSBROEK

In volksrijk gel. woonhuis met c.v., tuin en tal van mogelijk-
heden. Het pand is gezinsligging en ruimte binnen bruik-
baar als gezinswoning of als verhuurobject. Met
inwendig opknappwerk dient rekening te worden gehouden.

Koopprijs, let op!!! f 59.500,- k.k.

GELEEN Napoleonsbaan 107

Deelgebied en zeer royaal in ca. 1950 gebouw vrijstaand
woonhuis met c.v., garage op een perceel van maar liefst
800 m2. Het geheel verkeert in goede staat van onderhoud.

Kooppr. zr scherp f 159.000,- k.k.

NUTH, Molenveld 22

*** a.s. di. 2-2-1993 OPEN HUIS tussen 16.00-17.00 uur.
Schitterend gelegen monumentale boerderij met garage en
paardestal op een perceel van maar liefst 1.100 m2. Het
geheel dient volledig verbouwd te worden. Voor vergun-
ning en verbouwing kan worden zorgedragen.

Vraagprijs slechts f 119.500,- k.k.

Denis Vastgoed 040-518428

Inruil van huidige woning mogelijk!

Heerlen

Kampstraat 101, L-vorm. woonk. 7 x 5 mtr., keuken, 2e
toilet, 3 slaapk., badk., met douche, vaste trap naar zolder,
tuin, pr. f 185.000,- k.k.

Brunssum

tussent. woonh., 3 slaapk., grote woonk., tuin, garage,
pr. f 175.000,- k.k.

Brunssum

flat met woonk., slaapk., badk., met ligbad, aparte keuken,
balcon, lift, parkerenplaats, pr. f 135.000,- k.k.

Kerkrade

woonh. met app. ind. woonh.: 3 slaapk., grote woonk., open
keuken, gar., badk., met ligb. en douche, tuin. ind. app.
ruime woonk. met keuken, badk., met douche, slaapk.,
huuropbrengst f 700,- p.mnd. Huis h. voorzien van dubb.
beglazing, pr. f 250.000,- k.k.

Grensland Immobielien

Tel. 045-453106.

Grensland Immobielien

ZOEKT voor zijn Duitse klanten HUIZEN
te koop of te huur.

Tel. 045-453106.

De NVM Hypotheekshop

adviseert over hypotheek van vrijwel alle banken
of andere geldverstrekkers.
Waar u ook koopt, informeer daarom eerst bij ons
(zonder kosten) naar uw mogelijkheden.

Enkele voorbeelden:

8,1% voor 30 jr. vast ann./7,7%

nettolasten/7,7% spaarhypotheek

Maak vrijblijvend een afspraak voor een goed advies.

Hypotheekshop

Ter bemiddeling zoeken wij dringend diverse woningen:
Umond-Steen-Beek-Geleen o.o. woningen in alle prijs-
klassen.
Hulsberg-Schimmert-Geenhou o.o. (half)vrijstaande tot
f 250.000,- 15 km van Sittard, halfvrijstaande woningen tot
f 150.000,-
Brunssum-Heerlen-Hoensbroek, woningen tot f 375.000,-
Omg. Geleen-Sittard, vrijst. hangw./landhuizen tot
f 450.000,-
Susteren-Nieuwstadt, bungalow/vrijst. woningen tot
f 350.000,-
Maasbracht appartement beg. gr. of met lift met berging of
garage en 2 slaapk. tot p.m. f 140.000,-
Landelijk, doch centraal gel. bung.-met tuin tot ong.
f 300.000,-

Mak.kantoor L. Janssen BV

Tel. 046-335840 na 17.30 uur 046-339072.

Sittard, Haagsittard-Park fase III

Tien moderne atriumwoningen met het woongemak van
een bungalow (n.l. wonen en slapen op de begane grond).
Ind.: entree, woonk. ca. 48 m2 incl. open keuken. Vanuit de
woonk. is de atrium bereikbaar via een schuifpui. Slaapk.
ca. 13 m2 met aansluitend de badk. Badk. met ligb. en v.w.
Gar., carport. 1e verd.: 2 slaapk. ca. 12 en 10 m2, alsmede
een 2e badk. met ligb. en 2e toilet. Prijzen vanaf
f 230.111,- v.o.n. tot f 244.111,- v.o.n. 10092046

Heerlen, Nieuw-Welten

In aanbouw 6 geschakelde vrijst. villa's waarvan er nog 3 te
koop zijn. Ind.: representatieve hal, leefruimte begane
grond bedraagt ca. 47 m2. Deze ruimte is grotendeels op
de tuin georiënteerd. Door de creatieve vormgeving van de
woonk. ontstaat een afzonderlijke eetk. en ruimte voor een
2e zithoek. Open keuken met bijkeuken. Inpand. gar./
berging. 1e verd.: 3 slaapk. ca. 18, 12 en 10 m2, bergk.
alsmede badk. met douche, ligb. en 2e toilet.
Pr. f 267.226,- v.o.n. 1002020

Intl. Stienstra Makelaardij b.v.

Tel. 045-712255.

Huis te koop gevraagd

v.a. dinsdag bellen tijdens kantooruren 09-32-89562741.

Te koop ruim vrijstaand woonhuis

Te Echt - St. Joost met garage. Totale inhoud p.m. 650 m3.
Grote tuin. Perceel opp.: 670 m2. Ind.: ruime kelder; hal;
toilet; L-kamer p.m. 45 m2 vloeroppervlakte met schuifpui
naar beklindert terras; keuken met eetbar; bijkeuken; 3
slaapkamers; badkamer; zolder. Geheel geïsoleerd.

Uitstekend afgewerkt en onderhouden.
Direct te aanvaarden, v.p.r. f 265.000,- k.k.
Voor info.: Rentmeesterskantoor Limburg B.V.
Broekstraat 26, 6049 CJ HEERLEN.
Tel. 04750-36161, b.g.g. 04499-2653.

SPAUBEEK

Kupstraat 63: Halfvrijst. 1e verd. boeren-
woonhuis met 1e verd. woonk., 3 slaapk. Prijs
f 200.000,- k.k.

Steevoel boerenwoonhuis met behoorlijke tuin.
Ind. b.g.: hal, toilet, waskook, woonkamer, ruime
eetkeuken. Verd.: overloop, 3 slaapk.,
badkamer, zolder. Prijs f 129.000,- k.k.

HULSBERG

Aalbeekweg 40-42. Halfvrijst. te renoveren
goed gesit. boerenwoonhuis met tuin (ong.
1000 m2). Het geheel verkeert in uitstekende
2 woningen. De v. prijs bedraagt f 175.000,- k.k.

In kern gesit. vrijstaand woonhuis (b.w. '68)
met inpanidige garage en rindom tuin. Ind. b.g.:
ruime hal, toilet, woonkamer met open voll.
geïnst. keuken. Verd.: badkamer, 3 slaapk.,
zolder. Het pand is volledig onderkelderd, met
inpanidige garage, hobbyruimte en provisiekel-
der. De prijs bedraagt f 235.000,- k.k.

ing. WIL SPAAI

Akerstraat Nrd. 11

6446 XB Brunssum

Tel. 045-220550

Waarom verkopen

zoveel mensen uitgeroken door ons hun huis?
* KORREKTE EN DESKUNDIGE WERKWIJZE
* GROOT AANTAL KOOPINTERESSENTEN
* OPTIMALE KOOPPRIJS
* ONZE GUNSTIGE FINANCIERINGEN MAKEN DE
BESLISSING VOOR EEN KOPER MAKKELIJK
* WIJ VERZORGEN ALLES VOOR U TOT NA DE
ONTVANGST VAN DE KOOPPRIJS
* MEER DAN 1000 TEVERDEN CLIËNTEN
BEVESTIGEN ONS SUCCES

Wilt U uw huis in het grensgebied verkopen, bel ons!
Ook als u zelf niet wilt verkopen, maar een huis weet, dat te
koop is, belt u ons.

Als dank nemen alle verkopers en bemiddelaars deel aan
onze jaarlijkse loterij. Hoofdprijs 2 dagen Euro Disney
Paris voor 4 pers. en nog 9 andere interessante prijzen.
U ontvangt dan na de notariële transportakte voor uw
bemiddeling f 250,-.

09-4924073017 / 045-451291

Immobilien van Lier-

Radermacher GmbH

Bouwgrond en Huizen gezocht!

Voor onze klanten zijn wij voortdurend op zoek naar
geschikte objecten in het gebied aan de grens. Maak
gebruik van onze deskundigheid en ervaring bij de verkoop
van onroerende goederen in het grensgebied!
Wij geven u raad bij:
* de afwikkeling zonder problemen
* en snelle verkoop van uw huis.
Overtuigt u van onze betrouwbaarheid!!!
Overleg vrijblijvend met onze deskundige, internationaal
ervaren adviseurs.

Profiteer van onze ervaring want bij APPEL tellt:
"Een goede raad spaart veel geld!"
250 DM BELONING

betalen we aan degene, die ons helpt aan iemand die zijn
huis verkoopt. Bel voor meer informatie!!!

HAUSVERMITTLUNG & FINANZIERUNG

0949 241 27715 • 9.30 13.30

Limburgs Dagblad

Bespaar tienduizenden guldens op uw hypotheek!

Altijd de goedkoopste tarieven en de beste adviezen.
Heeft U al een offerte?
Geen probleem, maak snel een afspraak.
KIJK, VERGEELUK EN BESPAAR U RIJK.

HYPOTHEEKCENTRUM LIMBURG

B. de Hesselplein 13 - Heerlen
045-741616

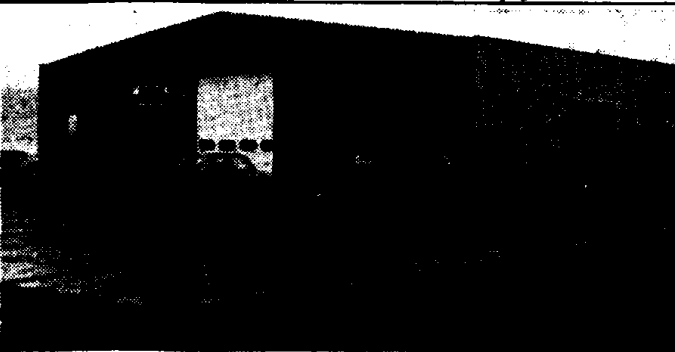
Snel en goed Uw huis verkopen?

Jos Storms O.G. Past.Vonckenstr.44 Geleen 046-742550

Geen Verkoop! Geen kosten

Bedrijvenpark

Op zichtlokatie gelegen b.p. Wolfcult te Susteren.
Breedte en diepte kunnen in overleg worden bepaald.
Koopprijs op aanvraag.
Intl. Grouwels/Daelmans, 043-254565 b.g.g. 641321.

Norel een nieuwe dimensie in hallen

Vb. showrooms, kantoren, koel- en vrieshallen enz.

Koop-Lease Amar, 045-210719.

Uw huis verkopen met behulp van de

echte makelaar

Bel de onroerend goed lijn

046 - 750 000 !

Peters & Partners Geleen

Geen verkoop - Geen kosten

BRUNSSUM

Te k. vrijst. woonh., b.w. '75,
grondopp. 400 m2, tuin geh.
aangel., ged. hardh. kozijn-
m. therm. spauwisol. en
rolluiken, luxe keuk. m. mod.
app., woonk. m. parketvlo.
ruime hal m. toil., luxe badk.
m. bad, douche en toilet, 3
slaapk. geh. bovenhuis par-
ketvlo. zolder, garage, v.p.r.
f 298.000,- k.k. Tel. 045-271730.

Maasbracht

Riante halfvrijst. eengezins-
woning a.d. rand van Maas-
tricht. Ind.: b.g. gr. hal, toilet,
grote living, open moderne
keuken, ruime berging; 1e
verd.: 4 slaapk., badk. met
toilet, tuin met vrij uitz., gr.
terras. V.p.r. f 240.000,- k.k.
Anv. medio 1993. Br.o.nr.
B-3554, L.D. Postbus 2810,
6401 DC Heerlen.

Boerderijen

Van f 250.000,- k.k. tot
f 400.000,- k.k. van de
zelf tot luxe boerderijen.
GRENSLAND IMMOBILIE
Bel de boerderijlijn,
tel. 045-453106.

Oirschik

Geschakeld woonh. met gar-
age, ca. 380 m2, b.w. 1983.
Open keuken, leefruimte 57
m2, 3 slaapk., badk. met dou-
che en 2e toilet. Aanv. o.k.
'93, v.p.r. f 189.000,- k.k.
Tel. 04492-4815.

Te huur: bedrijfsruimte te
Kerkrade-centrum, Sta-
tionstr. 38, op zeer
goede stand. Momenteel in-
gericht als schoonheidssal-
on met kantenij, berg-
ruimte en toilet. De huurprijs
hangt af van de benodigde
grootte.

Te koop te Doorn-
de vrijst. woonhuis met dub-
bele garage en 4 slaapk. V.p.r.
f 325.000,- k.k.

Wegens snelle en goede
verkoop steeds panden voor
de verkoopbemiddeling ge-
zocht.

045-460444

MAKELAARDIJ

HONINGS

Deken Quodbachlaan 13,
Kerkrade.

Heerlen

Halfv. woning, luxe uitgav.
met garage en berging, tuin
keuken, 3 slaapk. en tuin op
zuiden. Deze woning moet u
van binnen zien!

Vraagpr. f 185.000,- k.k.
Mak. Kant. L. Janssen B.V.
Tel. 046-335840

NUTH, Hellebroek, Landelijk
gelegen herenboerderij op
3.800 m2 grond gebouwd in
1849 en onlangs geheel ge-
renoveerd, schuur is ver-
bouwd tot aparte woonunit.
Spitsing behoort tot de mo-
gelijkheid. Voor inlichtingen:
Wijman & Partners, 045-
728671/045-274700.

Te k. halfvrijst. royale DRI-
VE-IN woning met garage
voor twee auto's, tuin.
Woonk. p.m. 40 m2, open
keuken, incl. app., 3 slaapk.,
badk. 12 m2 met ligbad,
douche en 2e toilet. Dubb.
beglazing, geh. gestoffeerd,
voorzien van speciale sloten,
enz. Direct aanvaardbaar, v.p.
pr. f 178.000,- k.k. Te bevr.
045-323732 b.g.g. 728533.

Te k. ruim halfvrijst. woon-
huis met weiland te LAND-
GRAAF. Perc. opp. 2140 m2
in rustige landelijke omge-
ving. Uniek voor natuur-
of dierenliefhebber. Pr.
f 225.000,- k.k. 045-353628.

GEVRAAGD halfvrijst.
woonhuis met garage en
tuin, ong. Simpeldveld, Br.o.
nr. B-3561, L.D., Postbus
2610, 6401 DC Heerlen.

Te k. aangeb. WINKEL-
WOONHUIS, Schaasberg-
gr. 108 Kerkrade. Ind.:
beg. g. 300 m2, 1e etage 4
2e etage 4 k. perc. gr. 610
m2. Prijs f 225.000,- k.k.
te bevr. Tel. 09-49-2407-3017.

Belgie, GENK-Oost, vrijst.
landhuis, groene omg. 1450
m2, ind. hal, keuken, bad,
b.w., ruime living, 5 slaapk.,
kelders, veranda, 2 garages,
CV. Tel. 09-32-89355003.

BUNDE: Lijsterbesn. 4, te k.
vrijst. landhuis, 1981, perc.
opp. ca. 610 m2, m. inpan-
dige woonk. en hobbykelder,
b.g., woonk., p.m. 50 m2,
keuken m. luxe inr., hal, toi-
let, slaapk. en badk. te ver-
3 slaapk. en extra berging en
2e badk.; onder architectuur
aangelegde tuin m. ruime
tuinberging. Het geheel is
zeer luxueus en degelijk af-
gewerkt. V.p.r. f 429.000,-
k.k. Tel. 043-641277.

Te k. gevraagd, halfvrijst.
WOONHUIS met garage,
gem. Gulpen, Wittern of
Margraten, zonder tussen-
komst van makelaar. Se-
rieuze reacties: postbus
1155, 6460 BD, Kerkrade.

Te k. gev. ouder WOON-
HUIS met weide, opknappen
geen bezwaar. Tel. 045-
418470.

Riante BOUWKAVEL Caum-
merveld, incl. bouwplan. Pb
2651, 6401 DD Heerlen.

NIEUWENHAGEN, Hoogstr.
163. Tussentijdsgroot
woonhuis met tuin, geschikt
voor diverse doeleinden. Pr.
n.o.t.k. Tel. 045-321534.

Te k. vrijst. LANDHUIS, b.w.
1980, perceel oppervlakte
2.200 m2, volledig onderkeld-
d, dubb. garage, dubb.
badkamer, ingeb. keuken, 3
slaapk., living, alles parket, 3
schuiframen naar terras/tuin,
zadeldak. Direct te aanvaar-
den, pr. f 290.000,-. Tel. 09-
32-89863193.

Te koop: HEERLEN, Douve
Weistraat, gunstig gele-
gen vrijstaande villa met gar-
age op 800m2. Koopprijs
f 385.000,- k.k. Tel. 045-
412605.

KLIMMENTermaar 2 onder
1 kap woning met garage.
Ind.: beg. grond, hal, toilet,
woonk. 36 m2, voorz. van
mass. eiken parket, dichte
keuken, 18 m2, voorz. van
wanden, witzw. van
verd.; 3 slaapkamers, bad-
kamer met ligbad en 2e toilet,
vaste trap naar zolder voor
van dakraam (mog. voor 4e
slaapk.) V.p.r. f 195.000,-
Tel. info. Heeren tussen 10
en 18 uur 04459-2776.

HOENSBROEK, Zandstr.
15a, perf. onderh. woonhuis
met witte plav. op beg. gr.,
compl. keuken. 1e verd.:
2 grote slaapkamers, mooie badk.
met ligb., vaste trap n. 2e
verd. met 3e slaapk., tuin,
berging. Pand kan zo be-
woond worden. Vraagprijs
f 139.000,- k.k. Info: Offer-
mans-Borger Vastgoed. 046-
740535/752193.

WILANDSRADE, Ouden-
boschstr. 34, groot halfvrijst.
woonhuis met living, keuken,
inp. gar., hoger gel. tuin,
berging, 4 ruime slaapkamers,
badk., deels kunststof koz.
en dubb. glas, vraagprijs
f 187.000,- k.k. Info: Offer-
mans-Borger Vastgoed. 046-
740535/752193.

BRUNSSUM: Ingelesbroek
22, hoekwoning met grote
gar. en tuin, nabij ziekenhuis.
Ind.: woonk., grote leefkeu-
ken, ben. alles plav. vloeren,
badk. met ligb., kelder, 3
slaapkamers. Leuk pand welke
beslist van binnen gezien
moet worden. Vraagprijs
f 169.000,- k.k. Info: Offer-
mans-Borger Vastgoed. 046-
740535/752193.

SUSTEREN, Kavinksbos 7,
leuk tussengelegd woonhuis
met ruime living met boeren-
parket, luxe nieuwe keuken
met alle app., tuin, kelder, 3
slaapkamers. Badk. Goed on-
derhouden pand. Info: Offer-
mans-Borger Vastgoed. 046-
740535/752193.

Oud-Voerendaal zoekt wo-
ning in VOERENDAAL. Tel.
045-710578 na 17.00 uur.

SCHIMMERT/Op de Bies 56.
Vrijst.

Laminaatvloer voor openbare gebouwen kan veel wat hebben

Bespaal voor openbare ruimten heeft Pergo een nieuw type laminaatvloer ontwikkeld, 'Pergo Publiq'. In Zweden, de thuismarkt van de fabrikant, wordt deze nieuwe laminaatvloer (opgebouwd uit een extra sterke en vochtwerende onderlaag en een extra slijtagebestendige toplaag van kunststof) na een aantal jaren van praktijkproeven toegepast in openbare gebouwen.

Pergo Publiq is geheel afgewerkt op zeer intensief en 'waar' loopverkeer. De slijtagebestendigheid van de vloer wordt bepaald door de Abrasertest, waarbij het oppervlak wordt blootgesteld aan een roterende schuurkijf. Het aantal omwentelingen waarbij Pergo Publiq de eerste verschijnselen van slijtage vertoont is 15.000, en toont aan dat dit materiaal twee maal zo sterk is als een gewone vloer. De hoge kwaliteit in voor particulier gebruik bestemde laminaatvloeren.

Een drempel voor huiselijke toepassing is de hogere prijs die voortvloeit uit deze 'publieke vloer' verbonden is. Het leggen van zo'n vloer kan trouwens uitsluitend door gespecialiseerde vakmensen worden uitgevoerd.

Dit is zeker het geval wanneer gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid tot het creëren van speciale patronen, met motieven en/of kleuren. Interieurarchitecten of opdrachtgevers met veel fantasie kunnen met de 120 x 20, 60 x 20 en 20 x 20 cm metende delen bijzondere motieven maken, die een vloer een strikt persoonlijke karakter geven.

Pergo Publiq is verkrijgbaar in verschillende houtstructuren en zes kleuren nuances die geheel op elkaar zijn afgestemd.

Een pluspunt is ook dat de vloer heel gemakkelijk kan worden onderhouden; zelfs vuilgomresten laten zich zonder moeite verwijderen.

Natuurlijke tuinen en ornamenten in trek Nederland stopt 1,3 miljard in de tuin

DOOR MAR GROEN

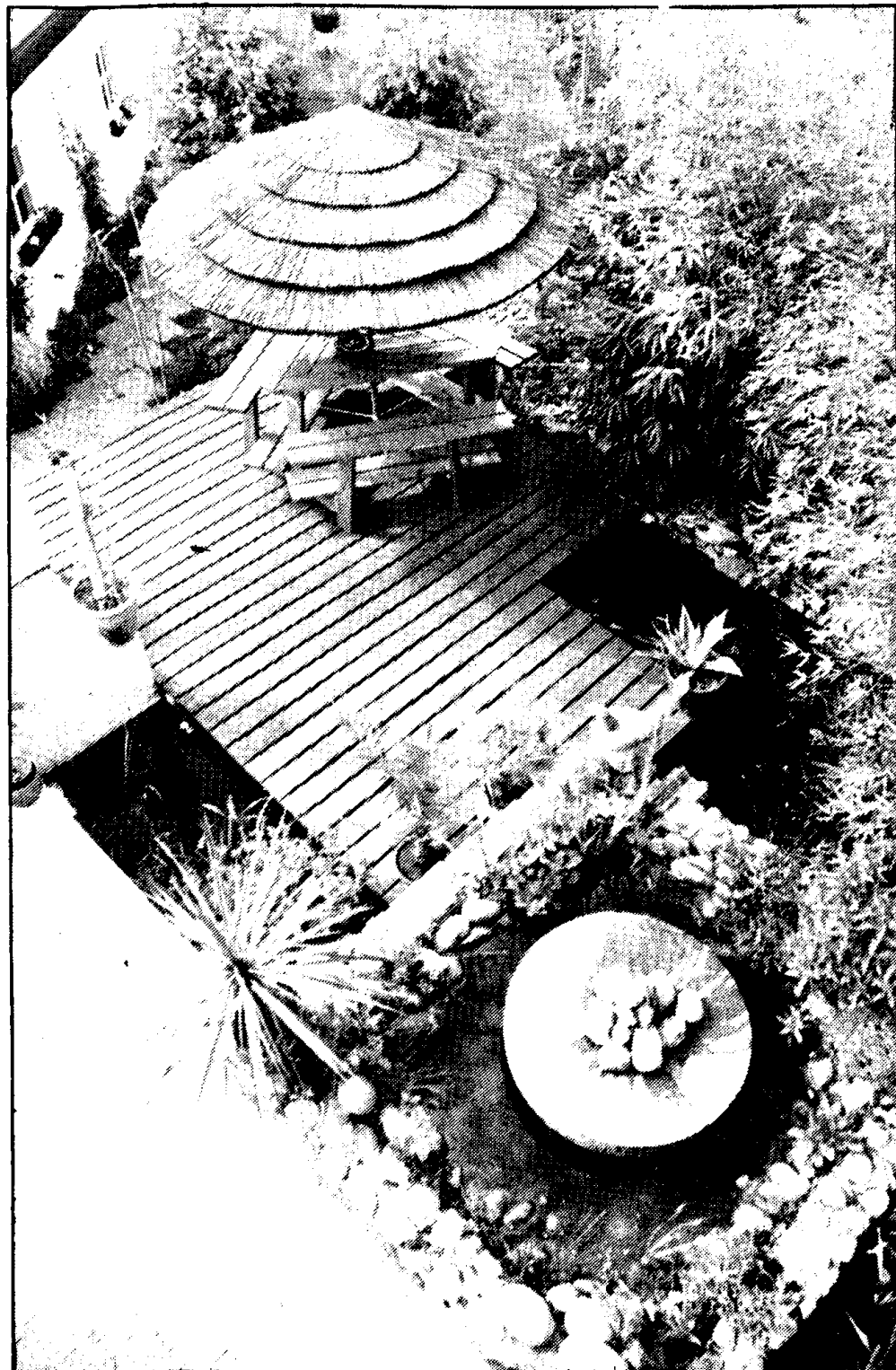
De Vakbeurs voor de Tuinbranche (VTB '93) die in januari na een elfjarige historie grootser en levendiger dan ooit bloeide, vormde een nieuw bewijs van het nog steeds groeiende enthousiasme waarmee de Nederlander zijn tuin koestert. De totale bestedingen aan tuinmaterialen, in de breedste interpretatie van dit begrip, worden geschat op niet minder dan 1,3 miljard gulden.

Deze forse investering wordt gedaan door circa 3,7 miljoen bezitters van zowel kleine stadstuinjes als grote 'lappen' rond vrijstaande woningen. Maar ook flatbewoners die geen eigen stukje grond bezitten en het met een balkon moeten doen, leveren een stevige bijdrage aan de totale omzet.

Die markt zal nog steeds blijven groeien, want binnen zo'n tien jaar komen er naar verwachting nog eens een miljoen nieuwe huizen bij, waarvan drie op de vier met een tuin. Rond de komende eeuwswisseling zal het aantal particuliere tuinen in ons land de vier miljoen dik overschrijden.

Uitdaging

De huidige sociale omstandigheden, waarbij steeds meer vrije tijd beschikbaar komt, werken stimulerend op de tuinhobby. Vrijwel het hele jaar door is er wel wat in en aan de tuin te doen. Een uitdaging voor aow'ers, vut'ers, maar eveneens voor mensen die nog een drukke baan hebben en die de spanningen van het beroepswerk afzagen op 'aardewerk', met de spade in de grond wroeten, net zo gezond als joggen of kilometers wegrappen op de mountainbike.

● De Nederlander koestert zijn tuin steeds meer.

Archiefoto: FRITS WIDDERSHOVEN

Een opkomende trend is dat de tuin niet meer zo 'gelikt' hoeft te zijn. Men laat meer en meer de natuur zijn eigen gang gaan, onkruid wordt niet meer zo rigoureus uitgeroeid, want dat kan ook zijn eigen charme hebben. Tevens doet het zogeheten dode materiaal (fontein, beeld, zonnepanelen, ornamenten, potterij, vast meubilair, verlichting, sproei-installaties) steeds sterker van zich spreken. Dergelijke objecten houden een tuin ook in de winterperiode aantrekkelijk.

Tuinpullen zijn tegenwoordig bij sterk van elkaar verschillende leveranciers te koop. De tuincentra, waaronder diverse 'ketens' die een massaal aanbod exposeren. Ook bouwmarkten hebben veelal een groene afdeling, en die ontwikkeling is ook al in warenhuizen te zien. De kleine bloemist in stadswijk of dorp ziet er eveneens wel brood in.

Nieuw seizoen

Het tuinseizoen '93 staat weer voor de deur. Topmaanden, met name voor de tuincentra die het in de weekeinden binnenkort nauwelijks nog kunnen bijbenen. Het is dan ook verstandig om er zo vroeg mogelijk bij te zijn om een keuze uit nieuw tuingoesd te maken. Dan heeft het personeel van het tuincentrum nog wel wat tijd om vakkundig advies te geven over een assortiment dat een afwisselend kleurengamma biedt en tot het laatste stukje van het komend seizoen een levendig tuinbeeld garandeert.

Overigens zijn we niet meer zo sterk van seizoenmatige invloeden afhankelijk, omdat de meeste planten tegenwoordig in pot worden geteeld zodat je ze kunt aanschaffen als ze op hun allermooist zijn.

Ieders aandeel in die 1,3 miljard gulden kan dus zo zinnig mogelijk worden besteed om twaalf maanden per jaar plezier van de tuin te hebben.

EEN BETER MILIEU
BEGINT BIJ JEZELF

DOE MEE SCHRIJF MEE BEZUINIG MEE

Stoottabel week: van maandag:
18 januari t/m zondag: 24 januari 1993

Bij een normaal jaarverbruik in m³ van:	hoort een streef- verbruik voor de afgelopen week van: (meterkaart kolom 3)	Het weekstreef- verbruik kost u:	en een totaal streefverbruik sinds 1 nov. 1992 (meterkaart kolom 5)
800	19	f 8,93	290
900	21	f 9,87	325
1000	23	f 10,81	362
1100	25	f 11,75	397
1200	28	f 13,16	433
1300	30	f 14,10	468
1400	32	f 15,04	505
1500	35	f 16,45	541
1600	37	f 17,39	579
1700	39	f 18,33	613
1800	42	f 19,74	651
1900	44	f 20,68	685
2000	46	f 21,62	721
2200	51	f 23,97	795
2400	56	f 26,32	868
2600	60	f 28,20	937
2800	65	f 30,55	1010
3000	69	f 32,43	1083
3300	76	f 35,72	1190
3600	83	f 39,01	1298
3900	90	f 42,30	1406
4200	97	f 45,59	1517
4600	107	f 50,29	1661
5000	116	f 54,52	1806
5500	127	f 59,69	1984
6000	139	f 65,33	2165
6500	151	f 70,97	2346

Tip: KloktherMostaat: op elk moment de juiste temperatuur.

Plaksel voor zwaar behang

De keuze van de dhrz-behang gaat meer en meer uit naar de betere en dus duurdere behangsoorten. Die zijn ook een stuk dikker, dus zwaarder dan de laag geprijsde rolletjes. Een met klasse-behang beklede wand vormt dan ook al gauw een vrij stevige investering. Het effect ervan kan al na korte tijd of op langere termijn teleurstellend zijn omdat het plaksel niet is afgestemd op het gewicht van het wandbekledingspapier. Blazen, optrekken, naden en andere ontsieringen zetten er een stempel van 'amateurwerk' op, ook al is er echt serieus aan gewerkt.

Vroeger, meer dan een generatie geleden, werd als plakmiddel zelfs wel stijfjes gebruikt, in water opgeweekte klontjes waarmee de lakens en de overhemden tot een harde 'plank' werden gesteven.

In behangplaksel van deze tijd zijn verschillende gradaties ingebouwd. Op de recente vakbeurs 'Sfeer' presenteerde Bison een trio behangplaksel onder de noemer Formule

3 Professioneel. De samenstelling van deze drie soorten houdt rekening met de fysieke eigenschappen van de sterk uiteenlopende eigenschappen van behang. Ze zijn alle op methylbasis vervaardigd, klontvrij en kleurloos. Door de naden puiend plaksel veroorzaakt geen verkleuring.

De topper in dit drietal is het Profi Behangplaksel voor extra zwaar behang en wandbekleding op bijvoorbeeld textielbasis, of met een rug van glasvezel.

De eisen waaraan plaksel voor speciale, zwaarwichtige behangsel moeten voldoen zijn in het Bison Profi Behangplaksel voor extra zwaar en speciaal behang verwerkt. Het bewerkstelligt een zowel snelle als permanent hechtende verankering op de wand.

Voor zelfbehangers heeft Bison de handzame brochure Behangtips samengesteld, verkrijgbaar in behangzaken en er is ook een klantentelefoon om nadere informatie te vragen: 01100-31944.

Warm achter glas in de serre

DOOR THEA WAMELINK

Een land als het onze, waar de zon nogal eens verstek laat gaan of een gure wind in voor- en najaar ons genot buiten zitten verhin-
dert, warmen we ons graag achter glas. De serre met veel ramen en ook dikwijls uitgerust met een glazen dak, maakt dan ook furore.

Als zeevarende natie bevoeren wij reeds eeuwen geleden de wereld. We zijn naar verre en tropische streken. Uit het koloniale verleden dateren in onze contreien de orangerie en aan het huis gebouwde kas of serre van glas, om het klimaat van warme landen te kunnen imiteren voor het kweken van tropische planten en zelfs sinaasappelen. Dat noemden we ook wel een winter-
tuin.

Een glaspaleis is niet alleen een aangename omgeving voor planten en vruchten, maar tevens voor de mens. Als de zon midden in de zomer, en zelfs in voor- en naseizoenen op het glas staat te schijnen, kan het er echter al gauw veel te heet worden om je er lekker te voelen. Een goede ventilatie is in een glazen huusaanbouw dus een eerste vereiste. Er moet heel wat warme lucht worden afgevoerd, en verse lucht toegevoerd om het klimaat aangenaam te houden.

Een serre met glasdak waar de zon op staat zou je de aanwezige lucht eigenlijk 50 maal per uur moeten kunnen verversen. Gaat het om een ruimte van bijvoorbeeld 4 x 5 x 2,5 meter (50 m³) dan wil dat zeggen dat er per uur voor 2500 m³ frisse lucht gezorgd moet kunnen worden.

Een glazen aanbouw is tegenwoordig in verschillende standaard systemen te koop, compleet met een al of niet volautomatisch werkende luchtverversing. Hoewel veel van de glazen bouwsels in principe vrij eenvoudig zelf te installeren zijn, is het wel raadzaam de zaak eerst door een vakman te laten beoordelen, zodat hij kan nagaan welke voorzieningen getroffen dienen te worden om er een aangenaam leefklimaat van te maken. Zodat je op zomerse dagen niet met een onleefbaar broei-effect wordt geconfronteerd.

Op zonnige dagen in voor- en najaar staat al gauw een aangename warme omgeving, die niet of nauwelijks verwarmen hoeft te worden. En we hebben dan uiteraard nog eens gesproken over mogelijkheden om een teveel aan warmte op te slaan en voor andere doeleinden

● In de serre kun je ook 's winters genieten van de zon.

Foto: GPD

te gebruiken: het thema van de zonnecollectoren.

Plezier

Van een serre kun je veel plezier beleven. In de zomer kunnen deuren van de glazen pui worden weggeklapt of opzij geschoven. Dan functioneert de serre als terras-met-afdek. Zodra het wat kille wordt kan de glaswand geheel of gedeeltelijk worden gesloten. Zelfs in het kille voorjaar is het er al gauw aangenaam van temperatuur. En je hebt toch het gevoel dat je min of meer in de tuin zit. Een effect dat

nog kan worden vergroot door er planten neer te zetten. De beschutte omgeving en de mogelijkheid van klimaatregeling doen veel planten groeien als kool. Wel is het belangrijk de geschikte 'kasplantjes' te kiezen.

Om in zo'n glazen huisje een zekere intimiteit te creëren, kiest men dikwijls voor een afsluiting in de vorm van lamellen of gordijnen. Verticale lamellen, die je desgewenst helemaal kunt wegschuiven, worden veel toegepast. Bij gordijnen kiest men vaak voor volle vitrages of halfdoorzichtige plissees. Laatstge-

noemde lenen zich bovendien uitstekend voor toepassing tegen het glazen dak. Ze kunnen in elke stand en voor elk raammodel passend worden bevestigd.

Systeemserrres

Er zijn ook verschillende types buitenzonwering mogelijk voor glazen uitbouwsels achter het huis. Want behalve omwille van de intimiteit past men ook om andere redenen een bepaalde glasafdekking toe. Door bij felle zon gordijnen of zonwering te sluiten, loopt de temperatuur minder snel op en hoeft er ook

minder lucht verversd te worden.

Waar ga je naar toe als je een glazen huis wilt om het hele jaar door het zomergevoel vast te kunnen houden? Je kunt uiteraard naar een architect of aannemer stappen. Of naar een tuin- of woonbeurs, waar meestal wel een of meer standaardmodellen van aanbouwserrres te zien zijn. Een andere mogelijkheid biedt het moderne, grote tuincentrum. Daar vind je naast tuinhuisjes en prieltjes in toenemende mate een aanbod in systeemserrres of aanbouwkassen die voor dit doel geschikt (te maken) zijn.

overzicht hypotheekrente

Hypotheekrente per 26 januari 1993.

De rente op de kapitaalmarkt is de afgelopen week nauwelijks veranderd. Na de verlagingen van de afgelopen weken wekt het geen verbazing, dat wij deze week geen hypotheekrentewijzigingen noteerden, behalve een verlaging van 0,3 procent voor het vijfjaarstarief bij Bouwfonds Limburgse Gemeentef. Ook het Hoge huys heeft de variabele rente van de spaarhypotheek verlaagd met 0,2 procent. rentepercentages

Naam bank	rente vast gedur.	afsl. prov. in pct.	opgave bank constant	nwr bij fisc. besparing van 35,1% 50%
ABN-AMRO	spaarhyp.	5 jaar 1,00	8,30	4,56 3,08
ABN-AMRO	spaarhyp.	10 jaar 1,00	8,30	4,56 3,08
ABN-AMRO	spaarhyp.	15 jaar 1,00	8,30	4,56 3,08
ABN-AMRO	ann. hyp.	variabel 1,00	8,70	5,70 4,62
ABN-AMRO	ann. hyp.	5 jaar 1,00	8,10	5,31 4,30
ABP	spaarhyp.	5 jaar 1,00	8,00	4,38 2,95
ABP	spaarhyp.	10 jaar 1,00	8,00	4,38 2,95
ABP	spaarhyp.	15 jaar 1,00	8,00	4,38 2,95
ABP	ann. hyp.	5 jaar 1,00	7,80	5,11 4,14
ABP	ann. hyp.	10 jaar 1,00	7,80	5,11 4,14
ABP	ann. hyp.	15 jaar 1,00	7,80	5,11 4,14
AEON	spaarhyp.	5/10 jr. 1,00	8,30	4,61 3,14
AEON	spaarhyp.	15/20 jr. 1,00	8,30	4,61 3,14
Bouwf. Limb. Gem.	spaar vasth.	5 jaar 1,00	7,70	4,20 2,81
Bouwf. Limb. Gem.	spaar vasth.	10 jaar 1,00	8,00	4,40 2,97
Bouwf. Limb. Gem.	spaar vasth.	15 jaar 1,00	8,00	4,40 2,97
Bouwf. Limb. Gem.	ann. hyp.	5 jaar 1,00	7,50	4,91 3,99
Bouwf. Limb. Gem.	ann. hyp.	10 jaar 1,00	7,80	5,11 4,14
CDK-bank	spaarhyp.	5 jaar 1,00	8,20	4,54 3,08
CDK-bank	spaarhyp.	10 jaar 1,00	8,30	4,61 3,14
CDK-bank	ann. hyp.	1 jaar 1,00	8,20	5,37 4,36
CDK-bank	ann. hyp.	5 jaar 1,00	8,00	5,24 4,25
Centraal Beheer	spaar gar.h.	5/10 jr. 0,25	8,30	4,56 3,10
Centraal Beheer	spaar gar.h.	15/20 jr. 0,25	8,30	4,56 3,10
Centrale Volksbank	spaarhyp.	5 jaar 1,00	7,90	4,27 2,84
Centrale Volksbank	spaarhyp.	10 jaar 1,00	8,20	4,48 3,01
Centrale Volksbank	ann. hyp.	2 jaar 1,00	7,90	5,17 4,20
Centrale Volksbank	ann. hyp.	5 jaar 1,00	7,80	5,11 4,14
Direktbank	besp.dir.h.	5 jaar 1,00	8,30	4,53 3,05
Nationale Ned.	spaarhyp.	5/10 jr. 1,00	8,30	4,61 3,14
Nationale Ned.	spaarhyp.	15/20 jr. 1,00	8,30	4,61 3,14
ING BANK	spaarhyp.	5 jaar 1,00	8,30	4,56 3,09
ING BANK	spaarhyp.	10 jaar 1,00	8,30	4,56 3,09
ING BANK	ann. hyp.	1 jaar 1,00	8,30	5,44 4,41
ING BANK	ann. hyp.	5 jaar 1,00	8,10	5,31 4,30
Postbank	spaarhyp.	5 jaar 1,00	8,20	4,53 3,07
Postbank	spaarhyp.	7 jaar 1,00	8,40	4,66 3,18
Postbank	spaarhyp.	12 jaar 1,00	8,40	4,66 3,18
Postbank	ann. hyp.	2 jaar 1,00	8,10	5,20 4,21
Postbank	ann. hyp.	5 jaar 1,00	8,00	5,14 4,16
RABO hypotheekbank	spaar opt.h.	3 jaar 1,00	8,30	4,59 3,11
RABO hypotheekbank	spaar opt.h.	10 jaar 1,00	8,30	4,59 3,11
RABO hypotheekbank	spaar opt.h.	stabiel 1,00	8,30	4,59 3,11
RABO (adviesrente)	ann. hyp.	var1 jr. 1,00	8,70	5,70 4,62
RABO (adviesrente)	ann. hyp.	4,5 jr. 1,00	8,10	5,31 4,30
SNS Bank	spaarhyp.	5 jaar 1,00	8,20	4,48 3,01
SNS Bank	spaarhyp.	7 jaar 1,00	8,40	4,62 3,12
SNS Bank	ann. hyp.	1 jaar 1,00	8,70	5,70 4,62
SNS Bank	ann. hyp.	5 jaar 1,00	8,00	5,24 4,25
Westland Utrecht	lage last h.	7 jaar 1,00	8,10	4,46 3,02
Zwolsche Algemene	ZA-hyp plan	5 jaar 1,00	8,10	4,45 3,00
Zwolsche Algemene	ZA-hyp plan	10 jaar 1,00	8,10	4,45 3,00
SNS Bank	spaarhyp.	5 jaar 1,00	8,20	4,48 3,01
Bouwf. Hoevelaken	sp.vasthyp.	5 jaar 1,00	8,00	4,40 2,97
Bouwf. Hoevelaken	ann. hyp.	5 jaar 1,00	7,80	5,11 4,14

De vermelde tarieven hebben betrekking op hypotheek met gemeentegarantie. De netto werkelijke rente (nwr) is gebaseerd op de netto lasten van de hypotheek. De vermelde nwr-percentages gelden voor een man van 30-jarige leeftijd en een hypotheek ad. f. 150.000,-.

Voor vrouwen en of bij andere leeftijden kunnen andere nwr-percentages gelden. Bij andere hypotheekbedragen wijkt de nwr bij een aantal instellingen enigszins af.

©Copyright 'Vereniging Eigen Huis' te Amersfoort.

Pickée, Van Huis Uit Aktief!

BRUNSSUM: Groot woonhuis met gas-c.v., dubbele garage en mooie tuin. Uitstekend onderh. Geh. geïsol. Bouwjaar ca. 1978. Ind. o.a. royale hal. Ruime woon-eetkamer - keuken (ruim 55 m²), open haard; keuken met app. Werk- studeer- kamer. 1e verd.: vier grote slpk. Goed uitgev. bad. Vaste trap naar zolder; grote hobbyruimte. Prijs f 279.000,- k.k.

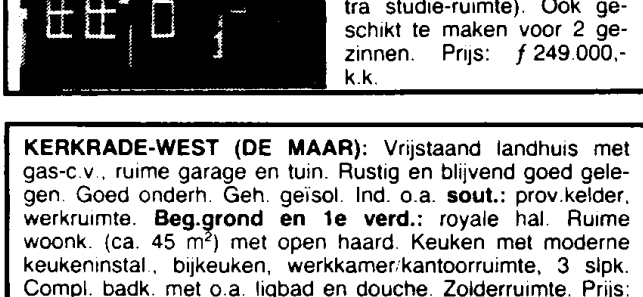
HEERLEN-AARVELD: Ruime hoekwoning met gas-c.v., inpandige garage, kleine tuin en terras. Gelegen aan de rand van het centrum. Ind. o.a. sout. prov. kelder, garage berg. Part. en 1e verd.: L-vormige woonk., keuken, bijkeuken, overdekt terras, 4 slpk., bad. Zolder. Kunst- stoff. kozijnen, ged. dubb. begl. Prijs f 210.000,- k.k.

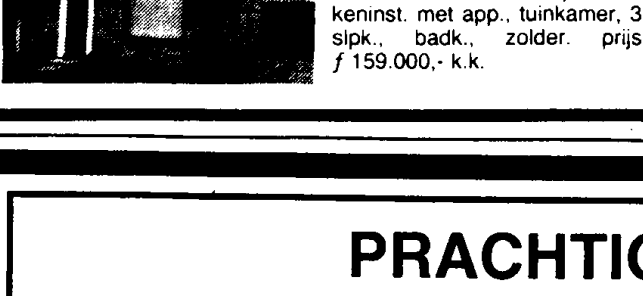
HEERLEN: Vrijstaand woonhuis met gas-c.v., grote inpandige garage (2 auto's) en rondom tuin. Rolliuken. Ind. o.a. sout.: prov. en bergkamer. Part. hal woonk. met par- ketvloer, keuken, bijkeu- ken, overdekt terras, 4 slpk., bad. Prijs f 269.000,- k.k.

HOENSBROEK: Halfvrijstaand woonhuis met gas-c.v., berging en tuin. Rustig gelegen aan de rand van het wijkcentrum. Ind. o.a. prov. kelder, L-vormige woonk. met open haard, eetkeu- ken, 2 slpk. (voorheen 3), bad. met o.a. ligbad, douche en toilet. Zolder. Prijs f 137.000,- k.k.

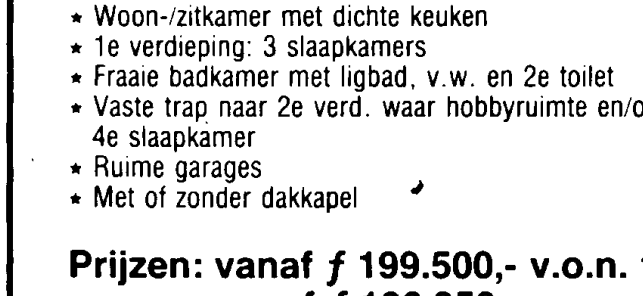
KERKRADE-BLEIJERHEI- DE: Ruime voor-oorlogse hoekwoning met gas-c.v. en garage/hobbyruimte (totaal ca. 40 m²). Ind. o.a. grote provieler, woonkamer, keuken, badkamer. 1e verd.: 3 kamers, badkamer. 2e verd.: 2 slpk. (een met extra studie-ruimte). Ook ge- schikt te maken voor 2 ge- zinnen. Prijs: f 249.000,- k.k.

KERKRADE-WEST (DE MAAR): Vrijstaand landhuis met gas-c.v., ruime garage en tuin. Rustig en blijvend goed ge- legen. Goed onderh. Geh. geïsol. Ind. o.a. sout.: prov. kelder, werkkamer, badkamer. 1e verd.: royale hal. Ruime woonk. (ca. 45 m²) met open haard. Keuken met moderne keukentast., bijkeuken, werkkamer/kantoorruimte, 3 slpk. Compl. badk. met o.a. ligbad en douche. Zolderruimte. Prijs: f 365.000,- k.k.

NIEUWENHAGEN: Hoekwo- ning met c.v.-gas, garage, ber- ging en tuin. Geheel gerenoveerd. Ind. o.a.: provieler, woonk. met parketvloer, eet- keuken met een compl. keu- keninst. met app., tunkamer, 3 slpk., badk., zolder. Prijs f 159.000,- k.k.

KERKRADE-HAANRADE: Woonhuis met gas-c.v., ga- rage en tuin. Uitst. onderh. Ged. dubb. begl. Rolliuken. Ind. o.a.: woonk. met parket- vloer, keuken met keukenen- st. met app., bijkeuken, 3 slpk., badk. met ligbad, dou- che. 2 vaste wast. en toilet. Grote hobbyruimte. Prijs f 215.000,- k.k.

SCHAESBERG: Vrijstaand landhuis met gas-c.v., in- pandige garage en tuin (zuid- elijk). Rustig en blijvend goed gelegen. Bouw. 1986. Uitste- kend onderh. Geh. geïsol. Ru- me L-vormige woonk. met plavuizenvloer, open haard. Keuken met een compl. luxe keuk. 1e verdieping: overloop, eetkeu- ken met moderne installatie, slaapkamer en badkamer. 2e verdie- ping: middels vaste trap bereikbaar alwaar 2 slaapvertrekken, bergzolder. Prijs f 198.000,- k.k.

SCHINVELD: Ouder woonhuis met olie-c.v. Geen tuin. Rolliu- ken. Ind. o.a.: woonk., keu- ken, serre. 2 slpk. en zolder. Prijs f 95.000,- k.k.

BOUWTERREINEN
SCHAESBERG-ONDERSTE MOLT: oop slechts 1 bouwter- rein. Uitstekend en rustig gelegen. Goed bereikbaar. Nabij centrum. Bestemd voor vrijstaande woningen/bungalows. Grootte ca. 791 m². Prijs f 135.650,- v.o.n.
UBACH OVER WORMS: BOUWTERREIN: Aan de rand van de kern Ubach over Worms. Front ca. 9,00 meter. Totale per- ceet-oppervlakte ca. 650 m². Koopprijs: f 50.000,- k.k.

BEDRIJFSRUIMTEN TE HUUR
BRUNSSUM: te huur: Kantoorruimte met o.a. keukenblok, toilet, systeem-plafond en vloerbedekking. Opp. sout.: 110 m²; part.: 126 m². Huurprijs: f 2.000,-
HEERLEN - GLASPALEIS: te huur: Winkelruimte ca. 63 m². Huurprijs f 2.800,- per maand exclusief BTW.
UBACH OVER WORMS: te huur: Praktijk-kantoorruimte ca. 80 m². Gelegen in het centrum. Huurprijs: f 950,- per maand excl. BTW.
VAALS: Grote verkoophal (textiel, sport en aanverwante art.). Netto-verkoopoppervl. ca. 1.190 m². Indeling in kleinere vloerop- pervi. is bespreekbaar. Huurprijs: op aanvraag.

BEDRIJFSPANDEN TE KOOP
BOCHOLTZ-CENTRUM: Voormalig horeca-pand, ook geschikt voor andere doeleinden. Bedrijfsoppervlakte ca. 200 m². Ruime bovenwoning. Recentelijk geheel gerenoveerd. Prijs nader over- een te komen.
HEERLEN: Bedrijfsruimte met terrein (totaal ca. 8000 m²). Moder- ne, goed geoutilleerde bedrijfsruimte (totaal ca. 800 m²). Goed bereikbaar en een goede zichtlocatie. Prijs op aanvraag.
HEERLEN: Kantoorpand ca. 125 m² met eigen parkeerterrein, gelegen aan de buitenrand van het centrum. Uitbreiding mogelijk. Dub. begl. Prijs: f 149.000,- k.k.

TE KOOP
GULPEN
Rijksweg 32
Café met zaal op verdie- ping en bovenwoning, ach- terom bereikbaar. Woon- zitkamer en drie slaapver- trekken. Zolder bereikbaar via vaste trap. Prijs f 250.000,- k.k.

HEERLEN (centrum)
DS. Jongeneel- straat 6
Tussengelegen stadswoning nabij het Tempelsplein. Overdekte entree met vestibule, hal met gastentoilet, trap naar de verdieping en achter- gelegen terras/tuin. Gezellige woonka- mer, kelder. 1e verdieping: overloop, eetkeu- ken met moderne installatie, slaapkamer en badkamer. 2e verdie- ping: middels vaste trap bereikbaar alwaar 2 slaapvertrekken, bergzolder. Prijs f 198.000,- k.k.

KANNE-RIEMST (België)
Alvergat 46
Halfvrijstaand, ge- renoveerd woon- huis met diverse terrassen en tuin. Entree: eetkamer met losse haard, zitkamer met toegang naar terras. Ontvangstu- deerkamer met open haard en aansluitend garage/berging. Dichte keuken met apparatuur en veel bergruimte. Verdieping met toilet, twee slaapkamers, waarvan een met ligbad. Separate badka- mer met douche. Prijs f 239.000,- k.k.

KERKRADE (Eygelshoven), Veldhofstraat 138
Bougrond nabij centrum. Circa 460 m² opper- vlakte en in talud gelegen. Geschikt voor type drive-in-woning/terraswoning. Prijs f 69.000,- k.k.

KERKRADE-WEST (Gracht), Elisagracht 26
Aan woerf ge- legen woning met berging aan de voorzijde. Entree met garderobe naar open keuken en tu- in. Trap naar verdieping, alwaar drie slaapkamers, een badkamer met ligbad, v.w. en toilet. De achter- zijde is vrij gelegen en biedt optimale privacy. Prijs f 145.000,- k.k.

KERKRADE (Gracht), Frederika- gracht 55
Modern tussengele- gen woonhuis met berging, carport en tuin (achterom be- reikbaar). Ruime hal met garderobe, separaat gastentoilet, Z-vormige woonkamer met parketvloer, ruime eetkeuken met moderne witte hoekopstelling voorzien van di- verse apparatuur. 1e verdieping: drie slaapkamers en badkamer met ligbad, v.w. en dubbelk. 2e verdie- ping: middels vaste trap bereikbaar alwaar vierde slaapkamer met eigen badkamer voorzien van douche, v.w. en toilet. Via 2e verdieping toegang naar zonneterras. Prijs f 169.000,- k.k.

KERKRADE (Lindelaan 100)
Dubbel (hoek)huis met winkel woon- ruimte en garage. Entree, met gang naar woon-zitkamer ensuite, eetkamer en toilet. Winkel- ruimte ca. 30 m² met tegelvloer en toegang naar zitkamer en keuken. Zestaf slaapvertrekken op 1e verdieping met o.a. dakterras en voormalige keu- ken. Deze verdieping is als separate wooneenheid in te delen. Zolder via vaste trap bereikbaar alwaar bergzolder en mansardekamer. Prijs n.o.t.k.

SCHAESBERG (Landgraaf) Leemkoel 7
Tussengelegen woonhuis met tuin. Woonkamer in sou- terrain gelegen met open keuken en toegang naar ach- tertuin. Tevens gastentoilet en berging. Verdie- ping: slaapkamer, badkamer met douche en v.w., berging. 2e verdieping: twee slaapkamers. Prijs f 149.500,- k.k.

TE HUUR
HEERLEN, Oude Veemarktstraat 4
Winkelruimte ca. 150 m² op de begane grond met toiletgroep. Het souterrain is als keuken ingericht. Het object is o.a. geschikt als biljart café-restau- rantje, koffieshop etc. Huurprijs f 21.000,- p. jaar.

SITTARD
Putstraat/Pullestraat
Winkelruimte opti- maal breikbaar en op loopafstand van de markt. Opper- vlakte is ca. 200 m² en de frontbreedte is ruim 10 meter, twee magazijnruimten van ca. 70 m² en 50 m², welke middels de Pullestraat bereik- baar zijn. Gedeeltelijk onderkelder. Huurprijs f 56.000,- per jaar.

TE KOOP
DAALSTR. 74
Vrijstaand ruim woonhuis met garage en berging. Eventueel te combineren als praktijk/zakenpand, 3 ruime slk., perceelopp. 362 m². Zolder te gebr. als extra appartement. Prijs f 256.000,- k.k.

CAUMERDALSCHER. 14
In mooie buurt rustig gelegen, nabij centrum, vrijstaand woonhuis met garage en extra berging. Woonkamer ca. 70 m², keuken 12 m², 3 slk., vaste trap zol- der, alwaar nog 2 slk. Perc.opp. plm. 750 m², bj. '50. Prijs op aanvraag.

HEERLEN
Eemstraat 3
Mooi tussengele. woonhuis met garage, tuin op zuid, met blijvend uitzicht, 3 slk., vaste trap naar zolder, al- waar mogelijk 4e slk., bwj. '81. Prijs f 149.000,- k.k.

EURENDEWEG 45
Halfvrijst. ruim woonhuis met kantoor (compl. perfect ingericht) en garage voor twee auto's, woonk. 40 m² met laminaatvloer en voorzethaard aangesloten op c.v., witte aanbouwkeuken, 5 ruime slk., mooi aangelegde tuin (mogelijk bouwterrein) voorzien van kunststof ramen met dub- bel glas. Perfect geïsoleerd. Prijs f 274.000,- k.k.

FRANKENLAAN 9 (WELTEN)
Halfvrijst. ruime drive-in-woning met garage voor twee auto's, woonk. 35 m² incl. aanbouw, serre, 3 slk., badkamer met ligbad en douche, grote tuin op Z.W. Prijs f 194.000,- k.k.

ONDERSTE CAUMER 11
Oud vakwerkhuisje op 570 m² grond met 1500 m² weidegrond. Ind.: woonk., keuken, 3 kleine slpk., 2 bergingen, c.v. aanwezig. Moet totaal gerenoveerd worden. Erg mooi gelegen. Prijs f 189.000,- k.k.

KLOOSTERKOOIHOOF 78
Halfvrijst. ruim woonhuis met dubb. ga- rage 40 m², plus extra bergkamer, woonk. 36 m², nieuwe aanb. keukens 15 m², 3 slk., 10, 14 en 25 m², vaste trap naar zolder alwaar nog 3 ruime slpk. Het pand is geheel voorzien van kunststof ramen met dubbel glas, goed geïsoleerd nieuw dak. Perc.opp. 345 m². Prijs f 219.000,- k.k.

SCHAESBERGERWEG 82
Halfvrijst. woonhuis met garage en carport, woonk. 40 m² met parket, inbouwhaard en schuifdeu- ren naar tuin, half-open eiken aanbouwkeuken, 3 slk., 9, 10 en 14 m², badkamer met ligbad. Leuk aangelegde tuin met vijvers. Hardhouten kozijnen met geluidsisolerende ramen, beneden voorzien van rolluiken. Bwj. '52. Prijs f 162.000,- k.k.

VOSKULENWEG 19
Tussengele. ruim woonhuis met serre en grote tuin op west, kunststof ramen met dubbel glas, achter- om bereikbaar, mog. h. voor garage. Veel mogelijkheden. Prijs f 142.000,- k.k.

HOENSBROEK
Neerbraakstraat 7
Van binnen fantastisch verbouwd half- vrijst. ruim goed onderh. woonhuis met garage, zeer ruime uitgebouwde woonk. met open haard, schuifdeuren naar tuin, schitterende Amerikaanse aanbouwkeuken, 3 ruime slk., luxe badk., tuin op Z.W. Bwj. '74. Dit huis moet u van binnen zien! Fantastische architectuur! Incl. stoffering. Prijs f 242.000,- k.k.

KERKRADE
Bernard Pothasstr. 13
Goed onderhouden tussengele. woon- huis. L-woonk. 34 m², gesl. witte keukens 7,5 m², tuin op Z.W. 3 slk., zolder te ber. via vlieztrap. Prijs f 189.000,- k.k.

DRIEVOGELSTR. 151A
Vrijst. woonhuis met ruime garage (65 m²) met zolder, woonk., 3 slpk., vaste trap zolder 40 m², perc. opp. 1325 m². Pand met veel mogelijkheden. Prijs f 309.000,- k.k.

EIBERENVELDSTR. 490
Leuk ruim tussengele. geschakeld woon- huis met grote aangelegde tuin op W. en garage, L-woonk. 35 m² met o.h., 3 ruime slpk., bwj. '72. Rustig gelegen. Gezellige tuin. Prijs f 179.000,- k.k.

KLOOSTERBOSSTRAAT 4
Appartement gelegen op parterre. Woonk. met balkon, gesl. keukens, 2 slk. en berging. Prijs f 122.000,- k.k.

KLOOSTERBOSSTRAAT 24
Appartement gel. op tweede verdie- ping. Woonk. met balkon, gesl. keukens, 2 slk., berging. Prijs f 109.000,- k.k.

SCHAESBERGERSTRAAT 87
Vrijstaand ruim woonhuis op 627 m² grond, woonk. 44 m², hallofen witte aanbouwkeuken 14 m², 3 slk., zolder 80 m², voorzien van kunststof ramen met dubbel glas, tuin op zuid-west, carport/garage. Perfect gerenoveerd! Moet u van binnen zien. Prijs f 269.000,- k.k.

SCHOOLSTR. 5
Goed onderh. halfvrijst. woonhuis met garage en tuin, woonk. ± 30 m², 3 slk., rondom rolluiken, perc.opp. 198 m², bwj. '89. In centrum van Kerkrade-W. gel. Prijs f 205.000,- k.k.

VIJGEN VRAGEN!
St. Franciscusweg 16, Heerlen 045 - 711617
Onroerend goed - bedrijfsonroerend goed - aankoop verkoop - verhuur - bemiddeling - hypotheek

STEIN
DE NOTARISSSEN J.L.TH. OOSTWEGEL EN MR. P.W.H.A. RITZEN
TE KERKRADE-WEST

zullen op vrijdag 5 maart aanstaande des namiddags om 15.00 uur in café St. Rochushoeve, Kruisstraat 104 te Stein in het openbaar ex artikel 3:268 Burgerlijk Wetboek

BIJ OPBOD EN AFSLAG IN EEN ZITTING VERKOPEN
gemeente Stein: het woonhuis met garage, berging, onder- grond, erf en tuin, staande en gelegen aan de Eburonenstraat 1 te Stein, kadastraal bekend als gemeente Stein, sectie B nummer 3225, groot zeven aren en eenendertig centiairen.

Indeling:
— benedenverdieping: woonkamer, keuken en kantoor;
— eerste verdieping: 4 slaapkamers en badkamer.
Aanvaarding: eventueel te bewerkstelligen met de grosse van de akte van veiling.
Betaling van de kooprij: uiterlijk 20 april 1993.
Bezichtiging: in nader overleg met genoemd notaris-kantoor.
Van toepassing zijn de Algemene Veilingvoorwaarden Onroerend Goed 1992 van de Koninklijke Notariële Broederschap met inachtneming van de wijzigingen daarop zoals opgenomen in de akte van veiling. Schriftelijke biedingen kunnen tot 14 dagen voor de datum van veiling worden uitgebracht bij ge- noemd notaris-kantoor.
Nadere informatie: ten kantore van voornoemde notarissen, Willem Sophiaplein 10 te Kerkrade-West, telefoon 045-411945.

LIMBRICHT
NOTARIS MR. THEO GELISSSEN
TE SITTARD

zal op woensdag 3 maart 1993 om 15.00 uur in Hostelle de Molenbron, Molenstraat 12 te Limbricht, ex art. 3:268 BW in één zitting bij opbod en afslag in het openbaar worden verkopen:
het woonhuis met garage en tuin; Salviusstraat 30 te Limbricht, kad. bekend gem. Limbricht sectie A nr. 4380, groot 3,22 aren.
Indeling: entree met meterkast en toilet, woonkamer met open haard, keuken, garage/berging; 1e verd.: 3 slaapkamers, badkamer met ligbad, v.w. en toilet; 2e verd.: slaapkamer, zolderberging en c.v.-ruimte.
Aanvaarding: na betaling van de koopsom en kosten v. nodig met de grosse van de veilingakte.
Betaling koopsom: uiterlijk 14 april 1993. Koper dient de veiling een verklaring omtrent zijn financiële gegoedheid te kunnen overleggen.
Veilingvoorwaarden: op de veiling zijn van toepassing Algemene Veilingvoorwaarden Registergoed 1993 van de Koninklijke Notariële Broederschap, voorzover uit bijzon- der voorwaarden niet anders blijkt.
Tot 17 februari 1993 9.00 uur kan schriftelijk een onder- hands bod op voormeld registergoed worden uitgebracht bij notaris Gelissen voornoemd.
Nadere inlichtingen: notaris mr. Theo Gelissen, Wain- straat 24 te Sittard, tel. 046-510547.

MAASMECHELEN
(Uikhoven)

nabij Nl. grens. Schoorstraat 12, op 5 februari 1993, 15 uur, in café Udechoven te Uikhoven. Alle inl. not. Schotsmans, Dilsen-Stokkem, tel. 003289/75.51.65.

TE KOOP
Wij hebben of vinden de koper voor uw pand van f 250.000,- en (veel) hoger. Maak eens een vrijblijvende afspraak.

TROOST
ONROEREND GOED
HEERLEN, TEL. 045-717976.

BC Makelaardij
Akerstraat 23, 6411 GW Heerlen, Scharnerweg 116B, 6224 JK Maastricht, tel. 045-712040, 043-636655. A.J.M. Sijstermans

BC Makelaardij
Akerstraat 23, 6411 GW Heerlen, Scharnerweg 116B, 6224 JK Maastricht, tel. 045-712040, 043-636655. A.J.M. Sijstermans

BC Makelaardij
Akerstraat 23, 6411 GW Heerlen, Scharnerweg 116B, 6224 JK Maastricht, tel. 045-712040, 043-636655. A.J.M. Sijstermans

BC Makelaardij
Akerstraat 23, 6411 GW Heerlen, Scharnerweg 116B, 6224 JK Maastricht, tel. 045-712040, 043-636655. A.J.M. Sijstermans

BC Makelaardij
Akerstraat 23, 6411 GW Heerlen, Scharnerweg 116B, 6224 JK Maastricht, tel. 045-712040, 043-636655. A.J.M. Sijstermans

BC Makelaardij
Akerstraat 23, 6411 GW Heerlen, Scharnerweg 116B, 6224 JK Maastricht, tel. 045-712040, 043-636655. A.J.M. Sijstermans

BC Makelaardij
Akerstraat 23, 6411 GW Heerlen, Scharnerweg 116B, 6224 JK Maastricht, tel. 045-712040, 043-636655. A.J.M. Sijstermans

BC Makelaardij
Akerstraat 23, 6411 GW Heerlen, Scharnerweg 116B, 6224 JK Maastricht, tel. 045-712040, 043-636655. A.J.M. Sijstermans

BC Makelaardij
Akerstraat 23, 6411 GW Heerlen, Scharnerweg 116B, 6224 JK Maastricht, tel. 045-712040, 043-636655. A.J.M. Sijstermans

BC Makelaardij
Akerstraat 23, 6411 GW Heerlen, Scharnerweg 116B, 6224 JK Maastricht, tel. 045-712040, 043-636655. A.J.M. Sijstermans

● Eddy Becker elke werkdag te horen op Holland FM.

Foto: KIPPA

Eddy Becker terug met zijn 'wekker'

HEERLEN - Eddy Becker is met zijn legendarische programma 'De man met de wekker' terug op de radio. Op de commerciële familiezender Holland FM presenteert hij elke werkdag van 7 tot 10 uur 's ochtends deze show. Becker presenteerde 'De man met de wekker' al in de jaren zestig bij de toenmalige zeezender Radio Veronica. Later is Becker bij de NCRV gaan werken waar hij programma's presenteerde als De Eddy Becker Show, Kwistig met Muziek, Wie kent Nederland en Op naar de Top.

● Pippi Langkous (Inger Nilsson) is elke zaterdagochtend weer op het tv-scherm te zien.

Foto: GPD

Nederland 1 populair bij kinderen

HEERLEN - De bespellers van Nederland 1, Avro, KRO en NCRV, blijken het in de slag om de jeugd op zaterdagochtend goed te kunnen opnemen tegen Telekids' op RTL4 en het pakket van Kinderen.

Nederland 1 blijkt zelfs een lichte voorkeur te hebben. Wat het marktaandeel betreft heeft deze zender zes procent gewonnen en verloor RTL4 eenzelfde percentage. De laatste weken haalde Nederland 1 drie keer net zoveel kijkers als RTL4 en tweemaal zelfs meer.

Het Nederland 1-programma 'Alles Kits' (dat sinds oktober wordt uitgezonden), is bedoeld voor kinderen van zes tot twaalf

jaar en biedt een mengeling van tekenfilms, series (Pippi Langkous e.a.), actualiteiten, gesprekken en een telefonisch computerspel waar de kijkers direct aan mee kunnen doen. Dat laatste is zo'n succes dat ook het buitelandse interesse heeft. De inzamelingsactie voor Joegoslavische kinderen, enkele weken geleden, was eveneens een groot succes.

De concentratie van jeugdprogramma's op Nederland 1, met onder meer 'Sesamstraat', het Jeugdjournale en 'Klokhuus' is volgens Hans Lubberding, Avro's hoofd van de afdeling jeugd, een goede zaak. Zo is het voor de Avro een bewust beleid geworden om allerlei jeugdproducties aan deze drie NOS-programma's te koppelen.

Op dit moment loopt op zaterdag na het Jeugdjournale 'Ko de Boswachter'. In de toekomst is ook veel jeugdprogramma te verwachten, zoals de reprise van de zeer succesvolle serie 'Het zakmes'.

Liz Mitchell: 'Bobby Farrel heeft nooit écht gezongen'

Boney M: twee groepen onder dezelfde naam

DOOR KEES GROENENBOOM

AMSTERDAM - De naam Liz Mitchell zal weinigen iets zeggen. Toch was ze in de jaren zeventig lid van een van de meest succesvolle discobands uit die tijd. De Duitse hitmachine die onder leiding stond van de producer Frank Farian en die onder de naam Boney M tussen 1975 en 1980 jaarlijks ten minste één hit scoorde. Mitchell treedt nog steeds op onder de banier van de groep, die in de gloriejaren voorts bestond uit Bobby Farrel, Marcia Barret en Maizie Williams. Maar tot haar frustratie is ze niet de enige. Ook Bobby Farrel, de mannelijke component van de groep, is met de naam aan de haal gegaan en dan schijnen er nog een paar 'klonen' te zijn, mensen die nooit iets met de groep te maken hebben gehad.

Farian is ook de man achter het 'Milli Vanilli-schandaal'. Na een aantal hits bleek dat de frontmannen van de groep geen noot zelf zongen maar alleen op hun clip-potentie, hun voor visuele opnamen geschikt voorkomen waren gekozen.

Met Boney M draaide Farian al proef voor die formule. Van de vier leden die werden aangetrokken om zijn Duitse visie op de

zwarte muziek op te nemen, konden er twee niet zingen. „Het is ongelooflijk om iemand anders te zien tobben met iets wat je zelf goed kunt,” zegt Mitchell over de pogingen om Bobby Farrel, de mannelijke component van Boney M, een paar maten rechtuit te laten zingen. „Hij hoefde in 'Ma Baker' alleen maar 'ma ma ma' te zingen, alles op dezelfde toon. Daar zijn ze bijna een dag mee bezig geweest, maar het lukte hem niet om het op de goede toonhoogte te krijgen. Op het laatste heeft Farian het maar zelf gedaan.”

De povere vocale kwaliteiten van Farrel deelden niemand. „Hij deed het goed op tv. Hij was een goede danser en wij leverden samen een aardig plaatje op. En als we live zongen maakte het niemand iets uit of hij vals zong. Het waren toch altijd half gesproken zinnestjes. Bij een optreden met begeleidingsband stond zijn stem altijd op de band.”

Mitchell is in Nederland in verband met het uitkomen van een verzamel-cd met Boney M's grootste hits. De groep is in Engeland weer in de belangstelling gekomen door de single 'Pop Megamix', waarop 'Rivers of Babylon', 'Sunny', 'Daddy Cool' en 'Rasputin' bij elkaar zijn gevoegd. De plaat is inmiddels ook in Nederland verschenen.

De 'Kinderliedjes-disco' van Boney M werd herontdekt in Spanje. Mitchell: „Ik trad daar op tijdens een jubileum van Frank Farian, die 25 jaar in het vak zat. Hij had zoveel mogelijk mensen uitgenodigd met wie hij had gewerkt en die nog met hem wilden praten. Er waren bij elkaar zo'n honderd artiesten. Daar heb ik een aantal Boney M-nummers gedaan en de mensen van de platenmaatschappij waren daar zo enthousiast over dat ze besloten een remix uit te brengen.”

Onbereikbaar

Het begon te rommelen in Boney M nadat Farrel in 1979 de groep verliet. Zijn plaats werd ingenomen door Reggy Tsibo, maar hoewel de groep tot 1986 platen bleef maken, bleek de top van de hitladders onbereikbaar geworden. Mitchell zelf ging weg in 1989, al bleef ze beschikbaar voor promotie. In hetzelfde jaar

● Liz Mitchell: „In Ma Baker hoefde Bobby Farrel alleen maar 'ma ma ma' te zingen. Hij repeteerde een hele dag. Op het laatste heeft producer Farian het maar zelf gedaan.”

Foto: GPD

kwam haar eerste en enige solo-cd 'No one will force you' uit.

Hoe het precies is gelopen met Boney M wordt uit de verhalen van Mitchell niet helemaal duidelijk. Na vijf of zes interviews - ze is de tel al kwijt - blijkt het moeilijk alles nog eens goed op een rij te krijgen. Haar personal manager moet af en toe even souffleren. Waarschijnlijk zit hij erbij om er voor te waken dat Mitchells verontwaardiging binnen juridisch verantwoorde perken blijft. Want dat wordt wel duidelijk: de erfenis van de naam Boney M is waardevol ge-

noeg om te worden bevochten door het gerecht.

Overbodig is het wakend oog van de manager niet, want Mitchell vindt zich geregeld op over de miskenning in haar Boney M-jaren. Ze deed de belangrijkste zangstem en bepaalde daardoor mede het geluid van de groep, maar kreeg niet meer betaald dan de andere drie leden. Wat ze erg vindt is dat in die tijd weinig werd ondernomen tegen juridisch verantwoorde perken blijft. Want dat wordt wel duidelijk: de erfenis van de naam Boney M is waardevol ge-

maar het is nu eenmaal een feit dat Boney M altijd meer een sound is geweest dan een groep.

Mitchell treedt nog steeds op met het oude materiaal van Boney M. „Ik blijf achter Boney M staan. Mijn ziel zit in die muziek. Alles wat ik had heb ik gegeven toen ik die nummers zong.” Of ze snel in Nederland te horen zal zijn is de vraag. „Farrel probeert dat tegen te houden. Hij heeft namelijk samen met zijn vrouw...”

„Misschien kunnen we dat beter laten rusten,” vindt de personal manager.

Kroonleden NOS tegen 'versnipperen' programma's

Van onze rtv-redactie

HEERLEN - Drie van de vier kroonleden in het NOS-bestuur zijn tegen de vorming van een aparte omroepstichting voor de aanvullende taken van de NOS. Voor G.W. van Montfrans-Hartman (CDA), M. Jager (D66) en W. de Vrey-Vringer (VVD) is het niet duidelijk waarom de kracht van de huidige televisiedienst moet worden versnipperd.

Volgens Van Montfrans bestaat ook bij de kroonleden alle begrip voor een goede opbouw in de toekomst van Nederland 3. De omroepen moeten daadwerkelijk de krachten meer bundelen. De woensdag door de omroep-voorzitters, NOS-voorzitter M. de Jong en kroonlid A. Grewel (PvdA) gekozen opzet vloeit daar volgens haar niet noodzakelijkerwijs uit voort. Niet alles hoeft te wijken voor Nederland 3, zo meent Van Montfrans. Zij bepleit dan ook een grondige studie naar mogelijk andere oplossingen. Met een verzelfstandiging van de NOS als totaal kunnen de betrokken kroonleden wel instemmen.

Waardering

Bij haar bestaat veel waardering voor de kwaliteit van de huidige NOS. Dat geldt zowel voor de aanvullende taken, als de bij uitstek programmering op het terrein van nieuws, sport en evenementen. Zij vreest dat door samenwerking op het derde net met Vara en VPRO, zeker bij een concessie voor tien jaar, NOS-aanvullend feitelijk zal verdwijnen. En of de wettelijke kerntaken in zo'n situatie nog wel goed kunnen worden vervuld is voor haar helemaal een vraag. Juist voor de overheid zijn de kerntaken van bijzonder belang. Als door de minister benoemd kroonlid acht zij het daarom nadrukkelijk haar taak op te roepen tot bezinning, voordat een onomkeerbare weg met mogelijk veel schade wordt ingeslagen.

Nieuwe opzet

De kroonleden hebben de minister van WVC om een gesprek gevraagd. d'Ancona is daartoe bereid, zo heeft zij donderdagavond na afloop van overleg met het NOS-bestuur over de nieuwe opzet laten weten. De minister is tevreden over de snelle wijze waarop de NOS tot een voorstel voor bestuurlijke reorganisatie is gekomen. Over de vraag of zij een splitsing steunt, wenst d'Ancona zich nader te beraden. Eerder deze maand heeft zij echter al laten weten dat splitsing haar instemming krijgt, indien dat voor de voortgang van de versterking van de publieke omroep echt noodzakelijk is.

Competitie voor allroundsporters na zes jaar weer terug op tv

Jack van der Voorn motor achter Avro's Superster

Van onze rtv-redactie

TINAJO - Al die jaren dat Jack van der Voorn via de tv-camera de kijkers toespreekt, heeft hij nooit een ander voorgesteld. Het legendeel van een egotripper is hij, de beminnelijkheid zelf. Iddeltuiterij en geldingsdrang zijn hem absoluut vreemd. Zou de camera's hem in het vizier krijgen, wordt het type van de loyale meewerker op het scherm geprojecteerd. De 'bonhomie' van de man weert hem er van verder te gaan dan een beschaafde opmerking en wat minzaam hoofdschudden, als hij het met een beleidsbeslissing niet eens is. Nog een Avro-man van de oude stempel. „Het is jammer dat de club zo van de rails is geraakt. Ik vind de Avro namelijk een goeie club en het is ook nog steeds mijn club. Het is veelzeggend en het duidt ook op opportunisme als je in 1993 weer Superster op het scherm brengt.” Na de eerste aflevering van vorige week zaterdag, zendt de Avro vanaf om 19.00 uur op Nederland 1 het tweede deel uit. Voor deze sportcompetitie (in dit geval 'Superster Mannen') werden de opnamen gemaakt op

het Canarische eiland Lanzarote. Van der Voorn betreurt het geenszins dat de competitie voor allroundsporters na zes jaar weer in Avro's programmering is opgenomen. Net als de 'Sterkste Man' trouwens. Vreselijk jammer vindt hij het in wezen ook dat enige vakbekwame mensen de omroep hebben verlaten, terwijl ze nog zoveel hadden kunnen betekenen. „Alle hulde daarom aan de mensen die de beslissing erdoor hebben gedrukt om 'Superster' en 'De Sterkste Man' terug te halen, al sluit ik niet helemaal uit dat het dezelfde waren die de bewuste programma's van het scherm hebben gehaald.”

Prachtig

Voor weinig voelt Van der Voorn zich te groot. Het is gebeurd dat voor het begin van een van de roemruchte Sportman en Sportvrouw-verkiezingen Jack van der Voorn in de garderobe van Gebouw 't Spant in Bussum de jassen van de invites aanpakte.

Jack van der Voorn. Oftewel: hoe een man uit Avro's amusementsector verdwaalde in de

sportjournalistiek. „Met dien verstande dat ik in de eerste plaats altijd heb gepresenteerd en daarbij de wens te kennen heb gegeven in te zijn voor alternatieve programma's. Sportuitzendingen, zeg maar, die zich onderscheiden van Studio Sport. Natuurlijk kun je prachtige achtergrondprogramma's maken, maar daar verover je de markt niet mee. Wel met 'Superstars', met de 'Sterkste Man' en 'Survival of the Fittest'. Daar lag in eerdere dagen mijn hoofdtaak en daarvoor was ik gevraagd door Bob Bremer.”

Hoe Jack van der Voorn bij de omroep kwam, zijn omroep, is al dikwijls verteld. Maar welzeker is hij bereid het verhaal nog eens op te dissen. Het kwam zo: hij werkte bij Phonogram, waar Avroman Gerrit den Braber werd benoemd tot hoofd van het programmabureau. Op zijn beurt achtte Den Braber Van der Voorn geknipt voor een functie op de afdeling amusement van zijn vroegere werkgever. Bovendien, wist Den Braber, werd bij de Avro al enige tijd naar een goede keeper van het omroepelft gezocht. In zijn woonplaats Noordwijk

kennen ze Jack niet anders dan als Koos. Toch een tikje jidel? „Ha, ha, dat hoor ik altijd. Maar nee hoor, ik heet gewoon Koos. Dat Jack is gekomen door Phonogram, daar zat nog een Koos. Waarom weet ik nu nog steeds niet, maar opeens heette ik Jack. Zal wel van Jacobus komen. Toen ik bij de Avro kwam heb ik gezegd, ik wil weer Koos heten. Maar Wim van den Brakel, het toenmalige hoofd informatieve programma's zei: we kennen je als Jack, dus laten we het maar zo houden. Er is dus geen sprake van dat ik Koos te eenvoudig vond voor de Avro en me daarom maar Jack ben gaan noemen.”

Talenwonder

Zijn fotografische geheugen heeft hem geholpen bij de opbouw van zijn reputatie van talenwonder. Van der Voorn spreekt moeiteloos Frans, Duits, Engels, Spaans, Italiaans en hij verstaat Portugees. Wie een beetje thuis is in Gooise dreeven weet dat Van der Voorn over zoveel parate feitenkennis over sport beschikt en ook nog zoveel operakenner is, dat hij vrijwel nooit een boek hoeft te raadple-

● Jack van der Voorn: „Natuurlijk kun je prachtige achtergrondprogramma's maken, maar daar verover je de markt niet mee.”

Foto: GPD

gen om feiten, namen en jaartallen op te dreunen. Er zou meer van die kennis gebruik kunnen worden gemaakt, verzucht Van der Voorn. Het moet vooral niet als een klacht worden opgevat (Ik wil niet het onderwerp zijn van een zielig getint verhaal), het is slechts een constatering.

Van der Voorn kreeg vorig seizoen de grote kans waarop hij al zo lang had geoerd. Hij mocht 'Kijk op Sport', het Nederlandse equivalent van de BBC-quiz 'A

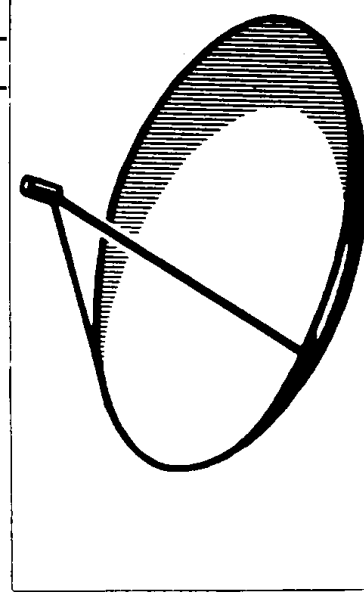
question of sport' presenteren. Bij wijze van spreken had hij er zelf aan mee kunnen doen, want tenminste 80 procent van de vragen wist hij uit het blote hoofd te beantwoorden. Als het hem zo uitkomt plaatst Van der Voorn intern op zijn aimabele manier wel eens een kritische kanttekening, maar als die dan overruled wordt laat Van der Voorn het daarbij. Hij gaat er niet voor door roeien en ruiten. „Ik ben een type dat de avond voor een vergadering altijd precies weet wat ik moet zeggen.

Maar dan neemt de discussie een heel andere loop en daar zit ik dan. En in de auto, na een vergadering weet ik altijd exact wat ik had moeten zeggen. Verbaal geweld hoort nu eenmaal niet bij mij. Ik ben een van die stille werkers die af en toe het hoofd boven het gras uitsteekt, maar dat onmiddellijk weer intrekt zodra de zeis eraan komt. Ik ben nu 53, dan kun je geen carrière meer maken. Vind ik niet erg. Ik heb vele landen gezien, vele mensen leren kennen en daar heb ik me heel plezierig bij gevoeld.”

Nederland 1

Avro/KRO
07.30 Alles kits. Gevarieerd kinder-
magazine met Kiekeboe, Spelefoon
en Wordt vervolgd.
08.11 De onderwijsprijs, Spelefoon
en Pippi Langkous.
08.44 Tekenfilmfestival.
08.51 Weeknieuws en Spelefoon.
09.00 Woof.
09.27 Rescue Rangers. Afl.: Beter
een ei in de hand dan....
09.49 Onderzoek van de week.
09.54 Spelefoon.
09.56 Tekenfilmfestival.
10.04 Kkfoon. Praatprogramma.
10.27-10.30 Spelefoon-finale.
10.53 Nieuws voor doven en slecht-
horenden.
16.00 ●● Journaal.
16.05 Een droom van een tuin. Tuin-
cursus. Afl. 1: Kamers in een tuin.
Herh.
16.27 Heb ik iets gemist? Terugblik
op programma's.
17.14 Forza TV. Jongerenmagazine.
Presentatie: Jessica Broekhuis en
Humberto Tan.
17.45 Boggle. Woordspel. Presenta-
tie: Dodi Apeldoorn.
18.15 Sesamstraat. Gevarieerd kin-
dermagazine. Afl.: Beesten.
18.30 (TT) Jeugdjournaal.
18.40 Ko de Boswachter. Milieuma-
gazine voor de jeugd.
19.00 Superster mannen. 8 Neder-
landse sportmannen strijden op het
Canarische Eiland Lanzarote om de
titel Superster van Nederland. Pre-
sentatie en commentaar: Jack van
der Voorn en Arno Vermeulen.
20.00 (●●+TT) Journaal.
20.05 (TT) Ciske de Rat. Nederlandse
speelfilm uit 1984 van Guido Pieters.
21.18 Hotel op stelten (Fawty to-
wers). Engelse comedyserie. Afl.: Het
huwelijksfeest. De o zo fatsoenlijke
Basil is woedend wanneer een onge-
trouwd stel om een tweepersoons-
kamer durft te vragen.
22.56 Karel. Talkshow met Karel van
de Graaf.
23.45 Escape from Alcatraz. Ameri-
kaanse speelfilm uit 1979.
01.36-01.41 ●● Journaal.

Nederland 2

Veronica/Tros
10.00 Televisie-Academie. Ontdek
de psychologie. Les 17.
10.30 Computers in het primair on-
derwijs. Les 3.
11.00 You're welcome. Cursus En-
gels. Les 18.
11.30-12.00 Kennissystemen.
13.00-13.07 Nieuws voor doven en
slechthorenden.
15.35 Blinde hartstocht. Australische
soapserie: The Power, the passion.
16.00 ●● Journaal.
16.10 Samson. Belgisch kindermaga-
zine. Afl.: De reuzemus.
16.45 (TT) B.O.O.S.. Jeugdprogram-
ma. Presentatie: Bart de Graaff.
17.15 ●● Top 40. Popmuziek gepre-
senteerd door Gijs Staverman.
18.00 ●● Journaal.
18.20 Outfit. Modemagazine. Thema:
Jeans.
18.50 Step by step. Amerikaanse co-
medyserie. Afl.: Shampoo en tips.
Frank vindt het niet leuk dat zijn zoon
wasjongen is geworden in de kapsa-
lon van Carol. J.T. zelf vindt het ech-
ter geweldig en langzamerhand
draait Frank bij.
19.20 Melrose Place. Amerikaanse
serie. Afl.: Liefde gaat voor geld. Al-
son trekt een tijdje met Rick, een jon-
gen van de postkamer, op. Tijdens
zijn werk in een coffeshop, ontmoet
Jake een oud vriendinnetje, Perry. Ze
doen veel samen tot hij erachter komt
dat zij verslaafd is. Ondertussen stijgt
de spanning tussen Rhonda en Matt.
20.10 Masquerade. Amerikaanse
speelfilm uit 1988 van Bob Swain.
21.40 Zaterdagavond café. Comedy
waarin fictie en werkelijkheid door el-
kaar heenlopen.
22.10 (TT) Casino Royal. Spelpro-
gramma gepresenteerd door Marc
Klein Essink.
23.25 Joy in love. Franse erotische
serie. Afl. 7.
23.05 ●● Skybound. 13-delige serie
over de luchtvaart. Afl. 9: Airwork.
23.30 ●● Countdown late. Muziek-
programma met interviews, live-con-
certen en akoestische sessies.
00.15-00.20 ●● Journaal.

Nederland 3

Vara
08.53-09.00 Nieuws voor doven en
slechthorenden.
15.00 Studio sport. Met wielrennen:
WK veldrijden in Italië; Schaatsen:
NK sprint in Utrecht en de Open Aus-
tralische Tenniskampioenschappen,
finale dames enkelspel.
17.31 De grote Meneer Kaktus
Show. Kinderprogramma met Peter
Jan Rens, e.a.
18.00 ●● Journaal.
18.16 Trekking van de lottogetallen.
18.20 Vroege vogels. Tweewekelijks
natuur- en milieumagazine.
18.52 (TT) Lingo. Woordspel. Presen-
tatie: François Boulange.
19.15 Trekking sponsorloterij.
19.23 Koko Flanel. Serie met Urban-
us, Bea van der Maat en Willeke
van Ammelrooy. Afl. 2: Kledingfabri-
kant Didier vindt dat Koko zijn cam-
pagne heeft verpest. Het publiek
denkt er echter anders over.
19.50 ●● Flying doctors. Australi-
sche serie. Afl.: Verdeeldheid. Matt
Sheridan wordt opgenomen in het
ziekenhuis. Iedereen denkt dat hij si-
muleert, maar Rowie en Guy zijn er-
van overtuigd dat er meer aan de
hand is. Het probleem is alleen dat
Rowie en Guy het niet over de diag-
nose eens zijn, en dat gaat ten koste
van Matt.
20.40 (TT) Zeg 'ns AAA. Nederlandse
comedyserie. Afl.: Zeker is zeker. In
het café krijgt Miep het aan de stok
met een boze automobilist. Hans
merkt dat oma nog zeer goed bij de
pinken is. Dokter John's wens gaat
eindelijk in vervulling.
21.07 Sonja. Talkshow met Sonja Ba-
rend.
22.00 (●●+TT) Journaal.
22.15 Studio sport.
22.45 Nova. Actualiteitenprogramma.
23.18 Don Chaot en de foute archi-
tekt. Theatershow van Bert Visscher.
Deel 1.
00.08 Museumsschatten. Achtergron-
den bij kunstvoorwerpen. Vandaag:
Echtscheiding in de 19e eeuw.
00.17-00.22 Nieuws voor doven en
slechthorenden.

RTL4

07.00 Telekids. Kinderprogramma,
gepresenteerd door Irene Moors. Met
de tekenfilms 7.00 My little pony, 7.30
Le cadichon, 7.45 Olly Bolly Orefant,
8.00 Maple Town, 8.30 Tiny Toons,
9.00 Transformers, 9.30 Bugs Bunny,
9.40 Saved by the bell, 10.10 Laurel
en Hardy, 10.20 Family Sanders,
11.00 Taxi Boys, 11.30 Spiderman.
12.00 De zaterdagavondshow.
Showprogramma. Presentatie: San-
dra Reemer. - Herh.
12.55 Liefde op het eerste gezicht
(Slot).
13.40 Wedden dat?. Spelprogramma.
15.05 D.C. Cab. Amerikaanse comedy
uit 1983. Regie: Joel Schumacher.
Albert gaat voor D.C. Cab, de zaak
van een vriend van zijn vader wer-
ken. Het taxibedrijf loopt niet erg en
heeft veel concurrentie te duchten
van The Emerald Cab Company. Na
korte tijd heeft Albert het vak van
Taxichauffeur onder de knie en bezit
op een gegeven moment zelfs een
eigen taxi. D.C. Cab wordt ondertus-
sen bedreigd met sluiting door de
ongewone werkwijze van de taxi-
chauffeurs.
17.00 Dinosauurs. Aflevering van deze
Amerikaanse serie.
17.30 Tineke en het goede leven. Af-
levering van dit rechtstreekse en ge-
varieerde weekendprogramma. Pre-
sentatie: Tineke de Nooy.
18.00 Zes uur nieuws.
18.10 Tineke. (Vervolg van 17.30
uur).
19.30 Avondnieuws.
19.50 Weer.
20.00 De miniplaybackshow.
21.15 Vrouwenvleugel. Aflevering
van deze Nederlandse serie. Met Liz
Snoyink, Jules Hamel, Jetty Terborg,
Devika Strooker e.a.
22.10 Silverado. Deel 1. Amerikaanse
speelfilm uit 1985.
23.50 Laatste nieuws.
00.05 Silverado. Deel 2. Vervolg van
de Amerikaanse speelfilm van 22.10
uur.
00.45 Project X. Amerikaanse speel-
film uit 1987.
02.30 Nachtprogramma.

België/TV 1

10.00 Het slimme kanaal. 10.00 E-
cologisch tuinieren; 10.30 Personal
upgrade; 11.00 Cursus Engels;
11.30 Verre vruchten.
12.00 Couleur locale. Magazine.
12.30-12.50 Affiche. Kunstmagazine.
13.55 The quiet man. Amerikaanse
psychologisch drama uit 1952.
16.00 Première film & video. Film-
nieuws gepresenteerd door Roel van
Bambost.
16.30 TV 1 - Top 30. De 30 bestver-
kochte singles in Vlaanderen. Pre-
sentatie: Hans Otten.
17.00 Kelly. 13-delige Australische
jeugdserie. Afl. 7: Cobbers.
17.25 Sleutel. Actueel magazine voor
de jeugd. Presentatie: Leen Demare.
17.50 Musti. Tekenfilmserie. Afl.: Het
papieren hoedje.
18.55 Tik tak. Animatieserie. Afl. 30.
18.00 Journaal.
18.10 Gered door de bel. Comedy.
18.40 Vlaanderen vakantieland.
Oost-Vlaanderen; Gran Canaria.
19.20 Joker en iottotrekking. Paar-
denkoersen, programma-overzicht.
19.30 Journaal en sport.
20.00 R.I.P. Serie. Afl. 4: Dicht bij de
bron. De zaken lopen slecht bij Be-
grafissen Vingerhoets.
20.30 The whereabouts of Jenny.
Amerikaanse tv-film uit 1990.
22.10 Vandaag.
22.30 Sport op zaterdag.
23.00-00.30 Tendres cousines. Fran-
se speelfilm uit 1980 van David Ha-
mliton.

België/TV 2

14.25-15.30 WK-veldrijden. Voor
amateurs vanuit Bordenone (Italië).
21.30 Tijd voor Koen. Licht-klassiek.
21.00 Placido Domingo. Muzikaal
portret.
22.30 Belgische vertolkers. Icarus'
flight van Laporte (strijkers en bla-
zers).
22.40-23.00 De dans ontsprongen.
Tristitia, ballet op muziek van Jan
Kuijken.

BBC 2

09.35 The big country. western uit
1958. 12.15 The strange affair of...
The old straight track. 12.45 Wichele-
roedolper Donovan Wilkins vertelt. 13.15
Border incident. film uit 1949. 14.45
Tanhayen, serie. 15.25 Ava Gardner.
portret. 16.15 Pandora and the Flying
Dutchman, film uit 1951. 18.15 Late
Again Show. 18.55 Parlementair ma-
gazine. 19.25 Schaken: Nigel Short en
Jan Timman. 19.55 Nieuws. 20.10
Nostalgische muziek: Aretha Franklin,
Michael Jackson, Bill Withers en Chic.
20.45 Portret Masai-dorp in Kenya.
22.20 Serie over de film. 23.10 Milou
en may. speelfilm uit 1989.
00.55-02.10 The set-up. film uit
1949.

Eurosport

09.00 Aerobics. 10.00 Ski-report. 11.00
International motorsport. 11.30 Ski-
springen uit Kilm. 14.30 Skien. 16.30
Veldrijden. 17.30 Ijs-speedway. 18.00
Euroscores. 18.05 Skispringen. 21.00
Veldrijden. 22.00 Boksen. 23.00 Euro-
scores. 00.00-01.00 International motor-
sport magazine.

Sportnet

08.00 Ijs hockey magazine. 09.00 Zaal-
hockey. 10.00 Watersport magazine.
10.30 Avontuurlijke sporten. 11.00
Squash. 12.00 International sportma-
gazine. 12.30 Basketball magazine.
13.00 Kickboksen. 14.00 Basketball.
Portland - Utah. 16.00 Golf. 17.00
Mountain Bike. 17.30 Basketball-
magazine. 18.00 Bowling. 19.00 Biljard.
22.00 Boksen: WBC zwaargewicht
kampioenschap. 00.00 Golf. Dubai De-
sert Classic. 01.00 Avontuurlijke spor-
ten. 01.30 basketball. Portland - Utah.
03.30 Basketball-magazine. 04.00
Bowling. vanuit Louisiana. 05.00-08.00
Basketball.

Super Channel

05.00 Videoclips. 06.30 Hello Austria.
hello Vienna. 07.00 Super shop. 07.30
Business weekly. 08.00 World news.
08.30 Report. 09.00 Super shop. 10.30
Sportprogramma. 11.00 Videoclips.
12.00 Videocomplatie. 13.00 The mix.
13.30 Muziekmagazine. 14.00 Youth.
quake. 14.30 Milieumagazine. 15.00
Toeristisch magazine. 15.30 Weten-
schappelijk magazine. 16.00 Wild
America. 16.30 Survival. Halcyon bird.
17.00 Muziekmagazine. 17.30 Absolu-
tely live. 18.30 Modemagazine. 19.00
Tekenfilms. 19.50 Whistle stop.
Amerikaanse speelfilm uit 1946. 21.30
Europees filmnieuws. 22.00 World
news. 22.30 High aspirations. 23.00
Scene on Super. 23.30 Watersportma-
gazine. 00.00 The vampire part.
Amerikaanse speelfilm uit 1933. 01.10
Videoclips. 02.00 China news Europe.

MTV

08.00 Salute to Holland weekend.
11.00 The big picture. 11.30 US Top 20
video countdown. 13.30 XPO 14.00
Salute to Holland weekend. 17.00 Yo!
Raps today. 18.00 The real world.
18.30 The big picture. 19.00 European
top 20. 21.00 Saturday night live vinta-
ge. 21.30 Sports. 22.00 The soul of
MTV. 23.00 Partyzone. 01.00 Salute to
Holland weekend. 03.00-08.00
Night videos.

CNN

07.30 Moneyline. 09.00 World busi-
ness this week. 11.10 Larry King.
12.40 International correspondents.
14.10 The big story. 15.10 Health-
works. 15.40 Moneyweek. 16.10 Scien-
ce and technology week. 16.40 Style.
17.10 Showbiz this week. 18.40 Evans
and Novak. 19.00 World business this
week. 19.40 Newsmaker Saturday.
20.10 Healthworks. 20.40 Style. 21.10
Your money. 21.40 International cor-
respondents. 22.40 Futurweek. 23.40
Newsmaker Saturday. 00.40 Pinnacle.
01.10 The big story. 02.40 Showbiz
this week. 03.00 Reliable sources.
05.10 The Capital gang

Duitsland 1

09.00 Tagesschau.
09.45 Ping pong. Spelprogramma.
09.45 ●● Tele-Gym. Aerobics.
10.00 Tagesschau.
10.03 Die Reportage.
10.35 Unterwegs. Das Reisemagazin.
Reisemagazine. Vandaag: 1. Skur-
sussen. 2. Skipassen. 3. Overwinte-
ren. 4. Seizoentijden. Presentatie:
Joachim Bech.
11.00 Tagesschau.
11.03 Neuner. Tv-film van Werner
Masten. Met: Manfred Krug, Claudia
Wedekind, Klaus Wennemann e.a.
(herhaling).
12.35 Umschau.
12.55 Persoverzicht.
13.00 Tagesschau.
13.05 Europamagazin.
13.30 Internationale Grüne Woche
Berlin 1993. Verslag van de Grüne
Woche, een agrarische vakbeurs in
Berlijn.
14.15 Schlager, Lieder und Chan-
sons. Muzikale compilatie uit het
spelprogramma Einer wird gewinnen.
Met o.a. Hans-Jürgen Bäumler, Bern-
hard Brink, Dubliners en Silvio Fran-
cesco.
15.00 (●●+TT) Gesundheit! Medizin
im Ersten. Gezondheidsmagazine.
15.45 Erstens.
16.00 Disney Club. Kindermagazine.
17.25 Sportschau.
18.00 Wirklich unglaublich (1). Se-
rie.
18.30 Tagesschau.
18.45 Wirklich unglaublich (2).
19.15 Sportschau.
20.00 (TT) Tagesschau.
20.15 ●● Verstehen Sie Spass? Hu-
mor met Harald Schmidt. M.m.v.
Nena en Die Flippers.
21.44 Tagesthemens-Telegramm.
21.45 ●● Lotto-trekking.
21.50 Tagesthemens.
22.10 (TT) Das Wort zum Sonntag.
22.15 Skapell des Schreckens (Do-
nor), Amerikaanse speelfilm uit 1990.
23.45 Tagesschau.
23.48 Ghost story. Amerikaanse
speelfilm uit 1981 van John Irving.
01.35 Tagesschau.
01.40-01.45 Zuschauen - Entspan-
nen - Nachdenken. Winterbilder:
Morgen am Schöllkopf.

Duitsland 2

08.00 Nachbarn in Europa. Informa-
tie en actualiteiten in het Grieks, Itali-
aans en Portugees.
09.00 Tagesschau.
09.03 EURO. Europa-magazine. Herh.
09.45 ●● Tele-Gym. Aerobic.
10.00 Heute.
10.03 Die Reportage.
10.35 ARD Ratgeber Unterwegs -
Das Reisemagazin. Vakantiemaga-
zine. Vandaag: Ski-lessen, tips en pri-
zen voor beginners; Skipassen, wor-
den ze steeds duurder?; Overwinte-
ren, voordelige lange vakanties in het
zonige zuiden; Seizoentijden, wat
zijn de gunstige data in de winter?
Presentatie: Joachim Bech.
11.00 Tagesschau.
11.03 Kinderstudio. Kinderprogram-
ma met: Pippi Langstrumpf auf Sa-
chen-Suche; Maus und Sohn, teken-
film in Pingu, poppenserie.
12.55 Persoverzicht.
13.00 Tagesschau.
13.05 Diese Woche. Weekoverzicht
met ondertiteling t.b.v. doven en
slechthorenden.
13.30 You're never too young. Ame-
rikaanse speelfilm uit 1955.
15.10 Mumsins. Tekenfilmserie naar
de kinderboeken van Tove Jansson.
Afl.: Die Gefahr aus dem All.
15.35 Helme Heine. Sauerkraut. Te-
kenfilmserie. Afl.: Das Geheimrezept.
16.00 Reiselust. Rimini.
16.30 ●● Musikalischer Spazier-
gang. Vanuit Worpswede.
17.00 Heute.
17.05 Länderspiegel.
17.55 Aktion Sorgenkind.
18.05 Die fliegenden Ärzte. Serie.
Afl.: Der verlorene Sohn.
19.00 Heute.
19.25 Ein besonderes Paar. Serie
met Klausjürgen Wussow. Afl. 3: Das
Leben ist voller Überraschungen.
20.15 Immer die Radfahrer. Duits/
Oostenrijkse speelfilm uit 1958.
21.45 Heute-journal.
22.00 Das aktuelle Sport-Studio.
Aansl. Gewinnzahlen Lotto.
23.20 Der Kommissar. Misdaadse-
rie. Afl.: Die Schrecklichen. Herh.
00.20 Heute.
00.25-01.45 Der Mafioso (O.K. pa-
tron), Franse speelfilm uit 1973.

Duitsland 3 West

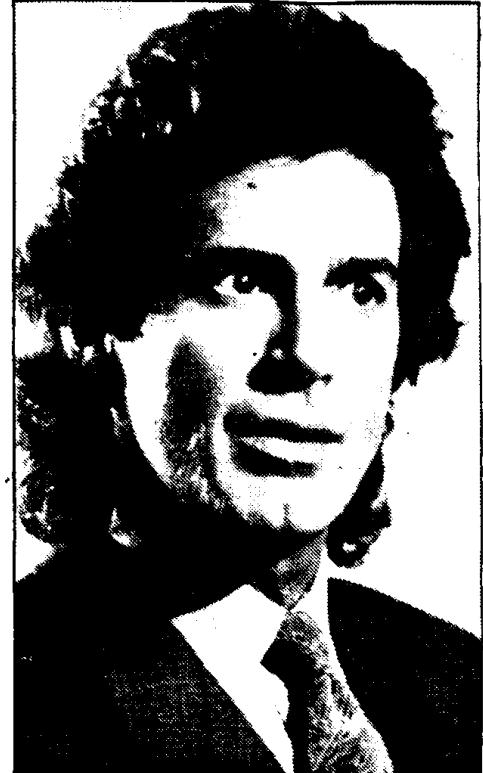
09.00 Magische Städte: Potosi. 10.00
Russisch bitte. 10.30 Viaje al Espanol.
11.00 Family Album. USA. 12.00 Re-
den müsste man können... Cursus
spreken in het openbaar. 12.15 Men-
schen unter uns - Fremde sind wir
überall. Documentaire over 170 van
oorsprong Duitse kolonisten in Ka-
zachstan die terug willen keren naar
Duitsland. 13.00 Cursus Duits. 13.30
Cursus wiskunde. 14.00 Marienhof:
Manfreds Leid. 14.50 West 3 aktuell.
15.00 Sport 3 extra. 17.00 Länder -
Menschen - Abenteuer: Die Tschuk-
schen. Documentaire over dit kleine
volk uit het uiterste noordoosten van
Siberië. 17.45 Kleine Meisterwerke.
18.00 Aktuelle Minute. 18.01 Hier und
Heute unterwegs. 18.30 Als die Tiere
den Wald verliessen. Tekenfilmserie.
4: Gefangen! 19.00 Aktuelle Stunde.
19.30 Zeit für Tiere. Dierenmagazine.
Presentatie: Claudia Ludwig. 20.00
Kopflinden. Natuurfilm over land-
schapsbepalende knotwilgen. 20.15
Szenetheater: Wer kommt raus? Satire
en zwarte humor met het Rocktheater
Nachtschicht uit Dortmund. 21.45
Schatzsucher: Lasseters Goldgriff.
22.30 Gesprek met de president van
het Umweltbundesamt, Heinrich Frei-
herr von Lersner. 23.30 Schrijvers con-
tra vreemdelingenhaat. 00.00 Jazz vor
Mitternacht. Verslag van de 13e Leverkus-
ener Jazztage '92. Met: John Hicks
Trio, Stanley Turrentine Quartet e.a.
01.00 Laatste nieuws.

Duitsland 3 SWF

12.10 Sehen statt Hören. 12.40 Duits.
13.10 Wiskunde. 13.40 Engels. 14.10
Marienhof. 15.00 Sport 3 extra. 17.00
Das Beste aus der Hobbythek. 17.30
Radio. Radio. Afl. 5: Im Dienst der NS-
Propaganda (1936-1938). 18.00 Sam-
stag um 6. 18.30 Glaskasten. 19.15
Gottes Mann in Ostpreussen. 19.45
Slapstick en sketches. 20.15 Beren in
de Rocky Mountains. 21.00 Nieuws.
21.15 Heimat: Die Mitte der Welt
1929-1933. 22.45 Schmidteinander.
23.45 Monty Python's Flying Circus.
00.15 Laatste nieuws. 00.20 Non-Stop-
Fernsehen.

RTL Televison

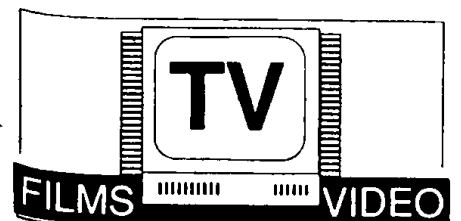
06.00 Belle und Sebastian. Teken-
filmserie.
06.25 Bob der Flaschengeist. Te-
kenfilmserie.
06.50 Prinzessin Lila und die Smog-
gies. Tekenfilmserie.
07.15 Piff und Herkules. Franse te-
kenfilmserie.
07.40 Cubitus. Tekenfilmserie.
08.05 Maus reiss aus. Spelshow voor
kinderen.
08.25 Zelda. Tekenfilmserie.
09.10 Beverly Hills Teens. Ameri-
kaanse tekenfilmserie.
09.35 Lucky Luke. Amerikaans/Fran-
se tekenfilmserie.
10.05 Die Sechs-Millionen-Dollar-
Familie. (The Bionic Six), Ameri-
kaanse tekenfilmserie.
10.30 Marvel Universum. Met de te-
kenfilms: Spiderman 5000 en Im
Land der fantastischen Drachen.
11.40 Teenage mutant hero turtles.
Tekenfilmserie.
12.10 Winspector (Winspector-spe-
cial rescue police task force), Japan-
se sf-serie. Afl.: übernatürliche Kräfte.
12.30 Michel Vaillant. Amerikaanse
tekenfilmserie.
12.55 Full house. Jesses neue Flam-
me.
13.20 Australian Open '93. Tennis-
kampioenschappen, samenvatting.
14.55 Knight Rider. Afl.: Das Gipfel-
treffen. Herh.
15.50 Das A-Team Afl.: Grenzschie-
berien. Herh.
16.45 21, Jump Street. Afl.: Der Ka-
meradenschwur. Herh.
17.45 Wer kann, der kann. Karaoke-
show met Ingolf Lück.
18.45 RTL aktuell.
19.15 Beverly Hills, 90210. Ameri-
kaanse serie. Afl.: Die Neue.
20.15 Der Haustyran. Komedie van
Fred Bosch.
22.00 Die Brut des Adlers (A breed
apart), Amerikaanse thriller uit 1984.
23.35 Tänzerinnen für Tanger. Zwit-
serse softsexfilm uit 1977.
01.05 Männermagazin M.
01.30 Tutti frutti.
02.25 Série rose. Franse erotische
serie. Afl.: Der Liebesstreik.
03.00 Knight Rider. Serie.
04.00 Australian Open '93. Tennis-
kampioenschappen.

● Jack Scalia. (Duitsland 1 - 22.15 uur).

SAT 1

06.05 Palastgeflüster. 06.35 Punkt.
Punkt. Punkt. 07.00 Traumreisen.
07.25 Quar Beet. 10.00 Drops, quiz.
10.35 Wirtschaftsforum. 11.00 Glücks-
rad. 11.40 ●● Weekend im Paradies.
Duitse speelfilm uit 1964. 13.25 Lagar-
dère. Frans/Italiaanse avonturenfilm uit
1967. 15.10 Don't raise the bridge, lo-
wer the river, Engelse komische speel-
film uit 1967. 16.55 5 mal 5. Woord-
spel. 17.25 Geh aufs Gängel. 18.00
ran. Voetbalmagazine. 18.30 Die Mike
Krüger Show. 19.20 Nieuws. 19.30
Glücksrad. 20.15 Mistress. Amerikaanse
tv-film uit 1987 van Michael Tuch-
ner. 22.00 Jux & Dallerei. 23.00 Haus
der Begierde (House of 1001 pleasu-
re), Frans/Zwitserse erotische speel-
film uit 1983. 00.25 Cream - Schwa-
bing Report. Duits/Amerikaanse eroti-
sche speelfilm. Herh. 01.50 Haus der
Begierde. Frans/Zwitserse erotische
speelfilm. Herh. 03.15 Die Mike Krüger
Show. Herh. 04.05 Peter Pan, teken-
filmserie. 04.30 Silverhawks. Aansl.
Programma-overzicht.

België/TV 1
13.55 The Quiet Man -
(1952-USA). Voormalig bokskam-
pioen John Wayne krijgt het aan de
stok met de dorpsbewoners uit het
dorp van zijn moeie Maureen O'Ha-
ra. Mooie actiefilm van John Ford.

RTL4
15.05 D.C. Cab (1983-USA). Aardi-
ge komedie van Joel Schumacher
over een taxibedrijf in Washinton
dat gerund wordt door een stel mis-
lukkelingen. Met o.a.: Adam Bal-
dwin en Charlie Barnett.

Nederland 2
20.10 Masquerade (1988-USA).
Romantische thriller van Bob
Swain, waarin het onduidelijk is of
Rob Lowe van zijn delicate en
schatrijke Meg Tilly houdt, of dat
hij haar wil vermoorden.

Duitsland 2
20.15 Immer die Radfahrer
(1958-D/A). Muzikale film van Hans
Deppe over een fabrieksdirecteur,
een filmster en een leraar klassieke
talen die hun tweede jeugd bele-

● Kevin Costner in 'Silverado'. (RTL4 - 22.10 uur).

ven. Met: Heinz Erhardt en Hans-
Joachim Kulenkampff.

Nederland 1
20.25 Ciske de Rat (1984-NL).
Weergalozes rol van Danny de
Munk als Ciske de Rat, een ver-
waarloosd Amsterdams jochie.
Goeie smartlap van Guido Pieters,
vakkundig gemaakt. Verder met:
Peter Faber en Willeke van Ammel-
rooy.

RTL4
22.10 Silverado (1985-USA). Goe-
de western van Lawrence Kasdan
met Kevin Kline en Scott Glenn.
Vier vrienden nemen het op tegen
bende schurken.

België/TV 1
23.00 Tendres Cousines (1980-F).
Mierzoete film van David Hamilton
over puberliefde, gefilmd met veel

pantykousjes over de lens. 15-jari-
ge puber (Thierry Tevini) in 1939
op vakantie bij familie krijgt veel
aandacht.

Nederland 1

23.45 Escape from Alcatraz
(1979-USA). Spannende film van
Donald Siegel, gebaseerd op een
ware ontspanning van een eiland.
Met: Clint Eastwood en Patrick
McGoohan.

Duitsland 1

23.48 Ghost Story (1981-USA).
Redelijk boeiende thriller van John
Irving naar het boek van Peter
Straub. Fred Astaire's laatste rol
als een van de vier oude mannen,
die een vijftig jaar oud geheim de-
len.

Duitsland 2

00.25 O.K. Patron (1973-F). Voor-
spelbare misdaadfilm van Claude
Vital over maffiaweduwe, die tracht
te voorkomen dat het machtsvacu-
üm door de Amerikanen gevuld
wordt. Met: Jacques Dutronc en
Mireille Darc.

RTL4

00.45 Project X (1987-USA). Jonge
brokkenmaker moet chimpansees
verzorgen in laboratorium en komt
in opstand tegen de barbaarse be-
handeling van de dieren. Aardige
film van Johnathan Kaplan. Met:
Matthew Broderick en goeie apen.

Radio 1

Elk heel uur om 7.30, 8.30,
12.30, 13.30, 17.30, 18.30 en 6.30
nieuws.

7.07 Tros Nieuwsshow. 11.05 Tros
Kamereed. 12.07 Tros Aktua-
14.05 Langs de lijn, sport en mu-
ziek. 17.07 Tidslijn. 18.10 Echo.
19.04 Tegengas. 20.04 Langs de
lijn, sport en muziek. 23.07 Met het
oog op morgen. 0.04 Easy list-
ening. 2.02 Avro Nachtdienst.
6.02-7.00 Van-nacht naar morgen.

Radio 2

Elk heel uur nieuws.
7.04 Intro. 9.04 De tweede ronde.
12.04 Spijkers met koppen. 14.04
Uitgelicht. 16.04 Happy hour. 17.04
Ophel en vertier. 19.04 Voor wie
niet kijkt wil. 22.04 Podium van
de Nederlandse lichte muziek.
23.04-24.00 The bands.

Radio 3

Elk heel uur nieuws.

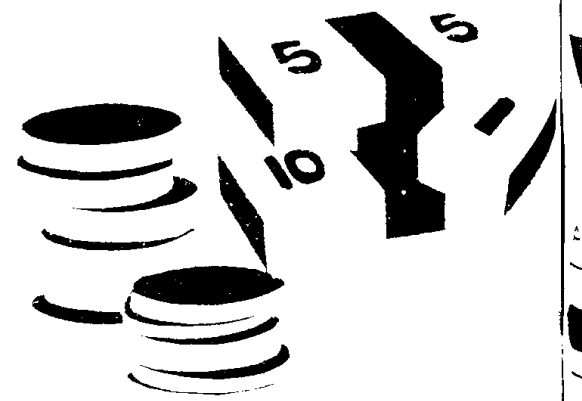

Energiebesparing! doet u er iets aan?

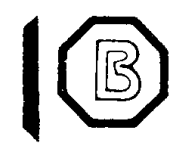
onderstaande bedrijven helpen u graag op weg.

MARAND

Amsterdamseweg 20 1119 Maastricht
Tel. 043-650341-410671

BEZOEK ONZE SHOWROOM

SCHILDERWERKEN

GLAS- EN ISOLATIEWERKEN

BOUWKUNDIG ONDERHOUD

BOTTERWECK BV

Tuulweg 110 6468 EK Kerkrade Postbus 3008 6460 HA Kerkrade Tel. 045-457615

Profiteer nu van de subsidie

K B N
Kunststoff Beckers
Neue Gestaltung

**Kunststof ALU Hout
Handels-
vertegenwoordiging**

- * ramen
- * deuren
- * veranda's
- * beglazing
- * thermisch glas
- * gehard glas
- * gelaagd glas
- * panelen

De Alu Hout Kunststof
Handelsvertegenwoordiging
Kunststoff Beckers
Neue Gestaltung
Postbus 1000 6460 HA Kerkrade
Tel. 045-457615

**Onderhoudsvrije produkten
in kunststof, zoals:**

- badkamers
- keukens
- baden
- douches
- toiletten
- wastafels
- meubels
- vloeren
- wanden
- plafonds
- deuren
- ramen
- kozijnen
- veranda's
- balkons
- terrassen
- pergola's
- carports
- garages
- schuifdeuren
- schuiframen
- schuifwanden
- schuifplafonds
- schuifvloeren
- schuifdeuren
- schuiframen
- schuifwanden
- schuifplafonds
- schuifvloeren

ISOFORM

ISOFORM b.v., Veestraat 26a.

6134 VJ Sittard.
tel. 046-512992.

Showroom dagelijks geopend.

**centrale verwarming - gas en water
sanitair - dakbedekking - zinkwerk**

*Wij hebben alle HR ketels in onze
zaak in bedrijf*

*Daar van
Aapo Econtorte Netit
Radson en Inter-gas*

*HOL VEEL GAS GAAT U BESPALEN
MISSCHIEN WIL
25 OF 35%!*

*Met de meeste ervaring
en de beste service*

simons

KERKSTRAAT 31 - HULSBURG TEL. 04405-1218

m salemink
zonweringsbedrijf

Kunststof ramen en deuren
Kunststof kozijnen
Kunststof panelen

Kerkstraat 31 6460 HA Kerkrade
Tel. 045-457615

Fa. Maassen
erkend gas- en watertechnisch
installateur

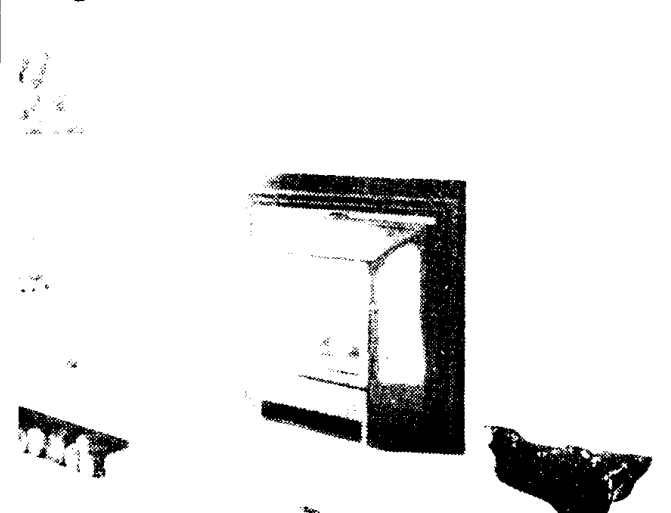
ook vakk. onderhoud van
gas- en waterleidingen, installaties
- sanitaire installaties
- uitbreiden van bestaande
- gas- en water
- uitbreiden van afvoeren
- het rielen van rijsloten
045-213829, fax 214866.
Leienhoesstraat 43, Heerlenheide.

**Technisch Bureau
Gesit b.v.**

Daalstraat 23,
Geleen.
tel. 046-741382.

**Voor de andere
open haard of kachel**

U zult in vuur en vlam raken
in onze showroom
GRAUS OPEN HAARDEN B.V.

Centrum Cocarde Valkenburg
Tel. 04406 - 15400

Geopend op 1e m.v. 13.00-18.00 uur
za. zo. 13.00-17.00 uur; maandag gesloten

**LUKASSEN
& REUL B.V.**
TOTAAL
INSTALLATEUR

St.-Pieterstraat 160, 6463 CZ Kerkrade
Toupsbergstraat 122, 6468 AD Kerkrade

FONIMA
ZONWERINGEN

ROLLUIKEN merk Herold roff - erkende hoofddealer:
ZONNESCHERMEN, LAMELGORDIJNEN

Bel de heer van der Vliet voor meer informatie
Aan de Fremme 19, Margraten 04458-2235

**30% subsidie
op isolerende beglazing!**

**ERKENDE
GLASZETTER**

Aan voorzetglas, w.v. dubbele beglazing
met een garantie van 10 jaar schriftelijke garantie
Tevens alle voorkomende glasreparaties

L. KNOOREN Maar 3 Jubbek - Tel. 04492-2299

ARNOLD OPREIJ

Heerlen
Heerlerbaan 275
Tel. 045-419777

Maastricht
W. Alexanderw. 4 (Beatrixhaven)
Tel. 043-632011

- open haarden
- hout - kolenkachels
- gaskachels
- accessoires

GELEEN

het CAFEPAND MET
BOVENWONING EN GARAGE

Deze panden zijn te koop te Geleen. De panden zijn
te koop te Geleen. De panden zijn te koop te Geleen.

Vermoedelijke indeling: panden, bovenwoning, garage
met een garantie van 10 jaar schriftelijke garantie

Betaling koopsom: uiterlijk 15 april 1993, opgeleverd
met een garantie van 10 jaar schriftelijke garantie

Bezichtiging: op afspraak met het notaris kantoor
op afspraak met het notaris kantoor

Geen tekeningen of foto's te zien op de foto's

POETH & VONCKEN
NOTARISSKANTOOR

Sanderboutlaan 70 te Stein
046-332046

**ALS HET LEGER VAN PERU
JE SPAART, KRIJG JE
VAN REBELLEN DE KOGEL.**

GIRO 454000

AMINITY INTERNATIONAL

Hoe aantrekkelijk was u
in '92 op de Arbeidsmarkt?

Het was een magiër op de markt geweest.
Stel uw advertentie, uw campagne of andere
werkingsplan met kop en schouders boven de
rest uit. Zet dan nu uw werk van 1992 in
maat de SIP Jaarprizen Personeelsadvertenties

Dit jaar heeft de SIP Magiër toe aan de creatiefste en effectiefste wer-
vingsadvertising van '92. Drie deskundige jury's - een Creativiteitsjury,
een Effectiviteitsjury en een Doelgroepjury, die jaar gericht op gezond
bedrijven - bepalen zich vol aandacht over uw uitingen. Of dat nu fess

advertenties, complete campagnes, campagnes
TV commerciële en/of Zondag het maand met
personeelsadvertenties te maken heeft. Het is
laten zien hoe aantrekkelijk u was. Als u magiër
Isabelle Wouters van de SIP. Tel. 045-457615

0586091, hebt u binnen een paar dagen de menschenformaat
en het inzendingsmoment in huis
En zeg nou zelf - Zola Magiër,
dat is toch wel heel aantrekkelijk.

Jaarprizen '92
personeels
advertenties
SIP

**HEEFT U ER WEL EENS AAN GEDACHT DAT IN DIE VERAFFGELEGEN VILLA'S
HELE RIJKE MENSEN KUNNEN WONEN...?**

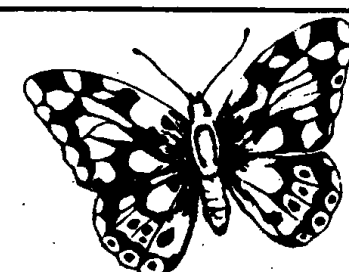
Bel Spiral als 't overal verspreid moet worden!

© 1992 Spiral. Het is niet toegestaan te kopiëren. Alle rechten voorbehouden. De afbeelding is niet bedoeld.

VAKANTIE & RECREATIE

advertentiecombinatie van 42 Regionale Dagbladen. Voor informatie en reserveringen: RDP, postbus 2, 1800 AA Alkmaar, tel.: 072-196596 fax: 072-196484

DUITSLAND

Hotel Grossfeld

Roomvakantie in 't bergstadje net over de grens in het prachtige, luxe familiehotel in Bad Bentheim met zijn heerlijke bossen, kamers met ligbad, tv, KTV, mini-bar, telefoon, haard (50°), sauna, solarium, bowling, bar en Konditor.

4-dags arrangement (3 n.) DM 285,- p.p.
6-dags arrangement (5 n.) DM 440,- p.p.

St. elke dag gevarend ontbijtbuffet en culinair diner.
Wanneer aantrekkelijk weekendarrangementen.
Hotel Grossfeld, Postbus 120, 4844 Bad Bentheim, Duitsland.
Tel. 053-353246 (NL) of 09-49 592282 (D) voor prospectus. Fax 09-49 5924349.

EGGEBERG/SAUERLAND T.h. bungalows
a. 2 t/m 7 p. in rustig park. Ned. beheer. Wandel- of
ursiegebied ca. 250 km v.a. Arnhem. Spec. korting in
mei of sept. Inval. d.c. C. Hage 05753-2098.

VAARVAKANTIES

ver de mooiste rivieren van Europa
uit verschillende 6-, 8- en 10-daagse cruises over
Rijn, Moezel, Neckar en door België en Nederland.
Onze comfortabele cruiseschepen de
"MR. JAN ELSHOUT" en de "ESMERALDA"
hebben ruime salons en gezellige hutten,
voorzien van douche en toilet.

NIEUW IN ONS PROGRAMMA...

8- en 10-daagse busreizen naar FRANKRIJK.
HAUTE SAVOIE: Samôgne (10 dagen)
vertrek op 24 mei en 24 september.
VOGELZANG: Munster (8 dagen)
vertrek op 12 juni.

Vraag inlichtingen bij uw ANVR-reisburo of
vraag een gratis prospectus bij:
WATERTRANSPORT, Groenendaal 35A, 3011 SL
ROTTERDAM. Tel. 010-4 11 86 60. Lid ANVR en SGR.

amping, bungalows,
vakantiewoningen en
stacaravanen.
EIFFELUX
073-419019/420644.

OOSTENRIJK

WINTERSPORTVAK. naar Berg, Karinthie van 5 t/m 14
dgn. Hotel HP, incl. 3 x 1/2 dag langlaufles + uit-
rust. Rennweg KATSBERG 19-28 feb./726 feb. v.m. HP
Saathof v.a. / 790,- Kind. kort. Incl. 02230-42383/42445.

MEERKANTINGEN in Tirol/Vorarlberg. Compl. inger.
vak. woningen red. prijs 2-7 pers. Tel. 05920-46897.

EUWWE STACARAVANS IN KARINTHIE

Nw. compl. inger. stacaravans te huur a/d kristalline
Wörthersee te Klagenfurt en op de Camp. Strandbad
naar voor KINDEREN. Ned. gastheerschap aanwezig.
Vereen verhuurder WINTER- en zomercaravans met
vervoert op camp. Wofergut te Bruck (tussen Zell
See en Kaprun). Incl. CARAVAN INTERLAND, P.b. 64,
1 CV Loosdrecht. Tel. 02158-25533 Fax: 02158-27303.

TRA ingekocht! Hart GLETSCHERskiën
bij Fuglen! Luxe hotel in Solden 24 apr., 1-8-15-
nberg, verfr. 5-12 feb. 22-29 mei. 5 juni.
bus en HP v.a. / 577,- 8 Dgse reis incl. Busreize/
eigen auto v.a. / 457,- 5 overn./HP/skipas v.a.
REKRO REIZEN 010-412233 tot 22.00 uur. 010-412233 tot 22.00 uur.

WINTERSPORT

++ DE SNEEUWSPECIALIST ++

Fantastisch en razend voordelig skiën met BIZZ!
Van h.p./skipas naar: Sarntal, Ahntal, Söl, Wagrain,
Leithen en Mauterndorf v.a. / 569,-
us/h.p. naar: Zell am See en Mayrhofen v.a. / 449,-
us/studio/skipas naar: Flaine, Avoriaz, Les Arcs,
Plagne, Tignes, Val Thorens v.a. / 449,-

BIZZ Travel 050-144255 (lid SGR)

meest compl. WINTERSPORTREIZEN all-in v.a.
30,- incl. 10-dgse busreis H.P., 7dgn skipas, 6 dgn ski-
7 dgn ski-uit. Dolomieten skisafari v.a. / 680,- incl.
dgse busreis, H.P. 7 dgn skipas, 6 dgn skibegleiding,
on-ski-uit. langlauf-safari v.a. / 650,- 10 dgse busreis
3 x 'n 1/2 dag langlaufles, 7 dgn langlaufuitr., 3 lan-
fexcursies. Alle reizen ook per eigen auto mog. Kor-
/ 120,- Groepskorting v.a. 10 pers. Bel voor gratis
reis: Reisburo Joy Tours, Tel. 070-3633839 SGR/ANVR.

VERSE SNEEUW!
ZUID-TIROL
3300 m., 40 km. piste
0-daagse skivakantie
ki. HP + skipas + les
v.a. / 645,- p.p.
Bel en boek direct
TELETRAVEL
01650-55855
SGR/ANVR.

DE FIJNSTE VAKANTIETRIIPS

	VANAF
PRAAG	5 dagen 659,-
PARIS	2, 3, 4 en 7 dagen 189,-
LONDEN	4 dagen 499,-
BERLIJN	4 dagen 569,-
KOPENHAGEN	4 dagen 499,-
WENEN	7 dagen 799,-
PROVENCE	7 dagen 799,-
NICE MONACO	10 dagen 1079,-
ELZAS	4 dagen 489,-
BOURGOGNE	5 dagen 499,-
LOURDES	7 dagen 889,-
NORMANDIE-LOIRE	5 dagen 589,-
BRUNNEN	5 en 10 dagen 598,-
LUGANO	7 dagen 889,-
TOSCANE	7 dagen 889,-
ROME-FLORENCE	10 dagen 1195,-
DOLOMITEN	10 dagen 1169,-
SAN REMO	10 dagen 1089,-
GARDAMEER	10 dagen 998,-
TIROL	8 dagen 799,-
SALZBURGERLAND	8 dagen 879,-
SAUERLAND	5 dagen 599,-
HARZ	5 dagen 559,-
EURO DISNEY 1, 2, 3 en 4 dagen	155,-

VRAAG FOLDER

Het Zuiden

TOURINGCARS 04406-15252

Het Zuiden Touringcars Plenkertstraat 44, Valkenburg
(achterzijde casino). Dagelijks geopend van 9-18 uur.
Zondags van 14-17 uur. (eigen parking).
Onze folder is ook bij elk reisburo verkrijgbaar.

SPANJE

GRATIS ZOMERGIDS. Busreizen 10-17 dgn. Salou hotel
picnic*** HP 5-12-19-26 mrt. / 299,-; app. v.a. / 199,-;
hotel 26-2 / 199,-. Boosten Reizen, lid SGR 045-227777.

SOLMAR TOURS 3 sterren hotel aanb. naar Salou: o.a.
augustus Park, direct aan het strand, Calafont, Cambrils
Playa, Eurosalou, Las Vegas, Europa Park. 10 dgn. met
volp. Vertrek elke maandag in april voor de ongelooflijke
prijs van / 299,-. Vertrek vrijdagden / 325,-. U kunt deze
hotels ook boeken in bijv. mei voor 10 dgn. v.a. / 347,-, ju-
ni / 399,- juli en aug. / 559,- / 599,-. 17 Dgn. is ook moge-
lijk. Bijk. kost. Royal Class / 40,-, Garantiefonds / 10,- en
adm.kosten / 5,-. Vraag gratis folder bel 040-460560.

Snoeyink maakt Spanje betaalbaar

Van alle ANVR Reisorganisaties verzorgt Snoeyink Bus-
reizen de meeste busvakanties naar Spanje!

2x Per week met superluxe Royal Class dubbeldeks tou-
ringcars naar de Costa Brava, Costa Dorada en Costa
Bianca, met UNIEKE Snoeyink-PRIJSGARANTIE.

In 1993 EXTRA LAGE PRIJZEN i.v.m. de DEVALUATIE
van de peseta. Meer dan 70 hotels/appartementen in:
Lloret, Blanes, Malgrat, Pineda, Calella, Sitges, Salou,
Denia, Benisa, Benidorm.

Maar ook: Goede en scherpgeprijsde excursiereizen
naar Boedapest, Wenen, Tirol, Karinthie, Lourdes, Salz-
burgerland, Vorarlberg, Beierse Woud, Valkenburg.
Vraag nu de voordeelsiden aan!

Snoeyink Busreizen

05413-53200 lid SGR

Info: ook bij uw ANVR of V&D-reisburo

COSTA BRAVA-Blanes.
Vakantiewoningen te huur.
CodaB Reizen: 050-415210.

SOLMAR TOURS
hotel: Bertran Park** HP
(buffet) in het centrum van
Lloret de Mar. Kamers met
eigen badkamer en balkon.
Elke maandag in april 10
dgn. voor / 275,-. In mei v.a.
/ 308,- juni / 345,- juli/aug.
/ 459,- / 549,- (f 40,- Royal
Class). Ook 17 dagen mo-
gelijk. Bel voor meer info/
aans. 040-460560.

ITALIE

GARDAMEER-TIGNALA. 'Panorama-La Forza' T.h. luxe
4/6 pers. app. in boerlijke omg., 600 m boven meer met
zweembad, balkon op 2. uitz. op meer. Info 078-412349.

VAKANTIEWONINGEN Toscana/Gardameer/Dolomieten,
Rimini/Sorrento/Sardinië. Gids met voordelige prijzen!
Bel direct I.T.-REIZEN 010-4147692 (lid SGR) sinds 1946.

ITALIAANSE MEREN TRENTINO

200 woningen-residenties-bungalows-hotels-camping.
Kindvriendelijk; veelzijdig gebied voor jong en oud.
VAKANTIE VALSUGANA 02155-27475 (GRATIS GIDS).

ITALIASSELECT

60 pagina's autovakanties
Bel: 01719-48887
Noordwijk. Lid SGR.

SCANDINAVIE

NOORWEGEN zie je met Norske Turist Service

Vraag ons arrangementenprogramma:
"Noorwegen Vakantie Zomer '93" met touringcarreizen,
autotours en vakantiewoningen.

Norske Turist Service
Noorwegenhuis, Herenweg 64, 2101 ML Heemstede.
Tel.: 023 - 289 856. (Lid ANVR / SGR).

WK-SCHAATSEN, HAMAR

13 EN 14 FEB. '93

5-daagse busreis v.a. / 875,- p.p. en
2-daagse vliegreis v.a. / 1250,- p.p. inkl.
hotelovernachtingen, alle transfers en
toegangskarten. Info:
OAD Reizen tel. 05483-77700.

SCANDINAVIE

Info Skandic biedt complete reisprogramma's:
SCANDINAVIE: Ervaar Noorwegen/Zweden/Finland/
Spitsbergen op uw eigen manier.
IJSLAND/GROENLAND: Ontdek deze unieke landen!
Bestel de catalogus van uw keuze bij
INFO SKANDIC (ANVR/SGR 1323)
Pottebakkersrijke 14, 9718 AG Groningen, 050-143200.

FINLAND - Natuurlijk

Stel uw eigen auto-hotelreis samen in Finland
met de voordelige Finncruise. Arr. inkl. bootpassage
en hutaccommodatie. Prijzen vanaf / 865,- p.p.
Vraag het uitgebreide reisprogramma. Lid SGR/ANVR.
INFO SKANDIC, Postbus 1304, 9701 BH Groningen.
Tel.: 050-143200 Fax 050-181311.

DENEMARKEN

KEUS UIT 20.000 VAKANTIEWONINGEN,
ook HOTELS, VAKANTIEPARKEN en AUTOREIZEN

4 DAGEN DENEMARKEN

Keuze uit div. LUXE HOTELS, o.a. in Sønderborg,
Aarhus, Faaborg en København, half-pension (ont-
bijt + diner), alle kamers met eigen douche en toilet.

2 VOLWASSENEN SLECHTS HFL
4 dagen v.a. 600,-
incl. vliegreis, hotels, vervoer etc. Div. vertrekdata.
Folder? DJOSER 071-126400 Lid SGR.

OOK VERZORGEN WIJ: VIS-, GOLF- en FIETSVAKANTIES
MET VERBLIJF IN HOTEL OF VAKANTIEWONING

Dank Farlehus
Bookingsburo Holland
Hoofdwijk 99
9881 AC Midwolda
Telefoon 05975-1416

RESERVEER RECHTSTREKS, ZONDER RESERVEERINGSKOSTEN
RESERVEER NU - ER IS NIET MOG VOLOOP KIDUS
Aangekondigd bij Stichting Garantiefonds Reisgelden

• ONBETWIST DE DENEMARKEN SPECIALIST! •

Comf. vak. huizen. Bel voor info en Ned. catalogus
"NATUURLIJK DENEMARKEN" 02208-98878/046-52502.

je reinste rust en ruimte...
DENEMARKEN
TROLL TRAVEL, de Duitse vakantiespecialist, heeft in een
rustig huis met meer dan 6000 woningen, verspreid over
Denemarken. Er is heel genoeg, maar ook heel veel vraag!
Vraag de uitgebreide brochure aan en reserveer bij
TROLL TRAVEL by (Ned.) Reisorganisaties
en Stichting Garantiefonds Reisgelden.
Trolltravels 8, 3332 JB ZWIJNDRECHT.
Telefoon 078-191700 of 195555. Telefax 078-191549.
E-mail: trolltravels@winnet.nl
Winnet Winner "Little Mermaid Travel Award" 1992.

DENEMARKEN

* Het enige complete REISPROGRAMMA voor Den-
marken van Scandinaviëspecialist Info Skandic
* Catalogi voor VAKANTIEWONINGEN via gerenom-
meerde organisaties als Dansommer en Novasol.
Bestel genoemde catalogi GRATIS en boek bij:
INFO SKANDIC lid ANVR/SGR 1323
Pottebakkersrijke 14, 9718 AG Groningen, 050-143200.

GR BRITANNIE IERLAND

VAKANTIEHUISJES L.h. ook Londen, Incl. en gratis
brochure: Palthor Holidays B.V., van Nijenrodeweg 893,
1081 BH Amsterdam Tel. 020-6442161.

COTTAGE HOLIDAYS

Vak. woningen in Engeland,
Schotland, Wales en
Ierland. Vraag gratis
brochure: 072-121783.

TSJECHIE SLOWAKIJE

DE BETERE BUNGALOWS, VILLA'S & CHALETES.
Op de mooiste plekken "Volop Keus" All-in prijzen.
Topic Travel Autovakantie-gids: 070-353300 (lid SGR).

WINTERSPORT in Reuzengebergte en Tatra 10 dgn bus,

hotel HP va. / 450,-. PRAAG 8 dgn bus, hotel i/o va.
/ 350,-. MEVO REIZEN Holten 05725-1547.

Vak. huizen heel Tsjech
PRAAG: pens. app. / 25,-
B.O.B. Travel 02290-39762.

400
Bungalows in Tsjechië
HAPPY HOME: 072-151125.

HONGARIJE

POESTA REISWINKEL. De grootste Hongarije specialist
heeft vak. huizen, campings, pensions, hotels, vlieg-
tickets, pendelb. touringcarre. 15-daagse rondreis
met eigen auto langs pensions v.a. / 425,- p.p. NIEUW:
Fietsvak: 7 dagen v.a. / 168,- p.p. Folder: 055-412114.

ZOMER voordeel
per luxe bus naar
Balatonmeer? Brochure!
REKRO REIZEN
010-4142233 tot 22.00 uur.

VILLA'S

Prijzen 1992
HAPPY HOME: 072-151125.
PANNONIA Travel voor in-
ger. car./tent/camp./app./
hotel/wbn. 08347-83988.

GRIEKENLAND

Zomer '93 CORFU en SAMOS vak. woningen en pensions
2-8 p., alle vlak bij zee v.a. / 145,- p.w.
Evt. ook vlucht v.a. / 540,- p.p. Vraag gratis brochure.
ROSS HOLIDAYS 05908-10019 lid SGR.

ZOMER voordeel!
Per luxe bus naar Corfu?
Brochure! REKRO REIZEN
010-4142233 tot 22.00 uur.

Griekenlandspecialisten
Hotels, app., meezelen,
islandhopping, klassieke
rondr., goedk. vluchten.
Air Greece Holidays
030-333320.
Rijnsburgs Reisbureau
03438-32151 ANVR/SGR.

TURKIJE

Avontuurlijke rondreis WEST-TURKIJE
22 dgn. / 1.595,-. OOST-TURKIJE 22 dgn. / 1.795,- incl.
vliegreis, hotels, vervoer etc. Div. vertrekdata v.a. 9-4.
Folder? DJOSER 071-126400 Lid SGR.

INDONESIë

INDONESIë TOURS '93/'94

De nieuwe brochure van de Indonesië specialisten
bij uitstek ligt voor u klaar! 132 pagina's kleurige
informatie over onze VOLLEDIG VERZORGEDE
rondreizen, inclusief alle maaltijden, excursies en
Nederlandse reisleiding. Tevens hebben wij in dit
programma rondreizen opgenomen naar India,
Nepal, Thailand, Maleisië, Sri Lanka en China.

INFORMATIEVE DIA-PRESENTATIES INDONESIë

Iedere zaterdag dia-presentaties in Heemstede.
Ook komen wij in het land met onze diashow
en wel in:

Venlo 07/02, Eindhoven 28/02,
Roermond 18/03

Komt u ook? Bel ons even: 023 - 339151.
Vraag de brochure aan bij uw ANVR-reisburo of bij:

DE BOER & WENDEL B.V.
de Indonesië specialisten
Raadhuisstraat 53, 2101 HD Heemstede,
Tel.: 023 - 339151 ANVR/Garantiefonds/IATA

Avontuurlijke RONDREIZEN Sumatra, Java, Bali,
Sunda-eilanden en Sulawesi 22-34 dgn. v.a. / 2.895,-
incl. vliegreis, hotels, vervoer etc. Div. vertrekdata.
Folder? DJOSER 071-126400 Lid SGR.

23 Dagen elke week in '93 'n fijne vak. in Bogor,
Bandung, Tasikmalaya, Yogya, Malang, Kalibaru en Ba-
li + vol pension + excursies totouristiek KLM/
Garuda voor / 2800,-. Incl. 'n 't SCHONE STREVEN'
L'warden. Bel: 059-137706 of 074788 of 077-517133
072-335316 of 05220-55026 of 078-174654.

INDONESIë OP UW GEMAK

met ECONOMIC TRAVEL

28 daagse boeiende rondreis Java, Bali, Lombok
in 1993 / '94 v.a. / 3650,-

Bezoek de DIA-INFORMATIE avond op 9/2 in Alkmaar of
5/3 in Bergen op Zoom! Voor informatie en brochure:

Economic Travel Alkmaar
tel. 072-156633 fax 112111 ANVR/SGR.

AZIE

Avontuurlijke rondreis INDIA/NEPAL 25 dgn.
v.a. / 2.595,-. Rondreis Thailand 27 dgn. / 2.495,-
incl. vliegreis, hotels, vervoer etc. Div. vertrekdata.
Folder? DJOSER 071-126400 Lid SGR.

Sri Lanka/Thailand v.a. / 1425,-. 15/18 dgn hotel v.a.
/ 1795,-. SCHAKEL TRAVELS & TOURS, 085-649548.

NOORD AFRICA

Avontuurlijke rondreis MAROKKO 22 dgn. / 1.795,- incl.
vliegreis, hotels, vervoer etc. Div. vertrekdata v.a. 3-4.
Folder? DJOSER 071-126400 Lid SGR.

AFRIKA

Avontuurlijke rondreis KENIA 24 dgn. / 3.095,-
incl. vliegreis, safari etc. Div. vertrekdata.
Folder? DJOSER 071-126400 Lid SGR.

ISRAËL

Klassieke rondreis 15 dgn
Sportief en jong 15 dgn
Israël opnieuw 14 dgn
vraag de BROCHURE '93.
Bijv. de klassieke,
geh. verzorgde rondreis,
de beste in zijn klasse:
slechts / 2.333,-
U vliegt met EL AL
NEAR EAST TOURS AM-
STERDAM. Bestel snel,
bel 020-6243350.

EGYPTIE

Aktieve rondreis EGYPTIE 15-22 dgn. v.a. / 1.495,-
incl. vliegreis, hotels, vervoer etc. Div. vertrekdata.
Folder? DJOSER 071-126400 Lid SGR.

In '93 naar Egypte met K-Tours!

Vraag nu onze 64 pagina's dikke Egypte-brochure aan.
Boordevol ideeën over rondreizen, Nijl-cruises, hotels,
strand, duiken, woestijn en vluchten. Rondreis al vanaf
/ 1795,-. Vraag uw ANVR-reisbureau of bel K-TOURS,
Kastelenstraat 268, 1082 EJ Amsterdam, 020-6463331
(24 uur per dag bereikbaar). Lid ANVR/SGR.

Teken voor
de toekomst van
een weestkind

Giro 121 UNICEF

LATIJNS AMERIKA

Aktieve rondreis MEXICO/Guatemala 31 dgn. / 3.795,-
incl. vliegreis, hotels, vervoer etc. Div. vertrekdata.
Folder? DJOSER 071-126400 Lid SGR.

De goedkoopste tickets/reizen Bel: 020-66 333 79
Uruguay, Bolivia v.a. / 1775,-. Caribbean v.a. / 935,-
Latijns Amerika Specialist "ACA TRAVEL" lid SGR

VER STATEN CANADA

U.S.A./CANADA '93

DE NIEUWE BROCHURE IS SUPERIEUR
EN MAG U MIET MISSEN!
Deze staat bol van de meest fantastische camper-
autotours, fly-drive-sleep, combinatiereizen, cruise-
avontuurreizen en nog veel meer.
Ook voor alleenstaanden!

Fly-Drive-Sleep to M6. De populairste en voordeligste motel-keten in de VS

Haal de uitgebreide brochure bij uw reisburo.
Of bel: 040-455829 (lid SGR).

TRAVEL-HOME

CRUISE

● SUPERCruise! ●
8 dagen incl. vliegreis vanaf
f 888,-
naar de zon van
MALAGA-MAROKKO
MADEIRA
CANARISCHE EIL.
met de beroemde "ASTRA"
wekel. v. 6 feb. t/m 3 apr.
Bel voor info en folder (ook za. en zo.)

EUROCRUISES

043-251999

REISGEWISTEN

ALLEEN op vakantie? Aktieve kwaliteitsvakanties vo-
alleenstaanden (ca. 25-55 jaar). Kleine groepen. Broch-
re? CIRKEL HOLLAND: 08348-2300* (ook wintersport).

NED. ANTILLEN

OURACAO: TE HUUR 4/6 pers. VAKANTIEBUNGALOW
aan het water. Info: tel. 085-455458 • Fax: 085-46947

FAMILIEBEZOEK OF VAKANTIE op de NED. ANTILLEN
Den is het ultieme plezierig en voordelig om uw "e-
gen" (Nijdelijke) woning op de Ned. Antillen te heb-
Barrow & Barrows is gespecialiseerd in vakantie-
nirgriin en kan u hierbij helpen. Schrijf of bel voor in-
Postbus 59, 8160 AB Epe, tel. 05780-21242.

DE BUITENLAND

SFV heeft een unieke collectie vakantiewoningen in
Frankrijk, Spanje en Italië. Vele met PRIVE-ZWEMBA-
Tel. int.: 08872-2811. Broch.aanvr. lijn: 08872-3720.

ASHRAF

CHINA, TOET
INDIA, NEPAL
PAKISTAN, THAILAND
MALAYSIë, INDONESIë
VIETNAM
PERU, BOLIVIA
BRASILIë, MEXICO, ELIZIë
GUATEMALA, GALAPAGOS
EQUADOR, COSTA RICA
TURKIJE, EGYPTIE
MAROKKO
EGYPTIE, LAPLAND
MALI, ZIMBABWE
GHANA, PAKISTAN
DOOR KUNSTEN
TREKKING

ORIENT MET ONS MEET
VAN ANDERE KULTUREN

Als je echt niet meer weet waar je het zoeken moet

Limburgs Dagblad

Limburgs Dagblad
 piccolo's
Voor meer resultaat!

In de Cramer 37, Heerlen
Postbus 3100, 6401 DP Heerlen
Postgiro: 1035100
Bank: ABN 57.75.35.935
Fax: 045-739364

Piccolo's

Over 1 kolom, in kleine letters met één woord in hoofdletters. Minimumhoogte: 10 millimeter. Prijs per millimeter hoogte: f 1,30.
Afwijkende tarieven voor rubrieken Proficiat en Vermis/Gevonden f 1,15 per mm, Onroerend Goed en Bedrijven Transakties f 1,80.

Reuzepiccolo's

Over 1 of 2 kolommen, in 4 mogelijke lettergrootten met minimaal één woord in grotere letter (14-punts). Minimumhoogte: 10 millimeter. Foto's, logo's en illustraties zijn mogelijk. Prijs per millimeter hoogte per kolom: f 1,80.
Advertenties onder nummer: f 7,50.
Bewijsnummers op aanvraag: f 4,75.

Prijzen exclusief 6% BTW. Betaling contant of met de acceptgirokaart die u wordt toegezonden.

Enkele rubrieken UITSLUITEND a contant en met legitimatie.

Tel:

Lieve OPPAS gevr. voor
vrijdags van 8.30 tot 19.30
uur, 3 kinderen van 5, 3 en 1
jr. Tel. 04499-3263, omg.
Dieteren.

Stomerij zoekt ervaren
PERSERS, zonder ervaring
onnodig te soll. Tel. 045-
253212.

Taxi Kölker vraagt TAXI-
CHAUFFEUR voor week-
end(nacht)dienst. Pers.
melden: Teutelebroekstr. 95
Kerkrade. Tel. 045-464545.

Gevraagd UITSLOPERS en
sorteerders. Hodzelmans
VOF, tel. 045-453975, zater-
dag hele dag, ma. 1m vr. na
19.00 uur.

Gevr. erv. FRITUURHULP
zowel parttime als fullti-
me. Tel. 045-353735.

Met spoed gevr.
TAXICHAUFFEURS
WAO-er, dag-
dienst en erv.
de nachtdie
6, Brunssu

Chauf
ZOP
ge
v

Onroerend

Uw huis verk
met behulp v

echte ma

Bel de onroer

046 - 75

Peters & Part

Geen ve

Geen

Te

gev

woonhu

se tr

Limburgs Dagblad

De krant van Limburg